

Lietuvos korupcijos žemėlapis

2007 m. gruodis

Tyrimo organizacija

- Užsakovas: Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba
- Vykdytojas: TNS Gallup
  - Projekto vadovas:
Viktorija Jonikova, Kiekybinių tyrimų skyriaus projektų vadovė
- Tyrimo ataskaitos turinys:
  1. Tyrimo metodologija
  2. Bendrosios nuostatos, susijusios su korupcijos reiškiniu, korupcijos suvokimas
  3. Korupcinė (kyšininkavimo) patirtis
  4. Antikorupcinis Lietuvos visuomenės potencialas
  5. Tyrimo išvados

Metodologija

Tyrimo metodologija I

- Tyrimo tikslas – atlikti korupcijos vertinimo ir paplitimo Lietuvoje monitoringą.
- Tyrimo uždaviniai:
  - Įvertinti nuostatas, susijusias su korupcija, vaidmenį visuomenėje, suvokimą;
  - Išanalizuoti korupcinės patirties atvejus;
  - Įvertinti antikorupcinį Lietuvos visuomenės potencialą.
- Apklausos metodas – tiesioginis interviu.
- Tikslinės respondentų grupės ir imtys:
  1. Lietuvos gyventojai, 1000 respondentų;
  2. Verslo įmonių vadovai, 500 respondentų.
- Taikyta atranka:
  1. Generalinę visumą reprezentuojanti Lietuvos gyventojų imtis buvo atsitiktinai atrinkta, naudojant Lietuvos gyventojų adresų registrą.
  2. Generalinę visumą reprezentuojanti verslo įmonių imties atranka buvo atlikta naudojant atsitiktinių skaičių generatorių ir Lietuvos įmonių registrą.

Tyrimo metodologija II

- Kokybės kontrolė :
  - Interviuotojų skyrius patikrino 10% interviuotojų darbą telefonu.
  - Duomenų įvedimo skyrius patikrino interviuotojų darbo logiką ir teisingumą.
  - Duomenų analizės skyrius patikrino 10% anketų suvedimo kokybę.

- Lietuvos gyventojų apklausos atlikimo ataskaita:
  - Apklausa buvo vykdoma 2007 m. spalio 31 – lapkričio 26 dienomis.
  - Apklausa atliko 99 apklausėjai.

- Apklausos rezultatai:
  - Iš viso kalbinta namų ūkių: 2638
  - Nerasta namie (per 3 kartus): 304
  - Atsisakė dalyvauti apklausoje: 979
  - Neatitiko apklausos kriterijų: 296
  - Nebaigtas interviu: 1
  - Apklausėjai dėl objektyvių priežasčių negali atlikti interviu: 56
  - Apklausta respondentų: 1002

Tyrimo metodologija III

- Verslo įmonių vadovų apklausos atlikimo ataskaita:
  - Apklausa buvo vykdoma 2007 m. lapkričio 5 – 30 dienomis.
  - Apklausa atliko 82 apklausėjai.
- Apklausos rezultatai:

■ Iš viso kalbinta įmonių:	1675
■ Įmonė nebeegzistuoja, nebedirba:	106
■ Nepavyko pateikti įmonę:	97
■ Nerastas reikalingas asmuo:	239
■ Reikalingas įmonės darbuotojas atsisakė dalyvauti apklausoje:	443
■ Atrinkta įmonė neatitinka apklausos kriterijų:	56
■ Nebaigtas interviu:	0
■ Apklausta respondentų:	512

Tyrimo metodologija IV

Atrankos dydis	Atsakymų pasiskirstymas									
	50	45/55	40/60	35/65	30/70	25/75	20/80	15/85	10/90	5/95
10	31	30.8	30.4	29.6	28.4	26.8	24.8	22.1	18.6	13.5
30	17.9	17.8	17.5	17.1	16.4	15.5	14.3	12.8	10.7	7.8
50	13.9	13.8	13.6	13.2	12.7	12	11.1	9.9	8.3	6
75	11.3	11.3	11.1	10.8	10.4	9.8	9.1	8.1	6.8	4.9
100	9.8	9.8	9.6	9.3	9	8.5	7.8	7	5.9	4.3
150	8	8	7.8	7.6	7.3	6.9	6.4	5.7	4.8	3.5
200	6.9	6.9	6.8	6.6	6.4	6	5.5	4.9	4.2	3
300	5.7	5.6	5.5	5.4	5.2	4.9	4.5	4	3.4	2.5
400	4.9	4.9	4.8	4.7	4.5	4.2	3.9	3.5	2.9	2.1
500	4.4	4.4	4.3	4.2	4	3.8	3.5	3.1	2.6	1.9
600	4	4	3.9	3.8	3.7	3.5	3.2	2.9	2.4	1.7
700	3.7	3.7	3.6	3.5	3.4	3.2	3	2.6	2.2	1.6
800	3.5	3.4	3.4	3.3	3.2	3	2.8	2.5	2.1	1.5
900	3.3	3.2	3.2	3.1	3	2.8	2.6	2.3	2	1.4
1000	3.1	3.1	3	3	2.8	2.7	2.5	2.2	1.9	1.4

Pavyzdys

- Tarkime, kad 1000 respondentų atsakė į klausimą, kokias institucijas, veikiančias Lietuvoje, jie žino. Tarkime, kad 92% jų pasakė, kad žino X instituciją. Tai reiškia, kad su 95% tikimybe galima teigti, jog tikroji reikšmė yra intervale $92\% \pm 1.9\%$.

Rezultatai

I DALIS

Korupcijos suvokimas

Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos – kyšininkavimas, tarpininko kyšininkavimas, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KORUPCIJOS PREVENCIJOS
ĮSTATYMAS
2002 m. gegužės 28 d. Nr. IX-904
Vilnius

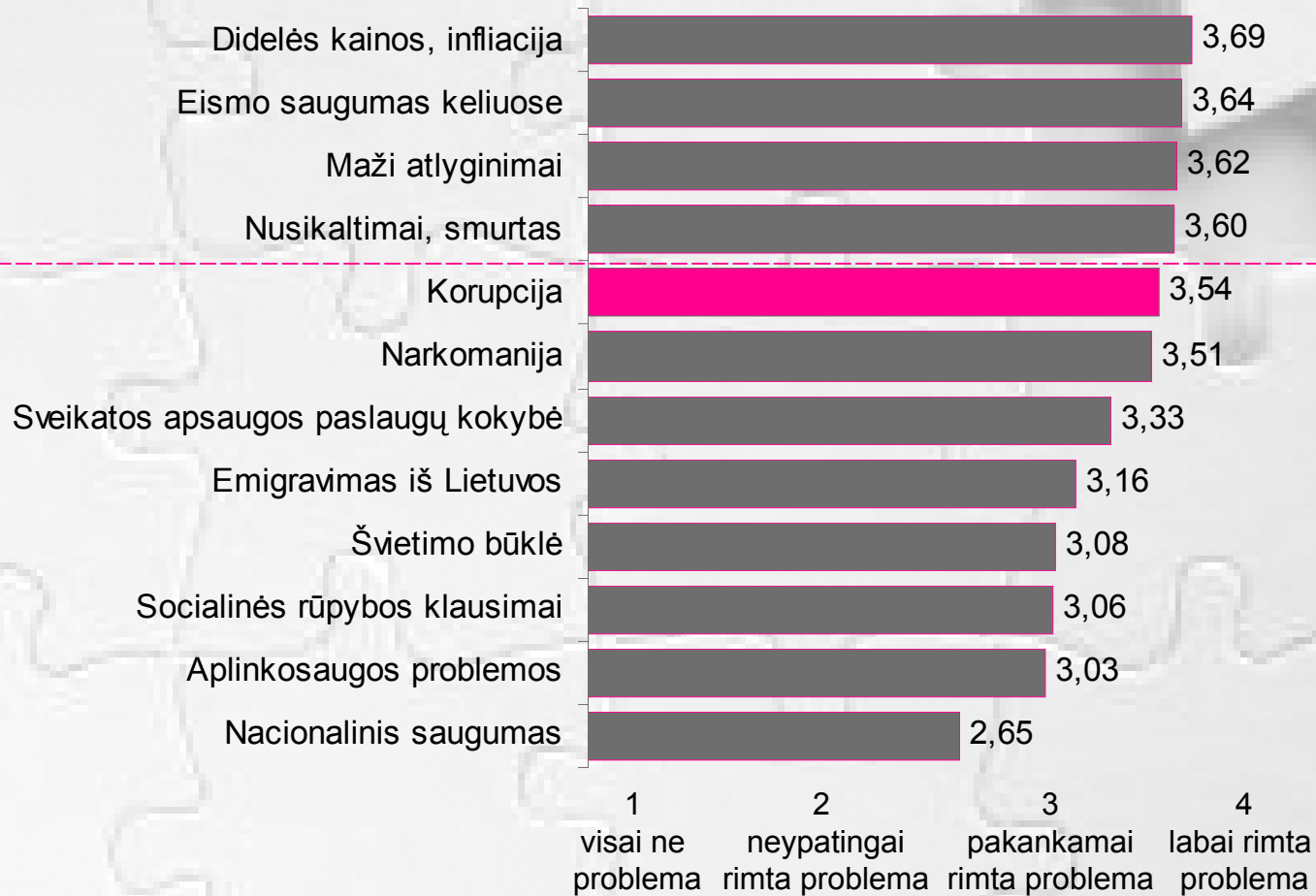
KORUPCIJA YRA...

	gyventojai, % įmonės, %	
<i>kyšio ėmimas, davimas</i>	61.8	58.7
<i>piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi, įgaliojimų viršijimas</i>	13.7	16.1
<i>asmeninės naudos siekimas ignoruojant viešuosius interesus</i>	13.3	15.0
<i>sukčiavimas, dokumentų klastojimas</i>	5.2	4.5
<i>neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas</i>	3.3	3.0
<i>paslaugos atlikimas naudojantis pažintimis</i>	3.2	7.5
<i>svetimo turto pasisavinimas ar iššvaistymas</i>	0.8	0.6
<i>kitas korupcinis elgesys</i>	11.2	13.7
<i>nežinau</i>	6.7	4.6

Žmonės labai skirtingai suvokia terminą „KORUPCIJA“. Norėtume pasiteirauti kaip Jūs asmeniškai suprantate „korupciją“? Apie ką pagalvojate išgirdę šį terminą?

- **Nežiūrint į tai, kad 2002m. gegužės 28 dieną priimtame Lietuvos Respublikos Korupcijos Prevencijos įstatyme korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos yra aprašytos išsamiai ir be kyšininkavimo apima daugelį nusikalstamų veikų, padarytų viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos, Lietuvos visuomenės korupcijos sąvokos supratimas yra labiausiai siejamas su kyšio davimu arba ėmimu. Taip korupciją supranta 62% gyventojų bei 59% įmonių vadovų. Tik nedidelė dalis visuomenės korupciją sieja su piktnaudžiavimu tarnybine padėtimi, įgaliojimų viršijimu (14% gyventojų ir 16% įmonių vadovų) (toliau: G: 14% ir Į: 16%) ar su “asmeninės naudos siekimu, ignoruojant viešuosius interesus” (G: 13% ir Į: 15%)**

...kiek rimta Jūs laikote kiekvieną iš šių problemų šiuo metu Lietuvoje?

...kiek rimta Jūs laikote kiekvieną iš šių problemų šiuo metu Lietuvoje?

■ 4 - labai rimta problema

■ 3 - pakankamai rimta problema

■ 2 - nelypatingai rimta problema

■ 1 - visai ne problema

■ nežino, neatsakė

Vidurkis

2007

60%

30%

7%

3,54

2005

64%

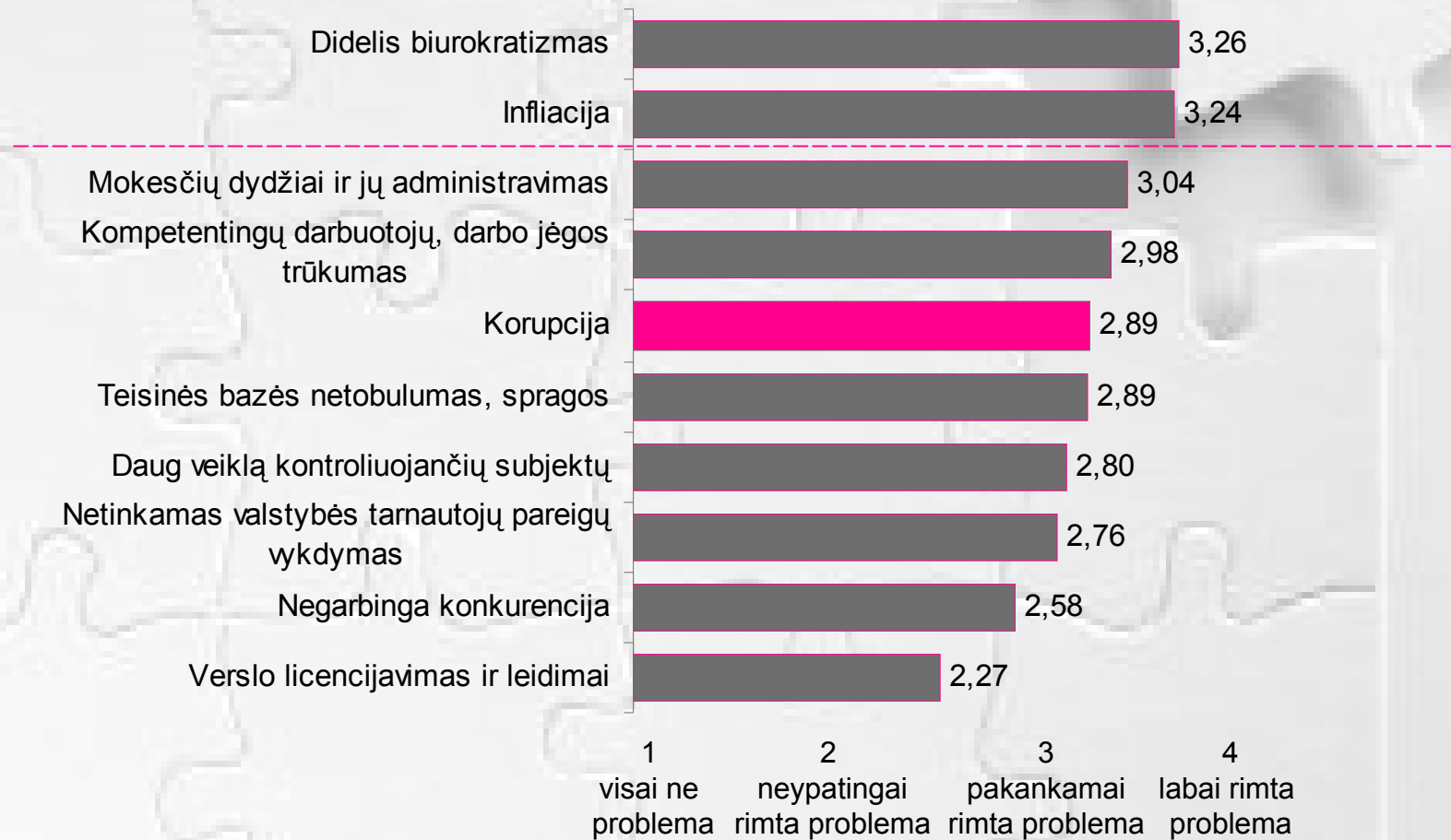
28%

5%

3,58

gyventojai

...kiek rimta Jūs laikote kiekvieną iš šių problemų verslo vystymui?

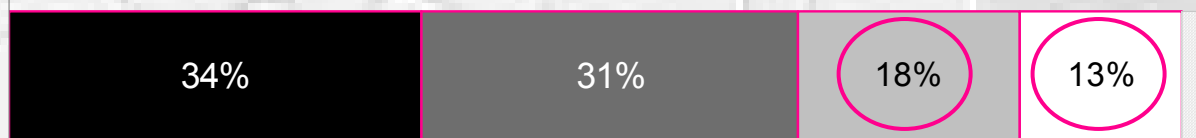

...kiek rimta Jūs laikote kiekvienaą iš šių problemų šiuo metu Lietuvoje?

- 4 - labai rimta problema
- 3 - pakankamai rimta problema
- 2 - neypatingai rimta problema
- 1 - visai ne problema
- nežino, neatsakė

Vidurkis

2007

2005

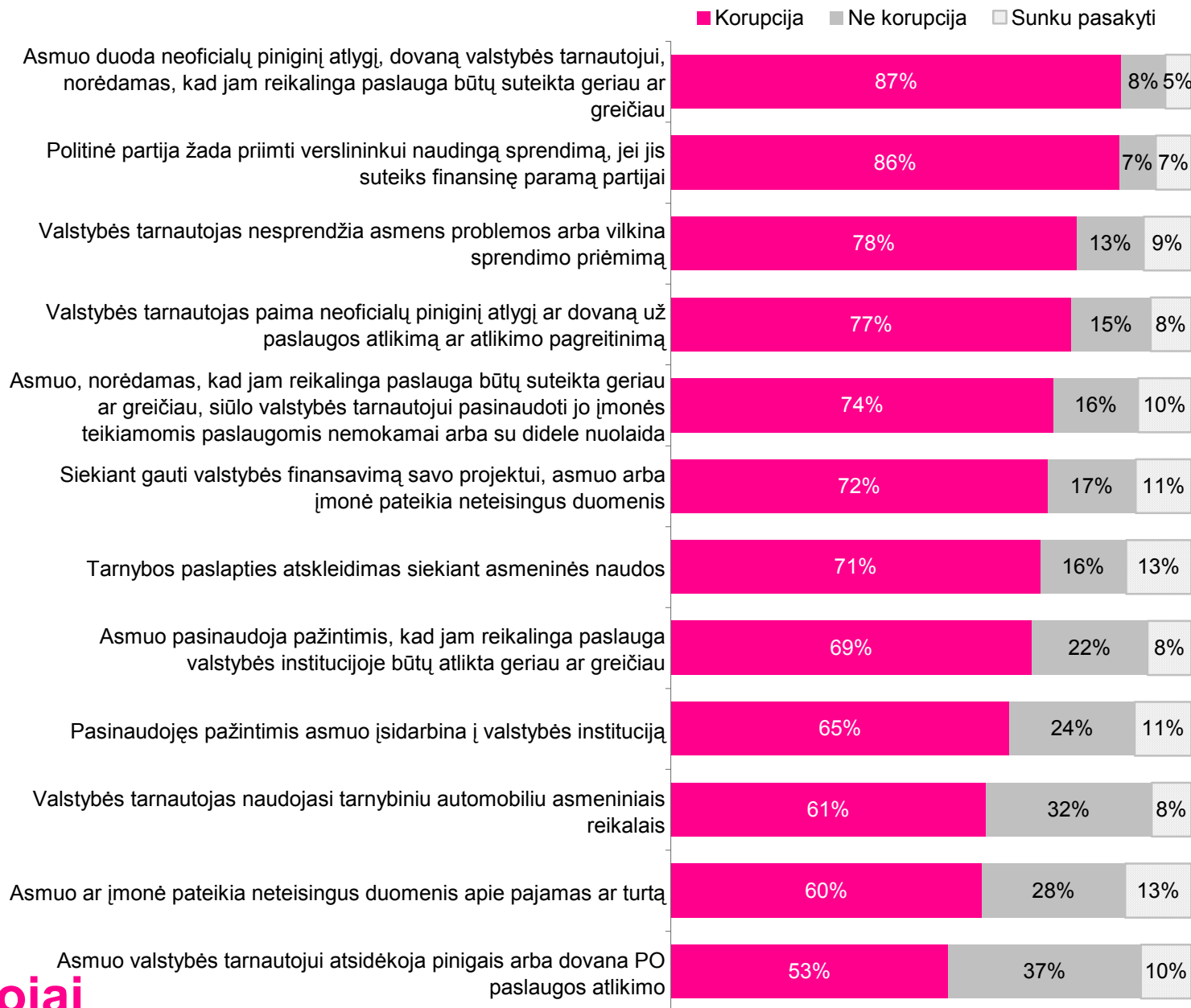

įmonės

- Tyrimo metu Lietuvos gyventojams ir įmonių vadovams buvo pateiktas galimų problemų sąrašas ir buvo paprašyta įvertinti, kiek rimta jie laiko kiekvieną iš šių problemų šiuo metu Lietuvoje. Problemų sąrašai abejoms tiriamoms grupės buvo pateikti skirtingi: gyventojų problemų sąrašą sudarė problemos, kurios labiau galėtų būti įvardintos kaip bendrosios visuomenei; buvo prašoma įvertinti šių problemų svarbą apskritai Lietuvoje, o įmonėms – problemos, būdingesnės verslo pasauliui, prašant įvertinti jų problematiškumą vystant verslą. Prieš pereinant prie vertinimų rezultatų analizės, verta pastebėti tai, kad gyventojai apskritai dažniau yra linkę visas problemas vertinti kaip labai svarbias nei įmonių vadovai, kurių vertinimai yra nuosaikesni
- Svarbiausia problema, kurią išskiria tiek visuomenė, tiek verslo sektorius šiuo metu Lietuvoje – augančios kainos bei infliacija (“labai rimta” arba “pakankamai rimta” šią problemą įvardijo 94% gyventojų ir 65% verslininkų)
- Šalia infliacijos ir augančių kainų Lietuvos gyventojams tokia pat labai svarbi visuomeninio gyvenimo opa yra saugumas Lietuvos keliuose. Tai labai ar pakankamai rimta problema laiko 95% gyventojų. Pagrindinė kliūtis vystant verslą – didelis biurokratizmas, kurį kaip problematiškiausią verslo vystyme vertina 83% įmonių vadovų
- Kitos svarbesnės problemos gyventojams – maži atlyginimai, nusikaltimai ir smurtas; įmonėms – mokesčių dydžiai ir jų administravimas bei kompetentingos darbo jėgos trūkumas. Sąlyginai mažiau svarbu gyventojams yra nacionalinio saugumo problemos, įmonėms – verslo licencijavimas ir leidimai

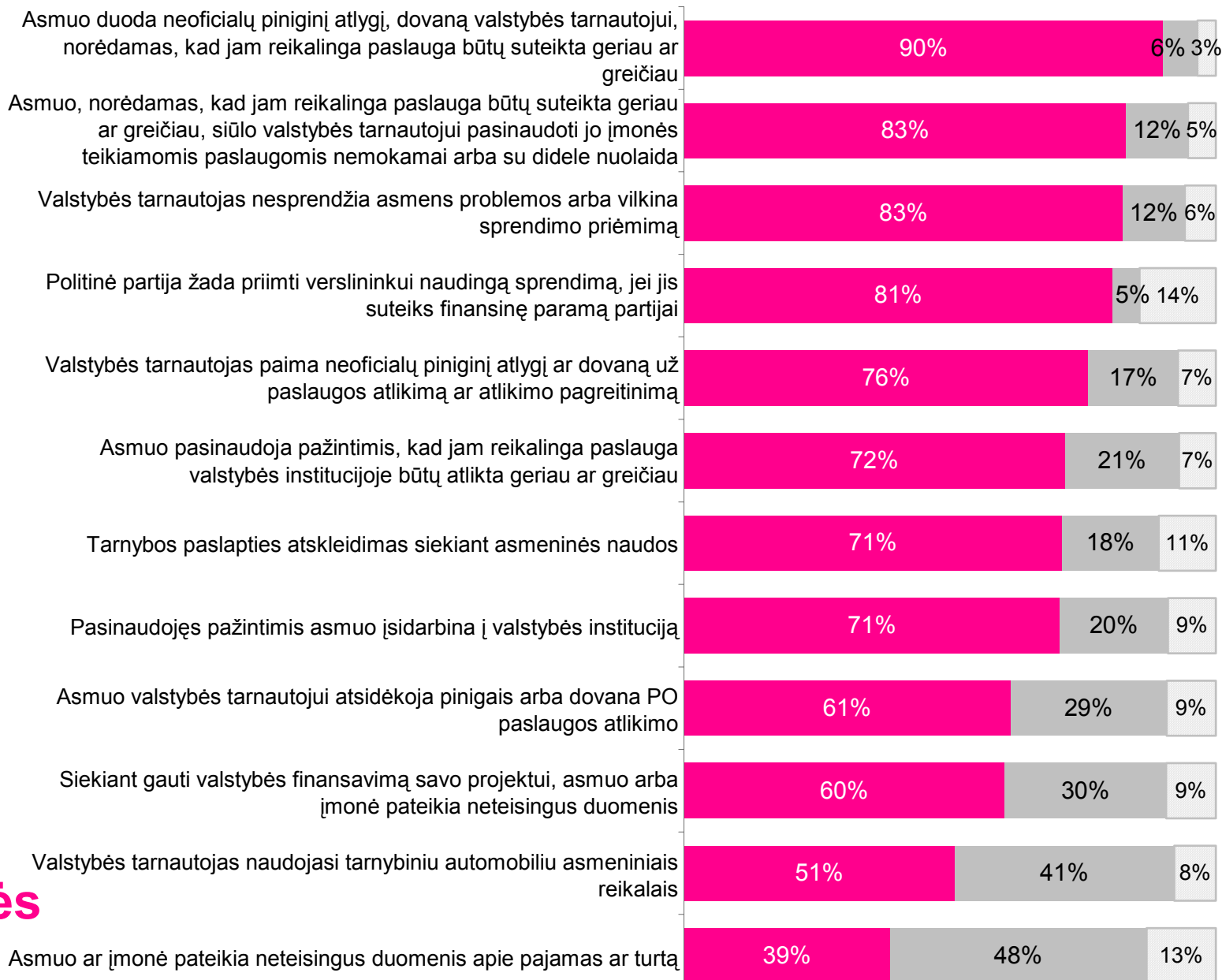
- **Kaip galėtume įvertinti Lietuvos visuomenės korupcijos kaip problemos suvokimą? Nors tiek gyventojai, tiek įmonių vadovai neįvertino korupcijos kaip pačios svarbiausios problemos Lietuvos visuomenėje bei verslo vystyme, korupciją kaip problemą suvokia pakankamai didelė dalis visuomenės: korupciją “labai rimta” ar “pakankamai rimta” problema laiko net 90% gyventojų ir 65% įmonių vadovų. Tokius vertinimus iš vienos pusės galima paaiškinti tuo, kad korupcijos problema yra “lėtinė” visuomeninio gyvenimo opa, kuri vertinant užleidžia pozicijas “ūmioms” arba nūdienoje “paūmėjusioms” visuomenės opoms – infliacijai ir saugumui keliuose. Prie šių problemų vertinimo prisidėjo ir nūnai vykstantis viešasis diskursas tiek visuomenės informavime, tiek privačiose diskusijose, aptariant pastaruoju metu Lietuvą sukrėtusias rezonansinius įvykius. Iš kitos pusės, ypač kalbant apie verslininkų vertinimus, galima pastebėti tai, kad bendrame pateiktų problemų kontekste korupcija yra labiau išvestinė problema, kylanti iš tiesioginio verslininkų nepasitenkinimo dideliu biurokratizmu, teisinės bazės spragomis, daugeliu veiklą kontroliuojančių subjektų ar negarbinga konkurencija**
- **Lyginant Lietuvos visuomenės kaip problemos suvokimo pokyčius per pastaruosius 2 metus (nuo 2005m.), pastebima, kad gyventojų korupcijos kaip problemos vertinimas išliko nepakitęs, o verslininkų vertinimuose pastebima, kad mažesnė dalis verslininkų korupciją aiškina kaip rimtą problemą. Iš vienos pusės šią pasikeitusią tendenciją galima būtų įvertinti tuo, kad tai rodo gerėjančias tendencijas verslo vystyme, iš kitos pusės tai galėjo nulemti tai, kad 2005m. verslininkai korupciją vertino visuomeninių problemų kontekste (naudojant tą patį problemų sąrašą kaip ir gyventojams), kuriame ji, kaip verslo stabdys, galėjo atrodyti reikšmingesnė**

KORUPCINOGENINIŲ SITUACIJŲ SUVOKIMAS

KORUPCINOGENINIŲ SITUACIJŲ SUVOKIMAS

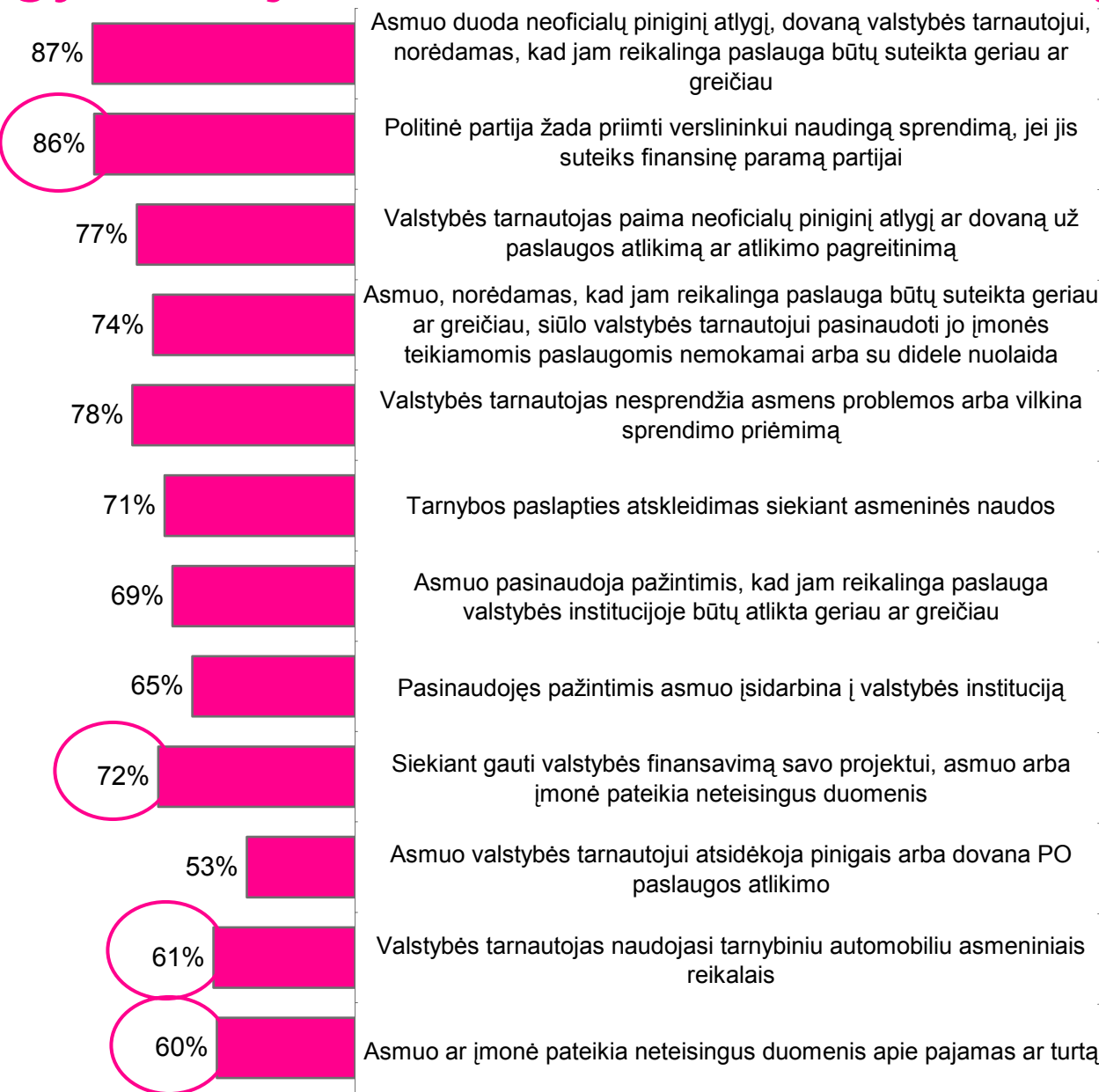
■ Korupcija ■ Ne korupcija ■ Sunku pasakyti

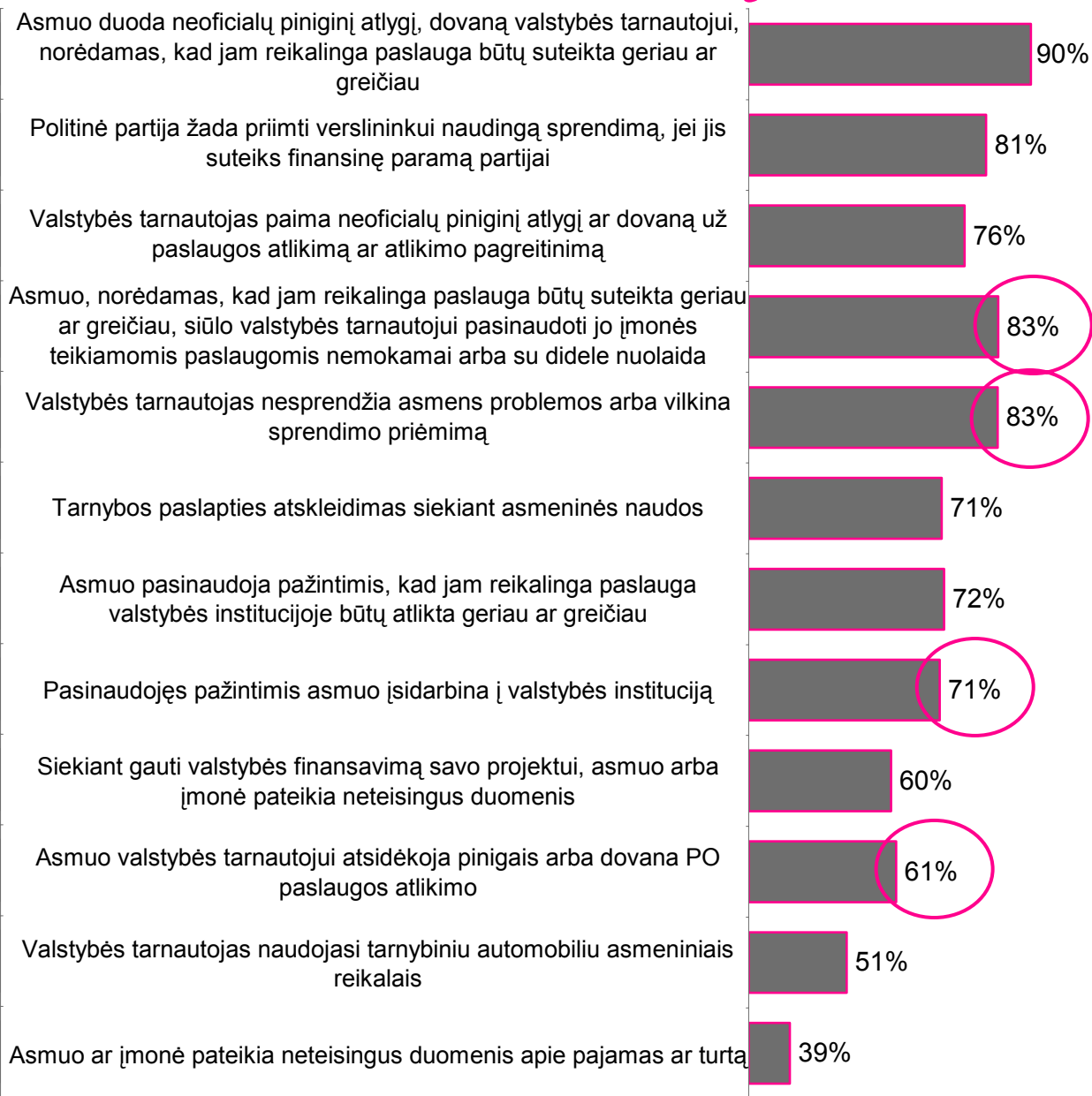
įmonės

KORUPCINOGENINIŲ SITUACIJŲ SUVOKIMAS

gyventojai

įmonės

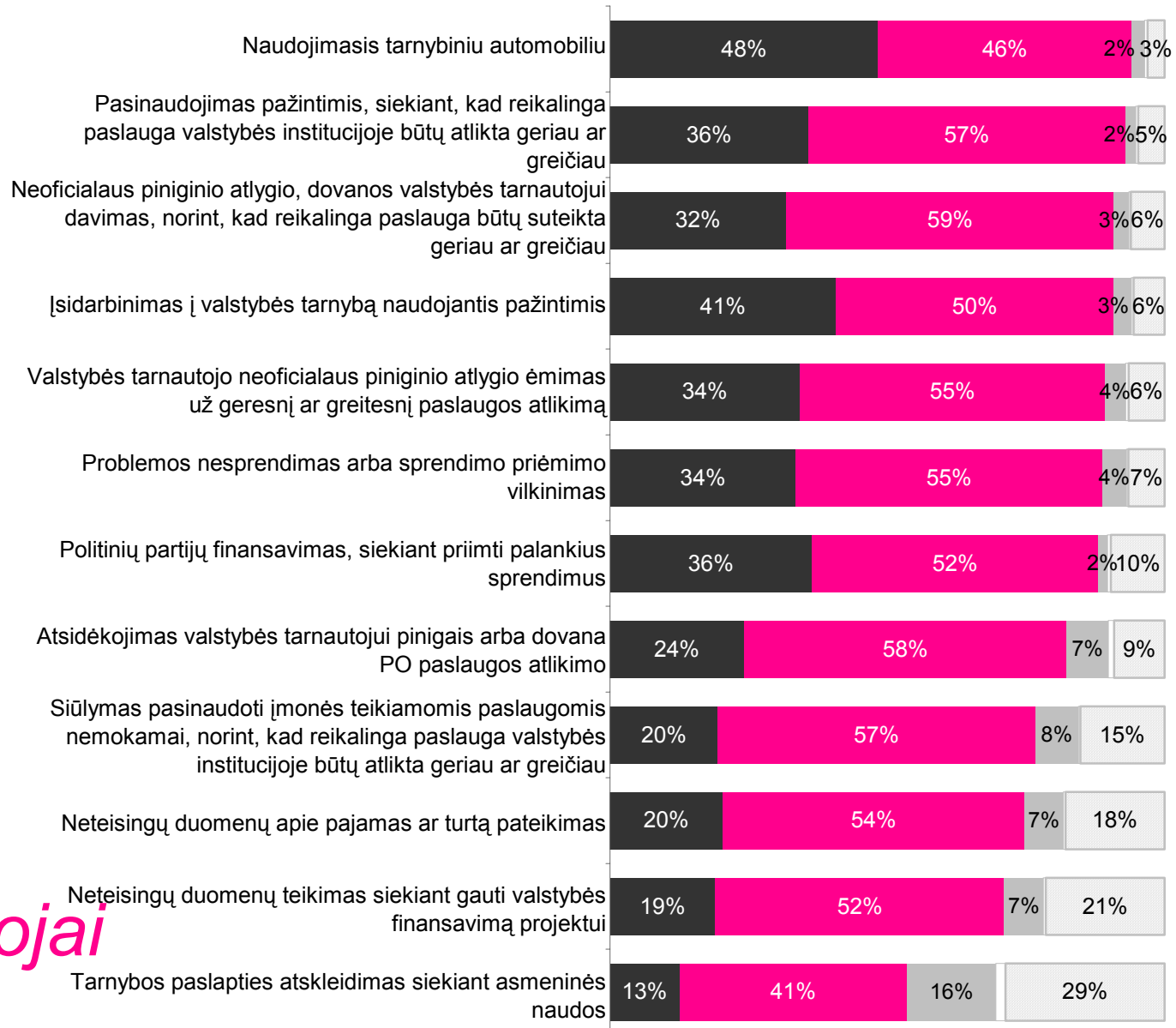
- Apklausos dalyviams taip pat buvo pateiktas korupcinio pobūdžio veikų sąrašas ir klausiama, ar kiekviena iš šių veikų, jų nuomone, yra korupcija, ar ne
- **GYVENTOJAI:** labiausiai gyventojai (87%) su korupcine veika identifikuoja kyšio davimą valstybės tarnautojui, siekiant, kad jam reikalinga paslauga būtų atlikta geriau ar greičiau. Įdomu yra pastebėti tai, kad kaip korupcija dažniau yra suprantamas kyšio DAVIMO faktas, nei ĖMIMO: tik 77% gyventojų korupcija pavadintų tai, kad valstybės tarnautojas paimtų kyšį ar paslaugą už geresnį/greitesnį paslaugos atlikimą
- Panašią įdomią tendenciją galima pastebėti kuomet gyventojai vertina geresnį paslaugos atlikimą duodant kyšį ar naudojantis pažintimis: kyšio davimą kaip korupciją vertina 87% gyventojų, o pasinaudojimą pažintimis – 69% gyventojų
- Dauguma gyventojų (86%) korupciniu elgesiu įvardija ir politinių partijų “draugystę” su verslo pasaulio atstovais
- Gyventojai taip pat pakankamai aiškiai identifikuoja kaip korupciją ir situacijas, kuomet valstybės tarnautojas nesprendžia asmens problemos arba akivaizdžiai vilkina jos sprendimo priėmimą. Tokį elgesį korupciniu vadina 78% gyventojų.
- Korupcinio elgesio identifikavimo spragomis gali būti laikomi tokie elgesio modeliai: tik kas antras Lietuvos gyventojas (53%) atsidėkojimą pinigais arba dovana PO paslaugos atlikimo vadina korupcija, tik šeši iš dešimties gyventojų (60%) korupcija įvardintų ir neteisingų duomenų apie pajamas ir turtą pateikimą, naudojimąsi tarnybiniu automobiliu (61%), įsidarbinimą naudojantis pažintimis į valstybės tarnybą (65%)

- **ĮMONĖS:** įmonių vadovai, panašiai kaip ir gyventojai, labiausiai su korupcija identifikuoja kyšio davimą, siekiant kokybiškiau atlikti reikiamą paslaugą (90%). Taip pat stebima tendencija, kuomet labiau kaip korupcija yra suvokiamas kyšio davimas nei kyšio ėmimas (76%) už paslaugos atlikimą
- Naudojimąsi kyšio alternatyva – pažintimis – siekiant, kad reikiama paslauga būtų atlikta kokybiškiau, kaip korupciją taip pat įvertino mažesnė dalis verslininkų (72%)
- Aštuoni iš dešimties verslininkų (83%) mainais už greitesnį ar geresnį paslaugos atlikimą siūlomą galimybę valstybės tarnautojui pasinaudoti įmonės teikiamomis paslaugomis nemokamai arba su didele nuolaida, įvardija kaip korupcinę veiką
- Verslininkai dažnai (83%) korupcijai priskiria ir valstybės tarnautojų problemos nesprendimą arba sprendimo priėmimo vilkinimą
- Tačiau pastebima ir tai, kad tik 39% verslininkų mano, kad neteisingų duomenų apie pajamas ir turtą pateikimas yra korupcija. Tik kas antras įmonės vadovas korupciniu elgesiu įvardija naudojimąsi tarnybiniu automobiliu. Tik šeši iš dešimties verslininkų mano, kad pateikimas neteisingų duomenų apie įmonę, siekiant gauti valstybės finansavimą projektui, yra korupcija. Atsidėkojimą pinigais ar dovana už atliktą paslaugą po paslaugos atlikimo korupcija nelaiko 39% verslininkų
- Lyginant Lietuvos gyventojų ir įmonių vadovų korupcijos suvokimo skirtumus, pastebima, jog gyventojai dažniau nei verslininkai korupcija įvardija politinių partijų palankių sprendimų pažadus verslininkams mainais į finansinę paramą, neteisingų duomenų pateikimą apie pajamas arba siekiant valstybės finansavimo bei naudojimąsi tarnybiniu automobiliu. Iš dalies tokias vertinimo tendencijas galima

- **paaiškinti didesnę žiniasklaidos įtaką gyventojų supratimui apie visuomenės aktualijas ir jų vertinimui. Verslininkai dažniau nei gyventojai korumpuotu elgesiu įvardija siūlymą valstybės tarnautojui naudotis jo įmonės paslaugomis nemokamai arba su didele nuolaida, sprendimų priėmimo vilkinimą, naudojimąsi pažintimis, siekiant įsidarbinti į valstybės instituciją, bei atsidėkojimą pinigais ar dovana po paslaugos atlikimo**

KORUPCINOGENINIŲ SITUACIJŲ PAPLITIMAS

■ Labai paplitę
 ■ Paplitę
 ■ Nepaplitę
 ■ Sunku pasakyti
 ■ Visai nepaplitę

gyventojai

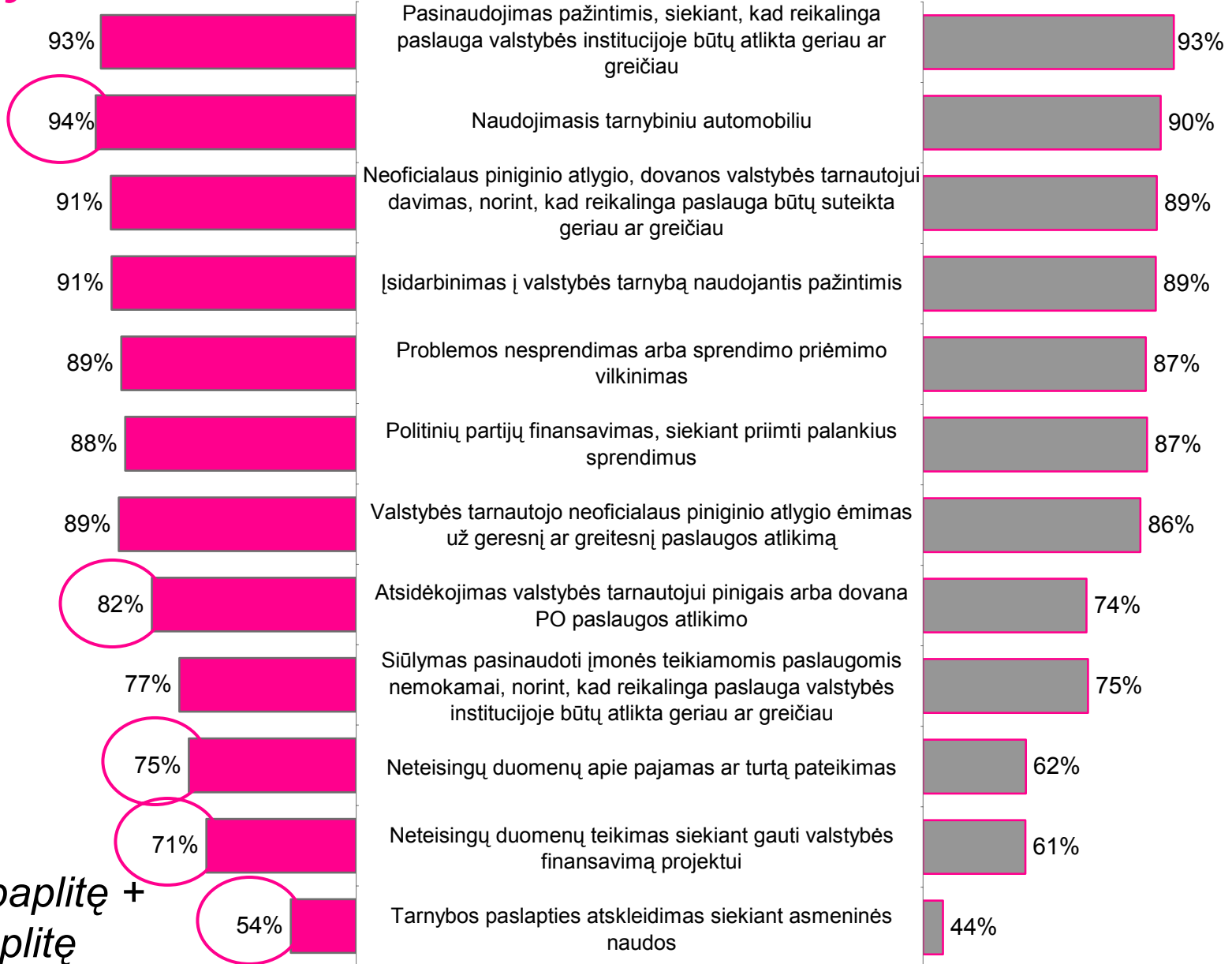
KORUPCINOGENINIŲ SITUACIJŲ PAPLITIMAS

KORUPCINOGENINIŲ SITUACIJŲ PAPLITIMAS

gyventojai

įmonės

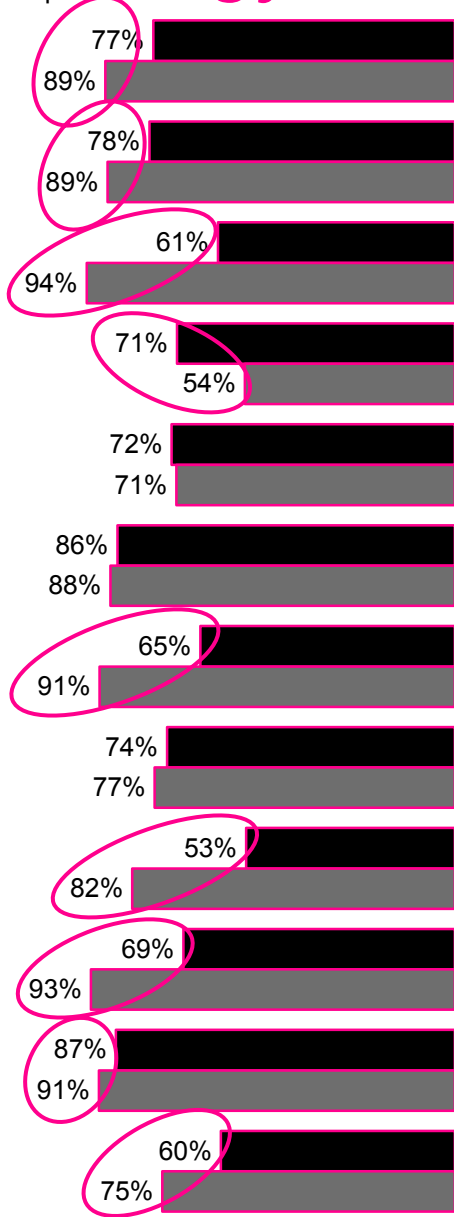
labai paplitę + paplitę

- **Apklauso metu respondentams taip pat buvo pasiūlyta įvertinti aptartų korupcinogeninių situacijų paplitimą Lietuvoje**
- **Tiek kyšio davimas, tiek ėmimas gyventojų (atitinkamai 91% ir 89%) ir verslininkų (atitinkamai 89% ir 86%) nuomone Lietuvoje yra paplitęs vienodai plačiai**
- **Naudojimasis pažintimis abiejų tikslinių grupių nuomone taip pat yra plačiai paplitęs: naudojimasis pažintimis, siekiant, kad reikiama paslauga būtų atlikta kokybiškiau, yra paplitęs 93% gyventojų ir 92% verslininkų nuomone; darbinimasis į valstybės tarnybą, naudojantis pažintimis, yra paplitęs 91% gyventojų ir 89% verslininkų nuomone**
- **Tiek verslininkai, tiek gyventojai labai paplitusiu korupcinogeniniu elgesiu Lietuvoje įvardija naudojimąsi tarnybiniu automobiliu, tačiau šis aukštas vertinimas taip pat gali būti aiškinimas pastaruoju metu viešajame diskurse vykusiu šios temos eskalavimu**
- **Mažiausiai paplitęs Lietuvoje yra tarnybos paslapties atskleidimas, siekiant asmeninės naudos (taip mano 54% gyventojų ir 45% verslininkų)**
- **Gyventojai dažniau nei verslininkai mano, kad labiau paplitęs yra naudojimasis tarnybiniu automobiliu, atsidėkojimas pinigais ar dovana po paslaugos atlikimo, neteisingų duomenų teikimas apie pajamas ar siekiant valstybės finansavimo ir tarnybos paslapties atskleidimas**

KORUPCIJA vs. PАПЛИTIMAS

■ Korupcija
■ Paplitimas

gyventojai

Valstybės tarnautojo neoficialaus piniginio atlygio ėmimas už geresnį ar greitesnį paslaugos atlikimą

Problemos nesprendimas arba sprendimo priėmimo vilkinimas

Naudojimasis tarnybiniu automobiliu

Tarnybos paslapties atskleidimas siekiant asmeninės naudos

Neteisingų duomenų teikimas siekiant gauti valstybės finansavimą projektui

Politinių partijų finansavimas, siekiant priimti palankius sprendimus

Įsidarbinimas į valstybės tarnybą naudojantis pažintimis

Siūlymas pasinaudoti įmonės teikiamomis paslaugomis nemokamai, norint, kad reikalinga paslauga valstybės institucijoje būtų atlikta geriau ar greičiau

Atsidėkojimas valstybės tarnautojui pinigais arba dovana PO paslaugos atlikimo

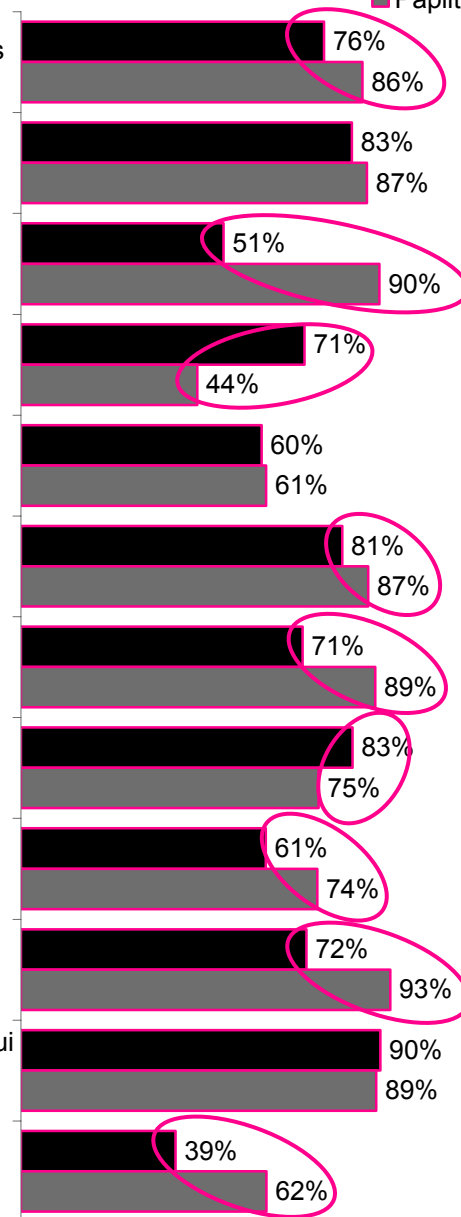
Pasinaudojimas pažintimis, siekiant, kad reikalinga paslauga valstybės institucijoje būtų atlikta geriau ar greičiau

Neoficialaus piniginio atlygio, dovanos valstybės tarnautojui davimas, norint, kad reikalinga paslauga būtų suteikta geriau ar greičiau

Neteisingų duomenų apie pajamas ar turtą pateikimas

įmonės

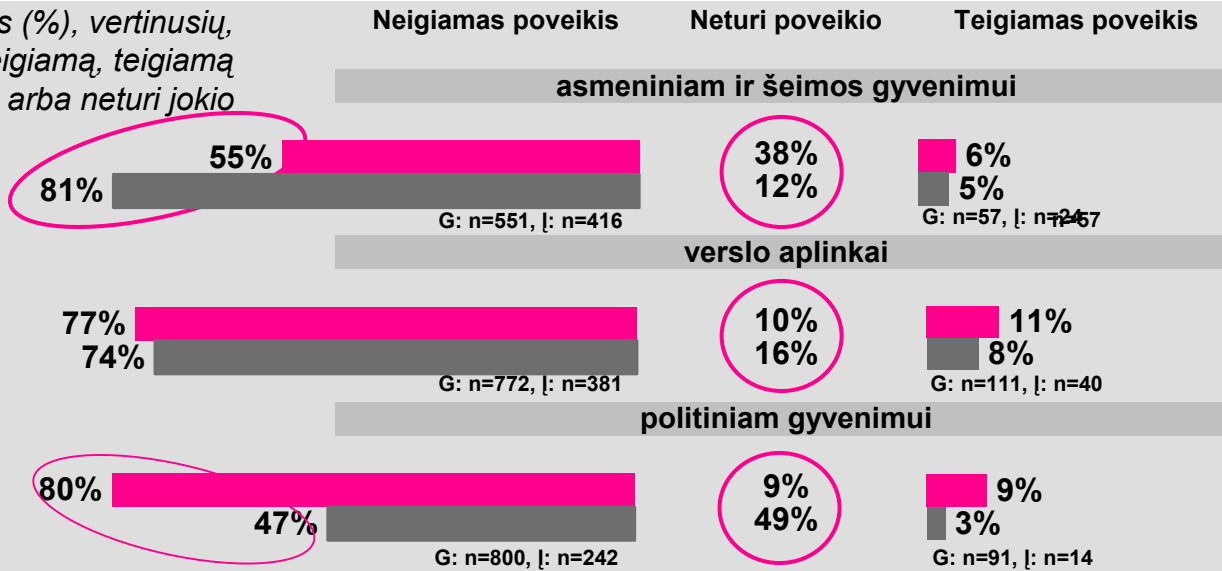
■ Korupcija
■ Paplitimas

- Turint Lietuvos gyventojų ir įmonių vadovų skirtingų elgesio modelių kaip korupcinių veikų suvokimą ir šių veikų paplitimo vertinimą, labai prasminga tampa analizė, lyginant tam tikros veikos suvokimo kaip korupcinės vertinimą ir jos paplitimą. Idealiu atveju siekiamybė turėtų būti situacija, kuomet elgesio suvokimas kaip korupcinio viršija paplitimo vertinimą. Ir atvirkščiai: vertinimo skirtumai, kuomet didesnė dalis Lietuvos žmonių tam tikro elgesio modelio nesuvokia kaip korupcinio, tačiau teigia, kad jis yra plačiai paplitęs, yra tiesioginė nuoroda į tai, kuriomis kryptimis reikėtų nukreipti antikorpucinį švietimą
- Taigi, geriausia situacija yra susijusi su tarnybos paslapties atskleidimu, siekiant asmeninės naudos. Tačiau tai, turbūt, yra labiau susiję ne su tiesiog su geromis tendencijomis šiuo klausimu Lietuvos visuomenėje, kiek su tarnybos paslapties apibrėžimo turinio nežinojimu ir ne visai adekvačiu tokios situacijos identifikavimu
- Sritys, į kurias turėtų būti atkreiptas didesnis dėmesys antikorpuciniame švietime, yra susijusios su nepotizmo aiškinimu, t.y. tarnybinės padėties naudojimu artimiesiems proteguoti, siekiant, kad reikiama paslauga būtų atlikta geriau ar kokybiškiau ar darbinantis į valstybės institucijas; su neteisingų duomenų apie pajamas ir turtą pateikimu; su atsidėkojimu pinigais ar dovana po paslaugos atlikimo

...koks yra korupcijos poveikis?

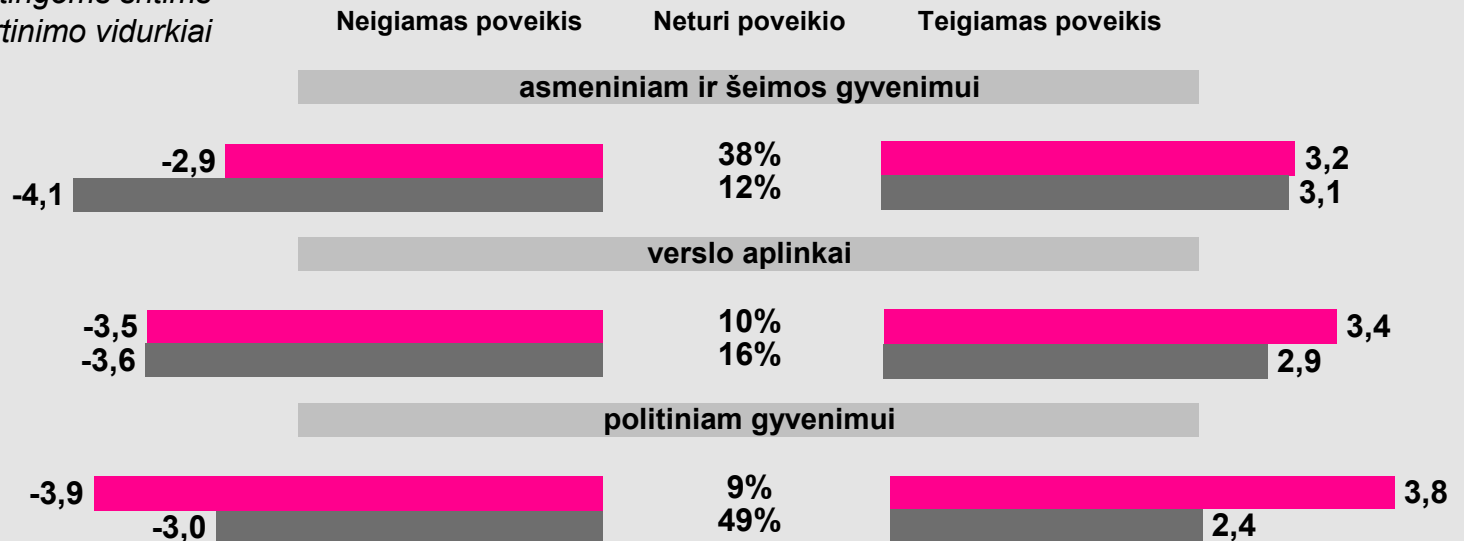
respondentų dalys (%), vertinusių, kad korupcija turi neigiamą, teigiamą poveikį arba neturi jokio

gyventojai vs. įmonės

Skalė: -5 -4 -3 -2 -1 0 1 2 3 4 5

respondentų poveikio skirtingoms sritims vertinimo vidurkiai

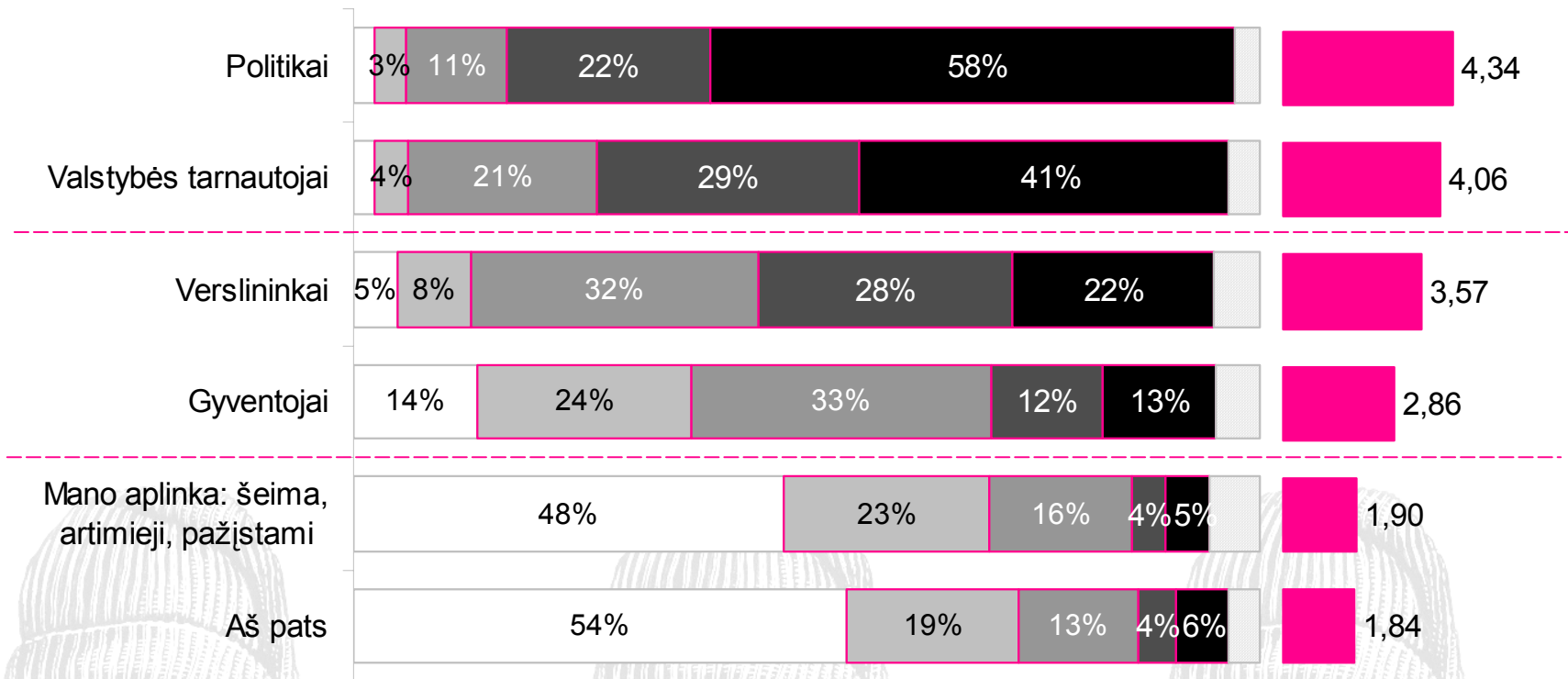

- Tyrimo metu respondentai buvo paprašyti įvertinti korupcijos poveikį asmeniniam ir šeimos gyvenimui, verslo aplinkai ir politiniam gyvenimui. Poveikį vertinti buvo galima naudojantis skale, kurioje buvo galima pasirinkti “0” – neturi jokio poveikio, balus nuo -5 iki -1, vertinant neigiamą poveikį, ir balus nuo “1” iki “5”, vertinant teigiamą korupcijos poveikį
- Pirma, ką galime konstatuoti, yra tai, kad korupcija turi neigiamą poveikį visoms sferoms
- Antra, labai įdomus gyventojų ir įmonių korupcijos poveikio asmeniniam gyvenimui vertinimo skirtumas. Vertinant korupcijos įtaką asmeniniam gyvenimui, gyventojai dažniau nei verslininkai linkę manyti, kad korupcija jam neturi jokio poveikio (taip mano 38% gyventojų ir tik 12% verslininkų). Neigiamą korupcijos įtaką asmeniniam gyvenimui nurodo dauguma (81%) verslininkų ir tik kas antras (55%) gyventojas
- Trečia, gyventojų ir verslininkų vertinimo skirtumai atsiskleidžia ir vertinant korupcijos įtaką politiniam gyvenimui: tik 9% gyventojų ir net 49% verslininkų mano, kad korupcija neturi jokios įtakos politiniam gyvenimui. Ir, analogiškai, net 80% gyventojų ir tik 47% verslininkų mano, kad korupcija politiniam gyvenimui turi neigiamą poveikį
- Gyventojų ir verslininkų korupcijos poveikio verslo aplinkai vertinimai sutampa: dauguma gyventojų (77%) ir verslininkų (74%) nurodo neigiamą korupcijos įtaką verslui

- **Vertinant korupcijos poveikio vienai ar kitai sferai intensyvumą, pastebimos panašios tendencijos:**
  - **gyventojai korupcijos įtaką asmeniniam gyvenimui vertina “švelniau” nei verslininkai (atitinkami vertinimo vidurkiai - -2,9 ir -4,1)**
  - **gyventojai korupcijos įtaką politiniam gyvenimui vertina “griežčiau” nei verslininkai (-3,9 ir -3,0)**
  - **korupcijos įtakos vertinimas verslo aplinkai sutampa abiejų grupių atvejais**

Kas kaltas dėl esamo korupcijos masto?

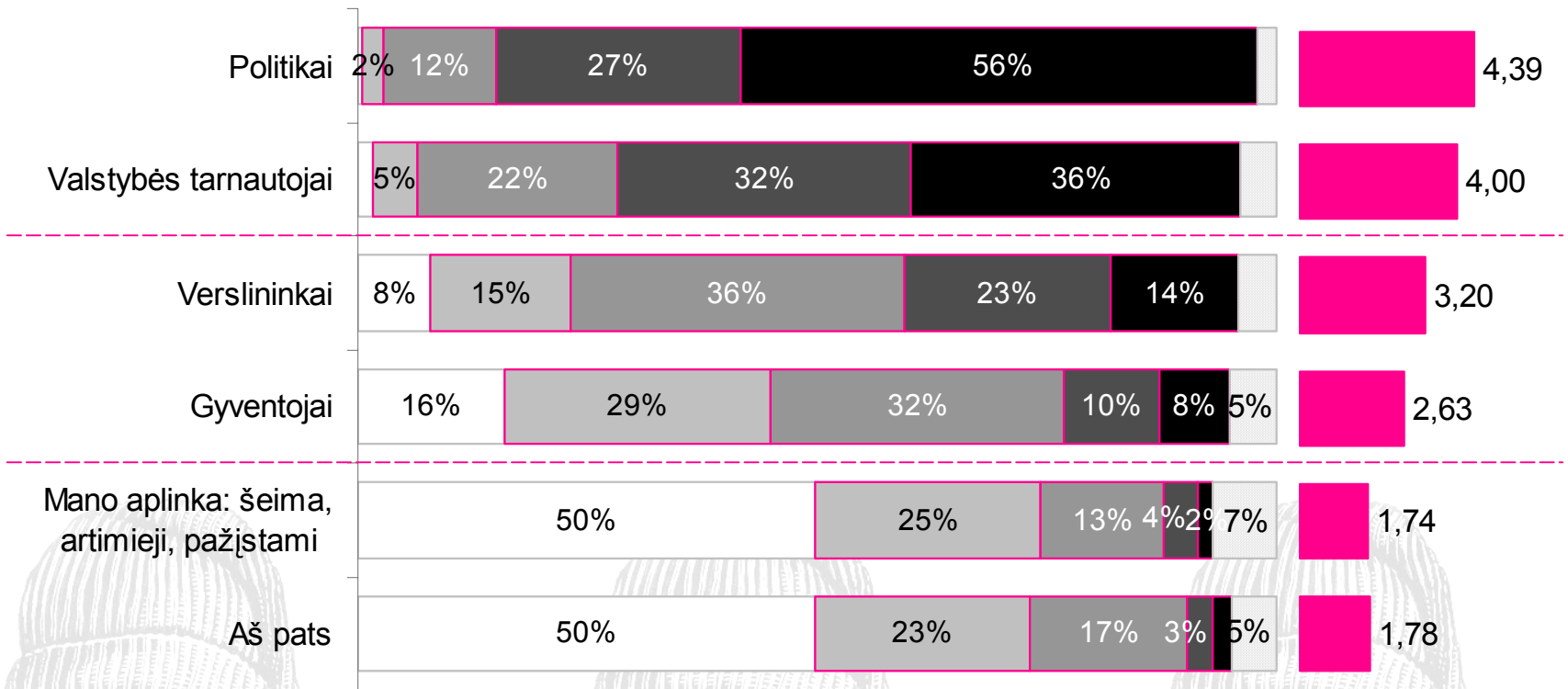
Visiškai nekalti
  2
  3
  4
  Labai kalti
  Nežino, neatsakė
 Vidurkis

gyventojai

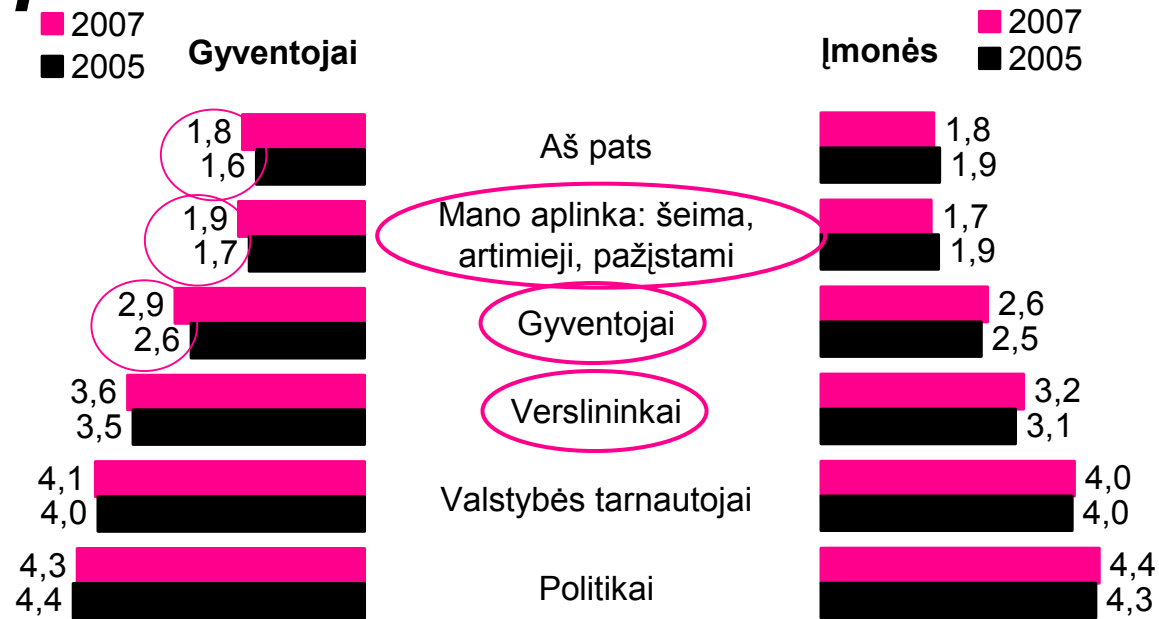
Kas kaltas dėl esamo korupcijos masto?

Visiškai nekalti
  2
  3
  4
  Labai kalti
  Nežino, neatsakė
 Vidurkis

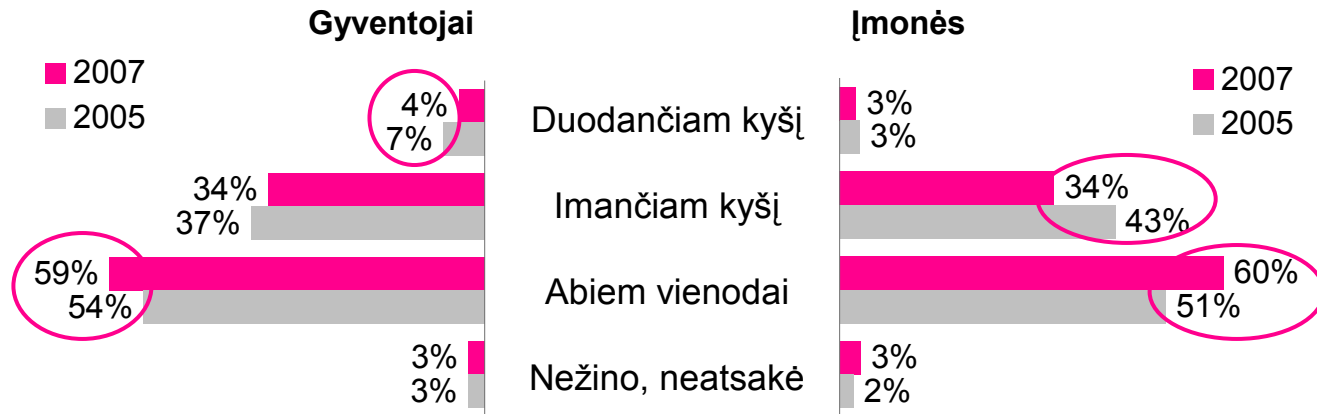
įmonės

Kas kaltas dēl esamo korupcijas masto?

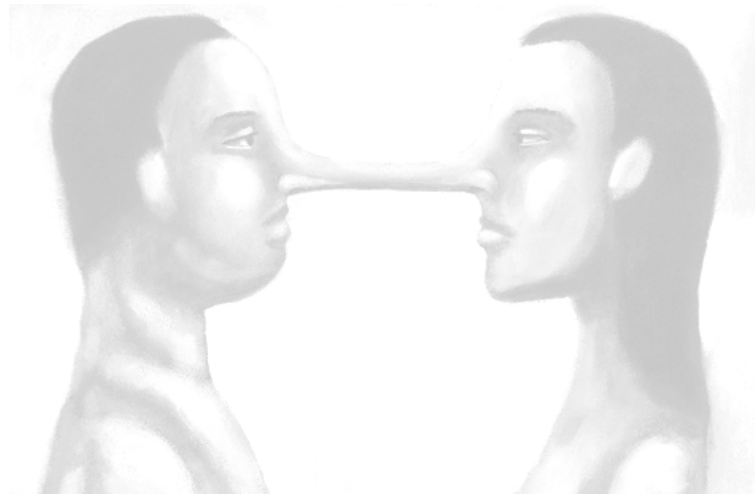
- **Kas kaltas dėl Lietuvoje esamo korupcijos masto? Kam tenka daugiausiai atsakomybės dėl esamo korupcijos masto? Šie klausimai buvo užduoti apklausos dalyviams**
- **Priskiriant atsakomybę dėl esamo korupcijos masto, gyventojai ir verslininkai turi tą pačią nuomonę – kalčiausi yra politikai (gyventojų vertinimo vidurkis – 4,3 balo iš 5 galimų (labai kalti), verslininkų - 4,4 balo). Labai kalti dėl esamo korupcijos masto gyventojų ir verslininkų nuomone yra ir valstybės tarnautojai (atitinkamai 4,1 ir 4 balų).**
- **Mažiausiai kaltės apklausos dalyviai priskiria sau (vertinimo vidurkiai yra 1,8 abiejų grupių) ar savo aplinkai (šeimai, artimiesiems, draugams) (atitinkamai 1,9 ir 1,7 balo)**
- **Gyventojai, lyginant su verslininkais, šiek tiek daugiau yra linkę atsakomybės priskirti gyventojams, savo aplinkai ir sau**
- **Lyginant kaltės dėl esamo korupcijos masto priskyrimo pokyčius su 2005m. duomenimis, didelių skirtumų nepastebima. Stebima tik labai trapi pozityvi tendencija, kuomet gyventojai šiek tiek daugiau kaltės šiais metais priskyrė sau, savo aplinkai ir gyventojams**

Kam tenka didesnė atsakomybė kyšininkavimo atveju?

reikia taikyti kompleksines priemones (n=3)
gerėjant gyvenimo lygiui problema išsispręs savaime (n=3)
reikėtų tikrinti iš kur praturtėja šeiminiai (n=1)
leisti dirbti jauniems - dar nesugadintiems (n=1)

mažiau biurokratiškas reikalavimų (n=3)
gerėjant gyvenimo lygiui problema išsispręs savaime (n=2)
turi būti kainų už paslaugas aiškumas (n=1)
leisti dirbti jauniems - dar nesugadintiems (n=1)
atlyginimų mažinimas Seimo nariams (n=1)

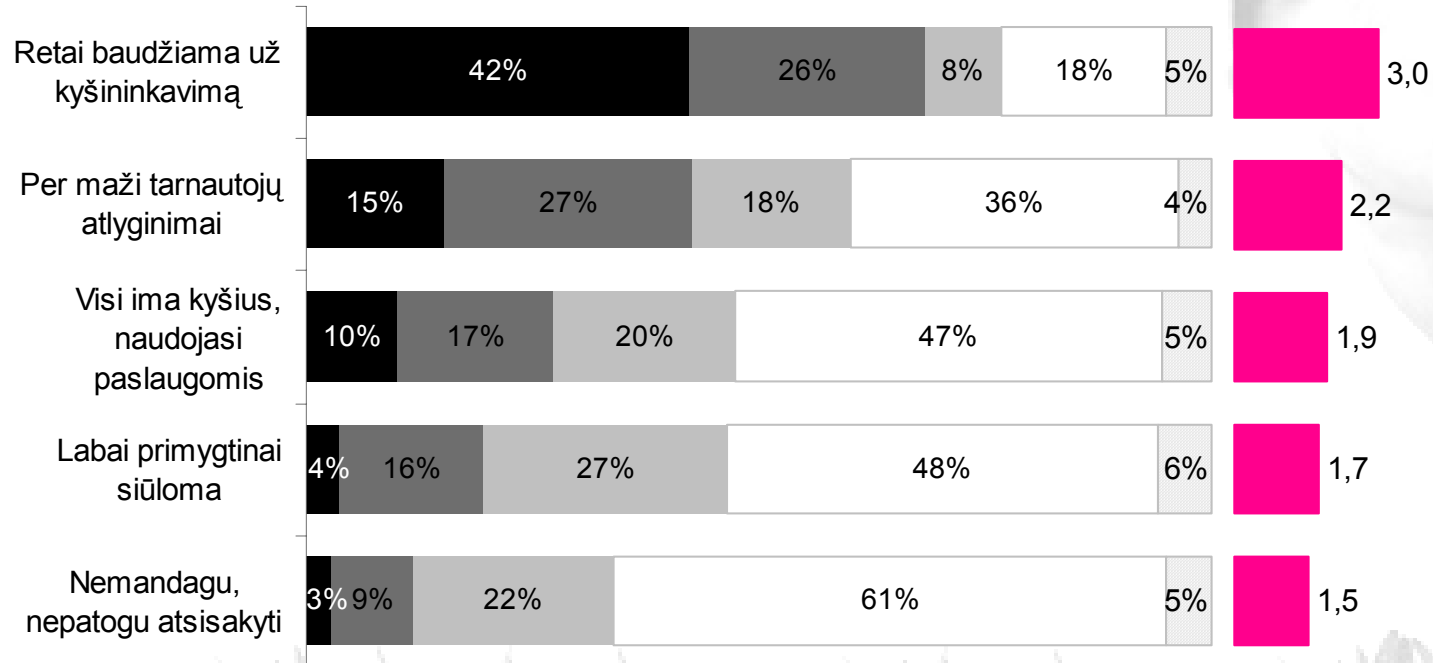

- **Kyšininkavimo atveju kaltę didesnės dalies gyventojų (59%) ir verslininkų (60%) nuomone turėtų prisiimti abi pusės – ir duodančioji, ir imančioji**
- **Verta atkreipti dėmesį į tai, kad 41% gyventojų ir 46% verslininkų nuomonės šiuo klausimų nėra teisingos, kaltę priskiriant tik vienai kuriai nors kyšininkavimo veiksmo dalyvaujančiai grupei. 34% Lietuvos visuomenės mano, kad kyšininkavimo atveju kaltas yra tik imantysis, o 4% gyventojų ir 3% verslininkų atsakomybę dėl kyšininkavimo yra linkę priskirti duodančiajam kyši**
- **Lyginant atsakymų į klausimą tendencijas 2005 ir 2007 metais, galime fiksuoti nedidelį pozityvų poslinkį abejose tikslinėse grupėse atsakomybę dėl kyšininkavimo priskiriant ir duodančiajam, ir imančiajam (taip galvojančių gyventojų yra daugiau 5 procentiniais punktais (toliau – p.p.), o verslininkų 9 p.p.)**

Kyšio pateisinimas? Kiek svarbi kiekviena iš pateiktų priežasčių?

- 4 - labai svarbi priežastis
- 3 - pakankamai svarbi priežastis
- 2 - nelypatingai svarbi priežastis
- 1 - visiškai nesvarbi priežastis
- nežino, neatsakė

Vidurkis

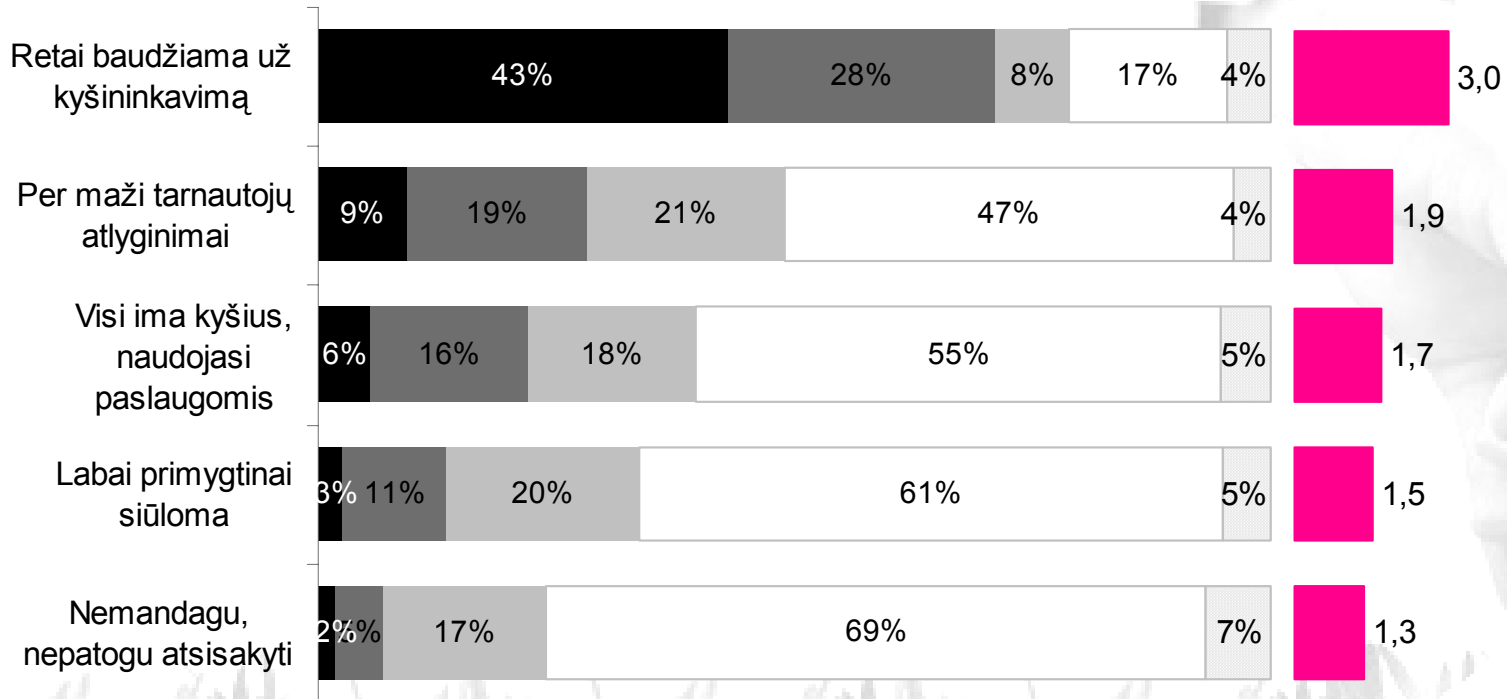

gyventojai

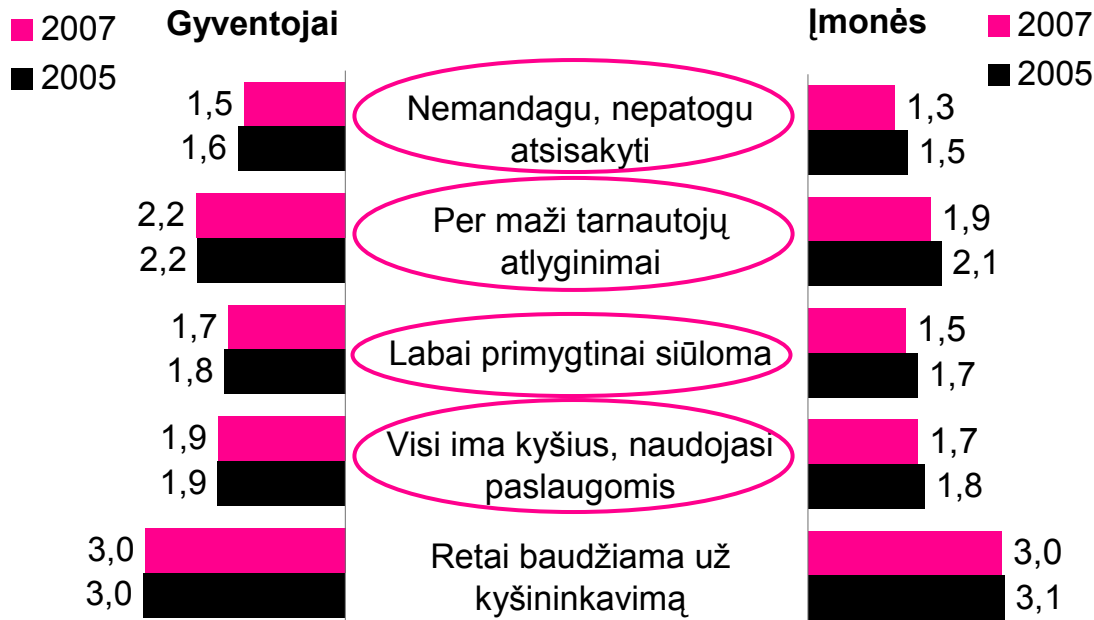
Kyšio pateisinimas? Kiek svarbi kiekviena iš pateiktų priežasčių?

- 4 - labai svarbi priežastis
- 3 - pakankamai svarbi priežastis
- 2 - nelypatingai svarbi priežastis
- 1 - visiškai nesvarbi priežastis
- nežino, neatsakė

Vidurkis

Kyšio pateisinimas? Kiek svarbi kiekviena iš pateiktų priežasčių?

įmonės

...pritarimas korupciją pateisinančioms prielaidoms

įmonės

■ Sutinku   ■ Nesutinku   ■ Sunku pasakyti

Korupcija „sutepa“ neefektyviai veikiančius valstybinius mechanizmus, o tai padidina verslo efektyvumą

Laikas versle yra taip pat svarbu kaip ir finansai. Todėl veiksmai, sumažinantys administracinių procedūrų laiką, yra kyšius pateisinti investicija į verslą

Valstybės tarnautojų atlyginimai yra akivaizdžiai per maži. Todėl jų finansiniai nepritekliai yra kompensuojami iš korupcinės veiklos

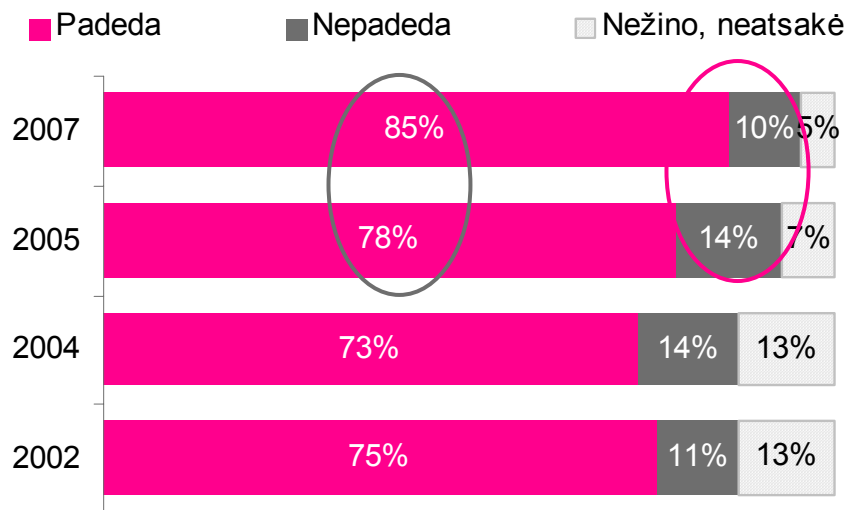
- **Pagrindinė priežastis, kuri tiek gyventojų, tiek verslininkų nuomone pateisina kyšininkavimą, yra tai, kad tai, kad už tai yra retai baudžiama**
- **Per maži darbuotojų atlyginimai, tai, kad visi ima kyšius, ir, kad primygtinai yra siūloma, nėra svarbios priežastys, kuriomis galima būtų teisinti kyšininkavimą. Mažiausiai svarbi priežastis, kuria sunkiai galima būtų pateisinti kyšininkavimą – “nemandagu, nepatogu atsisakyti”**
- **Toliau aiškinantis priežastis, kurios galėtų pateisinti korupciją, verslininkams buvo pateikti keli korupciją pateisinantys teiginiai ir klausinama, ar jie su jais sutinka**
- **Taigi, daugiau nei pusė verslininkų (56) sutinka su tuo, kad korupcija leidžia sutrumpinti laiką tvarkant administracines procedūras, ir todėl ji galėtų būti laikoma pateisinama investicija į verslą**
- **Kas antras (49%) įmonės vadovas sutinka su tuo, kad korupcija “sutepa” neefektyviai veikiančius valstybinius mechanizmus, o tai padidina verslo efektyvumą**
- **Ir tik didesnė dalis (58%) verslininkų nesutinka su tuo, kad valstybės tarnautojams gaunant per mažus atlyginimus, savo finansinius nepriteklius jie kompensuoja iš korupcinės veiklos**

Korupcinio elgesio faktai ir potencialas

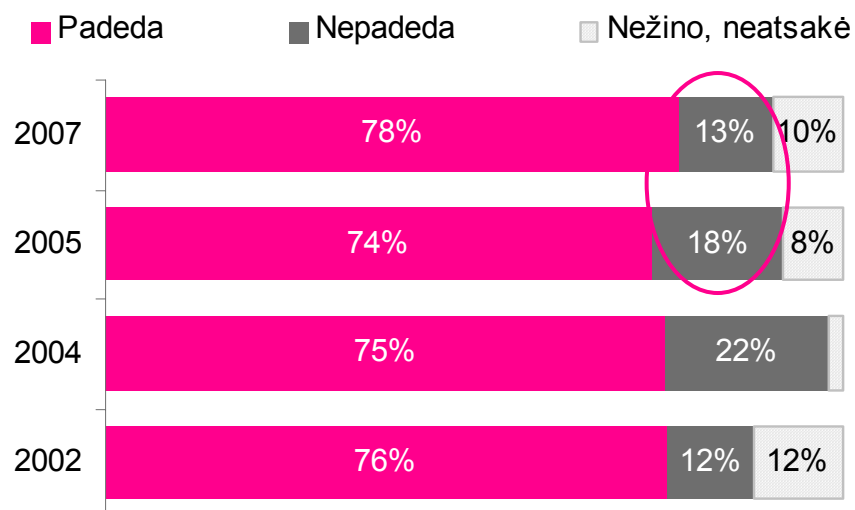

Ar kyšio davimas padeda spręsti problemas?

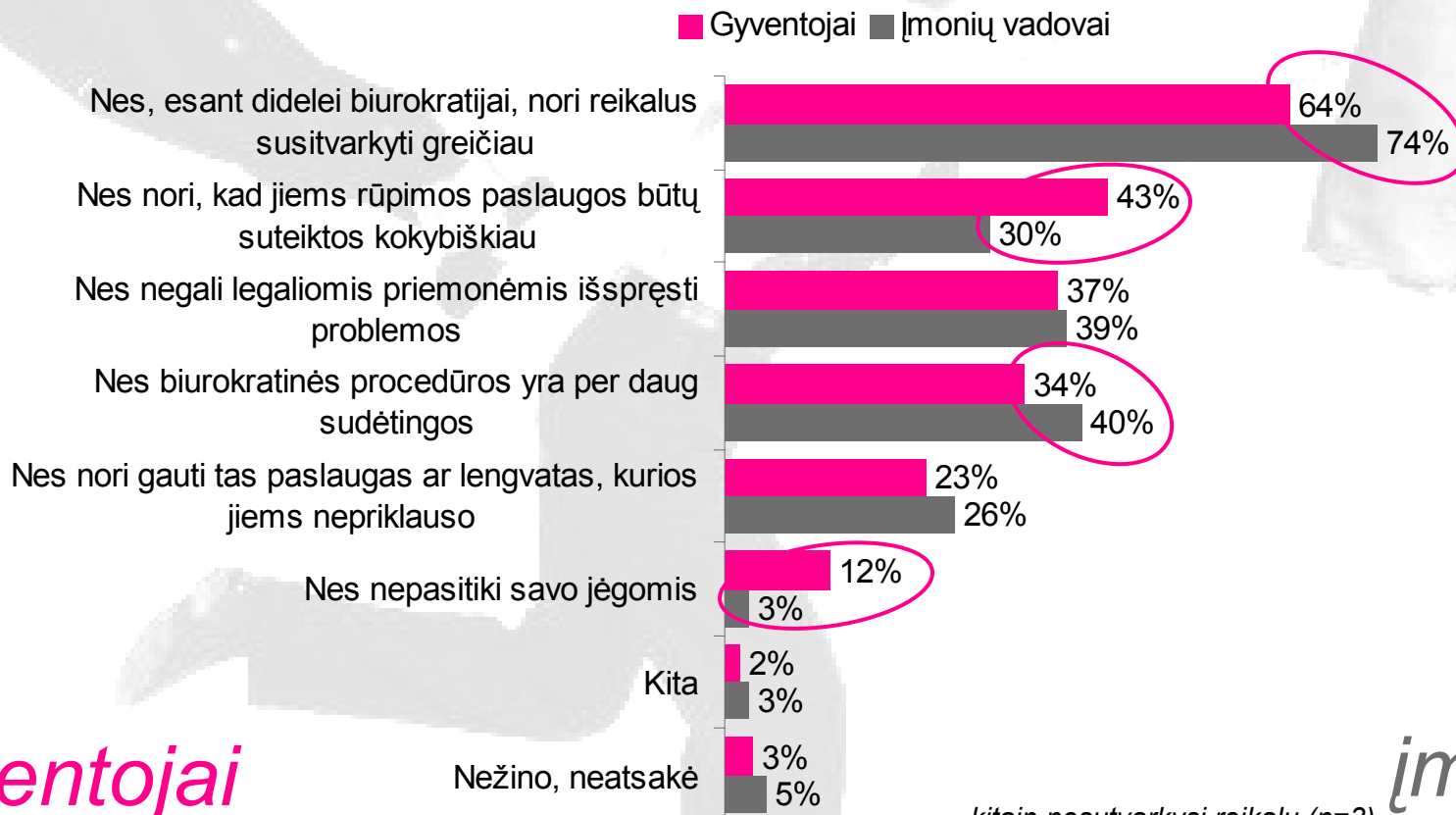
gyventojai

įmonės

Kodėl žmonės duoda kyšius ar naudojami pažintimis, norėdami sutvarkyti reikalus valstybės institucijose?

gyventojai

- kita:*
- tai įaugę į lietuvių kraują (n=7)
  - kitaip nesutvarkysi reikalų (n=5)
  - turi per daug pinigų (n=2)
  - kvaili duoda (n=1)
  - nes nepasitiki savo jėgomis (n=1)

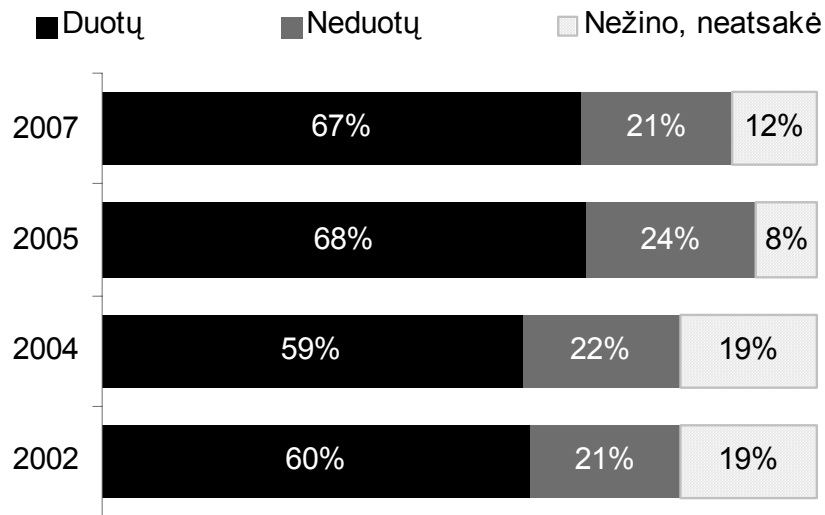
įmonės

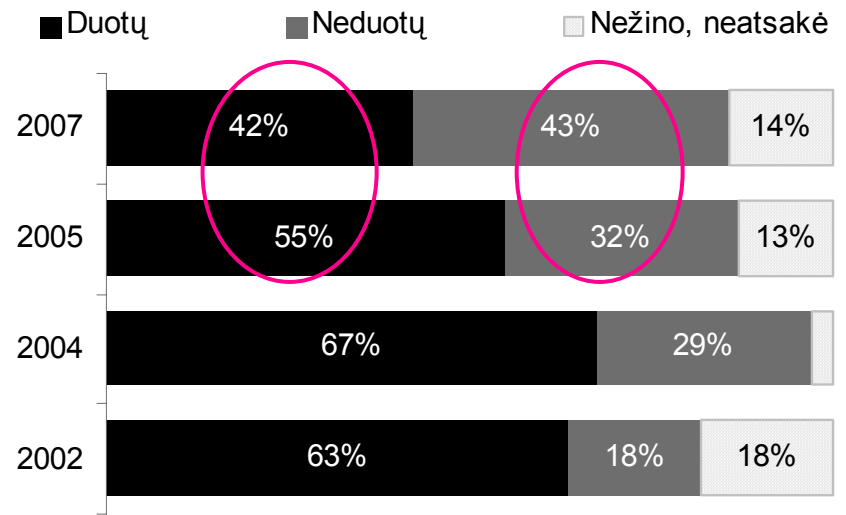
- kitaip nesutvarkysi reikalų (n=3)
- nes kyšio dydis yra mažesnis, nei būtų skirta bauda (n=2)
- nori pasipelnyti (n=2)
- tai įaugę į lietuvių kraują (n=1)
- įstatymų nežinojimas (n=1)
- dėl laiko stokos (n=1)
- verslo kultūros stoka (n=1)
- patys esame biurokratijos dalis (n=1)
- pats žmogus jaučiasi nesuagus nedavęs kyšio (n=1)
- kad gautų užsakymus (n=1)

Ar duotumėte kyšį, norėdamas išspręsti problemas?

gyventojai

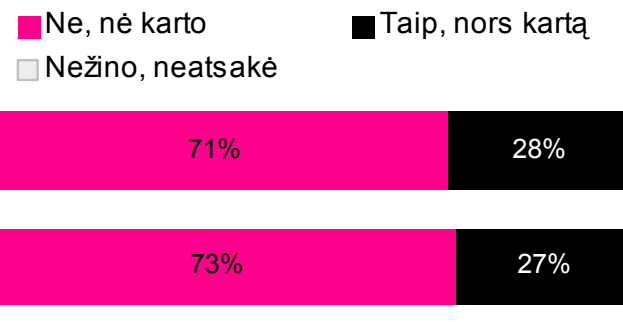
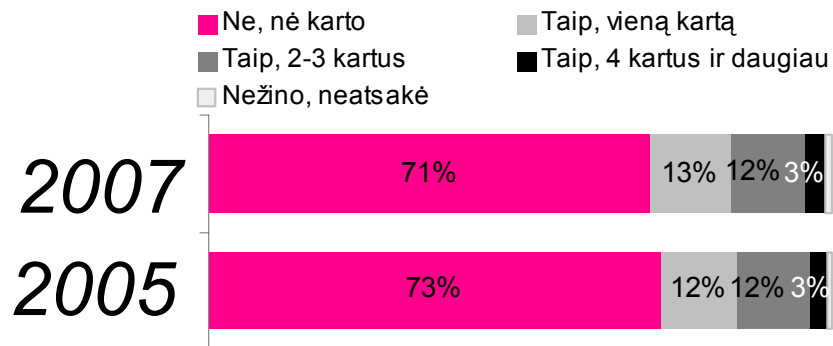

įmonės

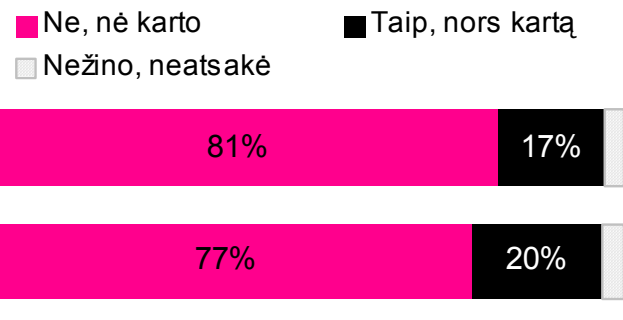
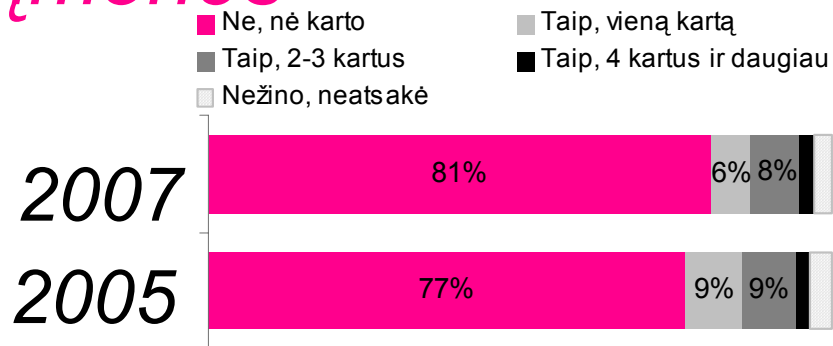

- **Kyšio davimas Lietuvoje padeda spręsti problemas. Tokia nuomonė yra daugumos gyventojų (85%) ir įmonių vadovų (78%)**
- **Per pastaruosius du metus (nuo 2005m.) stebima tendencija, kai vis daugiau gyventojų mano, kad kyšis padeda spręsti problemas: tokių gyventojų dalis išaugo 7 p.p.**
- **Verslininkų kyšio efektyvumo vertinimo tendencijos yra kiek geresnės, nes verslininkų, manančių, jog kyšis yra efektyvus, išliko maždaug tiek pat, kiek ir 2005m. (27% 2005m. ir 78% 2007m.), tačiau kiek sumažėjo verslininkų, manančių, jog kyšis problemų spręsti nepadeda (18% 2005m. ir 13% 2007m.)**
- **Didžioji dalis Lietuvos visuomenės (tiek gyventojai (64%), tiek verslininkai (74%)) duoda kyšius ir naudojais pažintimis, nes, esant didelei biurokratijai, nori greičiau susitvarkyti reikalus**
- **Įdomu pastebėti tai, kad gyventojų ir verslininkų nurodytos kyšio davimo priežastys skiriasi: gyventojai dažniau nei verslininkai nurodė duodantys kyšį, nes nori, kad jiems reikiamos paslaugos būtų suteiktos kokybiškiau (G: 43%, Į: 30%), ir gyventojai dažniau nepasitiki savo jėgomis, manydami, kad nesugebės gerai sutvarkyti reikalus savarankiškai (G: 12%, Į: 3%). Verslininkai, savo ruožtu, dažniau duoda kyšius, nes, esant didelei biurokratijai, nori sutvarkyti reikalus greičiau (G: 64%, Į: 74%) ir, nes biurokratinės procedūros yra per daug sudėtingos (G:34%, Į: 40%)**

Ar teko duoti kyšį per pastaruosius 12 mėnesių? gyventojai

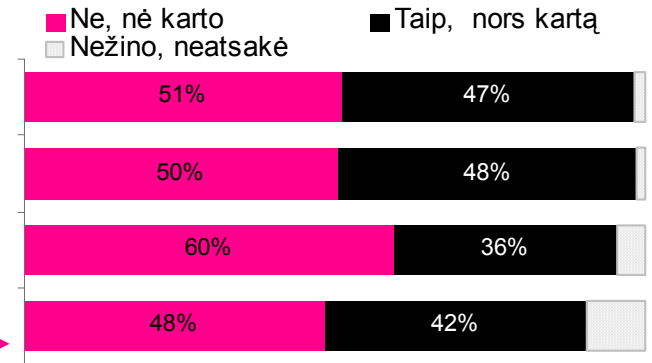
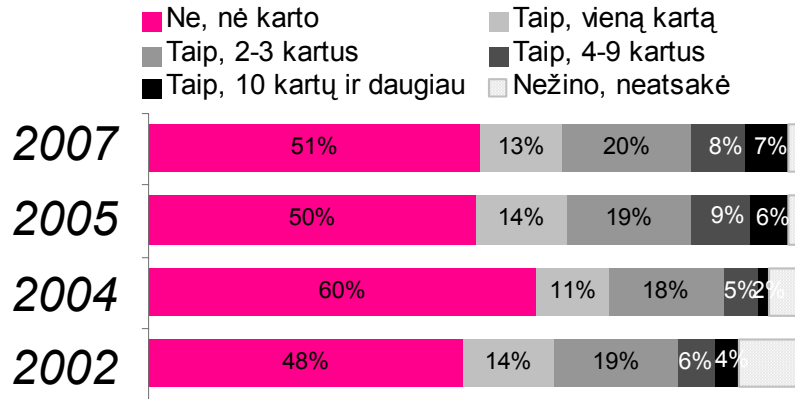

įmonės

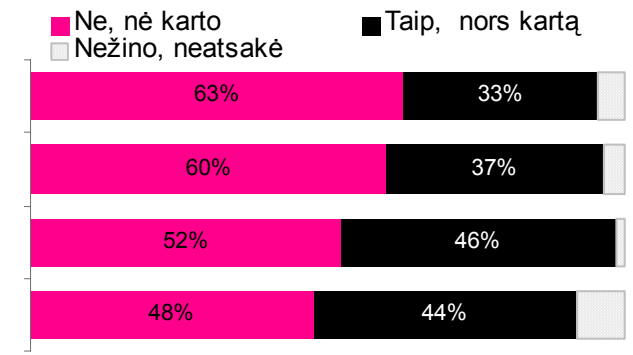
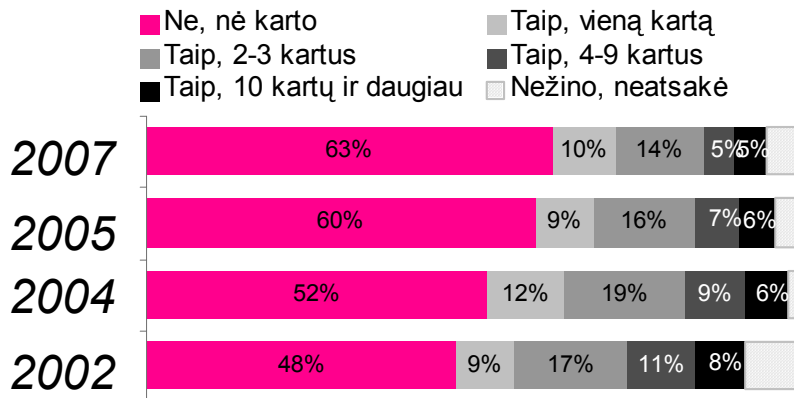

Ar teko duoti kyšį per paskutinius 5 metus?

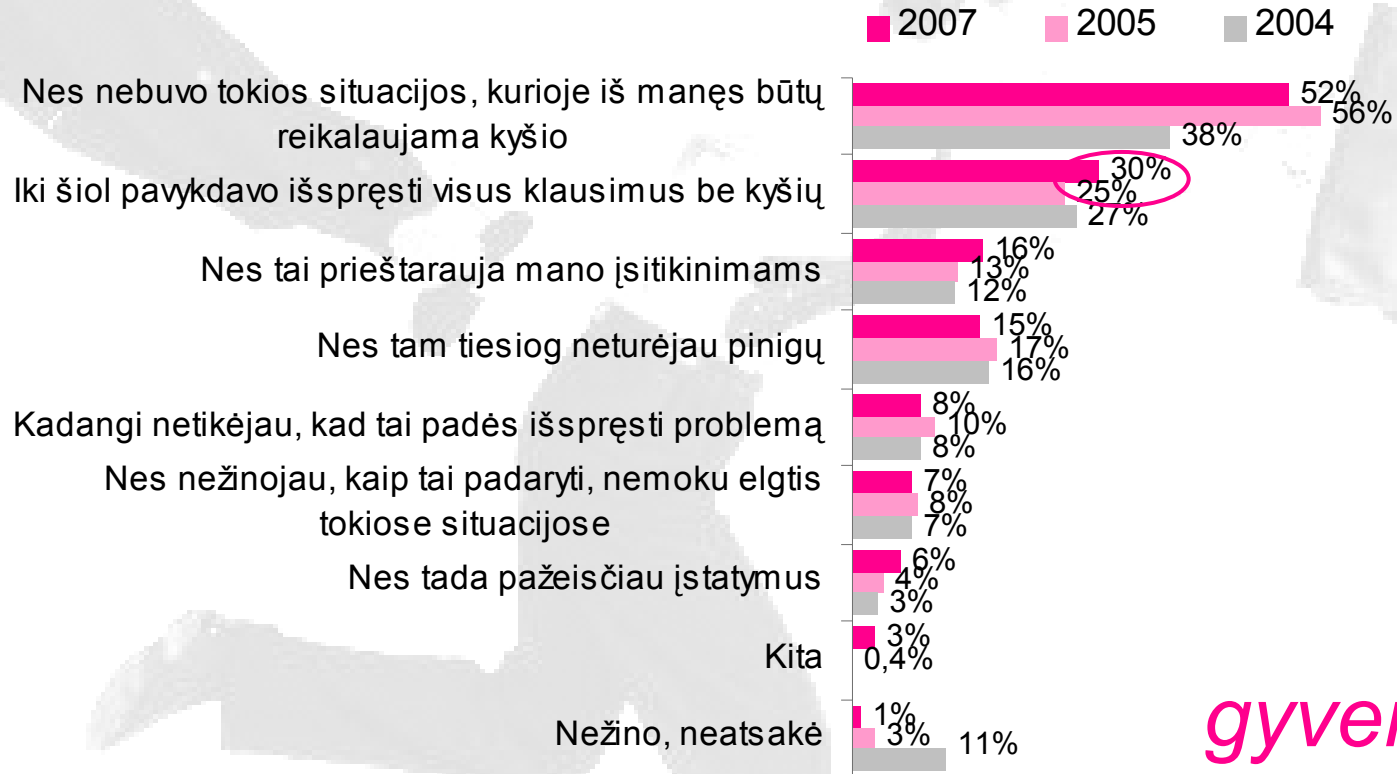
gyventojai

įmonės

Kodėl nedavėte kyšio?

gyventojai

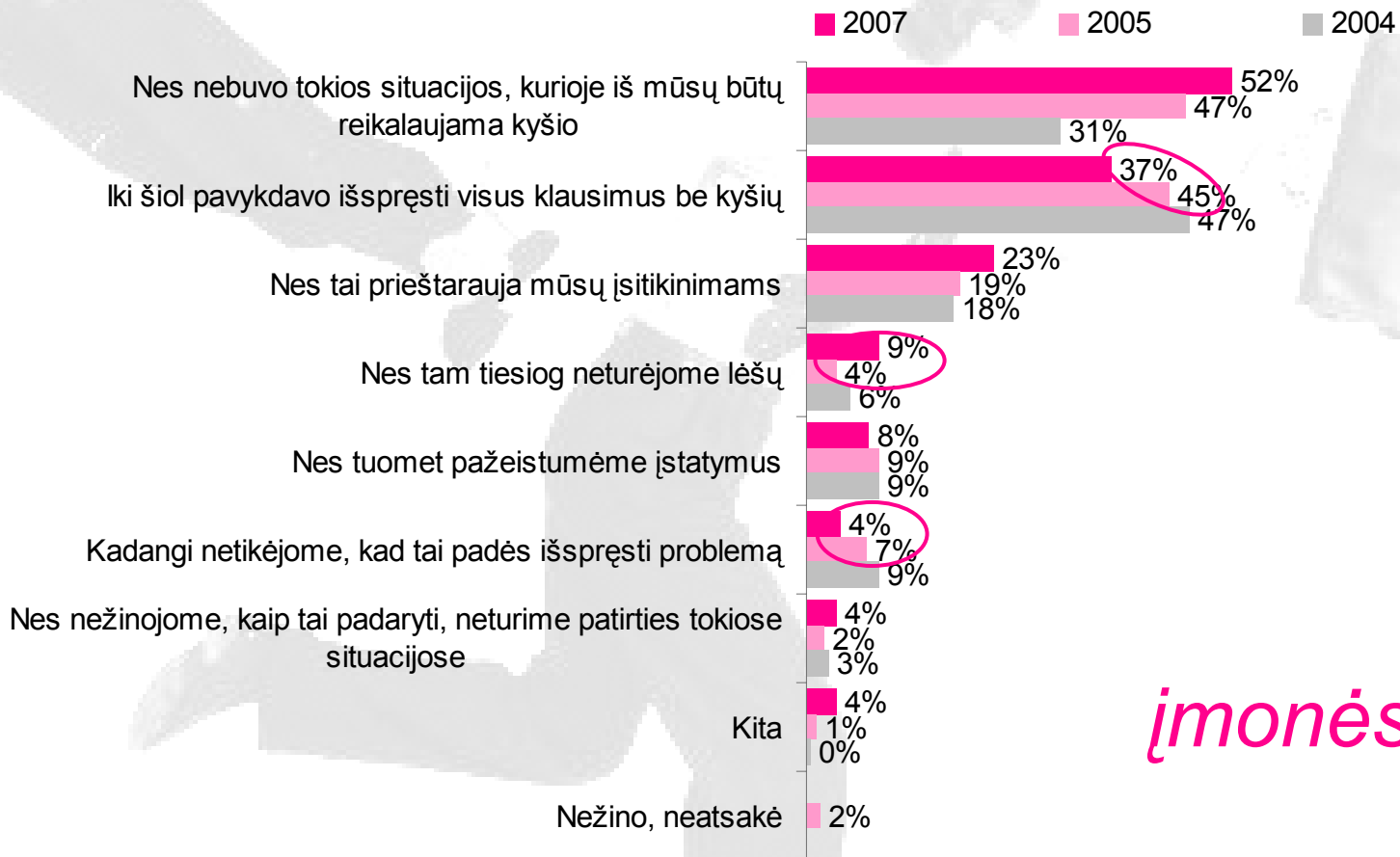

kita:

- esu per jaunas, kad spręščiau tokias problemas (n=4)
- pats neima ir kitiems neduodu (n=3)
- neturėjau reikalų su valstybės institucijomis (n=2)
- neprivalau duoti kyšio (n=1)
- sąžinė graužė (n=1)
- nebuvo prasmės (n=1)
- nepaėmė (n=1)
- daviau atsidėkodamas po paslaugos (n=1)

*% skaičiuojami nuo respondentų per pastaruosius 5 metus nei karto nedavusių kyšių

Kodėl nedavėte kyšio?

įmonės

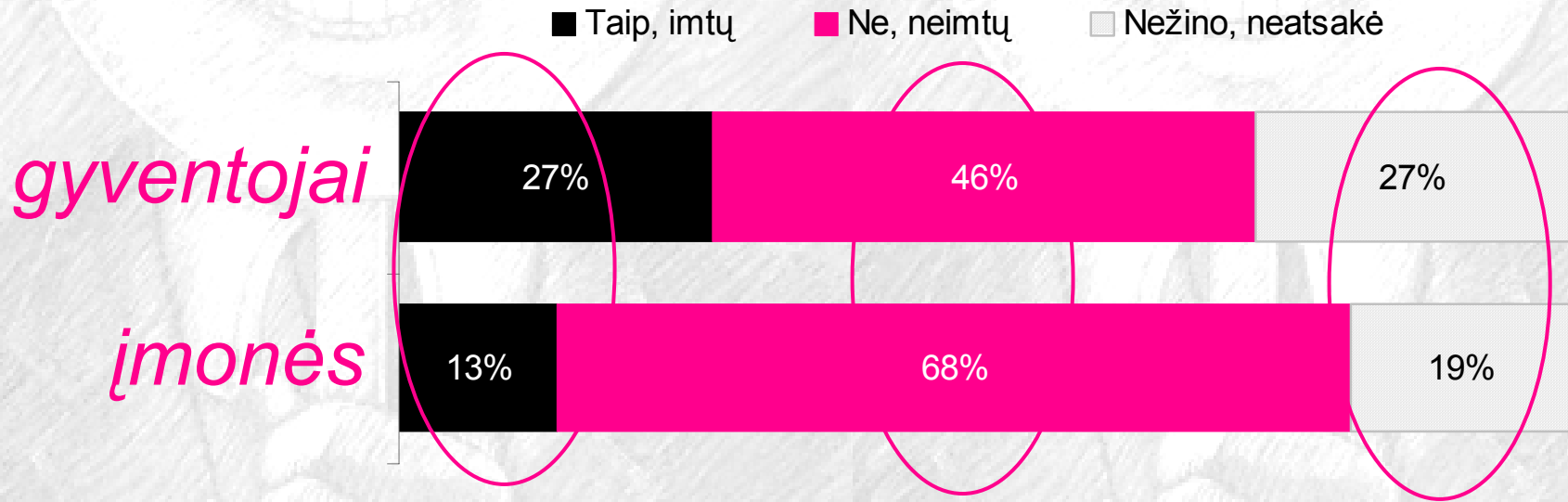
kita:

- nebuvo prasmės duoti kyšio (n=6)
- neprivalau duoti kyšio (n=1)
- neturėjau reikalų su valstybinėmis institucijomis (n=1)
- pats neimu ir kitiems neduoju (n=1)
- nesiruošiu duoti kyšio (n=1)
- nėra pinigų, kuriuos galėtume duoti (n=1)
- reikalus sprendžiu pasinaudodama asmeniniu žavesiu (n=1)

*% skaičiuojami nuo respondentų per pastaruosius 5 metus nei karto nedavusių kyšių

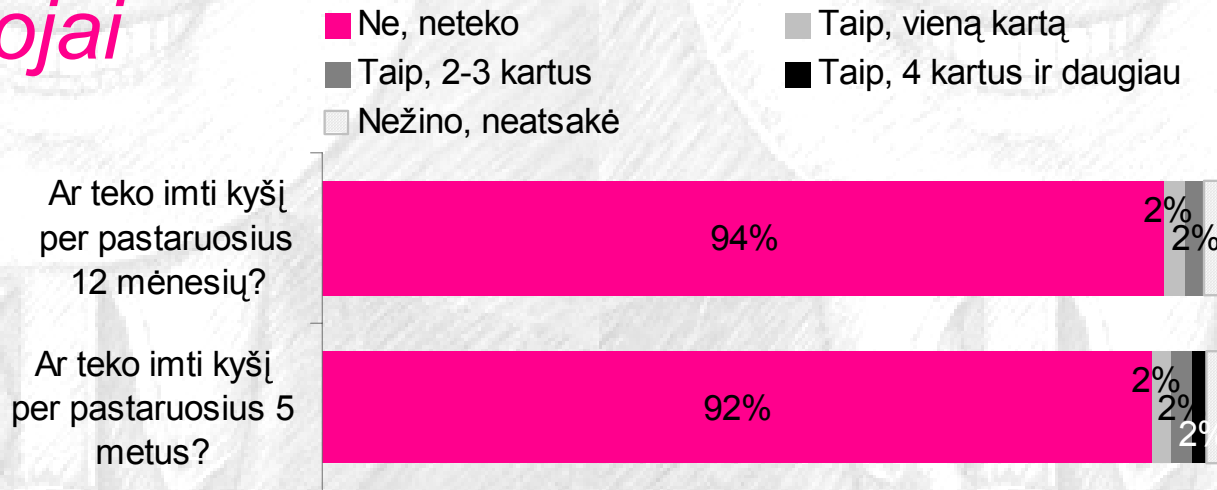
- **Didžioji dalis gyventojų (67%) prisipažino, jog, norėdami išspręsti problemas, kyši duotų. Tikrai kyšio neduotų tik kas penktas gyventojas (21%). Gyventojų kyšininkavimo potencialas pastarųjų dvejų metų perspektyvoje nepakito (2005m. kyši ketino duoti 68% gyventojų)**
- **Verslininkų kyšininkavimo potencialo tendencijos džiugina: per pastaruosius kelis metus verslininkų, ketinančių duoti kyšius, sumažėjo nuo 55% 2005m. iki 42% 2007m. (analogiškai, kyšio teigė neduosiantys 32% 2005m. ir 43% 2007m.)**
- **2007m. nors kartą kyši nurodė davę 28% gyventojų. Šis rodiklis nuo 2005m. nepakito – 2005m. kyši (per pastaruosius metus) nurodė davę 27% gyventojų**
- **Pastaraisiais metais įmonių vadovų, prisipažinusių, jog jų įmonės atstovai, tvarkydami įmonės reikalus, yra davę kyšius yra 17% ir šis rodiklis, lyginant su 2005m. duomenimis (20%) kiek sumažėjo**
- **Per pastaruosius 5 metus nors kartą kyši nurodė davę beveik pusė Lietuvos gyventojų (47%) ir trečdalis įmonių vadovų (33%)**
- **Apklaustos dalyvių, kurie per pastaruosius 5 metus nei karto nedavė kyšių, buvo pasiteirauta, kodėl nedavė kyšio. Kas antras gyventojas ir kas antras įmonės vadovas (52%) nurodė, jog kyšio nedavė todėl, kad nebuvo tokios situacijos, kuriose iš jų būtų reikalauta kyšio. 30% gyventojų ir 37% verslininkų teigė, kad iki šiol jiems visus reikalus pavykdavo susitvarkyti be kyšių**
- **Tik 16% gyventojų ir 23% įmonių nurodė, jog kyšio nedavė, nes tai prieštarauja jų įsitikinimams; gerbdami įstatymus kyšio nedavė tik 6% gyventojų ir 8% įmonių vadovų**

Ar imtų kyšį, jei būtų siūloma?

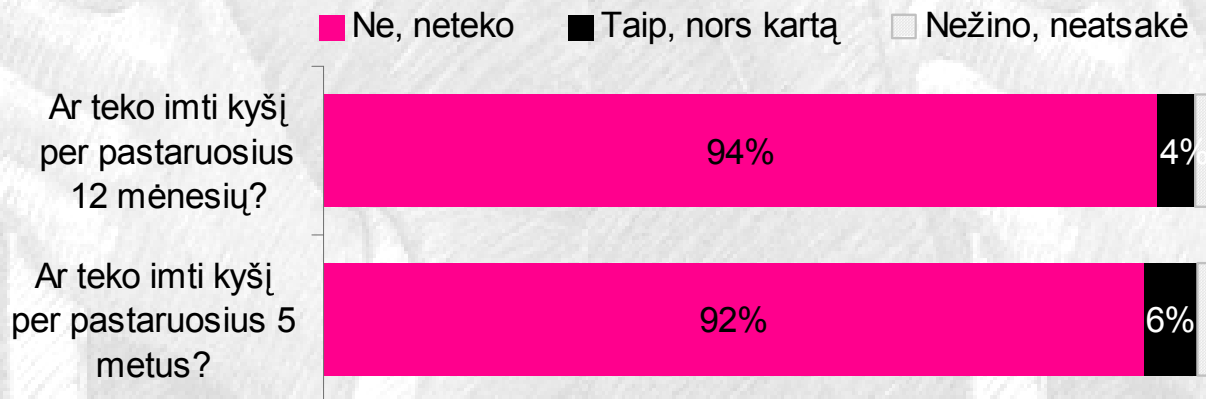

Ar teko paimti kyšį?

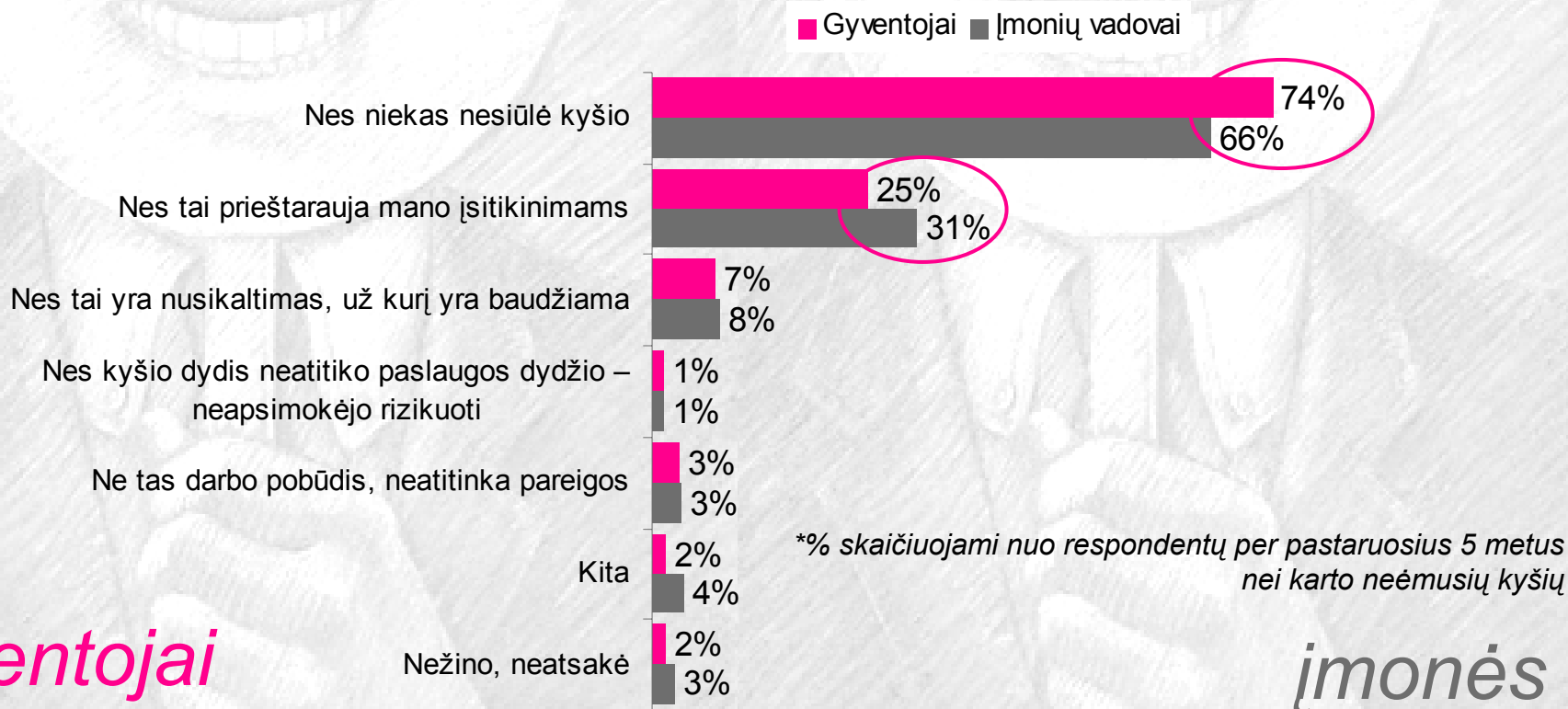
gyventojai

įmonės

Kuris teiginys geriausiai paaiškintų tai, kad Jūs neėmėte kyšio?

gyventojai

įmonės

- kita:**
- nebuvo reikalo imti kyšį (n=8)
  - esu dar per jaunas (n=2)
  - nežino mano pareigų, kad kas siūlytų (n=2)
  - niekur nedirbu (n=2)
  - gėda imti (n=1)
  - bijočiau imti (n=1)

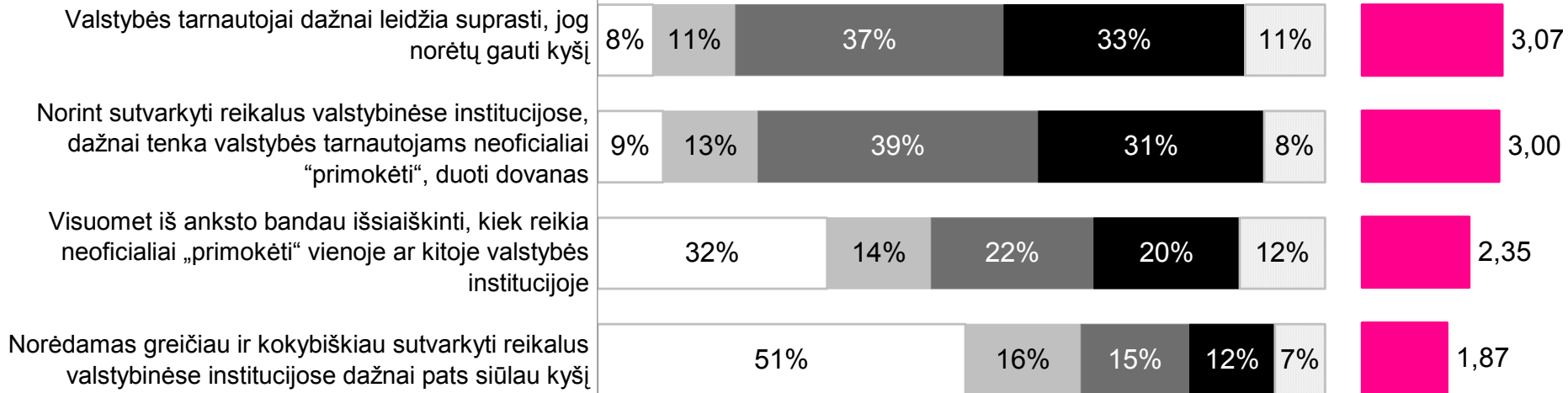
- nebuvo reikalo imti (n=11)
- kyšio sąvoka netikama privačioje įmonėje (n=3)
- nedeficitinė paslauga (n=1)
- gėda imti (n=11)
- bijočiau imti (n=1)

- **Paklausti, ar imtų kyšį, jei jis būtų siūlomas, jog kyšį paimtų nurodė 27% gyventojų ir 13% įmonių vadovų. Gyventojai (27%) taip pat dažniau nei įmonių vadovai (19%) nežinojo, kaip elgtųsi tokios situacijoje**
- **Didžioji dauguma Lietuvos gyventojų ir įmonių vadovų nurodė, jog jiems neteko imti kyšio nei per pastaruosius metus, nei per praėjusius 5 metus. Per pastaruosius metus ėmę kyšį nurodė tik po 4% gyventojų ir įmonių vadovų; per pastaruosius 5 metus kyšį nurodė ėmę 4% gyventojų ir 6% įmonių vadovų**
- **Dauguma apklausos dalyvių, nurodžiusių, jog nei karto nėra paėmę kyšio, nurodė, jog taip įvyko, nes niekas kyšio nesiūlė (74% gyventojų ir 66% įmonių vadovų). Ketvirtadalis gyventojų ir trečdalis verslininkų (31%) kyšio neėmė, nes tai prieštarauja jų įsitikinimams. Nenorėję pažeisti įstatymų teigė 7% gyventojų ir 8% verslininkų**

Su kyšininkavimu susijusių teiginių vertinimas

- 1 - visiškai nesutinku
- 2 - greičiau nesutinku, nei sutinku
- 3 - greičiau sutinku, nei nesutinku
- 4 - visiškai sutinku
- sunku pasakyti

Vidurkis

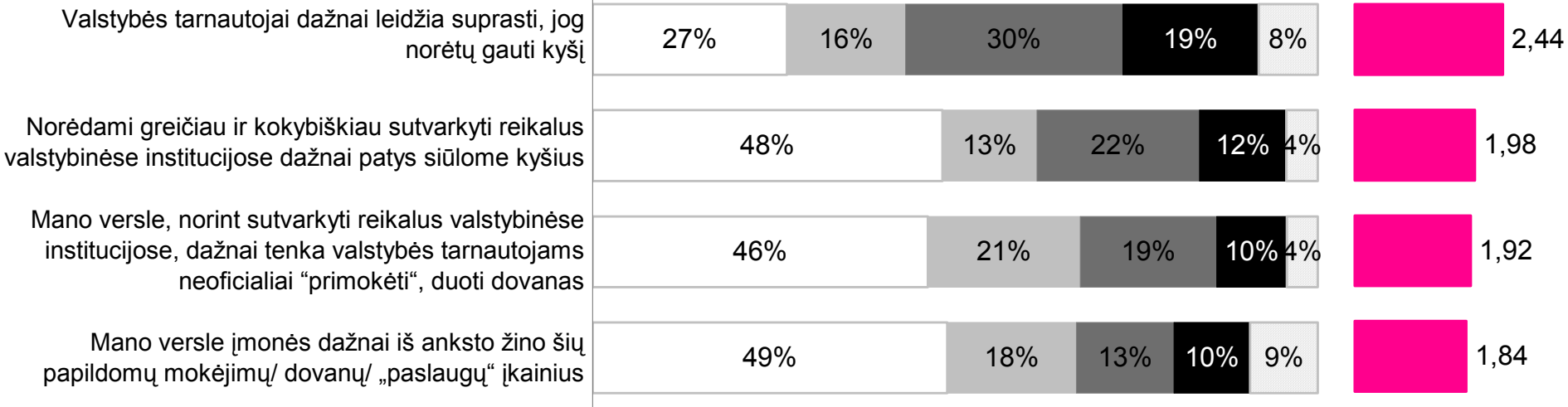
gyventojai

Su kyšininkavimu susijusių teiginių vertinimas

- 1 - visiškai nesutinku
- 2 - greičiau nesutinku, nei sutinku
- 3 - greičiau sutinku, nei nesutinku
- 4 - visiškai sutinku
- Sunku pasakyti

Vidurkis

įmonės

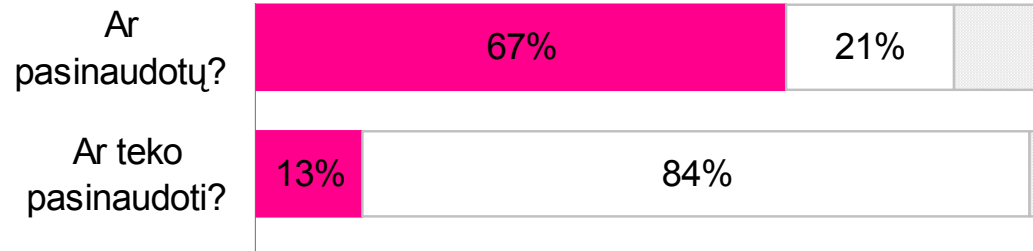
- **Apklausoje dalyvavusiems gyventojams ir įmonių vadovams buvo pateikti su kyšininkavimu susiję teiginiai ir buvo paprašyta įvertinti, kiek jie sutinka, ar nesutinka su kiekvienu iš pasiūlytų teiginių**
- **Vertinant teiginį “Valstybės tarnautojai dažnai leidžia suprasti, jog norėtų gauti kyšį”, gyventojų ir verslininkų nuomonės išsiskyrė: teiginiui pritarė didžioji dauguma gyventojų (70%) ir kas antras verslininkas (49%)**
- **Dar didesnis gyventojų ir verslininkų nuomonės išsiskyrimas stebimas vertinant teiginį “Norint sutvarkyti reikalus valstybinėse institucijose, dažnai tenka valstybės tarnautojams neoficialiai “primokėti” duoti dovanas”: su teiginiu visiškai arba greičiau sutinkantys nurodė 70% gyventojų ir tik 29% verslininkų**
- **Vertinant teiginį “Norėdamas greičiau ir kokybiškiau sutvarkyti reikalus valstybinėse institucijose dažnai pats siūlau kyšį”, su teiginiu sutinkančių verslininkų (34%) jau buvo daugiau nei gyventojų (27%)**
- **42% gyventojų taip pat sutiko su tuo, kad, jie visuomet bando iš anksto išsiaiškinti, kiek reikia neoficialiai “primokėti” vienoje ar kitoje institucijoje**
- **23% įmonių vadovų sutinka, kad jų versle įmonės dažnai iš anksto žino papildomų mokėjimų/ dovanų/ “paslaugų” įkainius**

Naudojimasis pažintimis

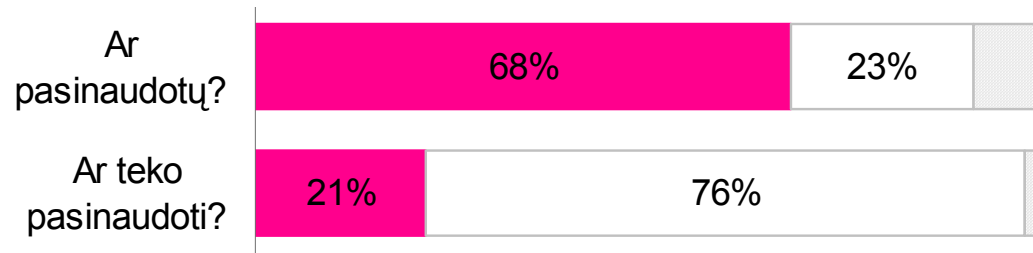
gyventojai

■ Taip   □ Ne   □ Nežino, neatsakė

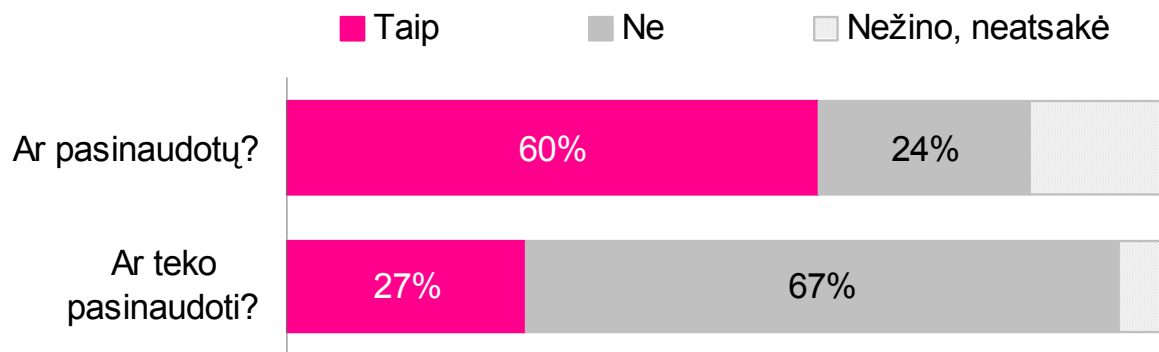
Naudojimasis giminystės ryšiais, pažintimis darbinantis į valstybės instituciją

Naudojimasis giminystės ryšiais, pažintimis, norint, kad paslauga valstybinėje institucijoje būtų atlikta greičiau ir kokybiškiau

Naudojimasis pažintimis, norint, kad reikalinga paslauga valstybės institucijoje būtų atlikta greičiau ir kokybiškiau

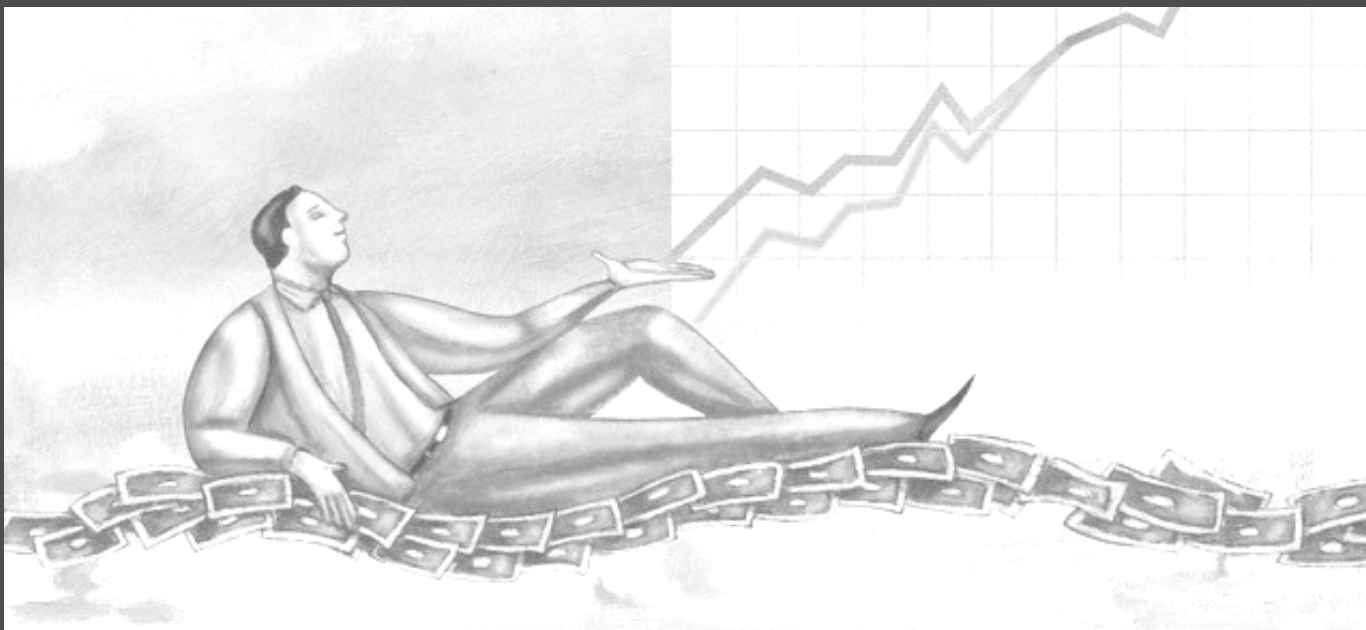

įmonės

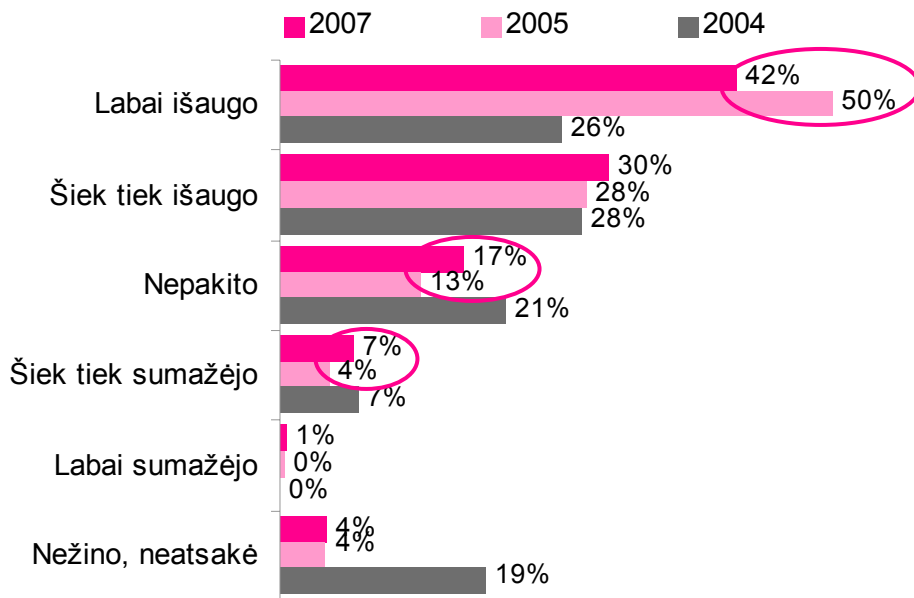
- **Apskritai kalbant, pažintimis, norėdami sutvarkyti reikalus ar įsidarbinti į valstybės instituciją, pasinaudotų dauguma Lietuvos gyventojų ir verslininkų**
- **Norėdami greičiau sutvarkyti reikalus, pažintimis pasinaudotų 68% gyventojų ir 60% verslininkų. 21% gyventojų ir 27% verslininkų prisipažino, kad pažintimis, tvarkant reikalus, jiems jau yra tekę naudotis**
- **67% gyventojų pažintimis taip pat pasinaudotų, jei norėtų įsidarbinti į valstybės instituciją, o 13% gyventojų nurodė, jog tokiomis pažintimis jau pasinaudojo**

Korupcijos masto dinamika

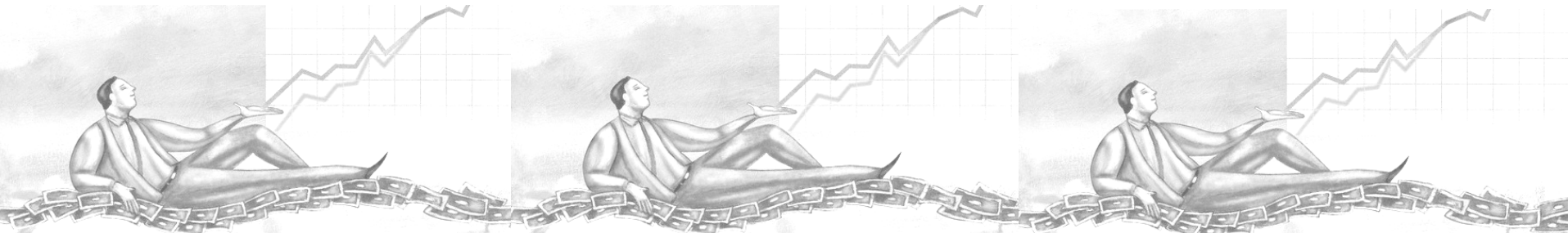
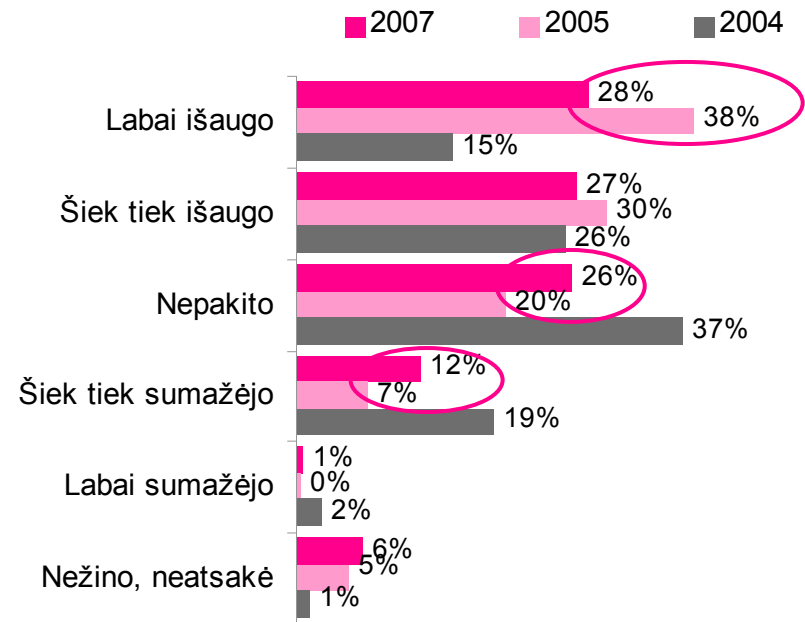

Kaip korupcijos mastai pasikeitė per paskutinius 5 metus?

gyventojai

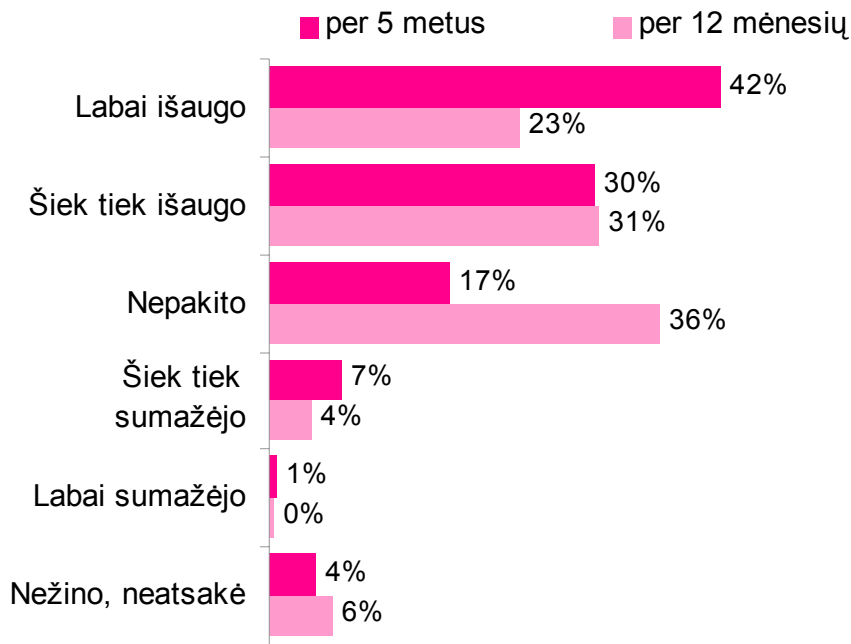

įmonės

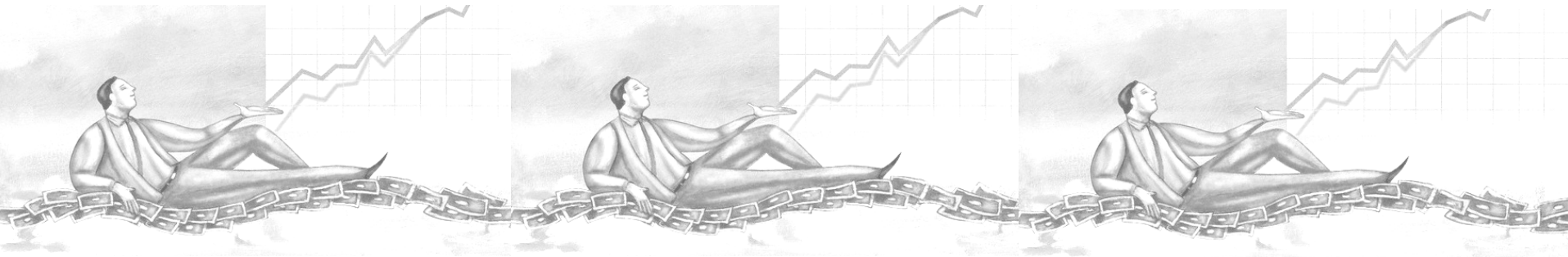
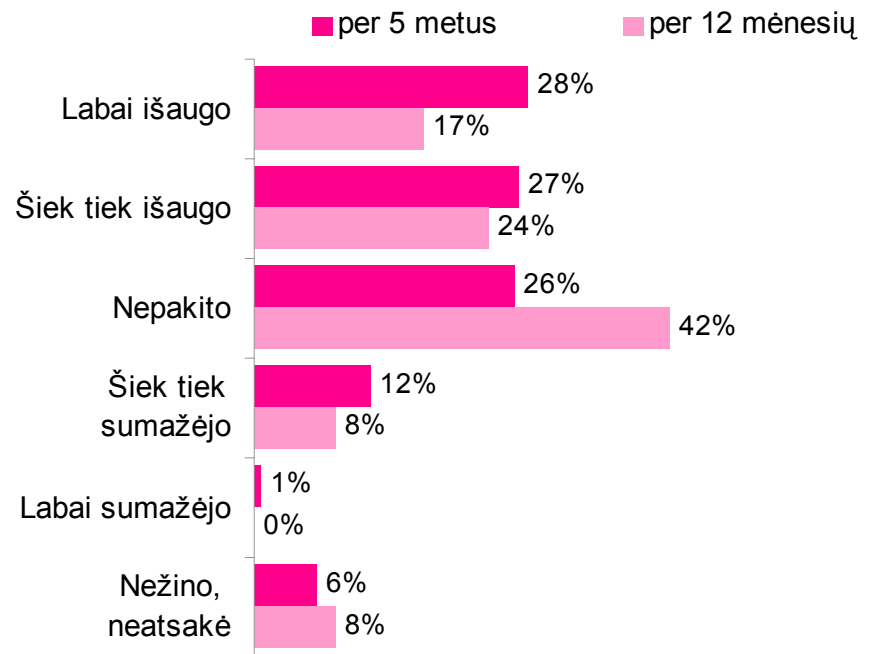

Kaip korupcijos mastai pasikeitė per paskutinius 12 mėnesių?

gyventojai

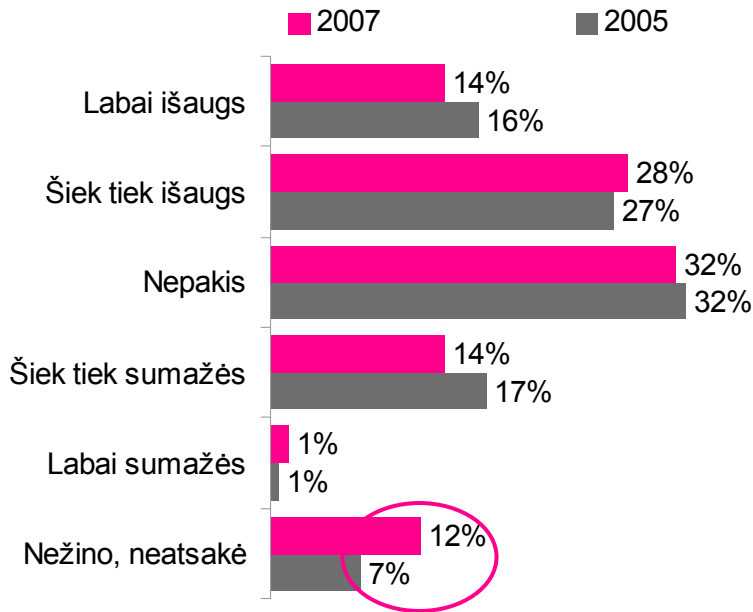

įmonės

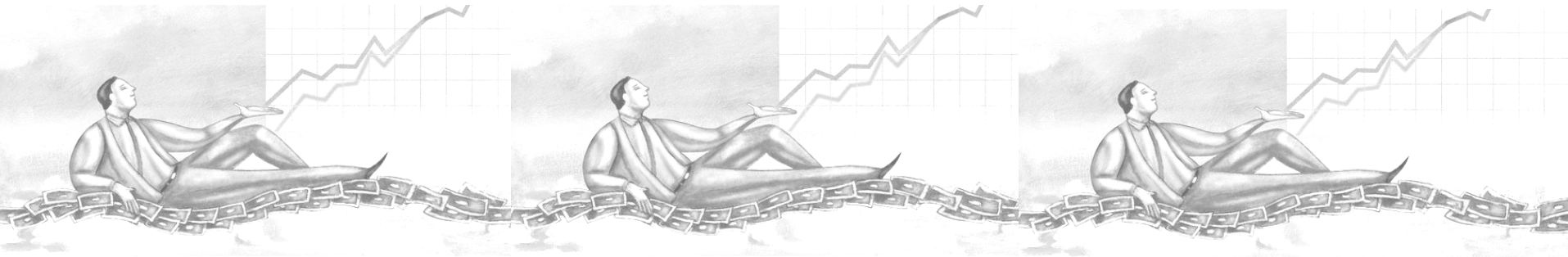
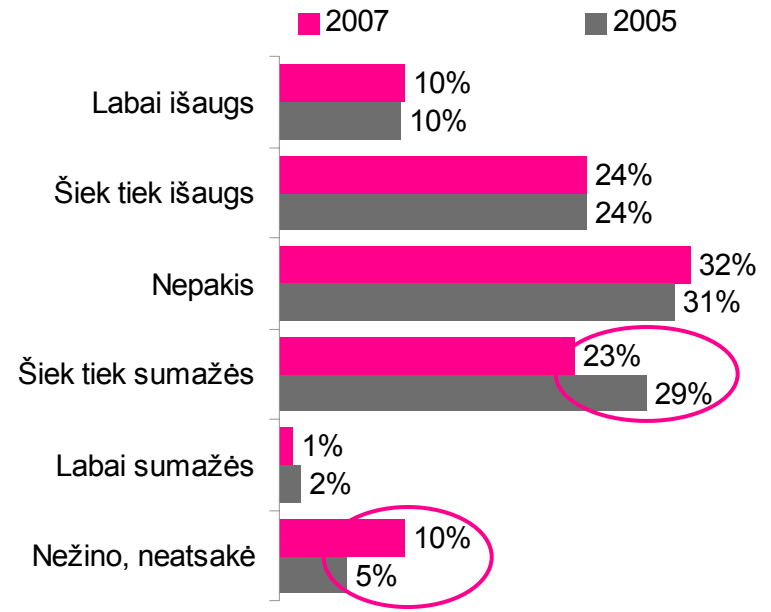

Kaip korupcijos mastai pasikeis per per ateinančius 3 metus?

gyventojai

įmonės

- **Analizuojant korupcijos masto pokyčius per paskutinius 5 metus, galima konstatuoti, kad, tiek gyventojų, tiek įmonių vadovų nuomone, korupciją pavyko stabilizuoti**
- **Palaipsniui mažėja gyventojų ir verslininkų, manančių, kad korupcija per paskutinius 5 metus labai išaugo (2005m. taip galvojo 50% gyventojų, o 2007m. – 42% gyventojų; 2005m. taip galvojo 38% verslininkų, o 2007m. – 28% gyventojų)**
- **Daugėja gyventojų (2005m. tokių buvo 13%, o 2007m. – 17%) ir verslininkų (2005m. tokių buvo 20%, o 2007m. – 26%), manančių, kad korupcijos mastas per paskutinius 5 metus nepakito**
- **Palaipsniui auga gyventojų (2005m. tokių buvo 4%, o 2007m. – 7%) ir verslininkų (2005m. tokių buvo 7%, o 2007m. – 21%) skaičius, manančių, kad korupcijos mastas per paskutinius 5 metus šiek tiek sumažėjo**
- **Apskritai galima pastebėti, jog gyventojai korupcijos mastą per pastaruosius 5 metus yra labiau linkę vertinti kaip labai (42%) arba šiek tiek (30%) išaugusį, nei verslininkai (atitinkamai, 28% ir 27%). Verslininkai dažniau nei gyventojai mano, kad korupcijos mastas nepakito (26%; taip mano 17% gyventojų) arba šiek tiek sumažėjo (12%; taip mano 7% gyventojų)**
- **Per pastaruosius 12 mėnesių didesnė dalis gyventojų (36%) mano, kad korupcijos mastas nepakito; 31% gyventojų mano, kad ji šiek tiek išaugo**
- **Dauguma (42%) verslininkų taip pat mano, kad per pastaruosius 12 mėnesių korupcijos mastas nepakito, o 24% verslininkų – jog ji šiek tiek išaugo**

- **Panašios korupcijos masto kaitos prognozės siejamos ir su ateinančių 3 metų perspektyva: 32% gyventojų ir verslininkų mano, kad korupcijos mastas nepakis, o 28% gyventojų ir 24% verslininkų mano, jog korupcijos mastas šiek tiek išaugs. Kad korupcijos mastas bent šiek tiek sumažės mano 14% gyventojų ir 23% verslininkų. Beje, lyginant su 2005m. tyrimo duomenimis, kiek sumažėjo verslininkų, manančių, jog korupcijos mastas bent šiek tiek sumažės (nuo 29% 2005m. iki 23% 2007m.)**

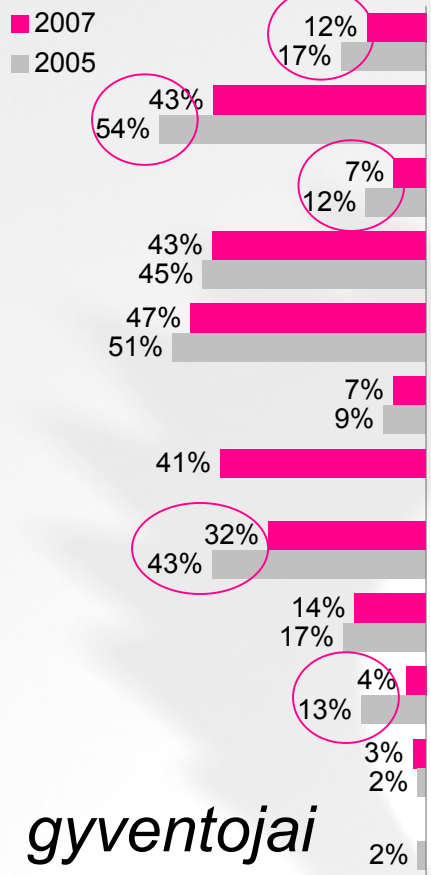
Kova su korupcija

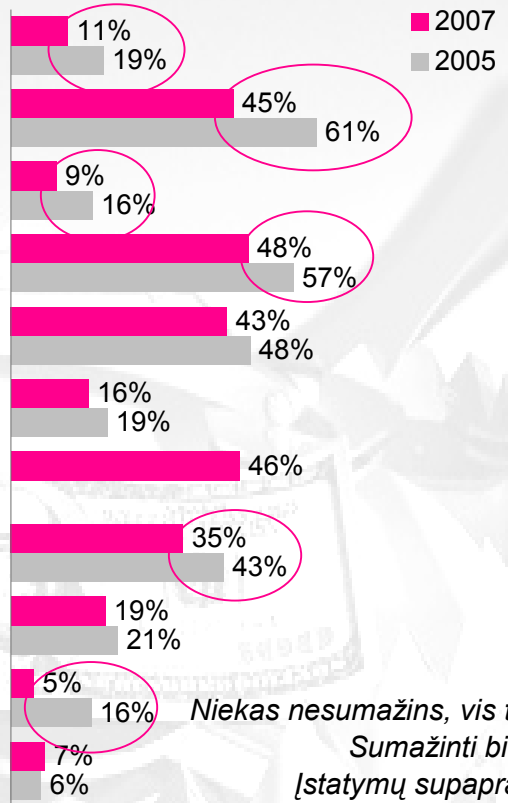
Kurių socialinių grupių ar institucijų veiksmas galėtų efektyviausiai prisidėti prie korupcijos mažinimo?

Gyventojai

Įmonės

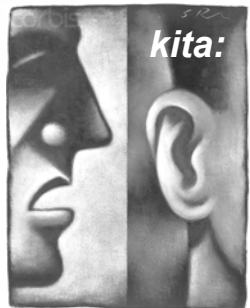
- Bažnyčios
- Žiniasklaidos
- Nevyriausybinių organizacijų
- Specialių institucijų
- Valstybės kontrolės
- Verslo įmonių
- Vyriausybės
- Gyventojų
- Švietimo institucijų
- Šeimos
- Kita
- Nežino, neatsakė

- Seimas (n=5)
- Niekas nesumažins, vis tiek didės (n=5)
- Sumažinti biurokratiją (n=3)
- Įstatymų supaprastinimas (n=3)
- Prezidentūra (n=2)
- Visų (n=2)
- Mentalitetas (n=2)
- Politikai (n=2)
- Reikia sukurti sistemą (n=2)
- Auklėjimas (n=2)
- Teismai (n=1)
- Kultūros darbuotojai (n=1)
- Policija (n=1)
- Seimas (n=1)
- Visuomeninės organizacijos (n=1)

gyventojai

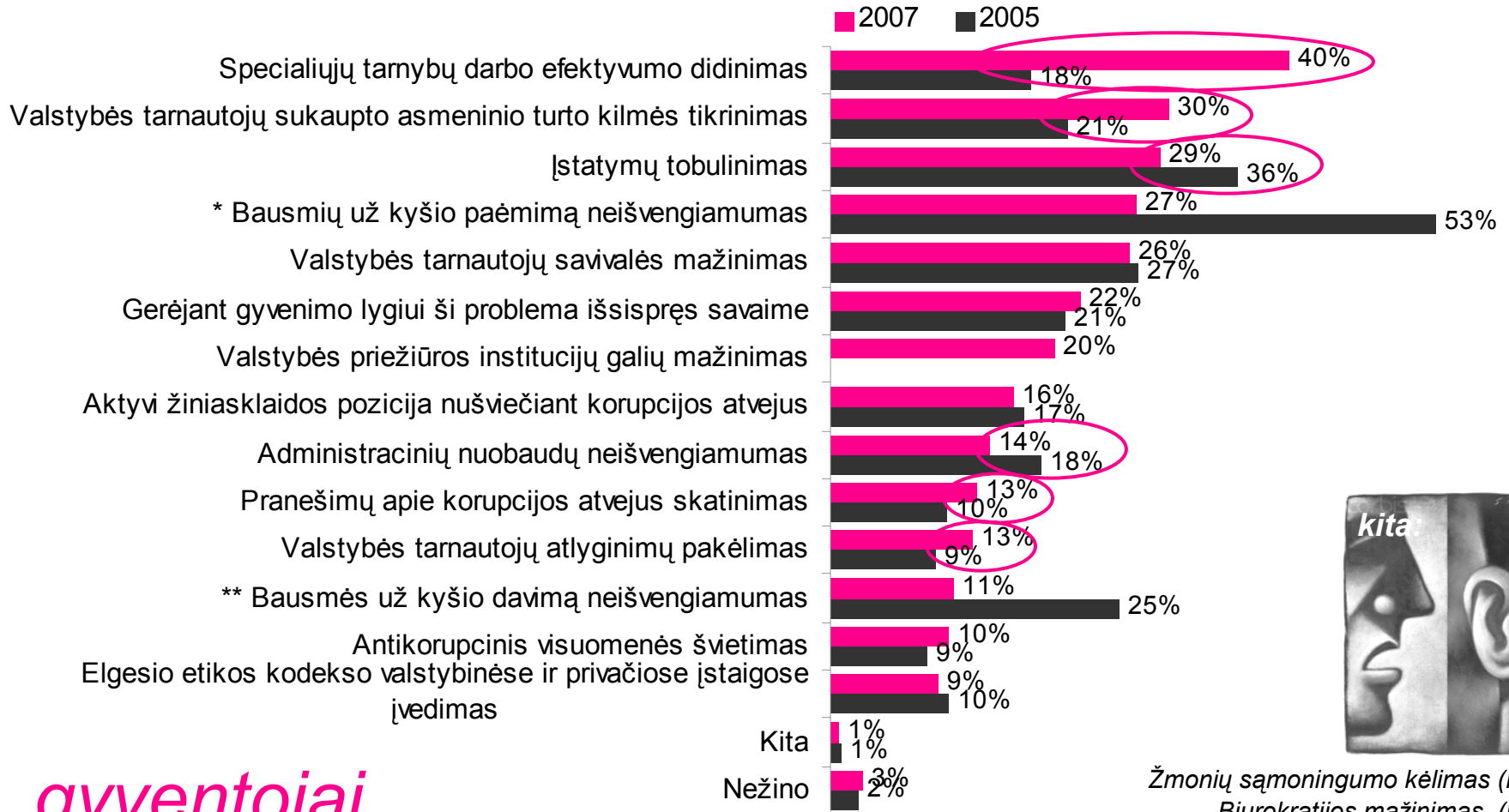
įmonės

- Niekas nesumažins, vis tiek didės (n=12)
- Reikia sukurti sistemą (n=5)
- Visų (n=2)
- Politikai (n=2)
- Tautos švietimas (n=2)
- Įstatymų supaprastinimas (n=1)
- Atlyginimų kėlimas valstybės tarnautojams (n=1)
- Žmogaus sąžinė (n=1)
- Teismai (n=1)

Kurios iš šių priemonių būtų efektyviausios mažinant korupcijos mastą Lietuvoje?

Žmonių sąmoningumo kėlimas (n=3)
 Biurokratijos mažinimas (n=2)
 Algų didinimas visiems (n=1)
 Šalinti iš darbo be teisės įsidarbinti į panašias pareigas (n=1)
 Dar nesukurta sistema, kuri mažintų korupciją (n=1)
 Politiniai sprendimai (n=1)
 Valdžia pati turi būti nekorumpuota (n=1)

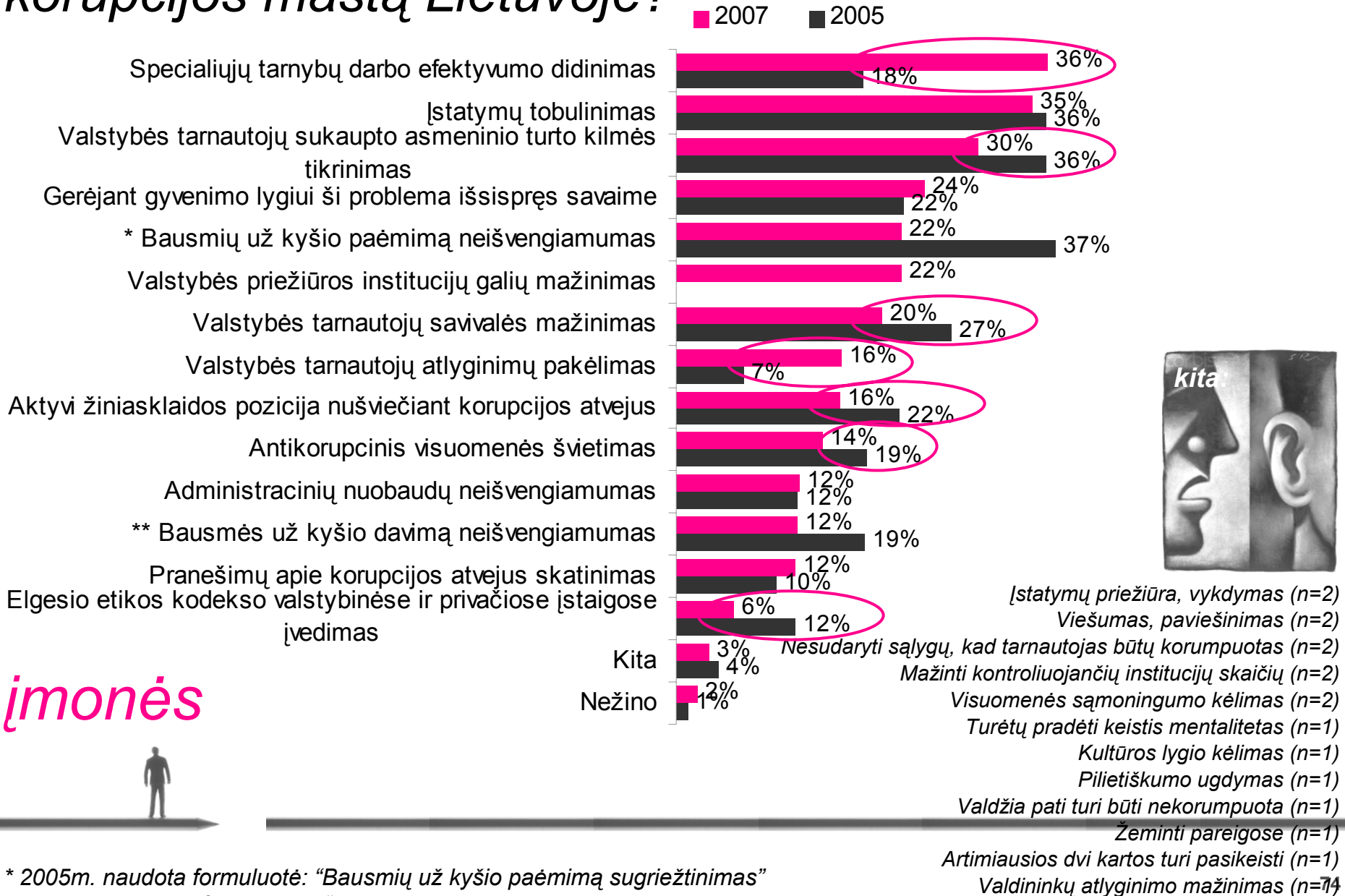
gyventojai

* 2005m. naudota formuluotė: "Bausmių už kyšio paėmimą sugriežtinimas"

** 2005m. naudota formuluotė: "Bausmės už kyšio davimą įvedimas"

Kurios iš šių priemonių būtų efektyviausios mažinant korupcijos mastą Lietuvoje?

* 2005m. naudota formuluotė: "Bausmių už kyšio paėmimą sugriežtinimas"

** 2005m. naudota formuluotė: "Bausmės už kyšio davimą įvedimas"

Kurios iš šių priemonių būtų efektyviausios mažinant korupcijos mastą Lietuvoje?

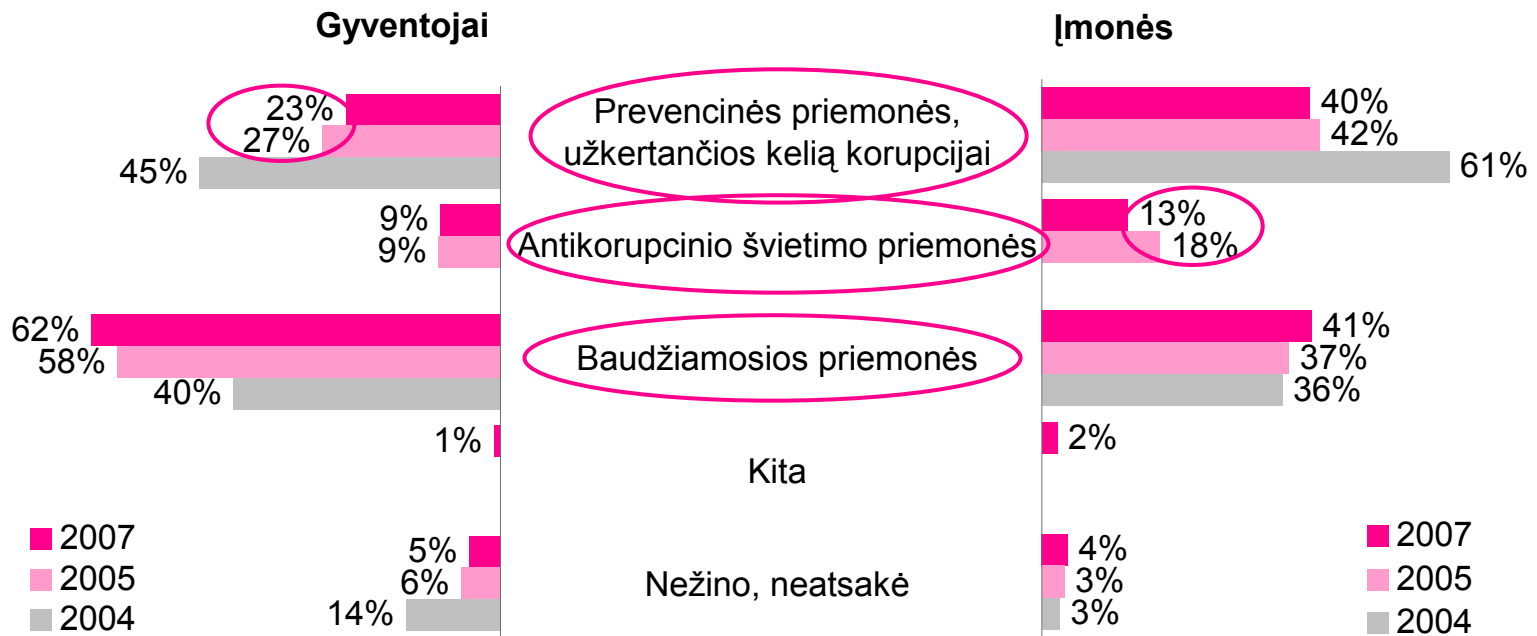
gyventojai vs. įmonės

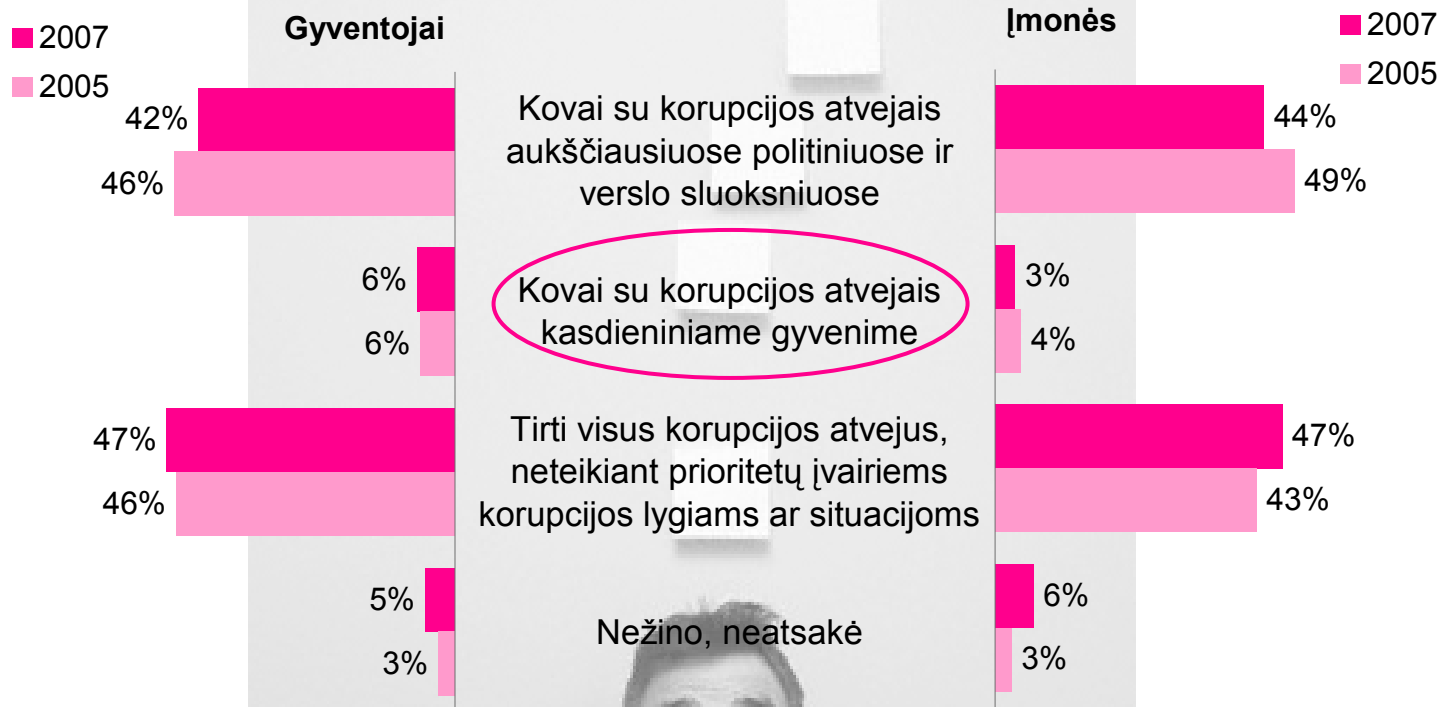
* 2005m. naudota formulė: "Bausmių už kyšio paėmimą sugriežtinimas"

** 2005m. naudota formulė: "Bausmės už kyšio davimą įvedimas"

Kurios iš šių priemonių, apskritai kalbant, yra efektyviausios kovojant su korupcija?

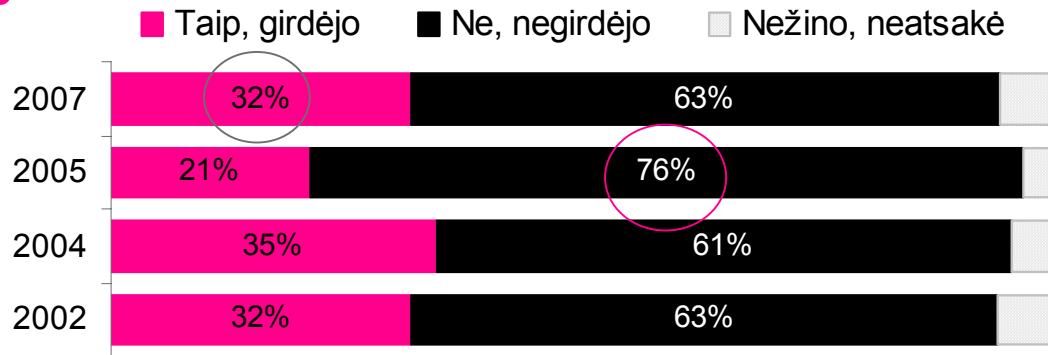

Kur, mažinant korupciją, reikėtų nukreipti didžiausią dėmesį ir pajėgas?

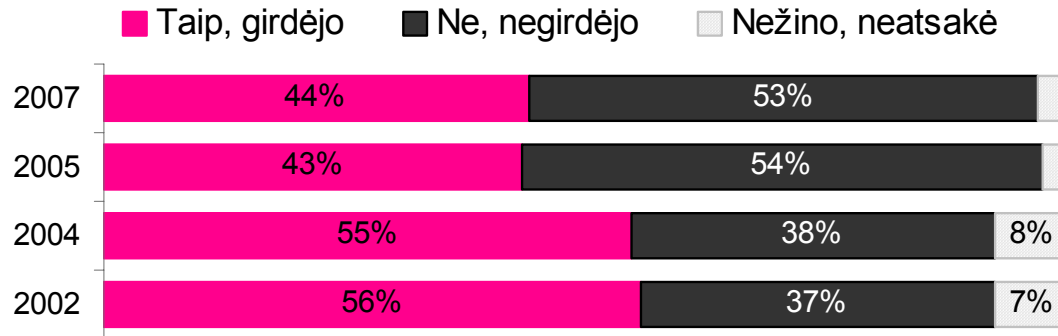

Ar girdėjote apie “Nacionalinę kovos su korupcija programą”?

gyventojai

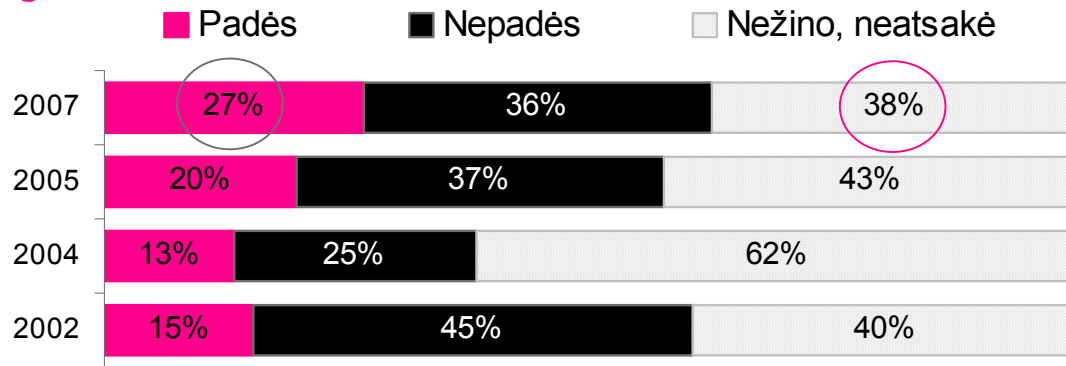

įmonės

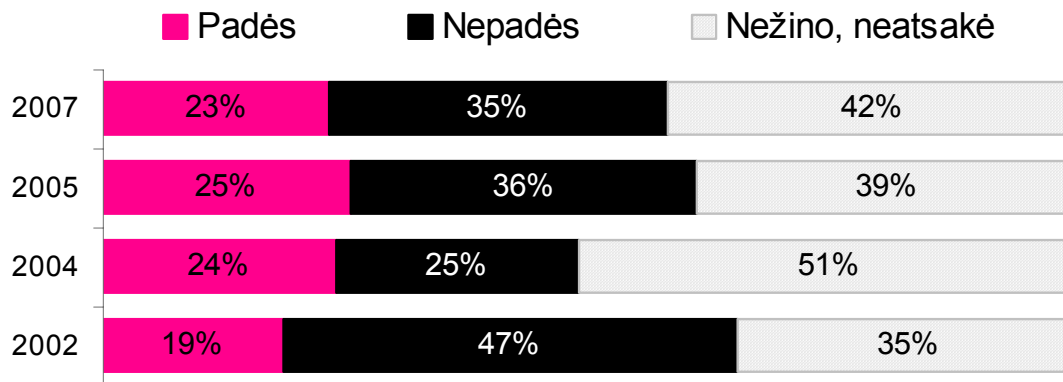

Ar manote, kad "Nacionalinė kovos su korupcija programa" padės sumažinti korupciją Lietuvoje?

gyventojai

įmonės

- Tiek gyventojų, tiek įmonių vadovų nuomone efektyviausiai prie korupcijos masto mažinimo šalyje galėtų prisidėti valstybės kontrolė (G:47%, Į:43%), specialiosios institucijos (G:43%, Į:48%), žiniasklaida (G:43%, Į:45%), Vyriausybė (G:41%, Į:46%)
- Pastebima, kad nuo 2005m. sumažėjo manančiųjų, kad prie korupcijos mažinimo efektyviai galėtų prisidėti bažnyčia, žiniasklaida, nevyriausybinės organizacijos, gyventojai, šeimos
- Efektyviausios priemonės mažinant korupcijos mastą Lietuvoje visuomenės nuomone yra specialiųjų tarnybų darbo efektyvumo didinimas (G:40%, Į:36%), valstybės tarnautojų sukaupto asmeninio turto kilmės tikrinimas (G:30%, Į:30%) bei įstatymų tobulinimas (G:29%, Į:35%)
- Lyginant su 2005m. atliktos apklausos rezultatais, ypatingai išaugo specialiųjų tarnybų darbo svarbos kovojant su korupcija vertinimas (2005m. taip manančių gyventojų buvo 18%, o 2007m. – 40%; 2005m. taip manančių verslininkų buvo 18%, o 2007m. – 36%)
- Daugiau gyventojų, lyginant su 2005m. duomenimis, pradėjo manyti, kad su korupcija efektyviai kovoti gali padėti valstybės tarnautojų sukaupto turto kilmės tikrinimas (2005m. taip manančių gyventojų buvo 21%, o 2007m. – 30%) bei atlyginimų pakėlimas (2005m. taip manančių gyventojų buvo 9%, o 2007m. – 13%) . Už atlyginimų valstybės tarnautojams pakėlimą dažniau pasisako ir verslininkai (2005m. taip manančių buvo 7%, o 2007m. – 16%)

- **Mažiausiai efektyvios kovos su korupcija priemonės gyventojų nuomone yra elgesio etikos kodekso valstybinėse ir privačiose įstaigose įvedimas (9%) ir antikorupcinis švietimas (10%). Verslininkai taip pat mano, kad elgesio etikos kodekso valstybinėse ir privačiose įstaigose įvedimas (6%) nėra efektyvus, kaip ir pranešimų apie korupcijos atvejus skatinimas (12%)**
- **Apskritai kalbant apie tai, kokios priemonės – prevencinės, antikorupcinio švietimo ar baudžiamosios – yra efektyviausios kovos su korupcija priemonės, daugumos gyventojų nuomone su korupcija kovoti geriausiai padėtų baudžiamosios priemonės (62%); verslininkų nuomonė pasidalino į dvi grupes: dalis verslininkų (41%) taip pat tiki baudžiamųjų priemonių veiksmingumu, kita dalis (40%) pasisako už prevencines priemones, užkertančias kelią korupcijai. Antikorupcinio švietimo priemonės tiek gyventojai (9%), tiek verslininkai (13%) laiko neefektyviausiomis**
- **Beveik kas antras (47%) Lietuvos gyventojas ir verslininkas mano, kad, kovojant su korupcija, dėmesį ir pajėgas reikia kreipti į visus korupcijos atvejus, neteikiant prioritetų įvairiems korupcijos lygiams ar situacijoms**
- **42% gyventojų ir 44% verslininkų mano, kad didžiausią dėmesį ir pajėgas reikia skirti kovai su korupcijos atvejais aukščiausiuose politiniuose ir verslo sluoksniuose**
- **Kad didžiausią dėmesį skirti reikia “mažajai” korupcijai kasdieniniame gyvenime, mano tik 6% gyventojų ir 3% verslininkų**

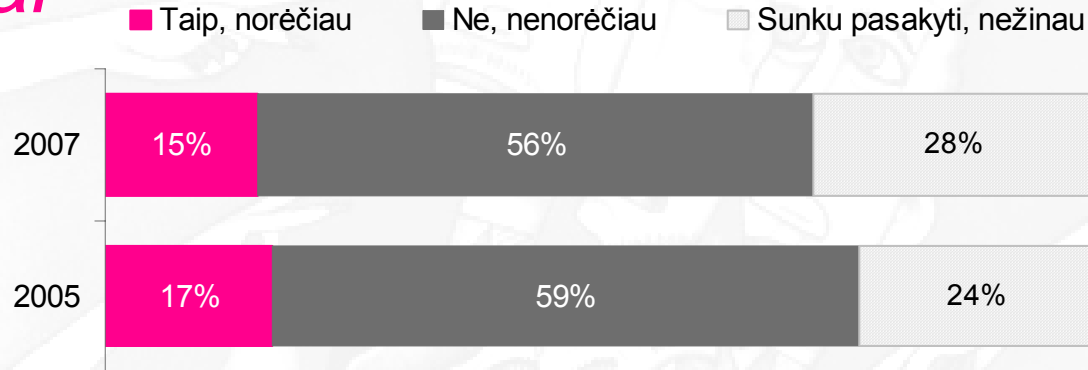
- Apie “Nacionalinę kovos su korupcija programą” yra girdėję trečdalis gyventojų (32%) ir 44% verslininkų. Verta pastebėti, kad lyginant su 2005m., kiek padaugėjo gyventojų, žinančių apie tokios programos egzistavimą (nuo 21% 2005m. iki 32% 2007m.)
- 27% Lietuvos gyventojų ir 23% verslininkų mano, kad tokia programa galėtų padėti sumažinti korupcijos lygį šalyje; 36% gyventojų ir 35% verslininkų tokios programos efektyvumu netiki; 38% gyventojų ir 42% verslininkų apskritai neturi nuomonės apie tokios programos efektyvumą

Asmeninė kova su korupcija

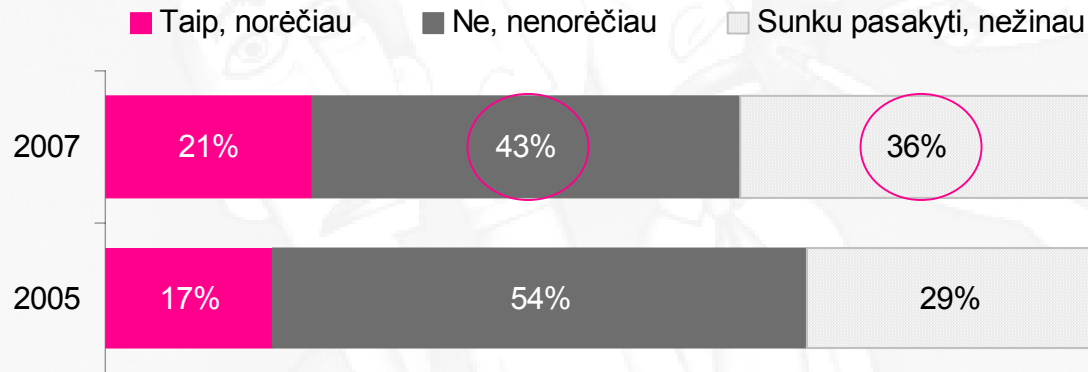

Ar norėtumėte pats dalyvauti antikorupcinėje veikloje?

gyventojai

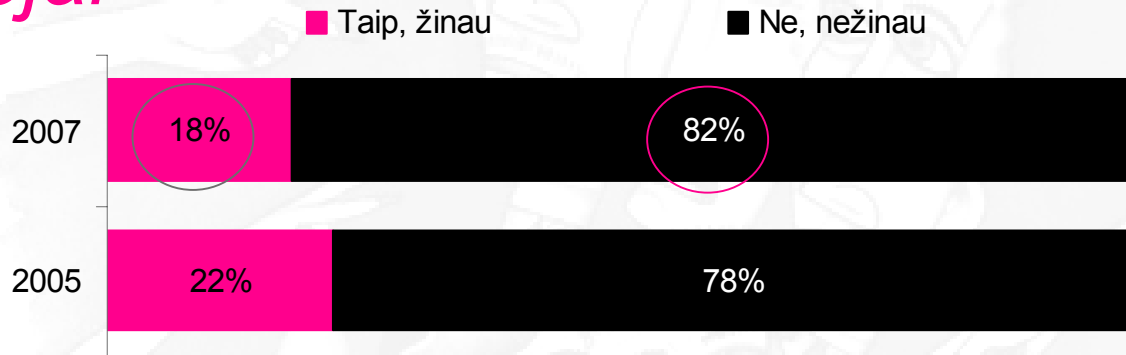

įmonės

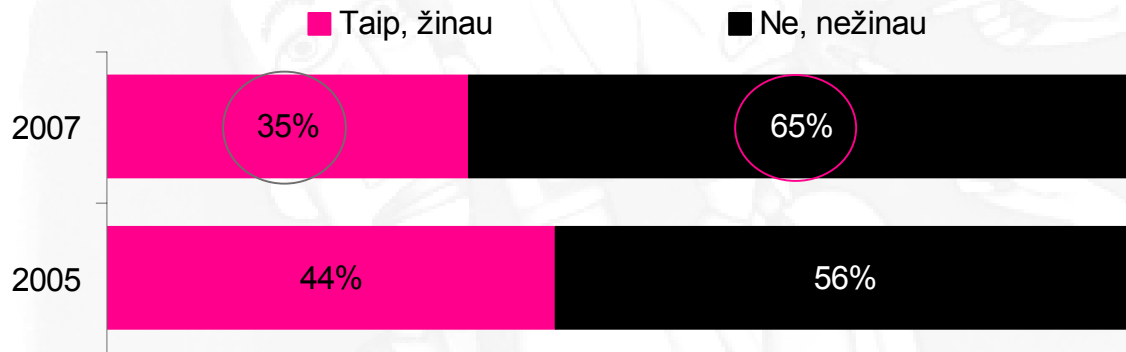

Ar žinote, kur reikia kreiptis, norint pranešti apie korupcijos atvejį?

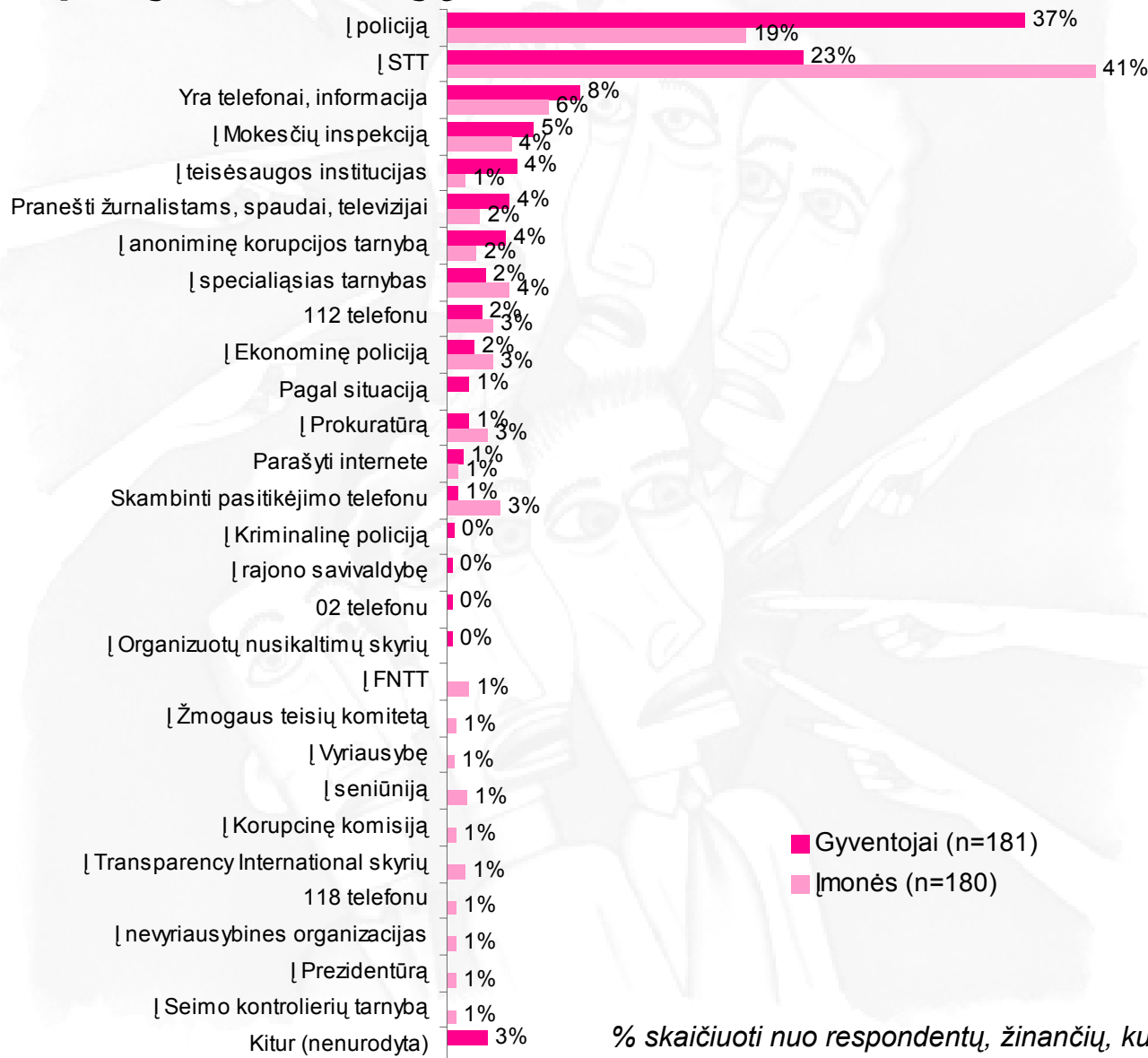
gyventojai

įmonės

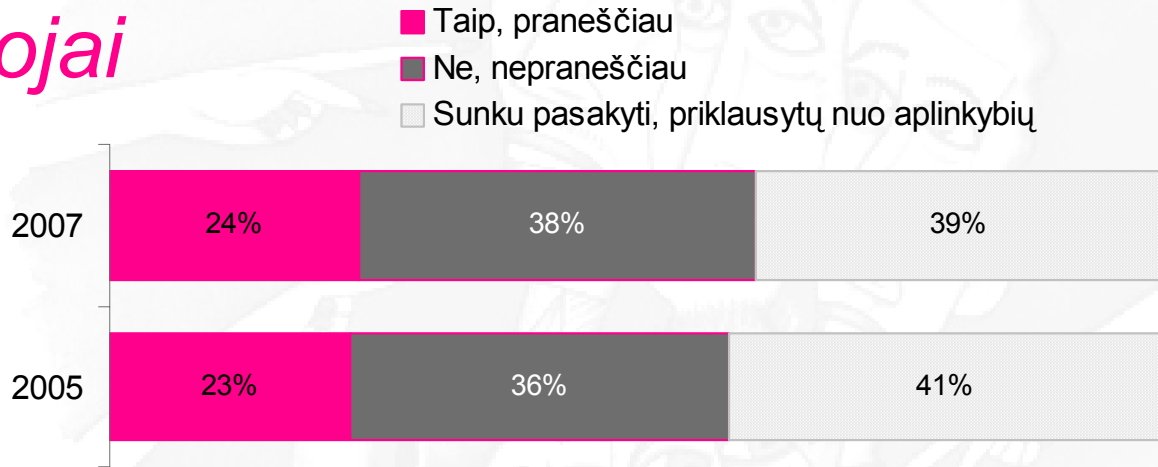
Ar žinote, kur reikia kreiptis, norint pranešti apie korupcijos atvejį?

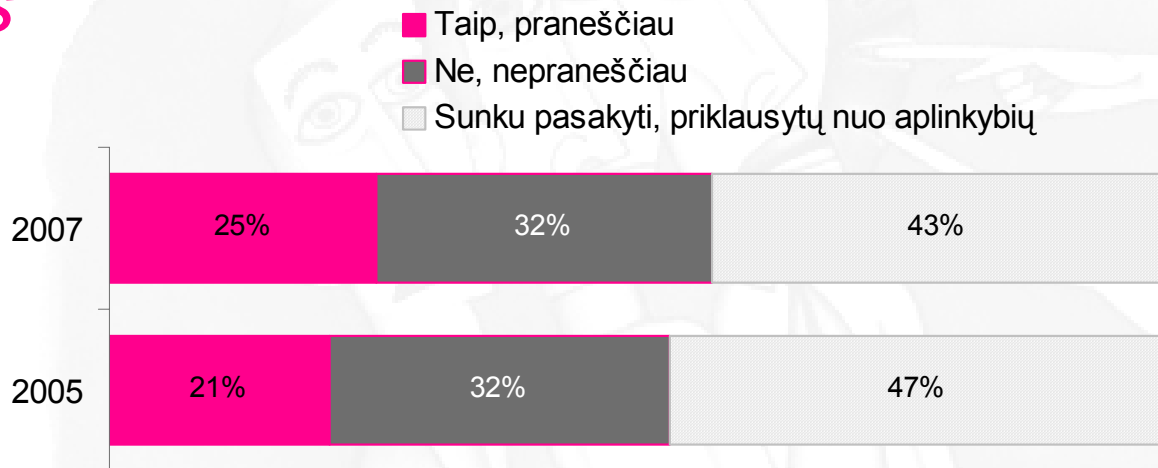
% skaičiuoti nuo respondentų, žinančių, kur reikia pranešti

Ar Jūs asmeniškai praneštumėte apie Jums žinomą korupcijos atvejį?

gyventojai

įmonės

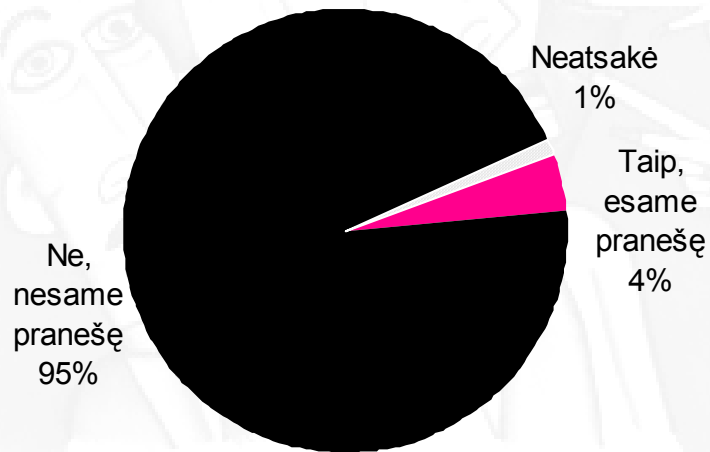

Ar Jūs asmeniškai esate pranešęs apie Jums žinomą korupcijos atvejį?

gyventojai

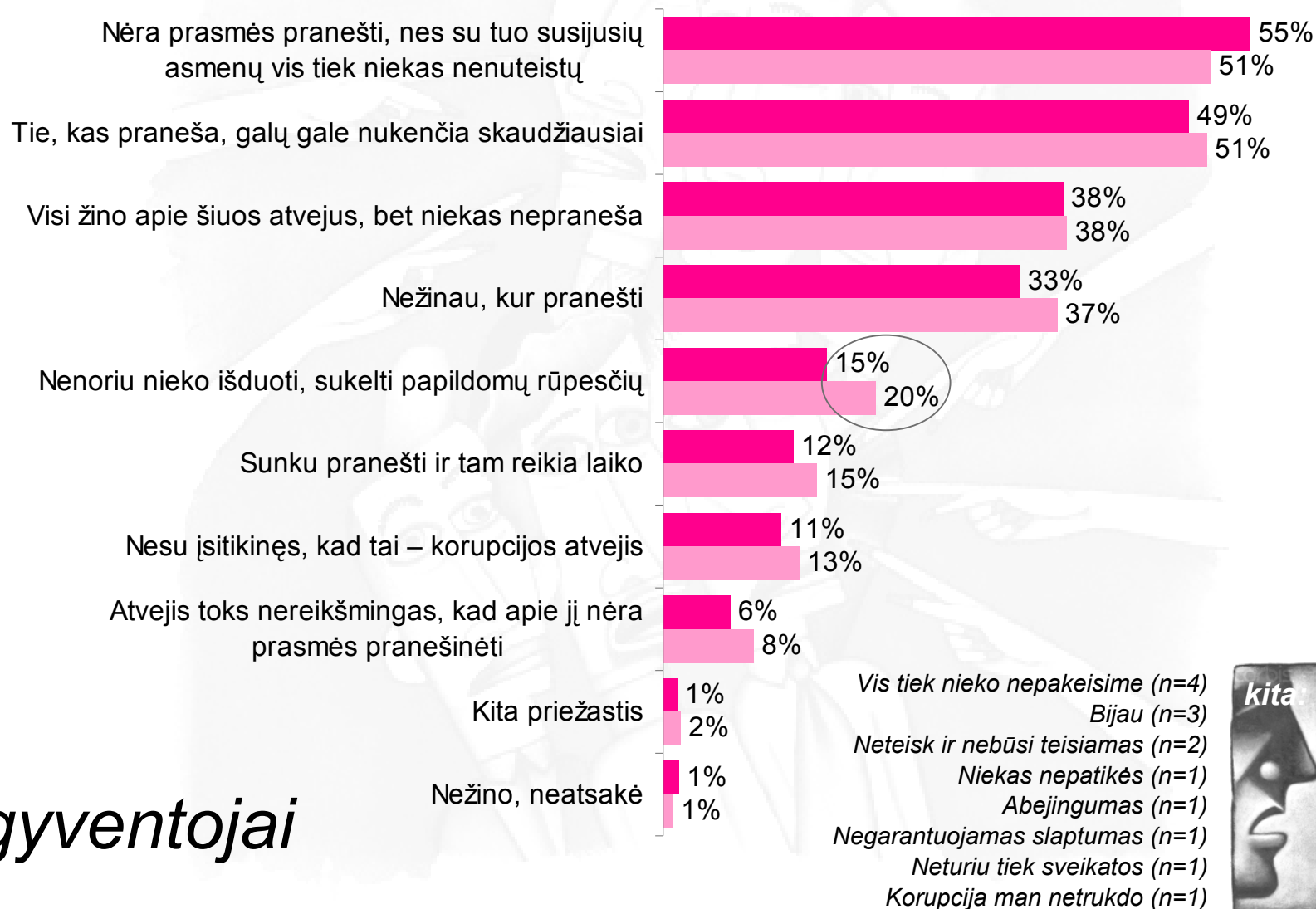

įmonės

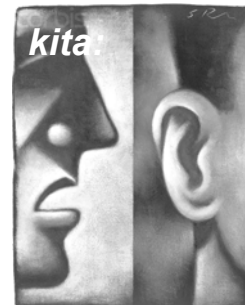

Kokios priežastys galėtų pateisinti nutylėjimą apie žinomą kyšininkavimo atvejį?

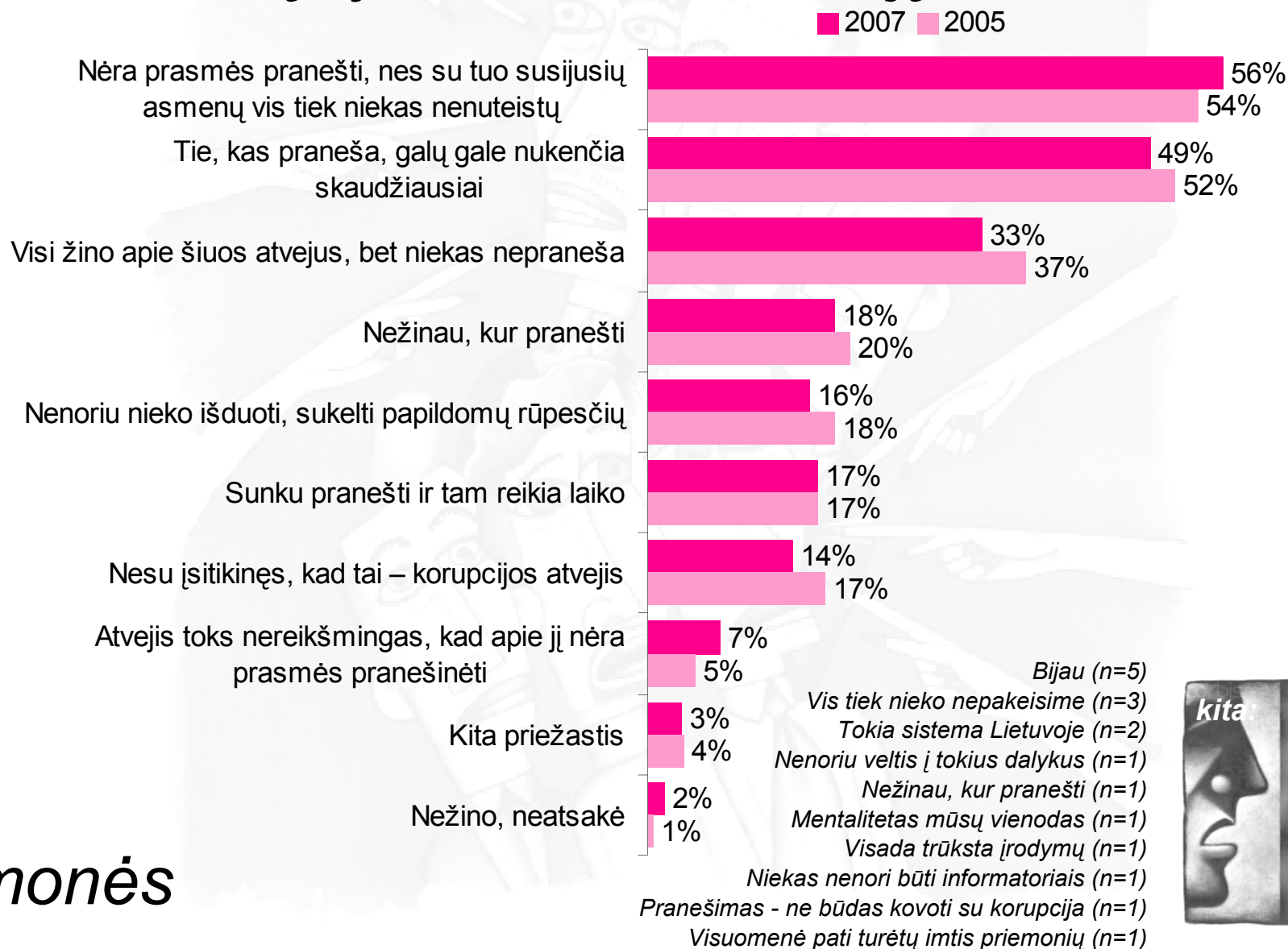
■ 2007 ■ 2005

gyventojai

Kokios priežastys galėtų pateisinti nutylėjimą apie žinomą kyšininkavimo atvejį?

- **Apklauso dalyvių paklausus, ar jie asmeniškai norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje, didesnė dalis gyventojų (56%) ir verslininkų (43%) atsakė, jog tokioje veikloje jie dalyvauti nenorėtų. Didelė dalis gyventojų (28%) ir verslininkų (36%) abejoja, ar tokia veikla juos domintų. Tikrai norėtų tokioje veikloje dalyvauti 15% gyventojų ir 21% verslininkų**
- **Lyginant gyventojų nusiteikimą dalyvauti antikorupcinėje veikloje 2007m. su 2005m. rezultatais, pastebima, kad kiek sumažėjo verslininkų, tvirtinančių, jog tokioje veikloje dalyvauti jie nenorėtų, ir kiek padaugėjo abejojančių, ar dalyvautų tokioje veikloje**
- **Dauguma gyventojų ir verslininkų nežino, kur reikia kreiptis, norint pranešti apie korupcijos atvejį. Tai žino tik 18% gyventojų ir 35% verslininkų. Verta pastebėti ir tai, kad žinančiųjų, kur reikia kreiptis, norint pranešti apie korupcijos atvejį, lyginant su 2005m., sumažėjo (nuo 22% iki 18% gyventojų ir nuo 44% iki 35% verslininkų)**
- **Dauguma teigusių, jog žino, kur pranešti apie korupcijos atvejį, nurodė, jog jie kreiptųsi į policiją arba į Specialiųjų tyrimų tarnybą. Gyventojai dažniau kreiptųsi į policiją (37%), verslininkai – į Specialiųjų tyrimų tarnybą (41%)**
- **Apie žinomą korupcijos atvejį asmeniškai praneštų 24% gyventojų ir 25% įmonių vadovų, tačiau dar didesnė dalis nežino, ar praneštų, - tai priklausytų nuo konkrečių aplinkybių. Tikrai apie žinomą korupcijos atvejį nepraneštų 38% gyventojų ir 32% verslininkų. Tokios pačios tendencijos buvo stebimos ir 2005m.**

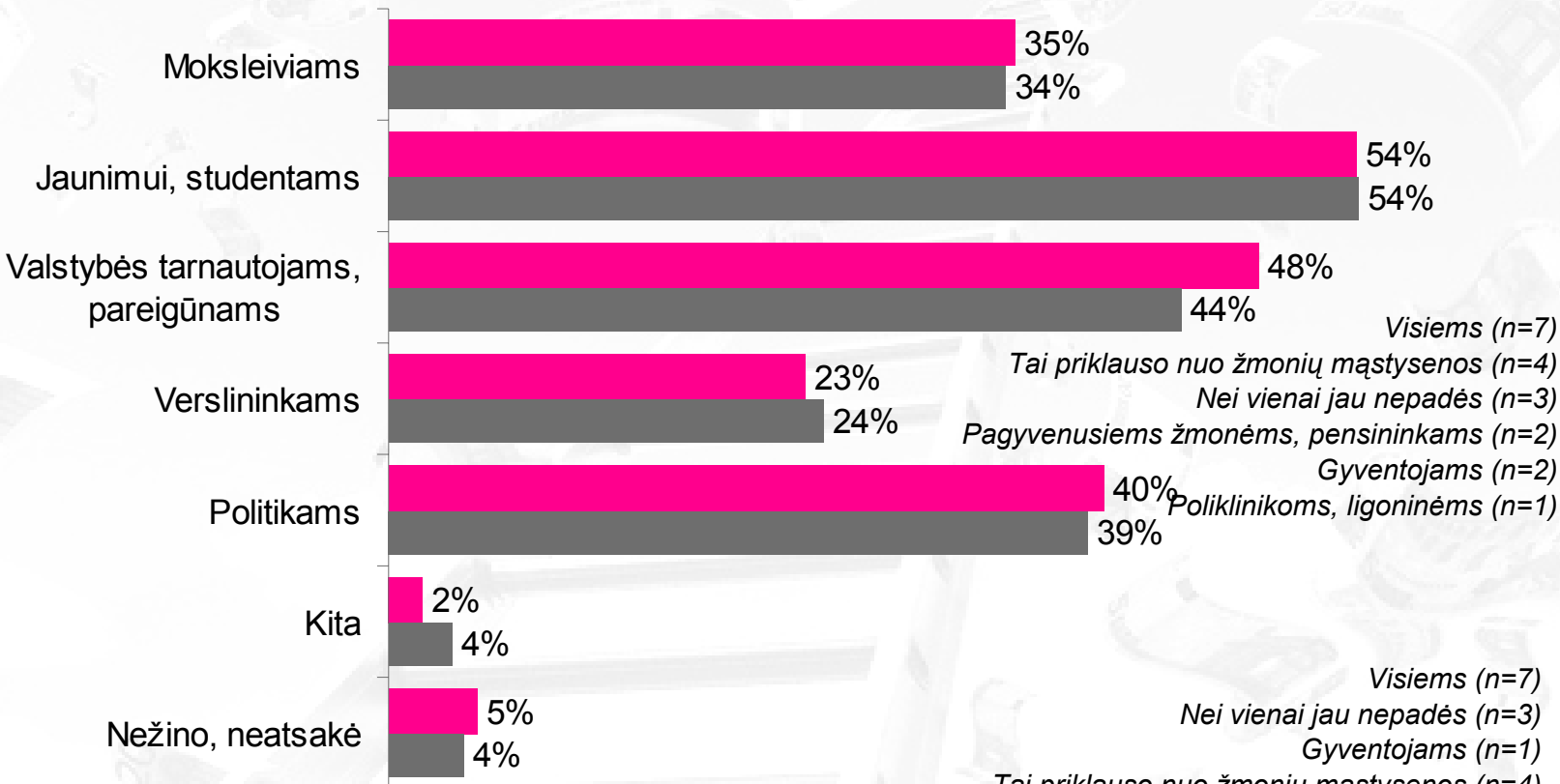
- **Apie žinomą korupcijos atvejį asmeniškai yra pranešę tik 3% gyventojų ir 4% įmonių vadovų**
- **Nutylėjimą apie žinomą kyšininkavimo atvejį daugiau nei pusė gyventojų (55%) ir verslininkų (56%) pateisintų tuo, kad nėra prasmės pranešti, nes su tuo susijusių asmenų vis tiek niekas nenubaustų. Kas antras (49%) gyventojas ir verslininkas mano, kad, tie, kas praneša, galų gale nukenčia skaudžiausiai. Trečia svarbesnė priežastis, kuria gyventojai (38%) ir verslininkai (33%) dažniau pateisintų žinomo kyšininkavimo atvejo nutylėjimą, yra tai, kad visi žino tokius atvejus, tačiau niekas nepraneša**
- **12% gyventojų ir 14% verslininkų nurodė, jog ne visada žino, ar tai tikrai yra korupcijos atvejis**

Antikorupcinis švietimas

Kuriai visuomenės daliai reikalingiausias antikorupcinis švietimas?

■ Gyventojai   ■ Įmonės

Visiems (n=7)
 Tai priklauso nuo žmonių mąstysenos (n=4)
 Nei vienai jau nepadės (n=3)
 Pagyvenusiems žmonėms, pensininkams (n=2)
 Gyventojams (n=2)
 Poliklinikoms, ligoninėms (n=1)

Visiems (n=7)
 Nei vienai jau nepadės (n=3)
 Gyventojams (n=1)
 Tai priklauso nuo žmonių mąstysenos (n=4)
 Pagyvenusiems žmonėms, pensininkams (n=2)
 Poliklinikoms, ligoninėms (n=1)
 Įstatymų leidėjams (n=1)
 Nuo darželio jau reikia auklėti (n=1)
 Policijai (n=1)

gyventojai

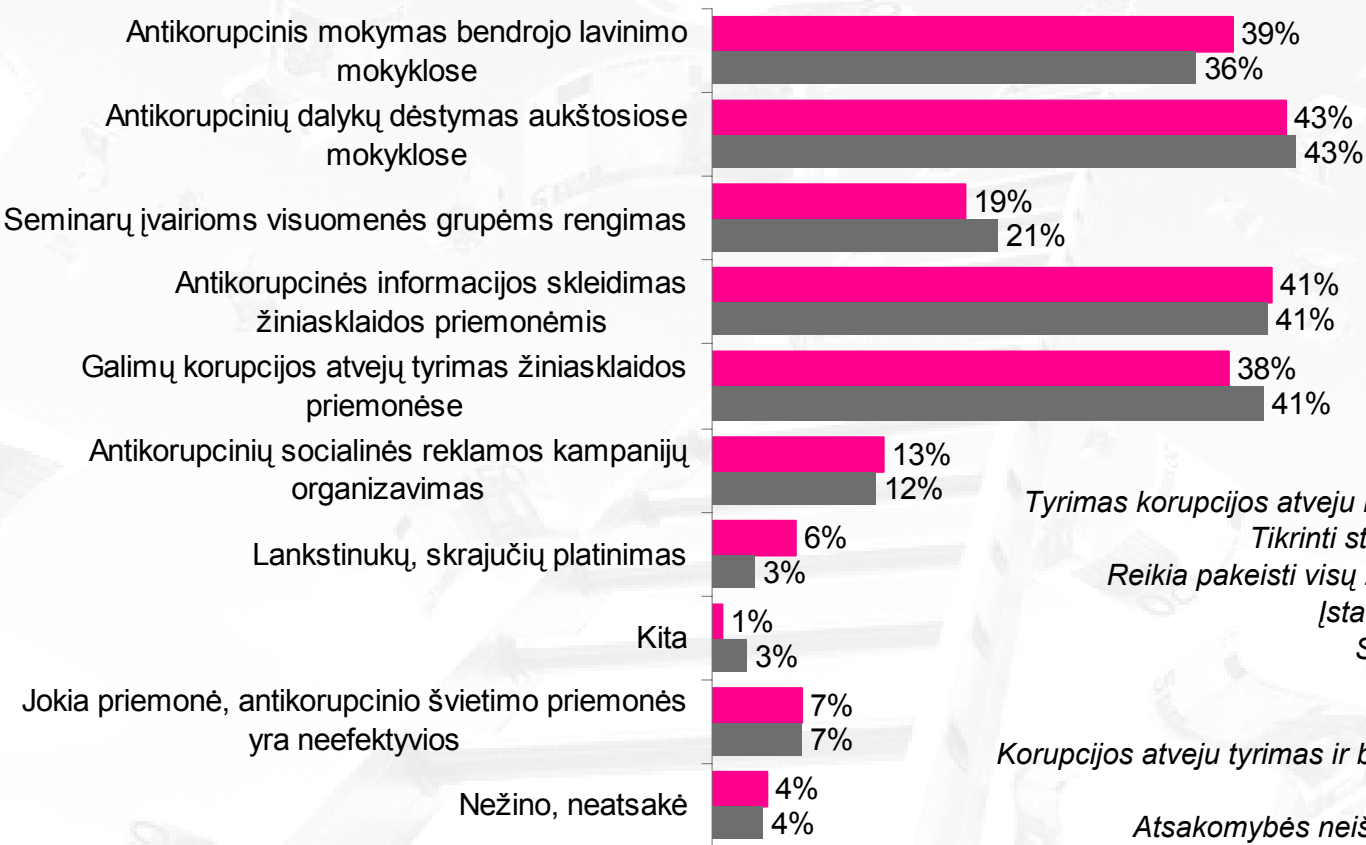

įmonės

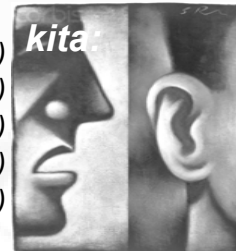
Kurios iš šių antikorupcinio švietimo priemonių yra efektyviausios?

■ Gyventojai ■ Įmonės

Tyrimas korupcijos atveju ir baudžiamumas (n=3)
Tikrinti staigų praturtėjimą (n=2)
Reikia pakeisti visų žmonių mąstymą (n=1)
Įstatymų tobulinimas (n=1)
Socialinė reklama (n=1)

gyventojai

Korupcijos atveju tyrimas ir baudžiamumas (n=2)
Šeimose (n=2)
Atsakomybės neišvengiamumas (n=2)
Įstatymų tobulinimas (n=1)
Kelti kultūros lygį (n=1)
Bažnyčios pastangos (n=1)
Prevencija (n=1)
Aukščiausių sluoksnių švietimas (n=1)
Visuotinis pajamų deklaravimas (n=1)
Visų sąžinė (n=1)
Tikrinti staigų praturtėjimą (n=1)

įmonės

- **Antikorupcinis švietimas gyventojų (54%) ir verslininkų (54%) nuomone labiau būtų reikalingas jaunimui, studentams**
- **Antroji grupė, kuriai antikorupcinis švietimas būtų naudingas – valstybės tarnautojai, pareigūnai (G: 48%; Į: 44%)**
- **Trečioji antikorupcinio švietimo tikslinė grupė galėtų būti politikai (G: 40%; Į: 39%) ir moksleiviai (G: 35%; Į: 34%)**
- **Mažiausiai naudingas antikorupcinis švietimas būtų verslininkams (G: 23%; Į: 24%)**
- **Vertinant efektyviausias antikorupcinio švietimo priemonės, galima išskirti keturias lygiavertes priemones: antikorupcinių dalykų dėstymas aukštosiose (G: 43%; Į: 43%) ir bendrojo lavinimo (G: 39%; Į: 36%) mokyklose bei antikorupcinės informacijos sklaidimas (G: 41%; Į: 41%) ir galimų korupcijos atvejų tyrimas (G: 38%; Į: 41%) žiniasklaidos priemonėse**
- **Mažiau efektyvi antikorupcinio švietimo priemonė gyventojų ir verslininkų nuomone būtų seminarų įvairioms visuomenės grupėms rengimas (G: 19%; Į: 21%); mažiausiai efektyvi – lankstinukų bei skrajučių platinimas (G: 6%; Į: 3%)**

Institucijų korumpuotumo suvokimas

... Gal galėtumėte įvardinti institucijas, kurios, Jūsų manymu, yra labiausiai korumpuotos šiuo metu

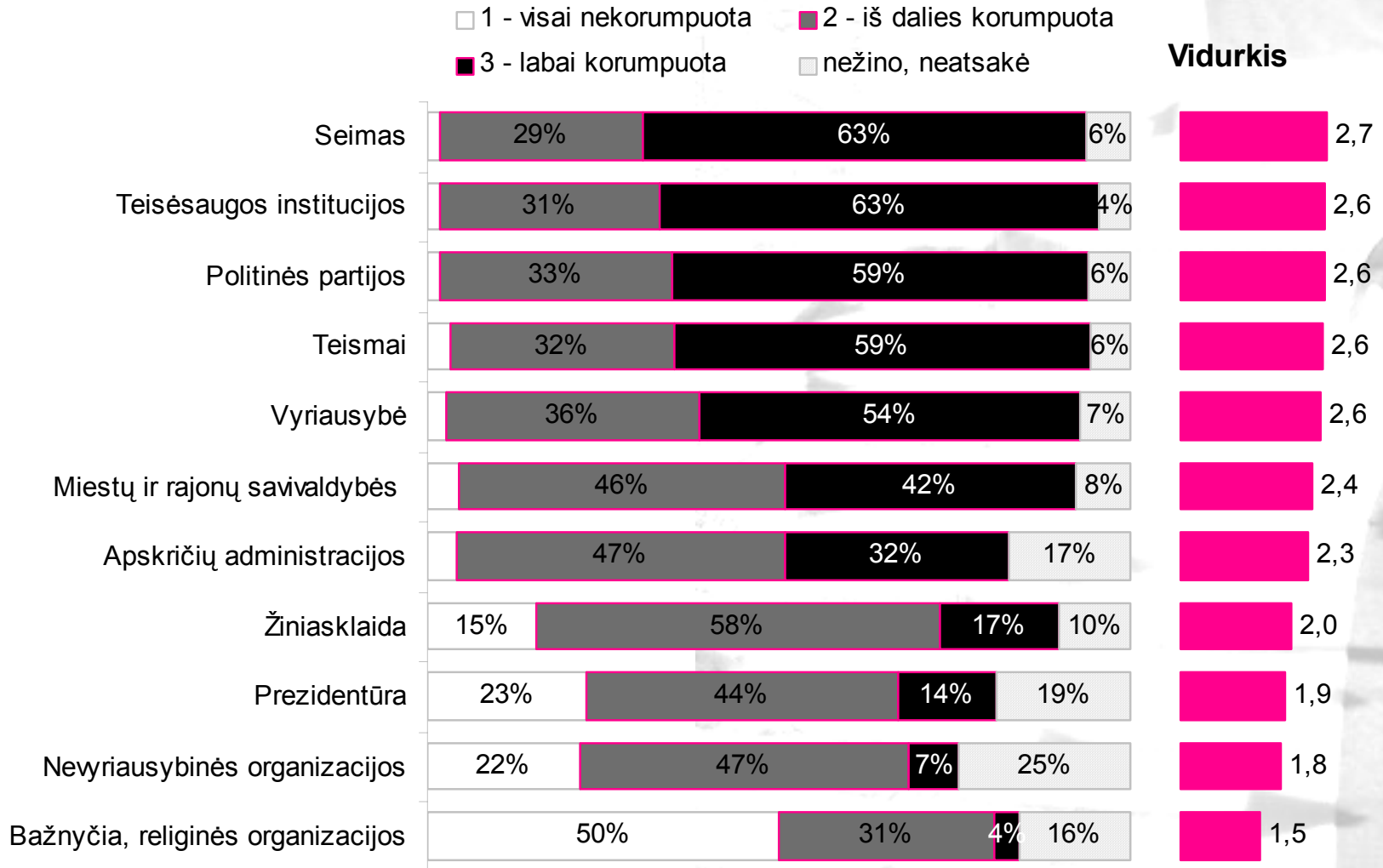
Lietuvoje?

	Gyventojai, %	Įmonės, %
<i>Medicina, gydytojai, sveikatos apsauga, farmacija</i>	62.7	48.6
<i>Policija</i>	55.2	45.3
<i>Seimas</i>	40.9	38.9
<i>Teismai</i>	39.1	37.9
<i>Savivaldybės</i>	23.5	39.3
<i>Vyriausybė</i>	19.7	20.3
<i>Politinės partijos, politikai</i>	15.2	15.4
<i>Teisėtvara, teisėsauga</i>	14.1	15.0
<i>Žemėtvarka, žemėtvarkos skyriai</i>	12.2	13.4
<i>Prezidentūra</i>	10.7	8.7
<i>Valstybės tarnautojai, valdininkai, valdžia</i>	7.4	4.0
<i>Švietimas, švietimo sistema</i>	9.2	5.3
<i>Kelių inspekcija</i>	4.9	8.0
<i>Prokuratūra</i>	3.9	2.6
<i>Muitinės</i>	3.7	7.8
<i>Žiniasklaida, TV</i>	3.7	9.7
<i>Sveikatos apsaugos ministerija</i>	3.6	3.8

spontaniškas atsakymas

- Geriausiai tikrąją respondentų nuomonę atspindi atviri klausimai, į kuriuos jie atsako spontaniškai. Todėl apklausos dalyvių buvo paprašyta įvardinti 5 institucijas, kurios, jų manymu, šiuo metu Lietuvoje yra labiausiai korumpuotos. Norėtume pabrėžti tai, kad šie gyventojų ir verslininkų vertinimai labiau atspindi vienos ar kitos institucijos korumpuotumo įvaizdį, didžiąja dalimi formuojamą žiniasklaidos ir viešosios opinijos. Institucijų korumpuotumo vertinimas, remiantis realia respondentų patirtimi konkrečiose institucijose, ataskaitoje pristatytos skyriuje “Korupcinė patirtis”
- Lietuvos visuomenė mano, jog labiausiai korumpuotas šiuo metu Lietuvoje yra sveikatos apsaugos sektorius ir visa tai, kas su juo susiję. Sveikatos apsaugos sektorių korumpuočiausiu laiko 63% gyventojų ir 49% verslininkų
- Į korumpuočiausių institucijų penketuką Lietuvos visuomenės nuomone patenka ir policija (G:55%, Į:45%), Seimas (G:41%, Į:39%), Teismai (G:39%, Į:38%), savivaldybės (G:24%, Į:39%)
- Nuo paminėtų institucijų nedaug teatsilieka Vyriausybė (G:20%, Į:20%), politinės partijos ir politikai (G:15%, Į:15%)

... Kiek kiekviena iš šių institucijų, Jūsų nuomone, GALI BŪTI korumpuota?

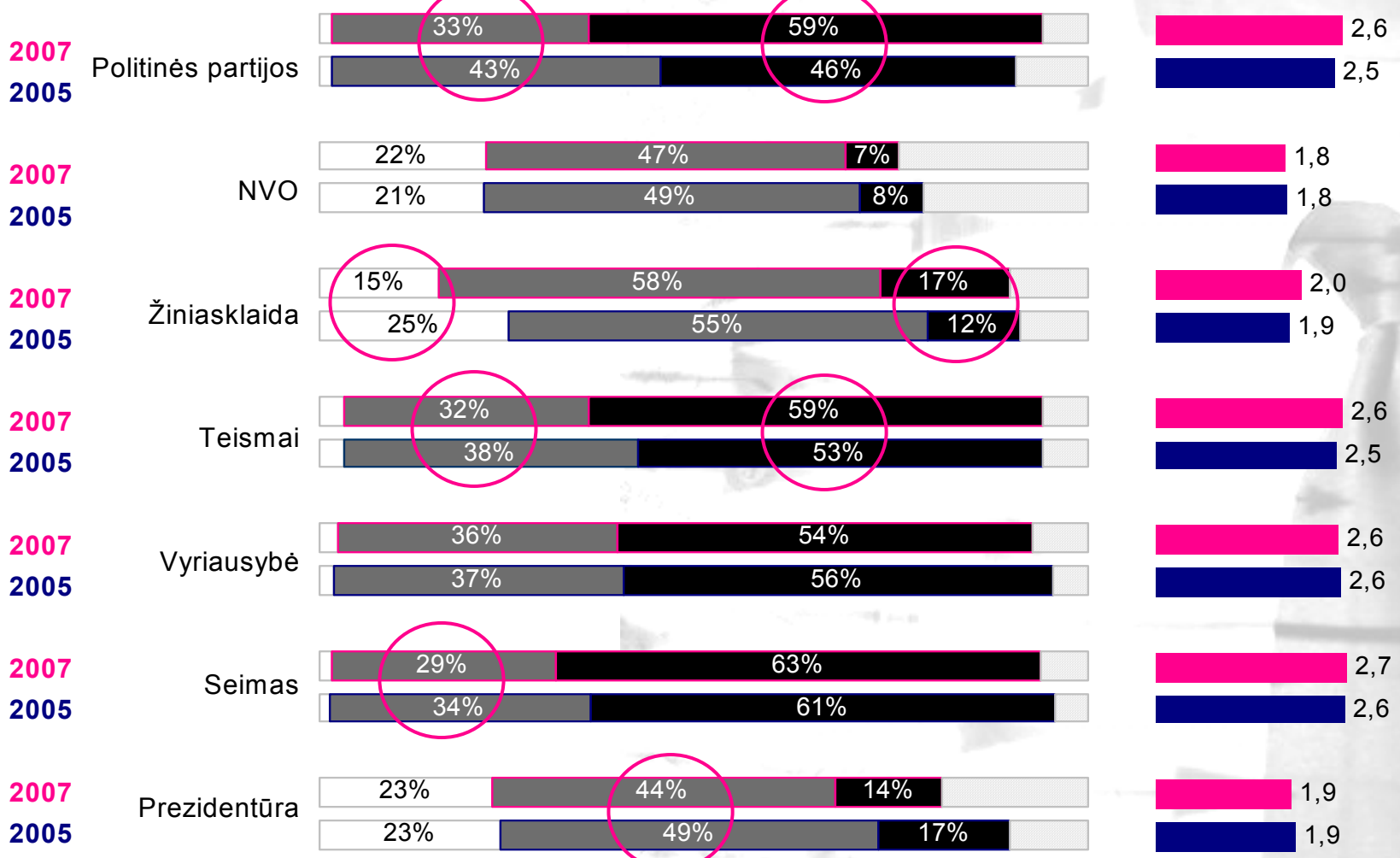

gyventojai

paskatintas atsakymas

2007 vs. 2005

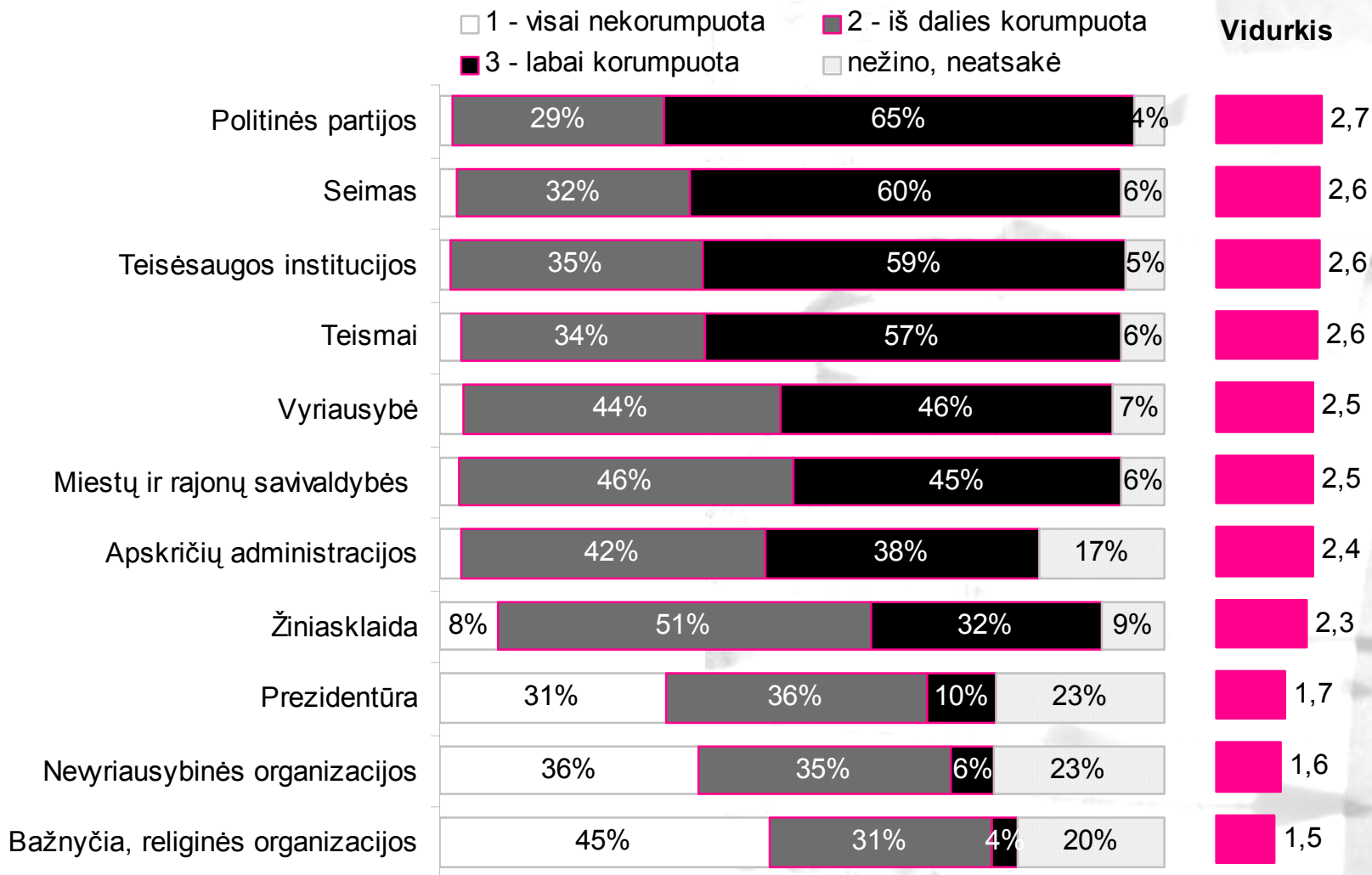
1 - visai nekorumpuota   2 - iš dalies korumpuota
 3 - labai korumpuota   nežino, neatsakė

gyventojai

paskatintas atsakymas

... Kiek kiekviena iš šių institucijų, Jūsų nuomone, GALI BŪTI korumpuota?

įmonės

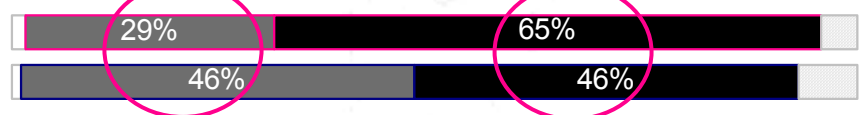
paskatintas atsakymas

2007 vs. 2005

□ 1 - visai nekorumpuota   ■ 2 - iš dalies korumpuota
 ■ 3 - labai korumpuota   □ nežino, neatsakė

2007
2005

Politinės partijos

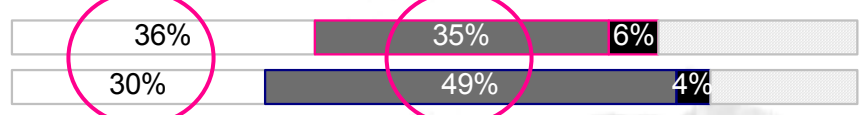

Vidurkis

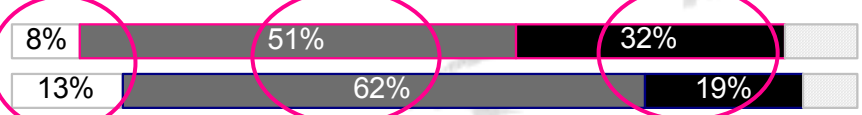
2007
2005

NVO

2007
2005

Žiniasklaida

2007
2005

Teismai

2007
2005

Vyriausybė

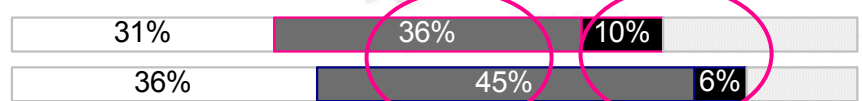
2007
2005

Seimas

2007
2005

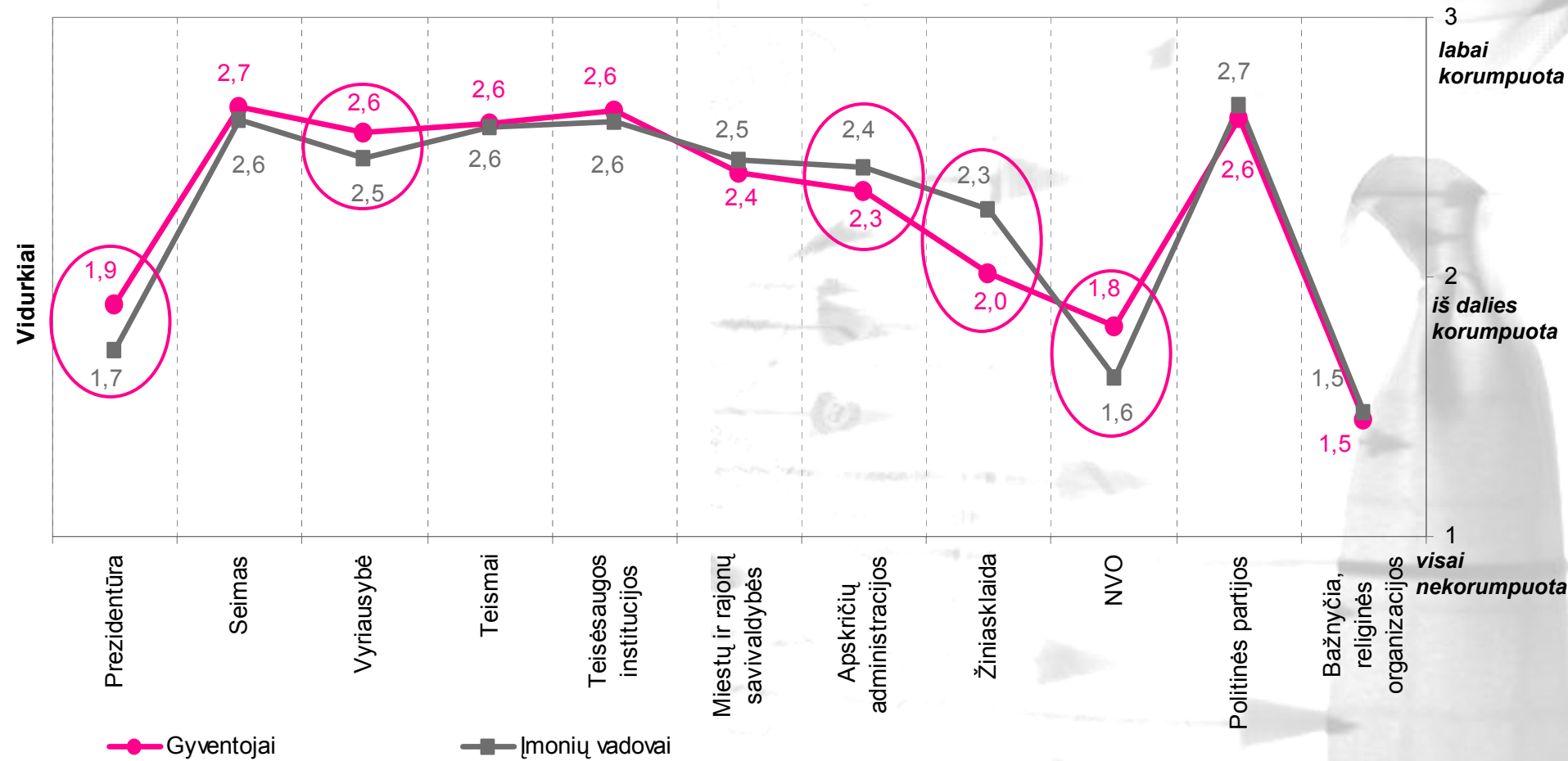
Prezidentūra

įmonės

paskatintas atsakymas

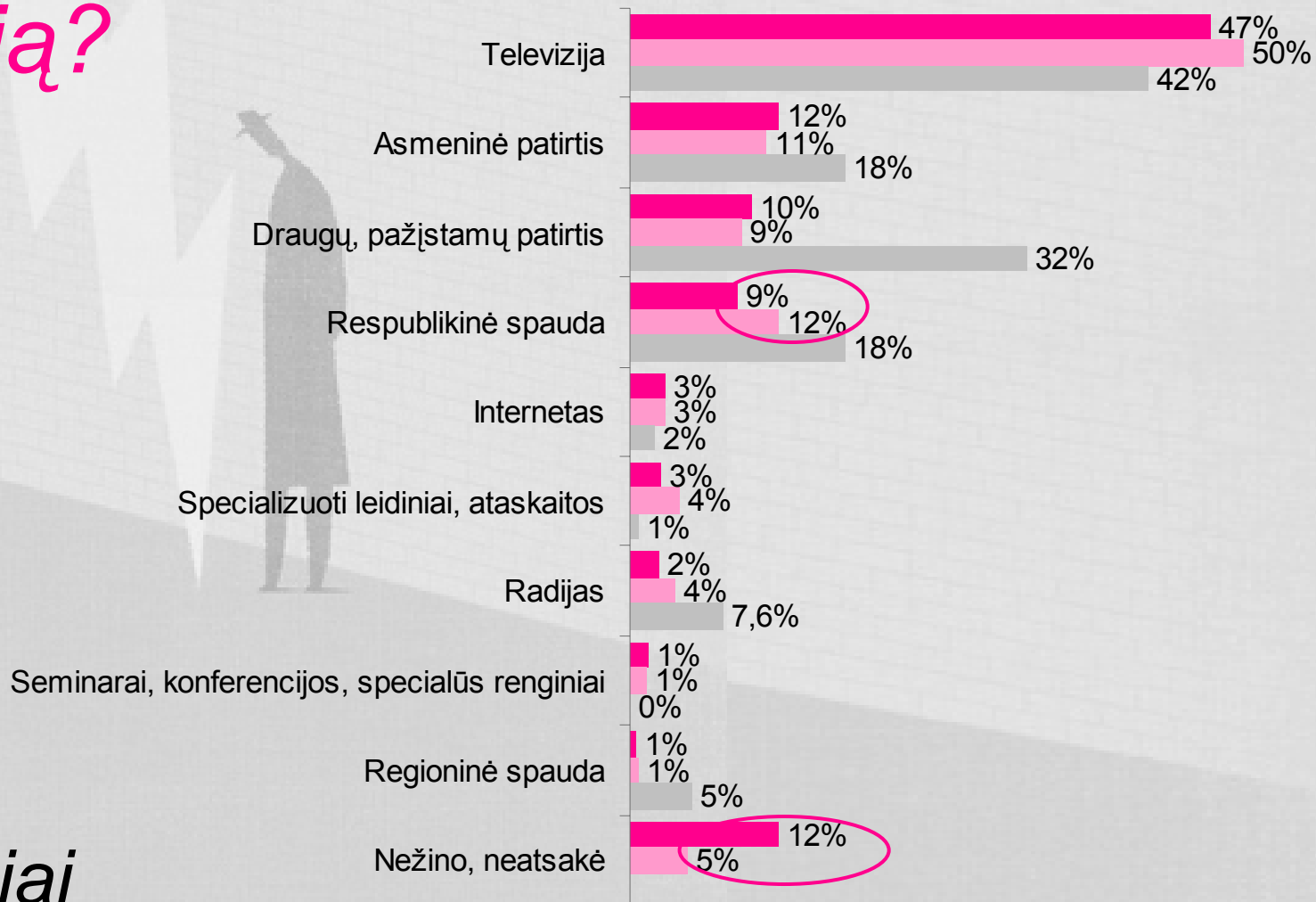
gyventojai vs. įmonės

- Toliau apklausoje respondentams buvo pateiktas sąrašas institucijų ir klausiama, kiek kiekviena iš šių institucijų jų nuomone gali būti korumpuota. Šis vertinimas taip pat labiau siejamas su respondentų vienos ar kitos institucijos korumpuotumo suvokimu, nepriklausomai nuo realios turimos patirties
- **GYVENTOJAI:** 63% gyventojų labai korumpuota institucija laiko Seimą bei teisėsaugos institucijas; 59% gyventojų labai korumpuotomis laiko politines partijas ir teismus; 54% gyventojų – Vyriausybę. Šias institucijas galima būtų įvardinti kaip institucijas, kurios yra suvokiamos kaip labiausiai korumpuotos (tarp pateiktų institucijų)
- Mažiausiai korumpuotos gyventojų nuomone yra bažnyčia (4%) bei nevyriausybinės organizacijos (7%)
- Lyginant tų pačių institucijų korumpuotumo suvokimo rezultatus su 2005m. atlikto tyrimo rezultatais, pastebima, kad išaugo gyventojų suvokimas, kad politinės partijos (nuo 46% 2005m. iki 59% 2007m.), žiniasklaida (nuo 12% 2005m. iki 17% 2007m.) bei teismai (nuo 53% 2005m. iki 59% 2007m.) gali būti labai korumpuoti.
- Nevyriausybinių organizacijų, Seimo bei Prezidentūros galimo korumpuotumo vertinimas iš esmės nepakito
- **ĮMONĖS:** Panaši institucijų korumpuotumo suvokimo vertinimo situacija yra ir verslininkų atveju. Verslininkų nuomone labiausiai korumpuotos šiuo metu Lietuvoje yra politinės partijos (65% verslininkų mano, kad labai korumpuota), Seimas (60%), teisėsaugos institucijos (59%), teismai (57%)

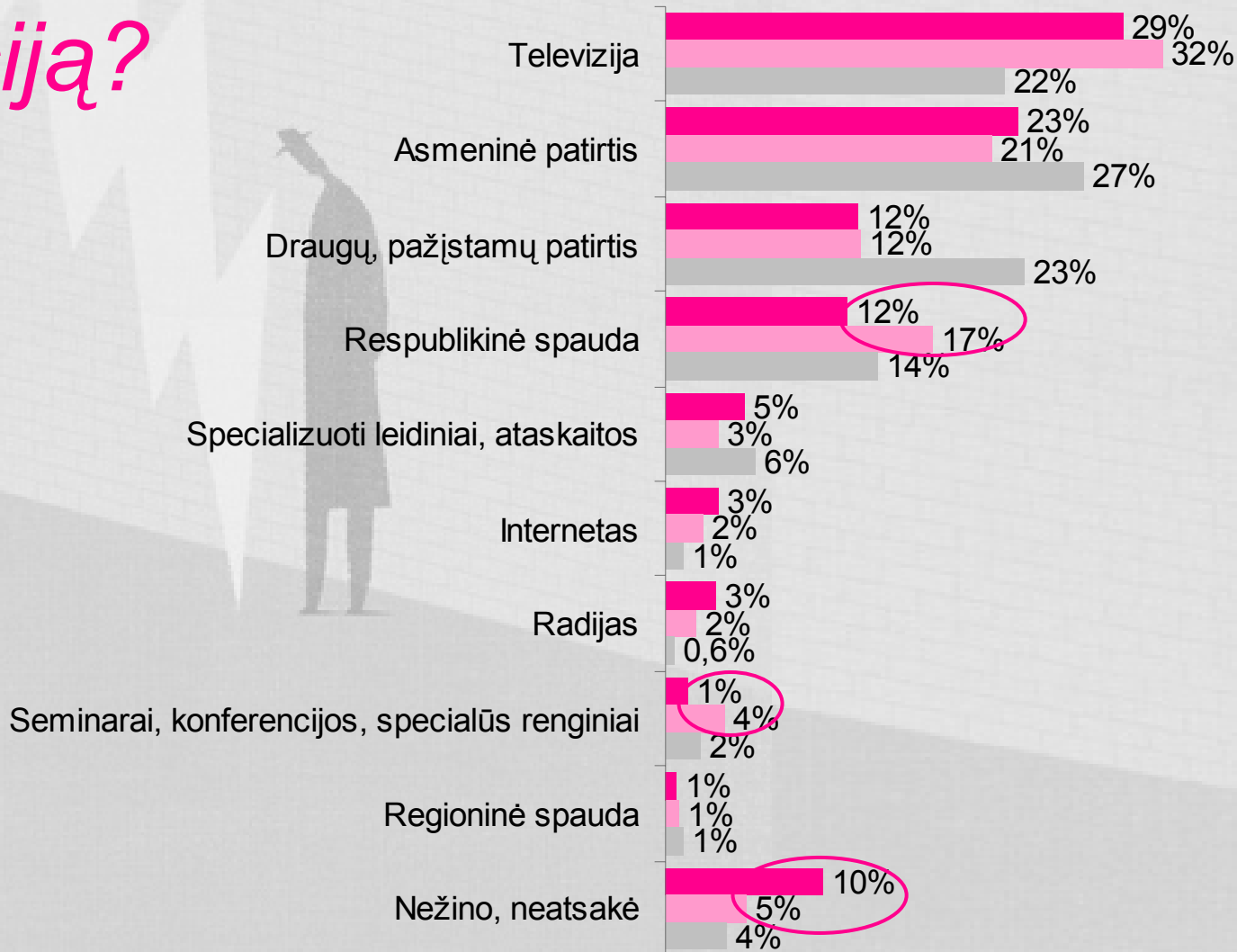
- **Beveik kas antras verslininkas mano, kad labai korumpuotomis gali būti ir Vyriausybė (46%) bei miestų ir rajonų savivaldybės (45%)**
- **Mažiausiai korumpuotomis verslininkai laiko bažnyčią (4%), nevyriausybinės organizacijas (6%) ir Prezidentūrą (10%)**
- **Lyginant tų pačių institucijų galimo korumpuotumo vertinimus su 2005m. tyrimo duomenimis, pastebima, kad:**
  - **išaugo verslininkų suvokimas, kad politinės partijos (nuo 46% 2005m. iki 65% 2007m.), žiniasklaida (nuo 19% 2005m. iki 32% 2007m.), teismai (nuo 48% 2005m. iki 57% 2007m.), Seimas (nuo 53% 2005m. iki 60% 2007m.) gali būti labai korumpuotos institucijos**
  - **sumažėjo Vyriausybės (nuo 53% 2005m. iki 46% 2007m.), kaip labai korumpuotos, suvokimas (verslininkų vertinimu)**
  - **vis daugiau verslininkų mano, kad nevyriausybinės organizacijos yra visai nekorumpuotos (nuo 30% 2005m. iki 36% 2007m.)**
- **Lyginant su verslininkų nuomone, gyventojai labiau korumpuotomis institucijomis yra linkę laikyti Prezidentūrą, Vyriausybę bei nevyriausybinės organizacijas. Verslininkai dažniau nei gyventojai korumpuotomis laiko žiniasklaidą ir apskričių administracijas**

Kuris informacijos šaltinis pateikia patikimiausią nuomonę apie korupciją?

gyventojai

Kuris informacijos šaltinis pateikia patikimiausią nuomonę apie korupciją?

įmonės

- **Patikimiausią informaciją apie korupciją gyventojų nuomone pateikia televizija (taip mano 47% gyventojų). Televizija yra pagrindinis informacijos šaltinis, kuris, pateikdamas informaciją, formuoja gyventojų nuomonę apie korupciją**
- **Verslininkų šaltiniai apie korupciją yra labiau diversifikuoti. Televizijoje pateikiama informacija apie korupciją pasitiki 29% verslininkų**
- **Kitas šaltinis, suteikiantis patikimų žinių apie korupciją, - asmeninė patirtis (23%) ir draugų, pažįstamų patirtis (12%)**
- **Lyginant patikimiausio informacijos šaltinio apie korupciją vertinimo pokyčius nuo 2005m., pastebime, kad Lietuvos visuomenė vis mažiau pasitiki informacija apie korupciją, pateikiamą respublikinėje spaudoje (2005m. šiuo šaltiniu pasitikėjo 12% gyventojų bei 17% verslininkų, o 2007m. ja pasitiki 9% gyventojų ir 12% verslininkų)**
- **Taip pat verta atkreipti dėmesį į tai, kad daugėja žmonių, kurie apskritai nežino kuriuo informacijos šaltiniu pasitikėti (gyventojai: nuo 5% nežinančių 2005m. iki 12% 2007m.; verslininkai: nuo 5% nežinančių 2005m. iki 10% 2007m.)**

II DALIS

Korupcinė patirtis

METODOLOGINĖS KORUPCINĖS PATIRTIES MATAVIMO PASTABOS

- **2007m. tyrime respondentams buvo pateiktas baigtinis sąrašas Lietuvoje veikiančių institucijų ir buvo pasiteirauta, kuriose iš šių institucijų jiems yra tekę tvarkyti reikalus per pastaruosius 5 metus. Korumpuotumo vertinimo, kyšininkavimo klausimai respondentams buvo užduodami tik apie tas institucijas, kuriose jie buvo tvarkę reikalus**
- **Ataskaitoje pateikiami duomenys tik tų institucijų, kuriose tvarkiusių gyventojų ar verslininkų imtys yra statistiškai patikimos**
- **Vertinant procedūrų korumpuotumą, respondentams taip pat pirmiausia buvo pateiktas procedūrų sąrašas ir klausinama, ar per paskutinius 5 metus jiems yra tekę tvarkyti reikalus, susijusius su šia procedūra. Kyšininkavimo klausimai buvo užduodami tik apie tas institucijas, su kuriomis respondentas buvo susidūręs**
- **Ataskaitoje pateikiami duomenys tik tų procedūrų, su kuriomis susidūrusių gyventojų ar verslininkų imtys yra statistiškai patikimos**
- **“Korupcinės patirties” dalyje pirmiausiai pristatoma gyventojų patirtis (institucijos, procedūros), o tuomet verslininkų patirtis (institucijos, procedūros)**

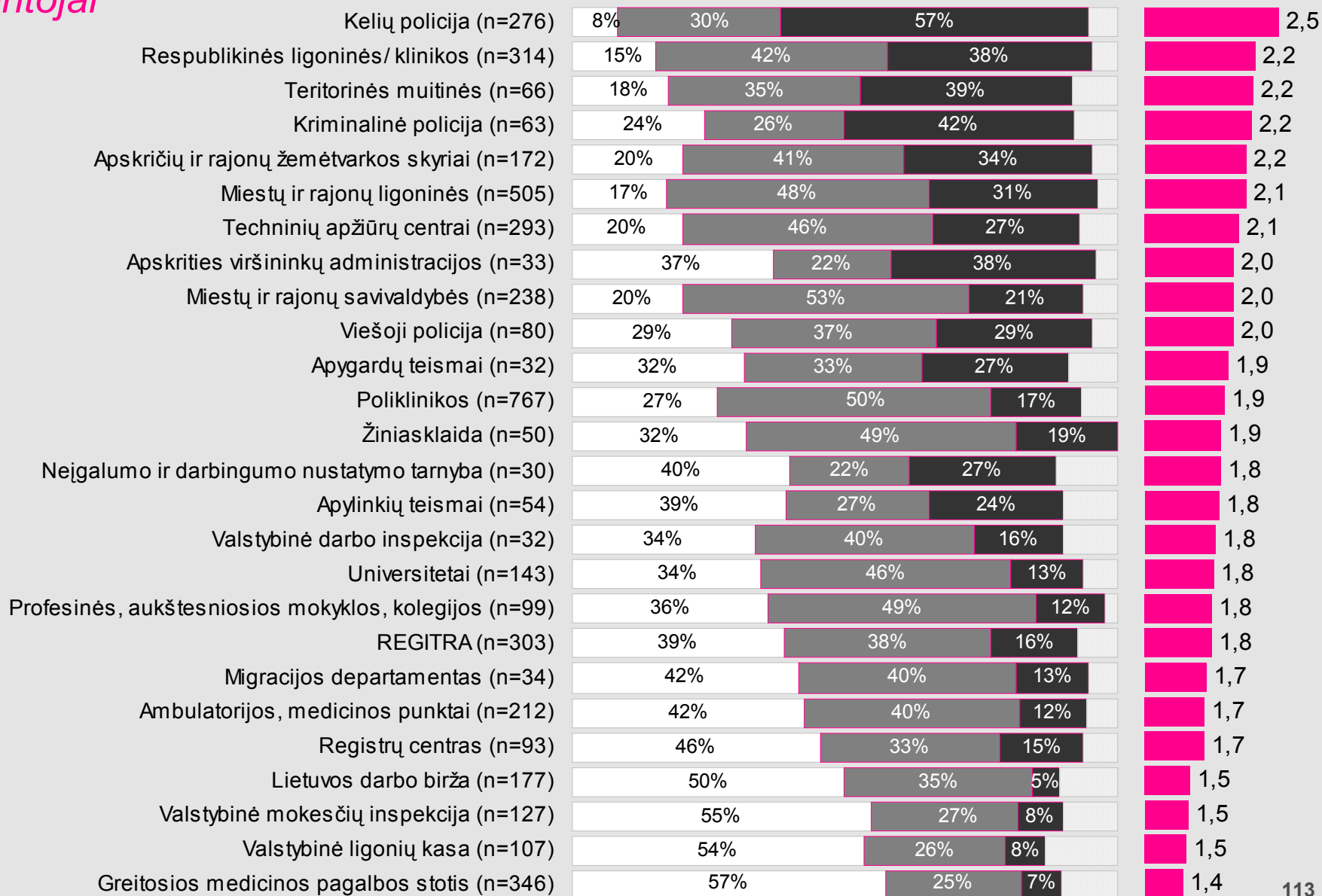
GYVENTOJAI
- institucijos -

Kaip, remiantis savo patirtimi, įvertintumėte šios institucijos korumpuotumą?

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

1 - visai nekorumpuota 2 - iš dalies korumpuota 3 - labai korumpuota neturi nuomonės **Vidurkis**

gyventojai

2007 vs. 2005

GYVENTOJAI I

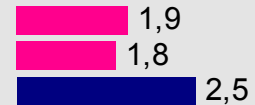
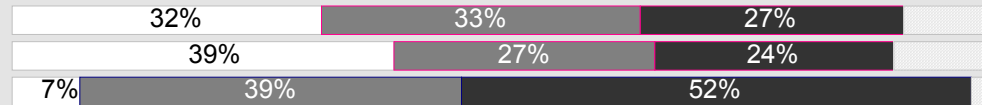
■ 1 - visai nekorumpuota ■ 2 - iš dalies korumpuota ■ 3 - labai korumpuota □ neturi nuomonės

Vidurkis

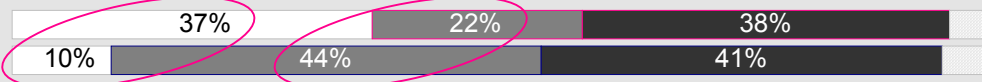
2007 (n=212) Ambulatorijos, medicinos punktai
2005 (n=280)

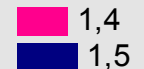
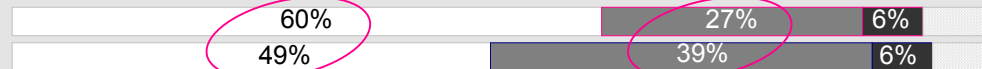
2007 (n=32) Apygardų teismai
(n=54) Apylinkių teismai
2005 (n=156) Teismai

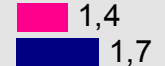
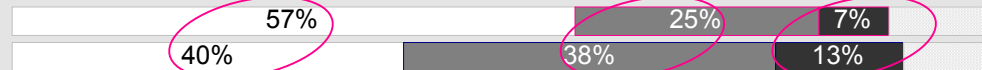
2007 (n=33) Apskritis viršininkų administracijos
2005 (n=66)

2007 (n=305) Bendrojo lavinimo mokyklos
2005 (n=303) Mokyklos (pradinės, vidurinės)

2007 (n=346) Greitosios medicinos pagalbos stotis
2005 (n=233)

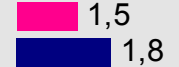
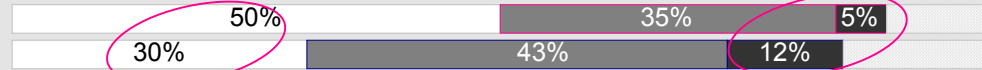
2007 (n=276) Kelių policija
2005 (n=325)

2007 (n=63) Kriminalinė policija
2005 (n=75)

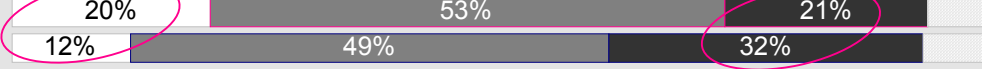
2007 (n=177) Lietuvos darbo birža
2005 (n=195)

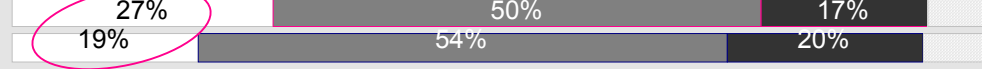
2007 (n=505) Miestų ir rajonų ligoninės
2005 (n=381) Vietinės ligoninės

2007 (n=238) Miestų ir rajonų savivaldybės
2005 (n=225)

2007 (n=767) Poliklinikos
2005 (n=693)

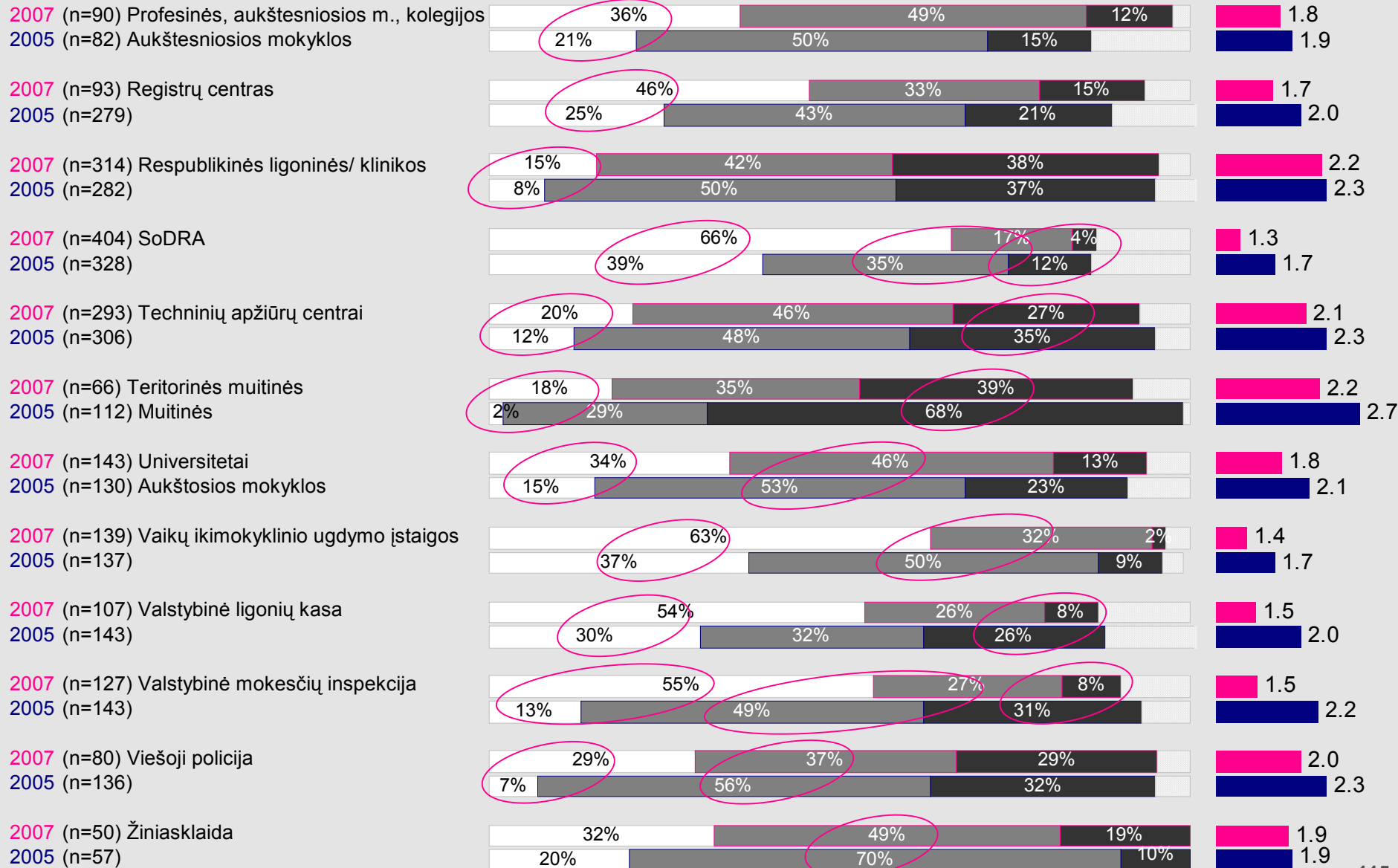
% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

2007 vs. 2005

GYVENTOJAI II

1 - visai nekorumpuota 2 - iš dalies korumpuota 3 - labai korumpuota neturi nuomonės

Vidurkis

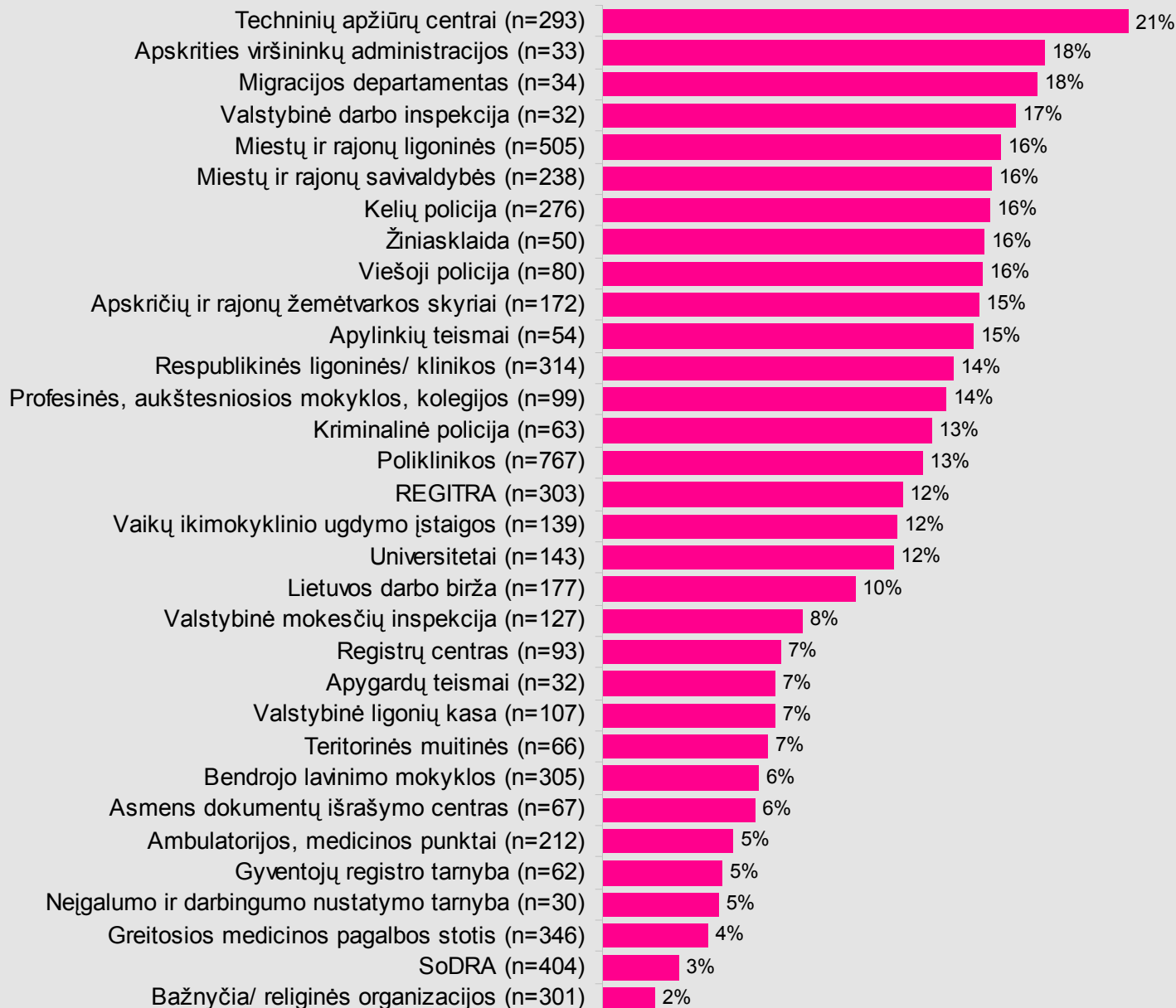
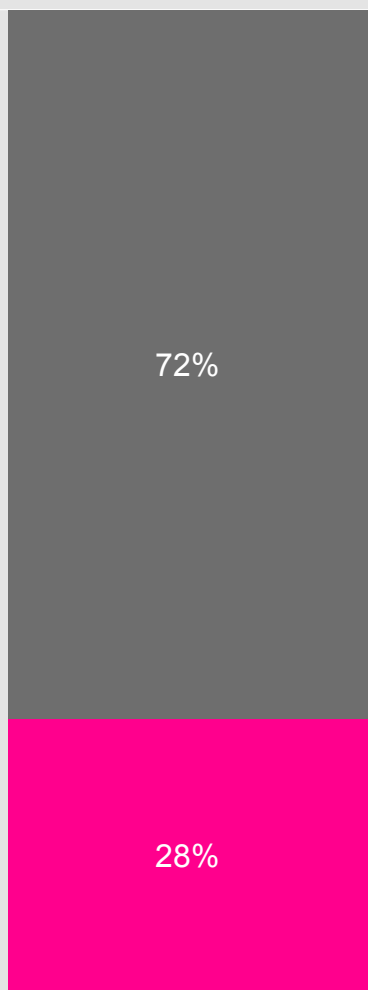

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

Ar pasinaudojote pažintimis šioje institucijoje?

gyventojai

■ Nesinaudojo pažintimis
■ Pasinaudojo pažintimis

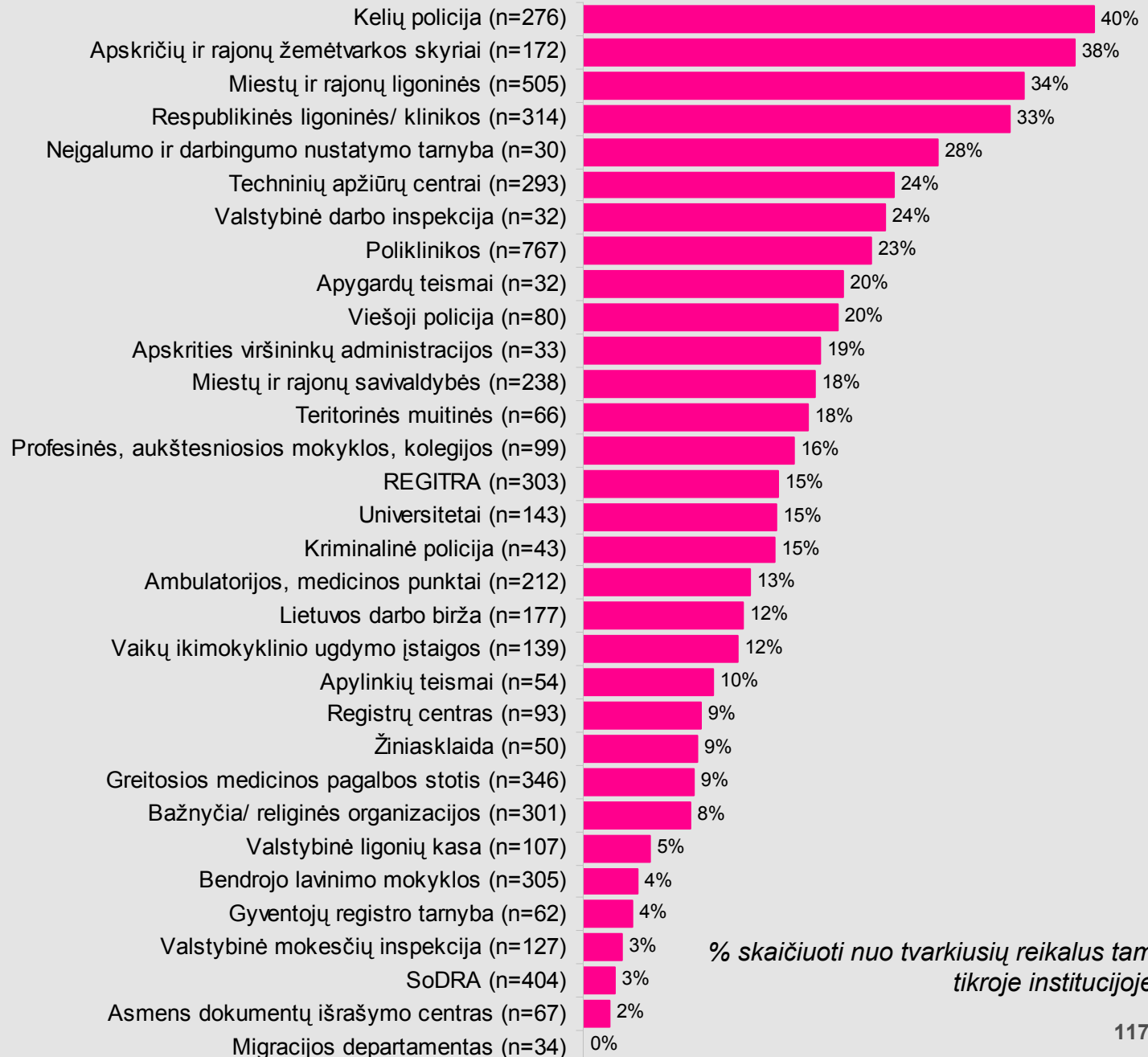
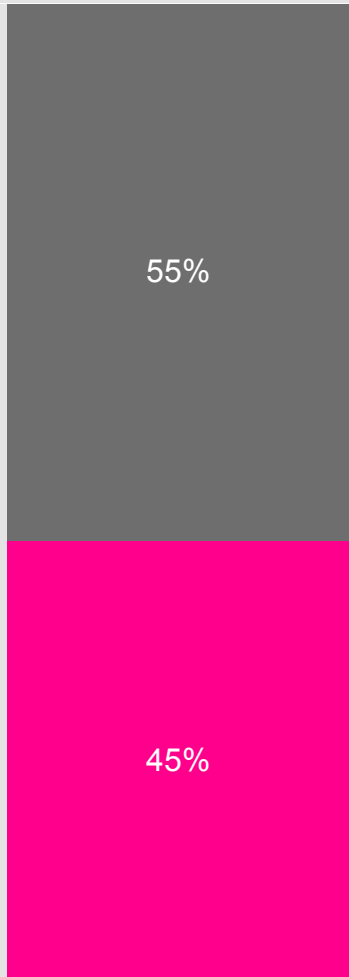

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

Ar šioje institucijoje leido suprasti, kad nori kyšio ar dovanos?

gyventojai

■ Neleido suprasti apie kyšį
■ Leido suprasti apie kyšį

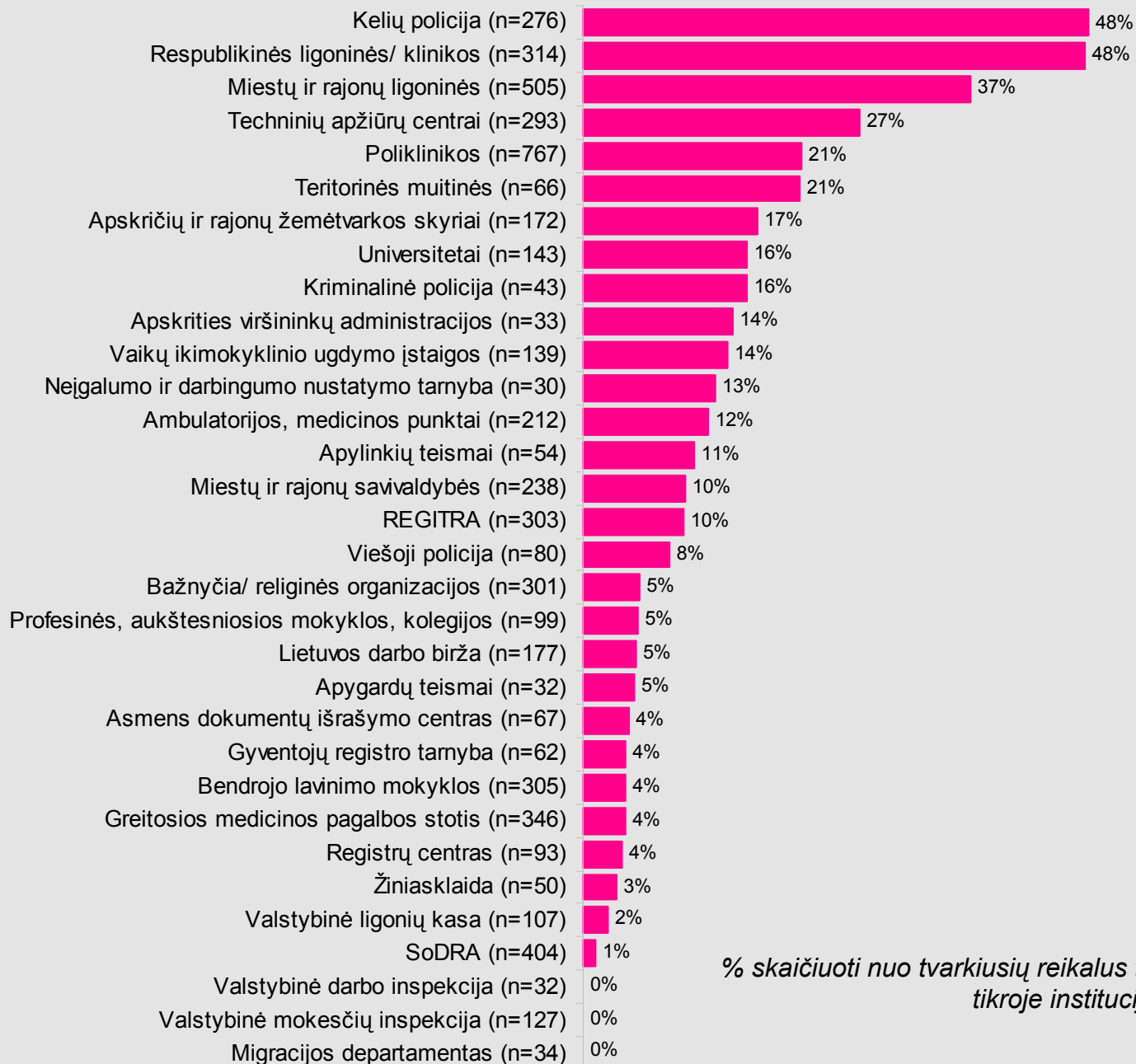
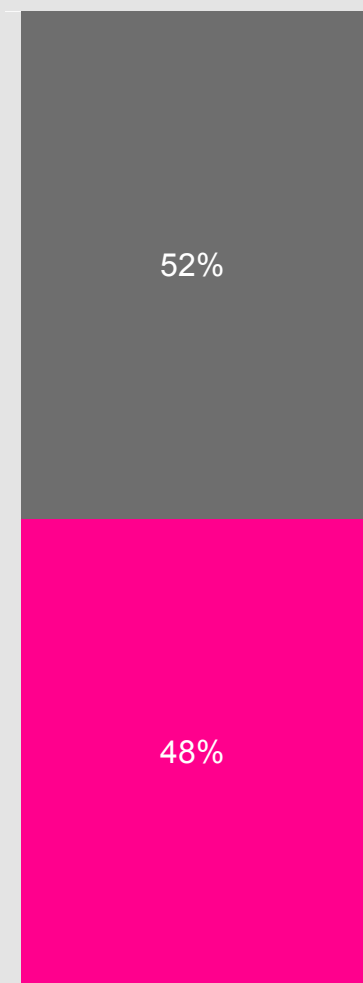

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

Ar šioje institucijoje davėte piniginį kyšį ar kitokią naudą?

gyventojai

■ Nedavė kyšio
■ Davė kyšį

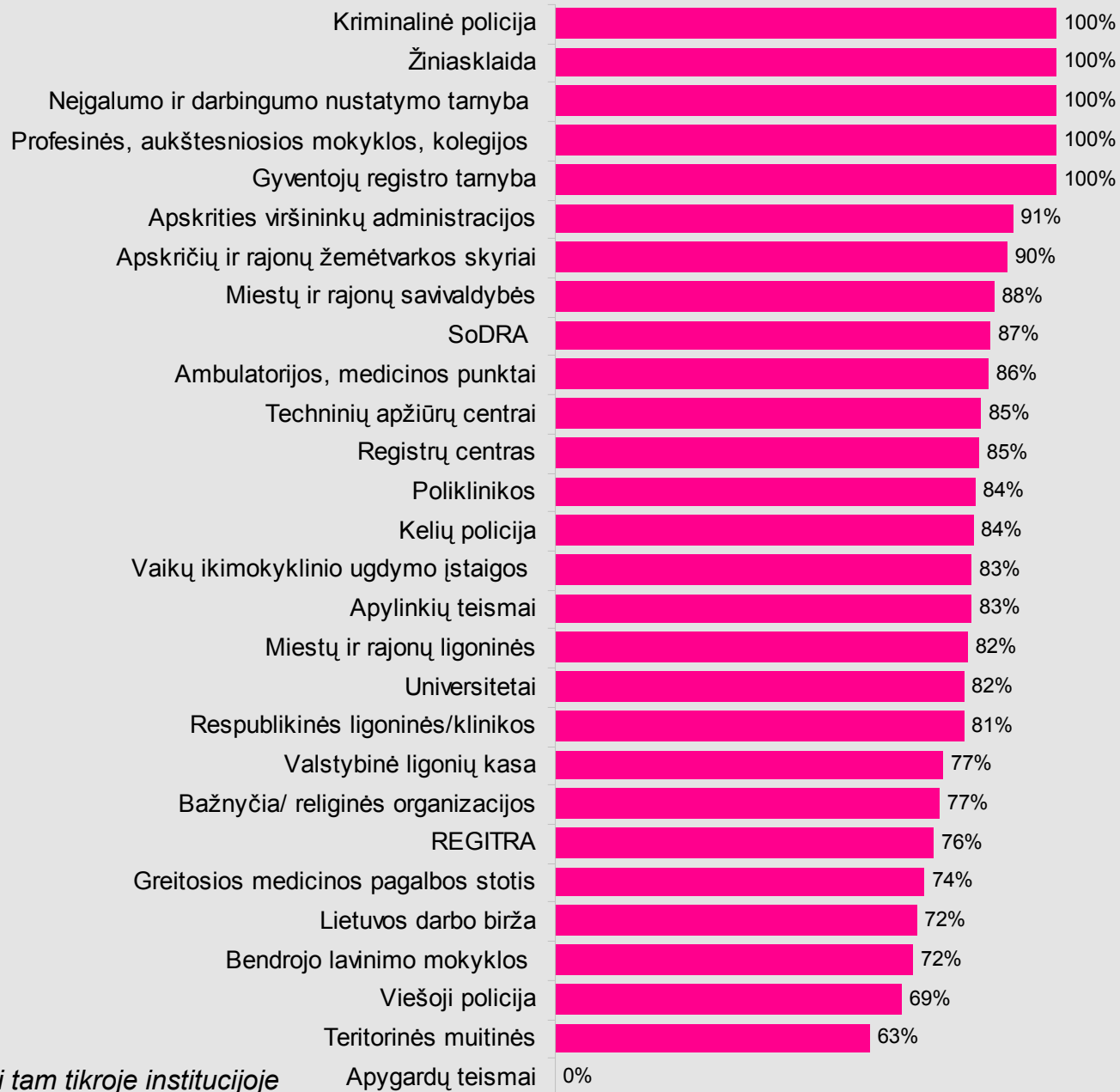
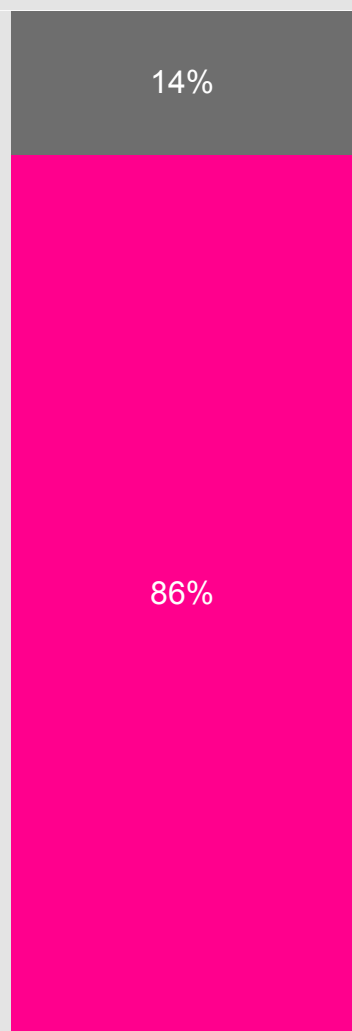

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

Ar kyšis ar kitokia nauda padėjo sutvarkyti reikalus?

gyventojai

■ Padėjo ■ Nepadėjo

* skaičiuota nuo davusių kyšių tam tikroje institucijoje

Leido suprasti apie norimą kyšį vs. davė kyšį

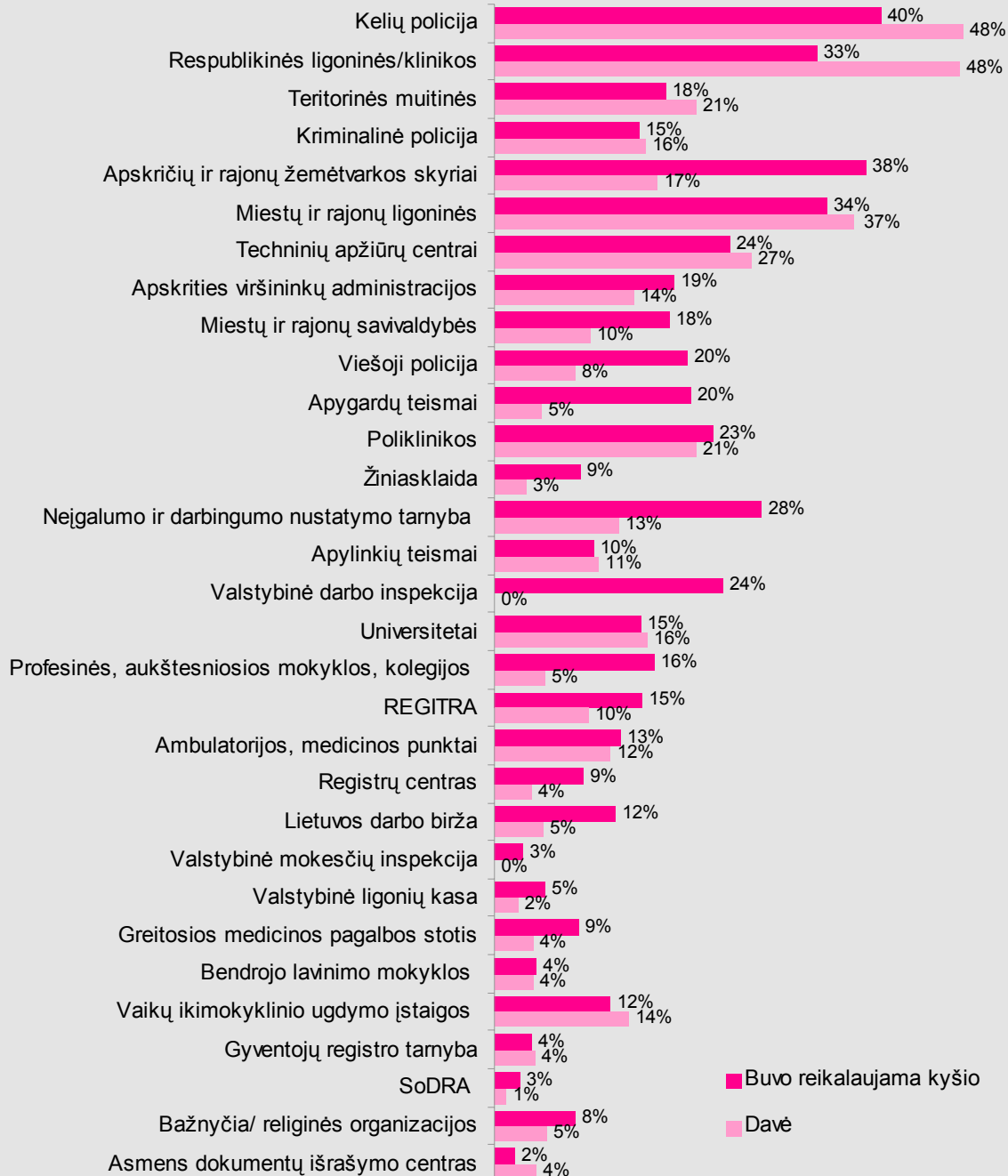
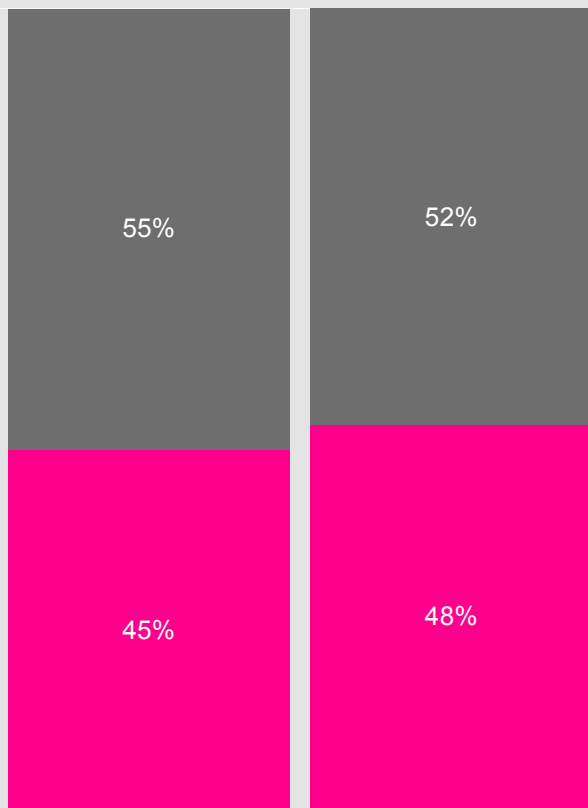
gyventojai

■ Neleido suprasti apie kyšį

■ Nedavė kyšio

■ Leido suprasti apie kyšį

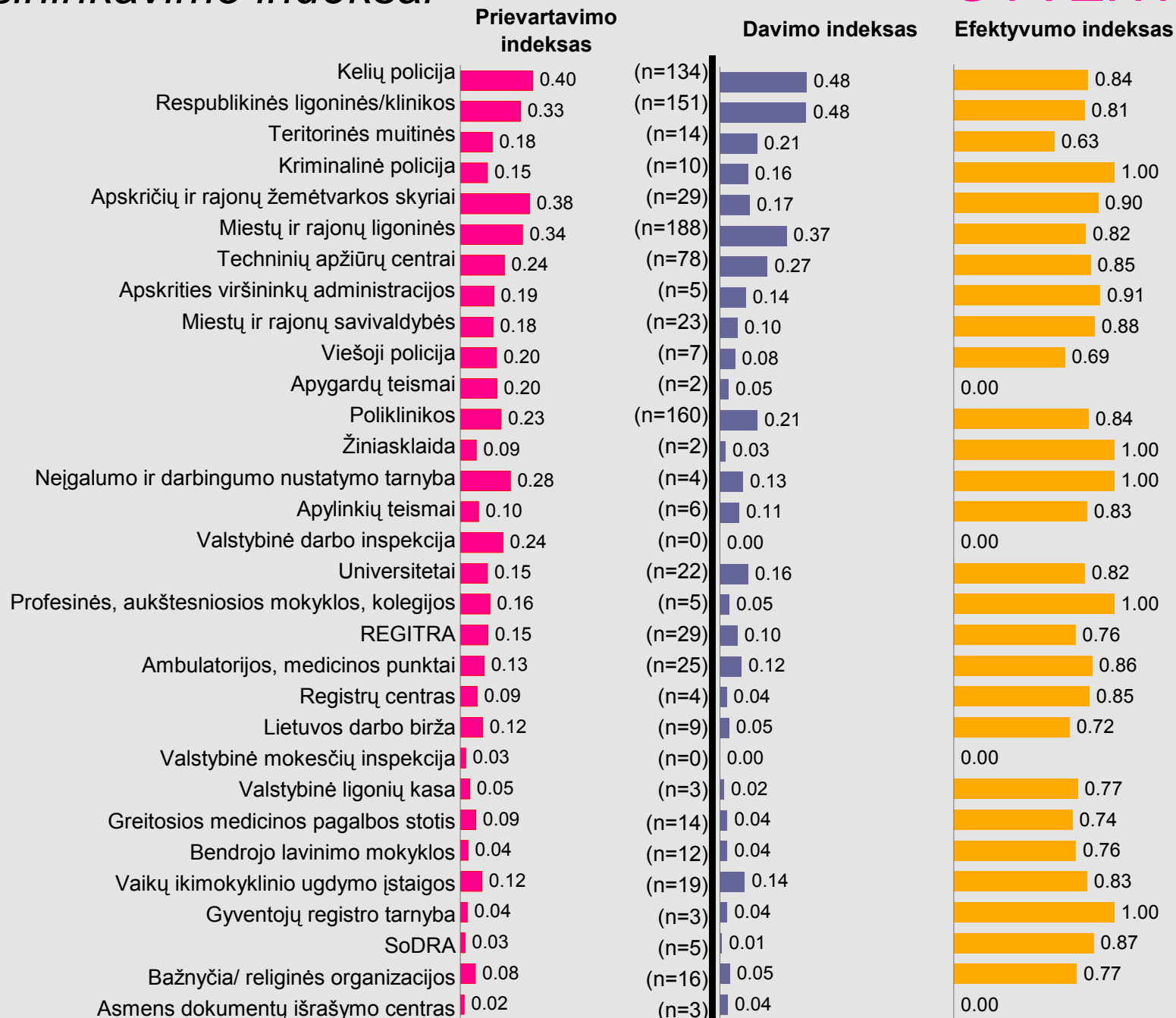
■ Davė kyšį

■ Buvo reikalaujama kyšio

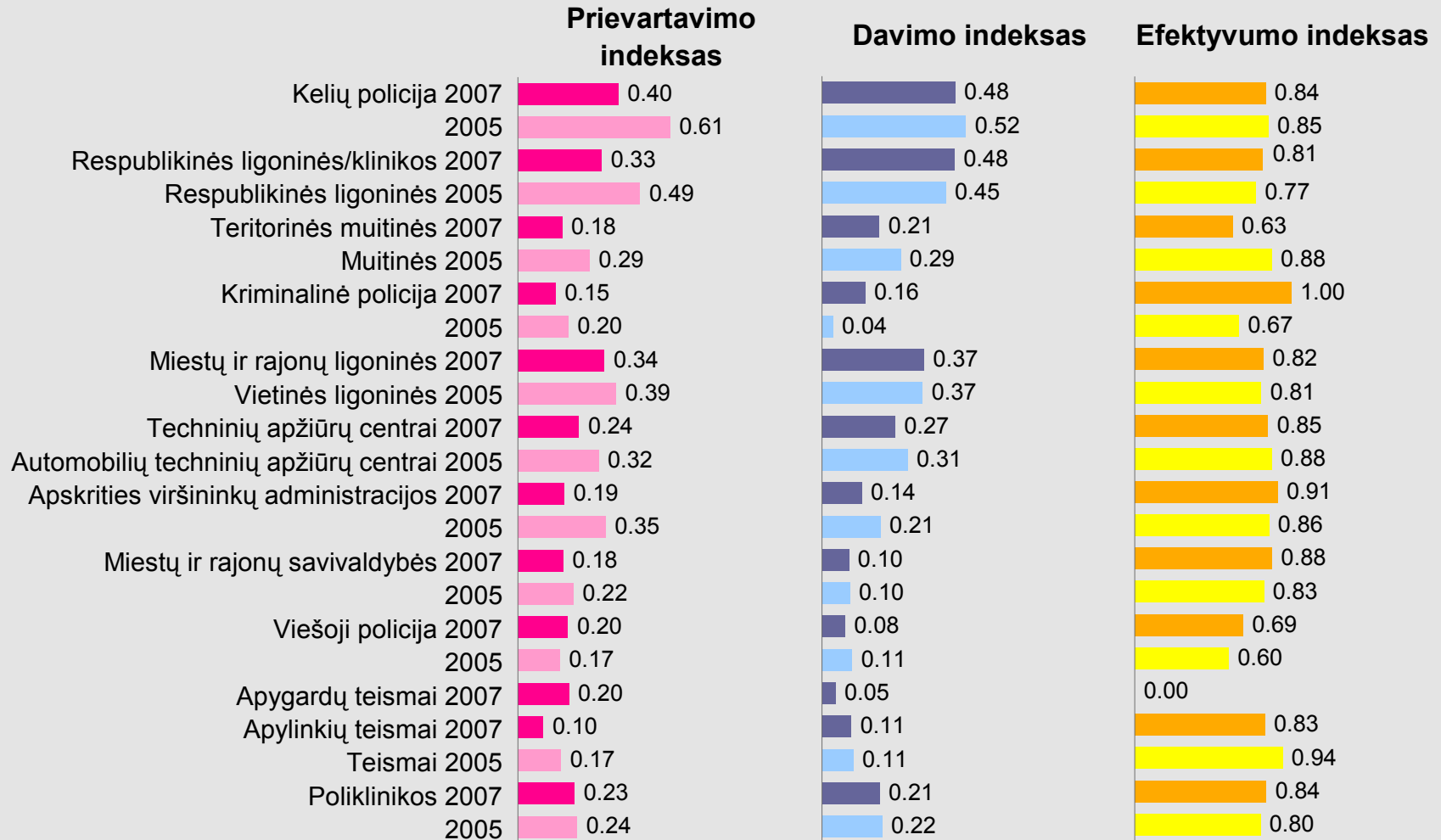
■ Davė

Kyšininkavimo indeksai

2007 vs. 2005

GYVENTOJAI I

2007 vs. 2005

GYVENTOJAI II

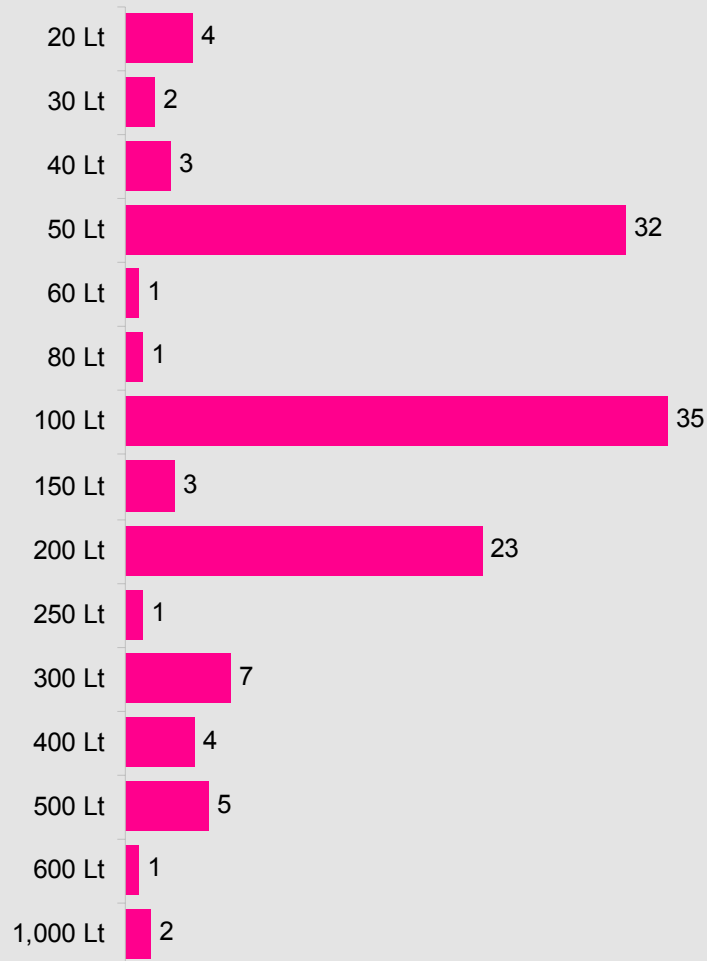

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

GYVENTOJAI

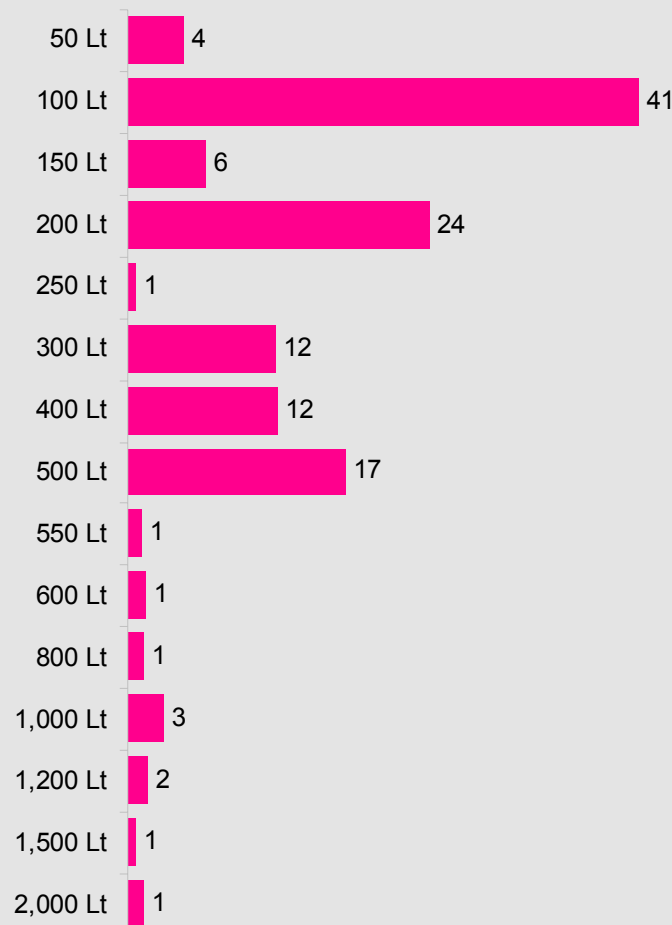
Kelių policija, n=134

Piniginis kyšis – 95%, paslauga – 5%

Respublikinės ligoninės/ klinikos, n=151

Piniginis kyšis – 97%, paslauga – 3%

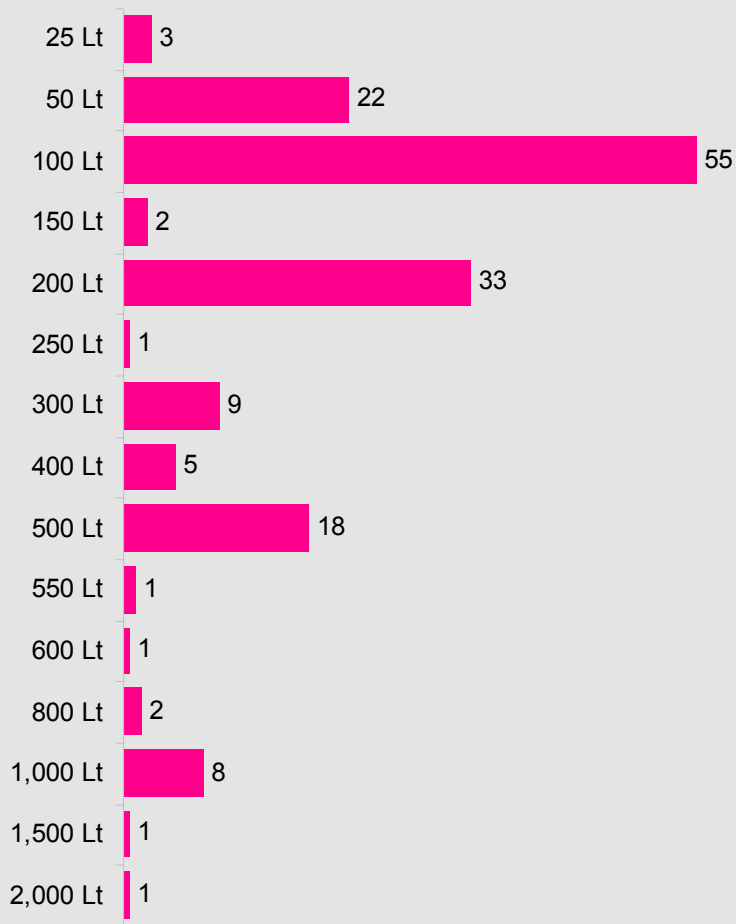

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

GYVENTOJAI

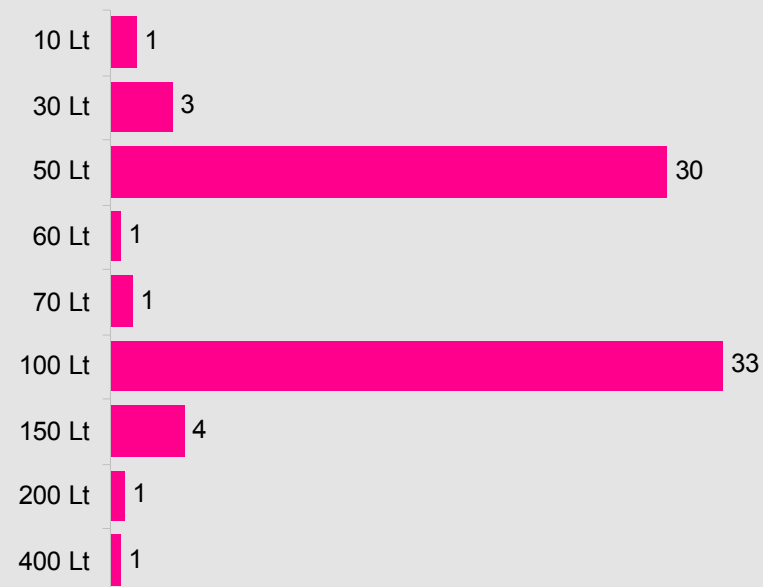
Miestų ir rajonų ligoninės, n=188

Piniginis kyšis – 94%, paslauga – 6%

Techninių apžiūrų centrai, n=28

Piniginis kyšis – 99%, paslauga – 1%

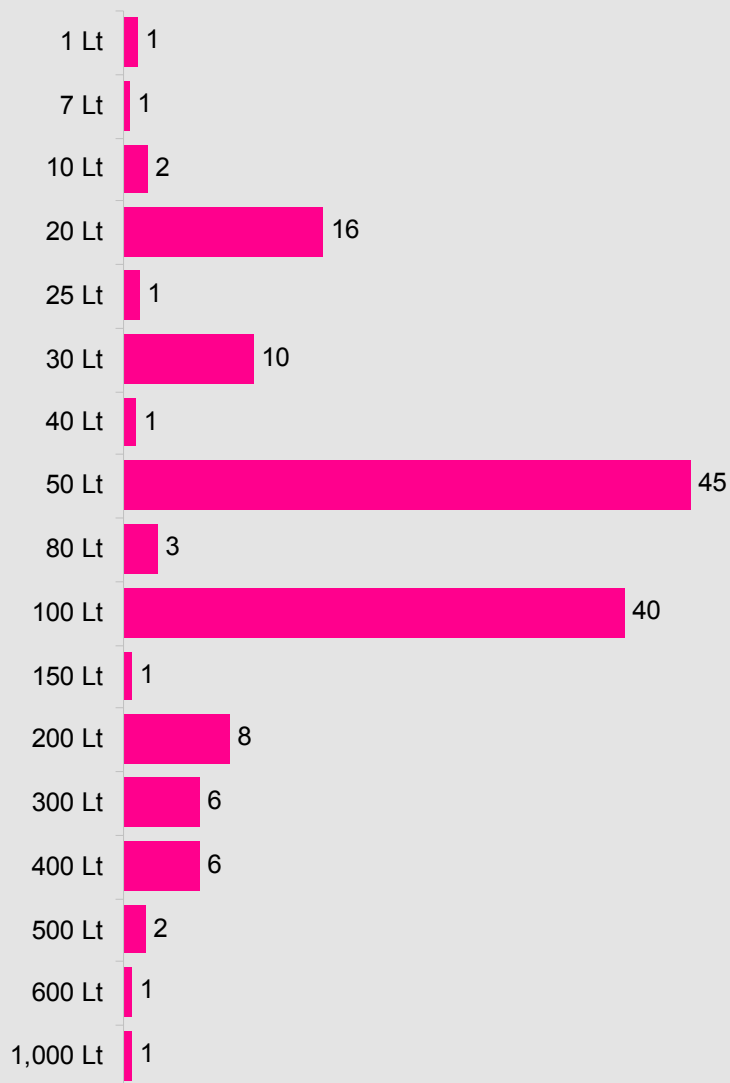

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

GYVENTOJAI

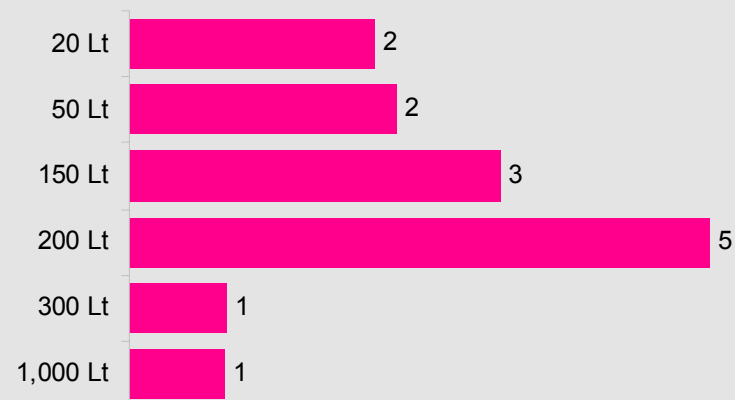
Poliklinikos, n=160

Piniginis kyšis – 100%

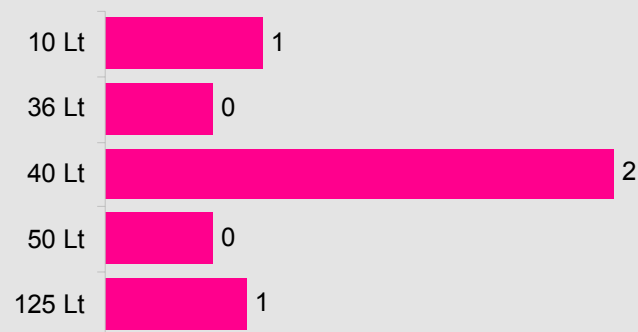
Teritorinės muitinės, n=14

Piniginis kyšis – 87%, paslauga – 13%

SODRA, n=5

Piniginis kyšis – 83%, paslauga – 17%

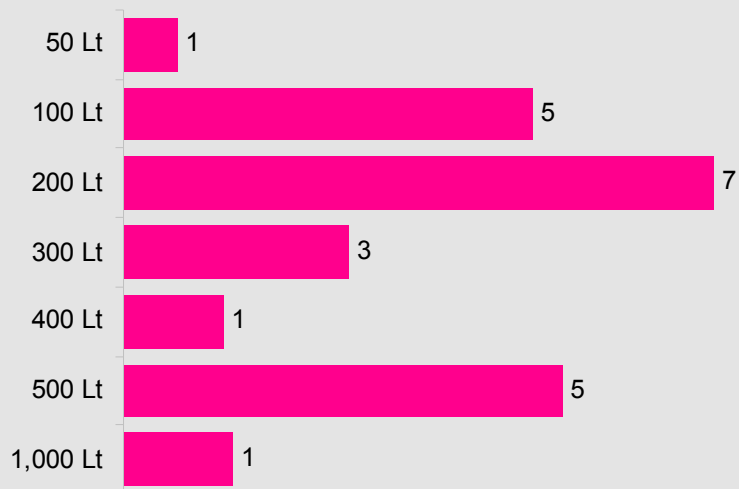

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

GYVENTOJAI

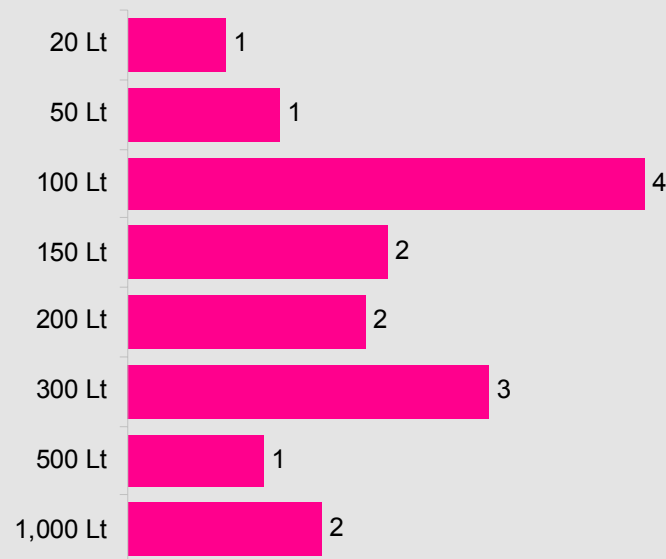
Apskričių ir rajonų žemėtvarkos skyriai, n=29

Piniginis kyšis – 84%, paslauga – 16%

Universitetai, n=22

Piniginis kyšis – 80%, paslauga – 20%

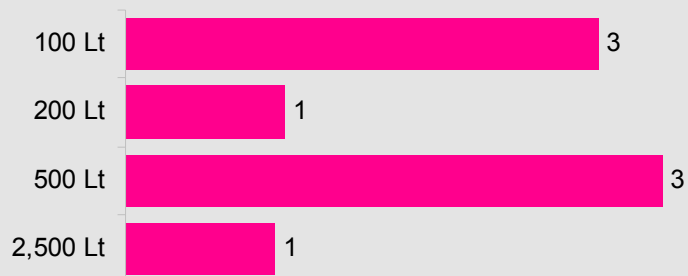

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

GYVENTOJAI

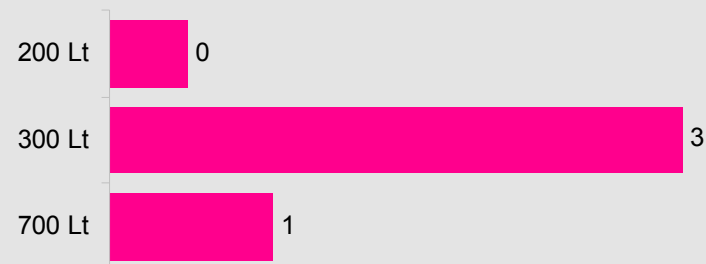
Kriminalinė policija, n=10

Piniginis kyšis – 100%

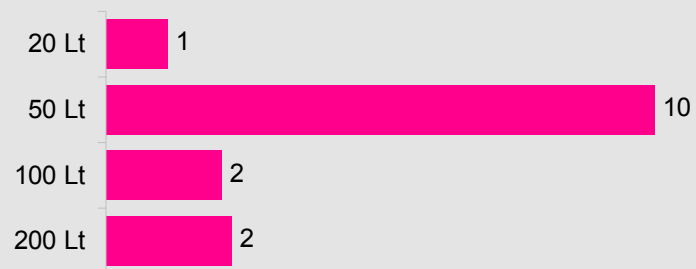
Apskritis viršininkų administracijos, n=5

Piniginis kyšis – 75%, paslauga – 25%

Vaikų ikimokyklinio ugdymo įstaigos, n=19

Piniginis kyšis – 87%, paslauga – 13%

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba, n=4

Piniginis kyšis – 100%

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

GYVENTOJAI

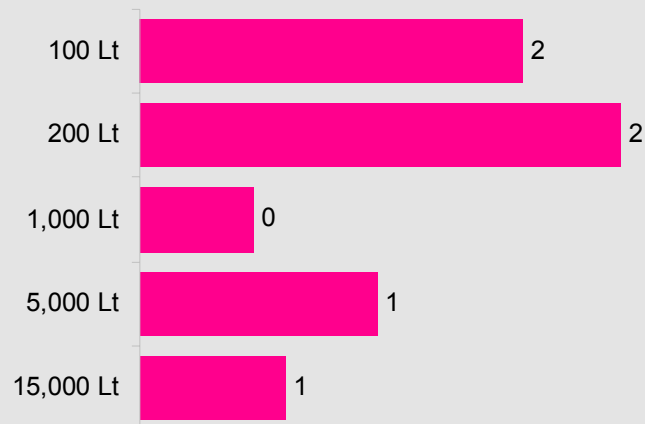
Ambulatorijos, medicinos punktai, n=25

Piniginis kyšis – 100%

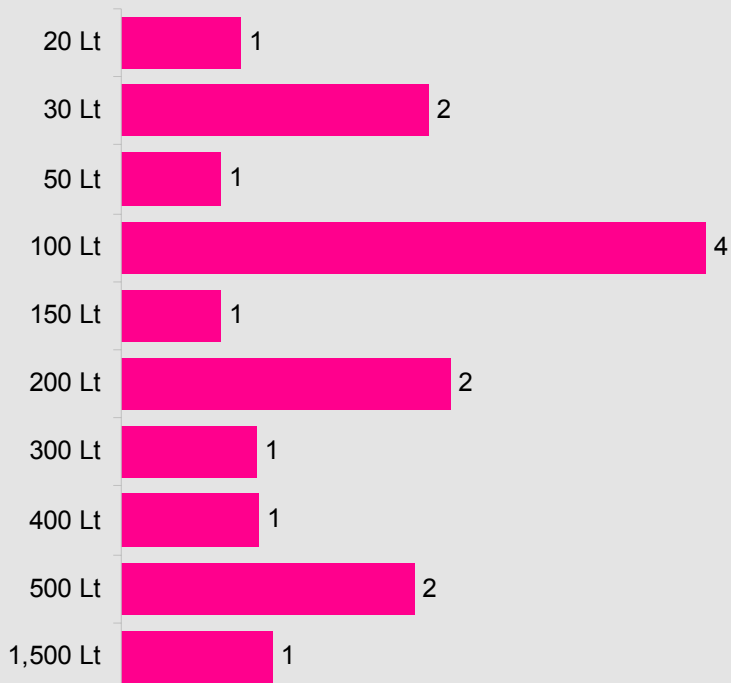
Apylinkės teismai, n=6

Piniginis kyšis – 78%, paslauga – 22%

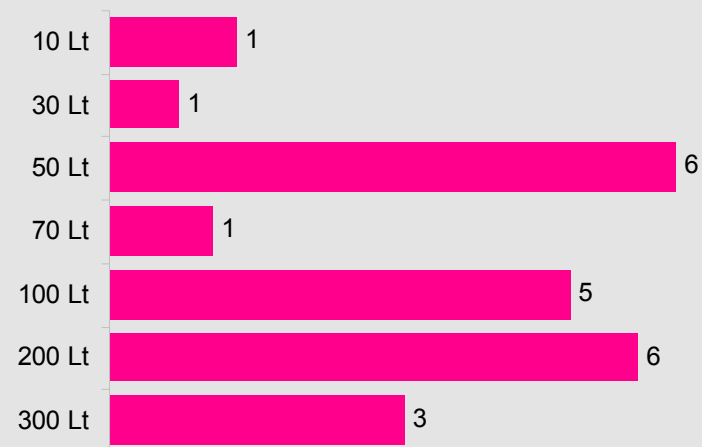
Miestų ir rajonų savivaldybės, n=22

Piniginis kyšis – 64%, paslauga – 36%

REGITRA, n=29

Piniginis kyšis – 90%, paslauga – 10%

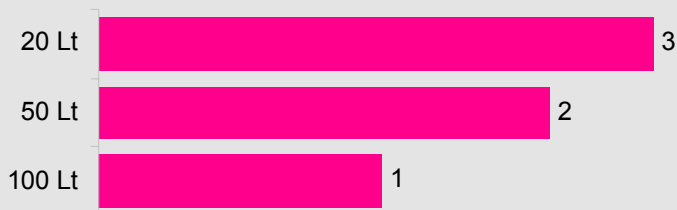

Pastaba: pateikiamas tam tikro dydžio kyšius davusių gyventojų skaičius 129

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

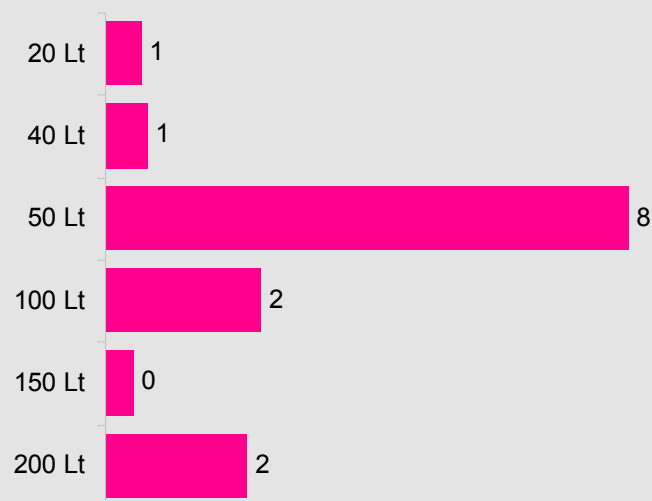
Viešoji policija, n=7

Piniginis kyšis – 67%, paslauga – 33%

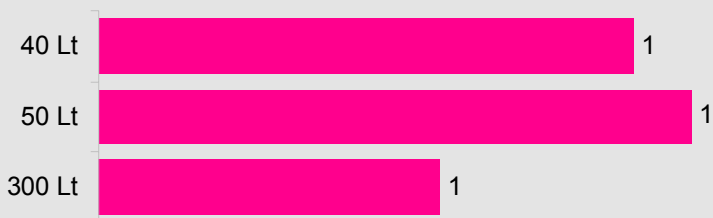
Bažnyčia/ religinės organizacijos, n=16

Piniginis kyšis – 95%, paslauga – 5%

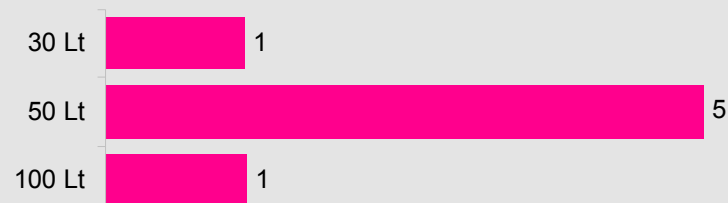
Profesinės, aukštesniosios mokyklos, kolegijos, n=5

Piniginis kyšis – 60%, paslauga – 40%

Lietuvos darbo birža, n=9

Piniginis kyšis – 86%, paslauga – 14%

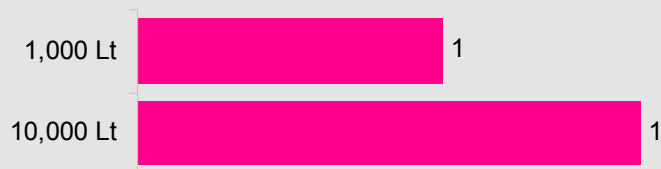

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

GYVENTOJAI

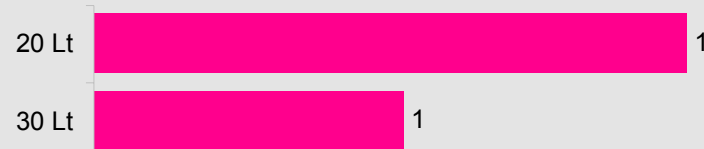
Apygardų teismai, n=2

Piniginis kyšis – 100%

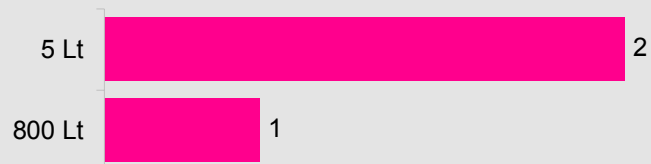
Asmens dokumentų išrašymo centras, n=3

Piniginis kyšis – 67%, paslauga – 33%

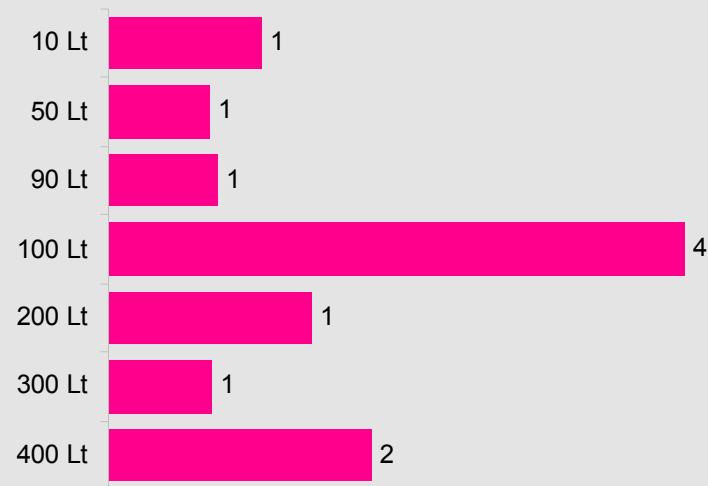
Gyventojų registro tarnyba, n=3

Piniginis kyšis – 67%, paslauga – 33%

Bendrojo lavinimo mokyklos, n=12

Piniginis kyšis – 92%, paslauga – 8%

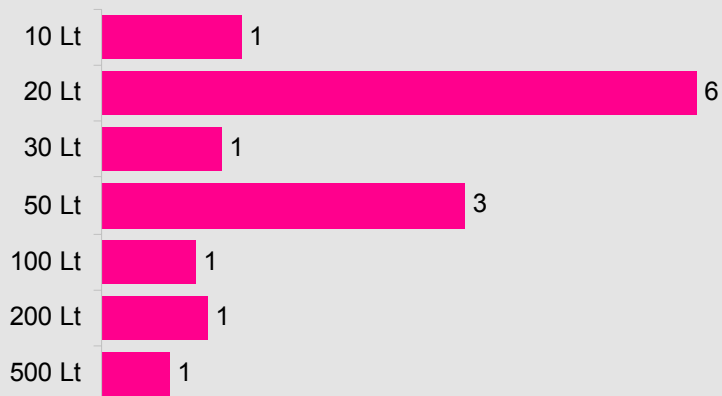

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

GYVENTOJAI

Greitosios medicinos pagalbos stotis, n=14

Piniginis kyšis – 100%

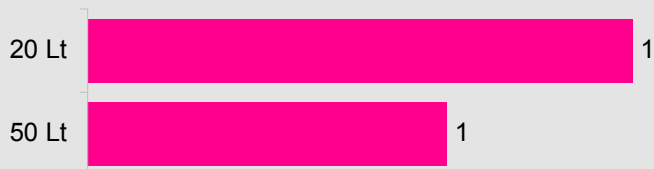
Registru centrą, n=4

Piniginis kyšis – 60%, paslauga – 40%

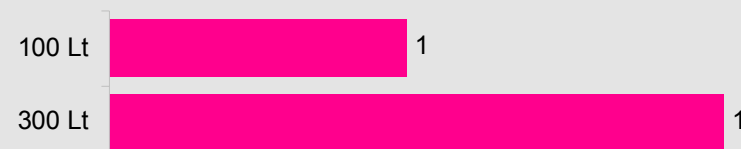
Žiniasklaida, n=2

Piniginis kyšis – 100%

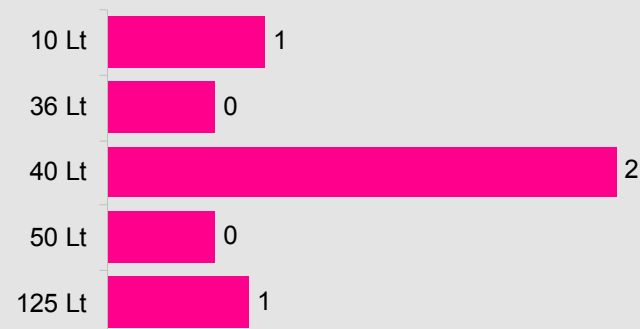
Valstybinė ligonių kasa, n=3

Piniginis kyšis – 67%, paslauga – 33%

SODRA, n=5

Piniginis kyšis – 83%, paslauga – 17%

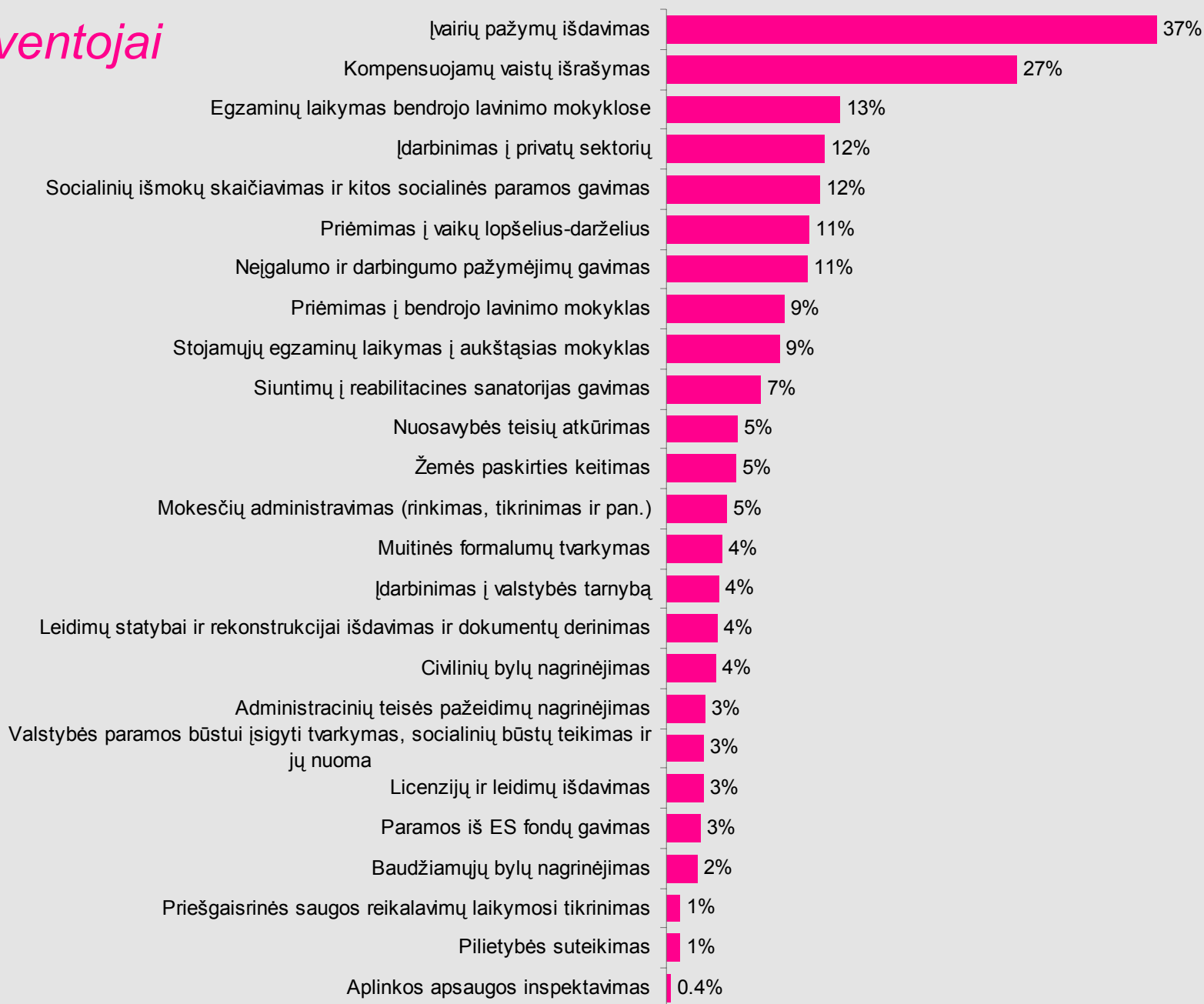

GYVENTOJAI
- procedūros -

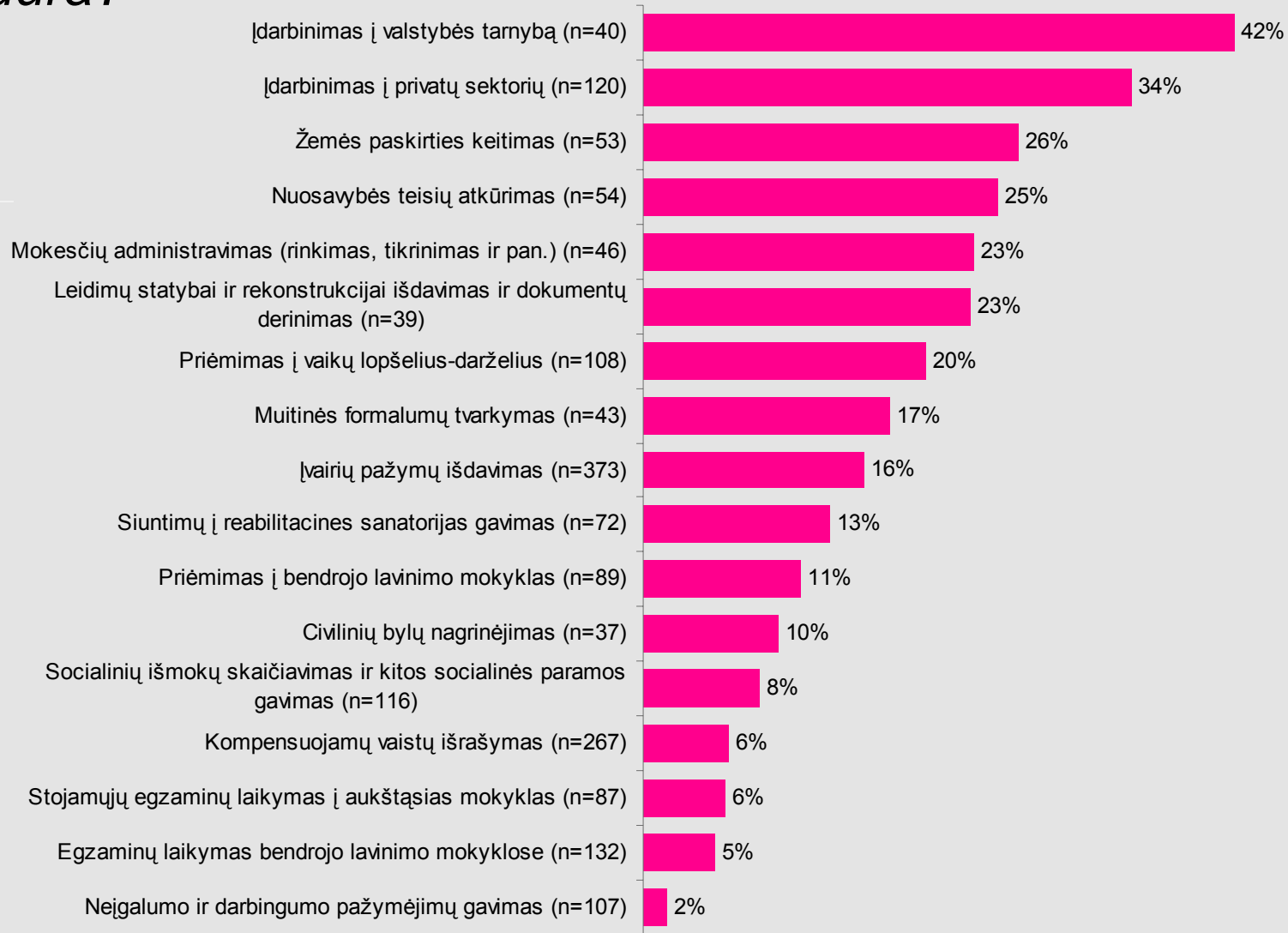
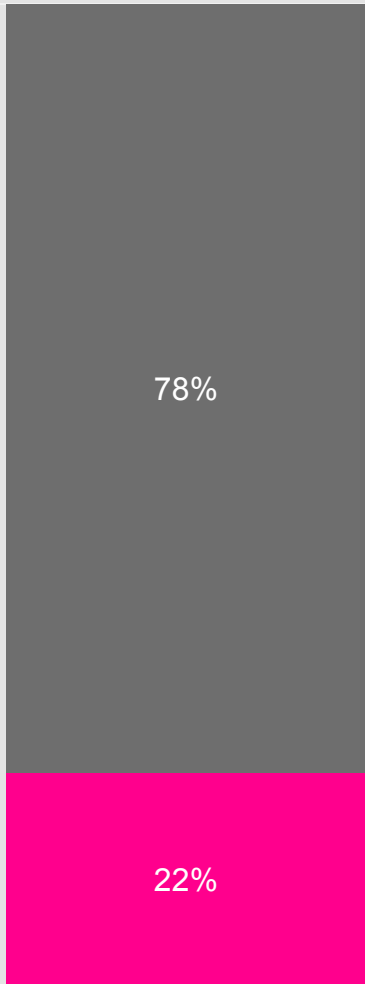
Ar teko susidurti su šia procedūra?

gyventojai

Ar pasinaudojote pažintimis, tvarkydami reikalus, susijusius su šia procedūra? gyventojai

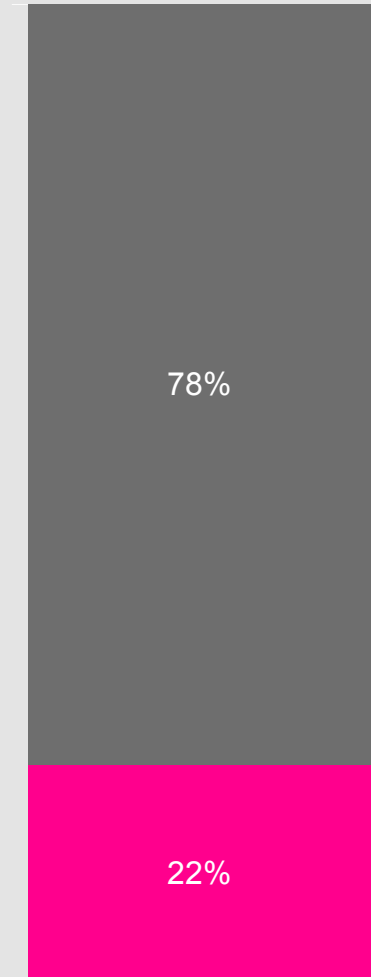
■ Nesinaudojo pažintimis
■ Pasinaudojo pažintimis

Ar, tvarkant reikalus, susijusius su šia procedūra, Jums leido suprasti, jog norima kyšio ar kitos naudos?

gyventojai

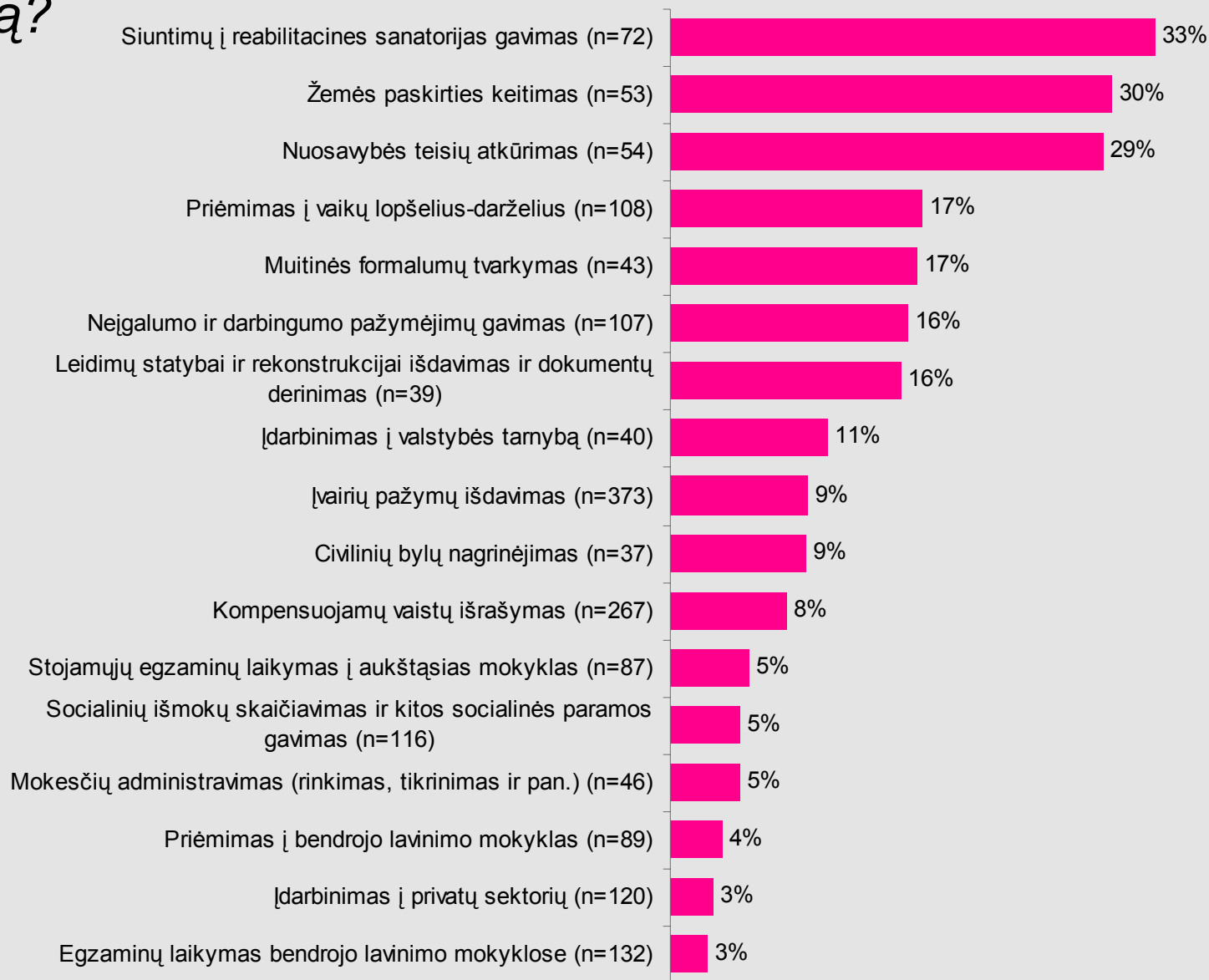
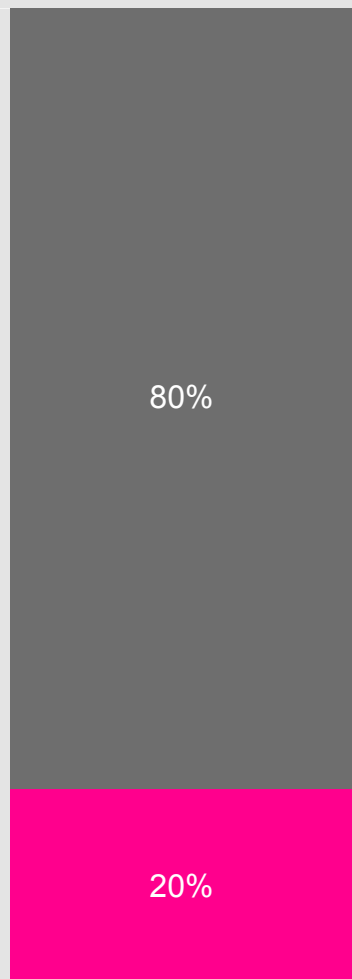
■ Neleido suprasti apie kyšį
 ■ Leido suprasti apie kyšį

Ar, tvarkant reikalus, susijusius su šia procedūra, davėte kyšį ar kitokią naudą?

gyventojai

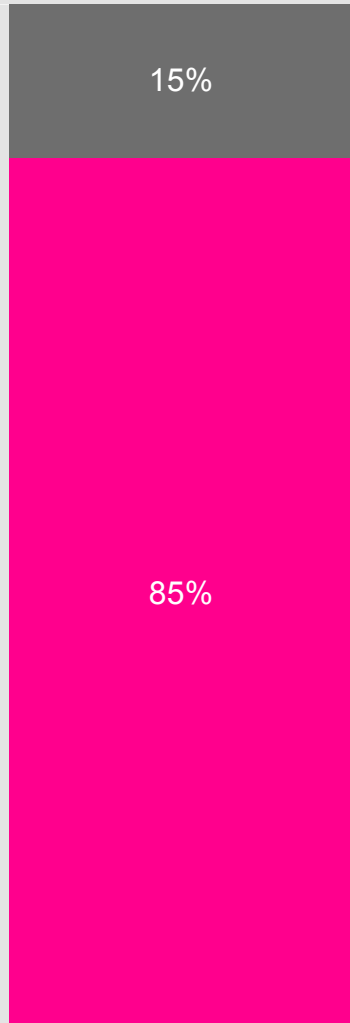
■ Nedavė kyšio
■ Davė kyšį

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus, susijusius su konkrečia procedūra

Ar, kyšio davimas padėjo sutvarkyti reikalus, susijusius su šia procedūra? gyventojai

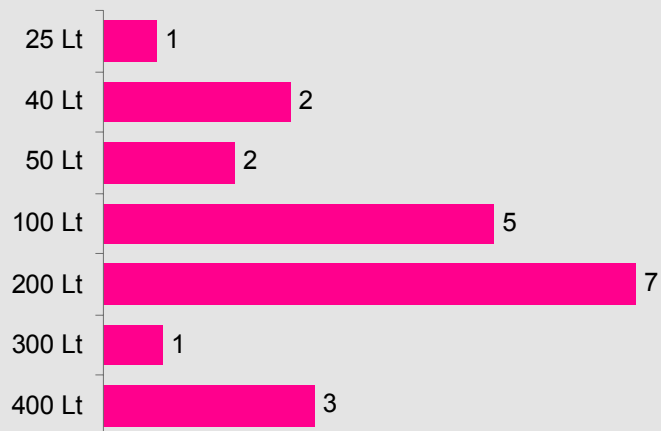
■ Padėjo ■ Nepadėjo

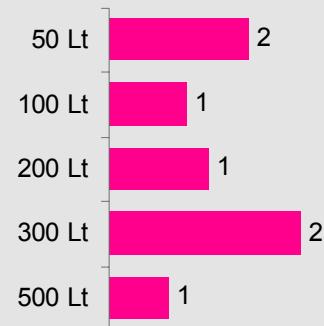
% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus, susijusius su konkrečia procedūra

Pastaba: rezultatų vertinimai, paskaičiuoti nuo mažesnės nei 20 respondentų imties, yra tik iliustratyvūs ir realių tendencijų neatspindi

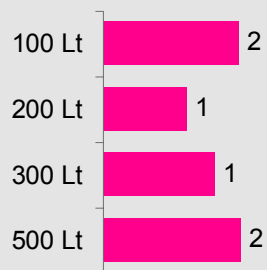
Siuntimų į reabilitacines sanatorijas gavimas

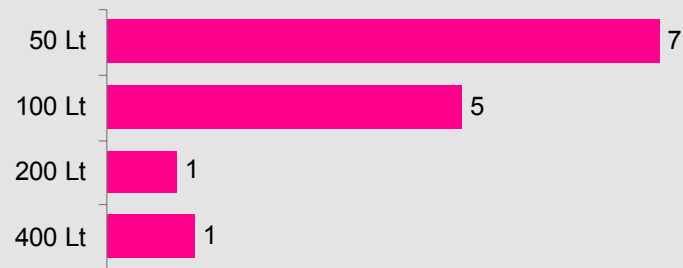
Žemės paskirties keitimas

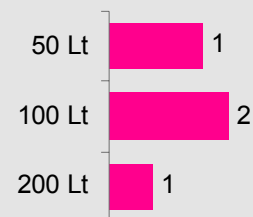
Nuosavybės teisių atkūrimas

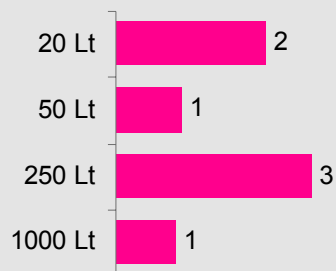
Priėmimas į vaikų lopšelius-darželius

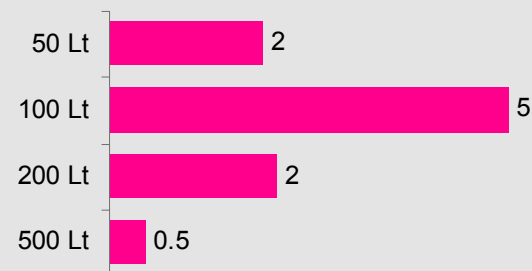
Egzaminų laikymas bendrojo lavinimo mokyklose

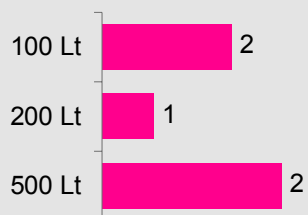
Muitinės formalumų tvarkymas

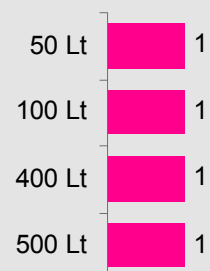
Neįgalumo ir darbingumo pažymėjimų gavimas

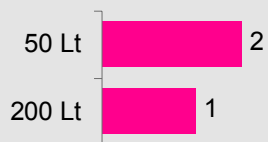
Leidimų statybai ir rekonstrukcijai išdavimas ir dokumentų derinimas

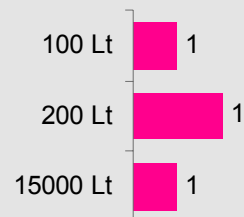
Įdarbinimas į valstybės tarnybą

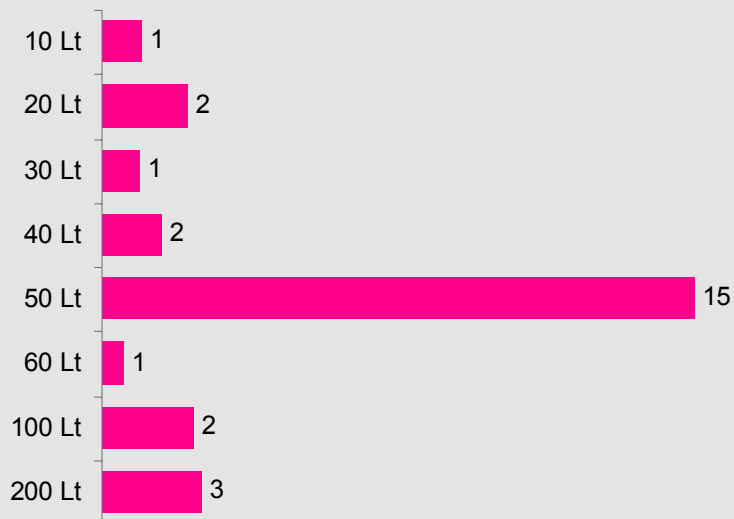
Stojamųjų egzaminų į aukštąsias mokyklas laikymas

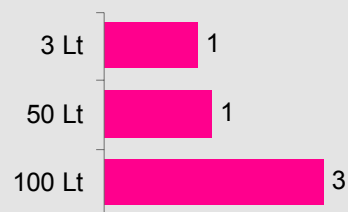
Civilinių bylų nagrinėjimas

Įvairių pažymų išdavimas

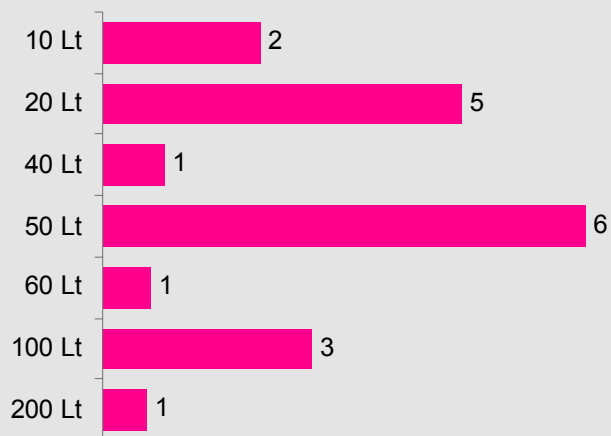
Socialinių išmokų skaičiavimas ir kitos socialinės paramos gavimas

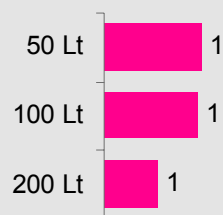
Mokesčių administravimas

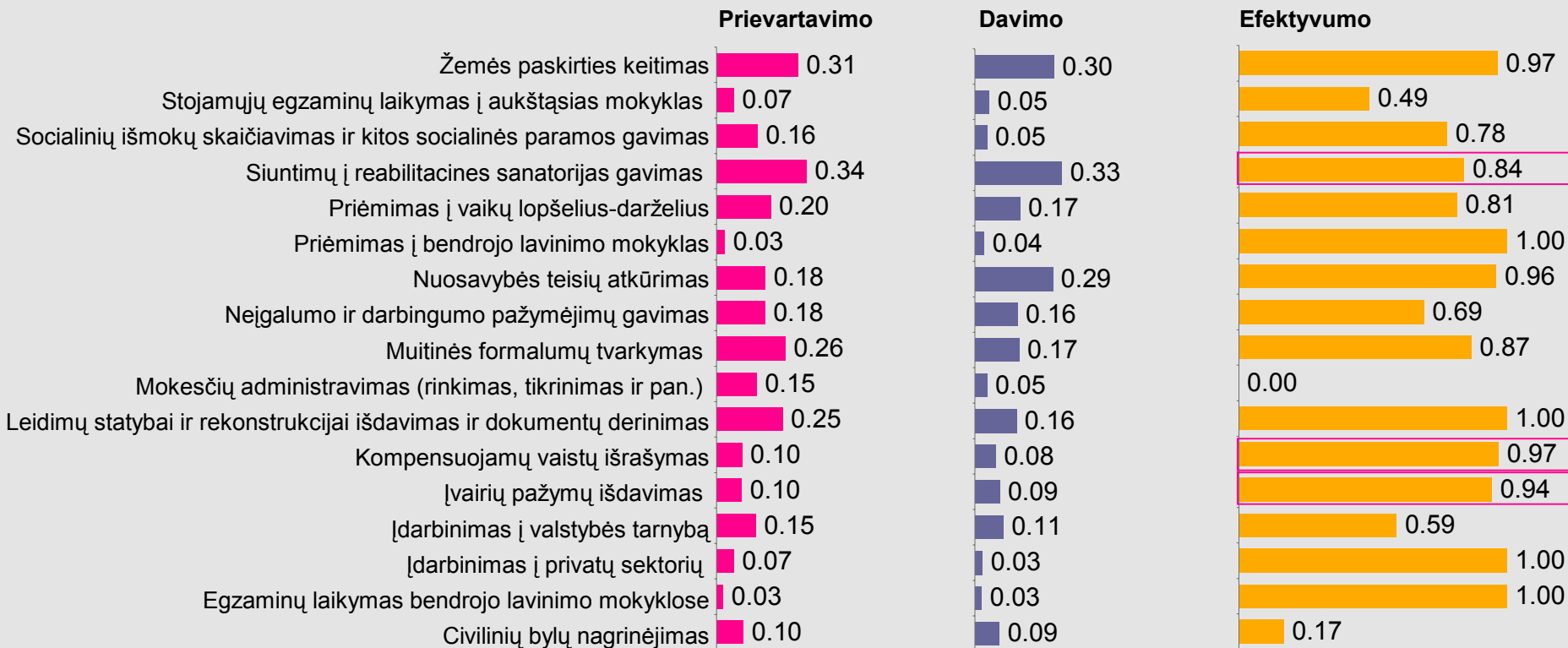
Kompensuojamų vaistų išrašymas

Priėmimas į bendrojo lavinimo mokyklą

Kyšininkavimo, tvarkant reikalus, susijusius su procedūromis, indeksai gyventojai

Pastaba: dėl nepakankamos imties tik apibrauktų procedūrų kyšio efektyvumo indeksai atspindi tikrąsias tendencijas

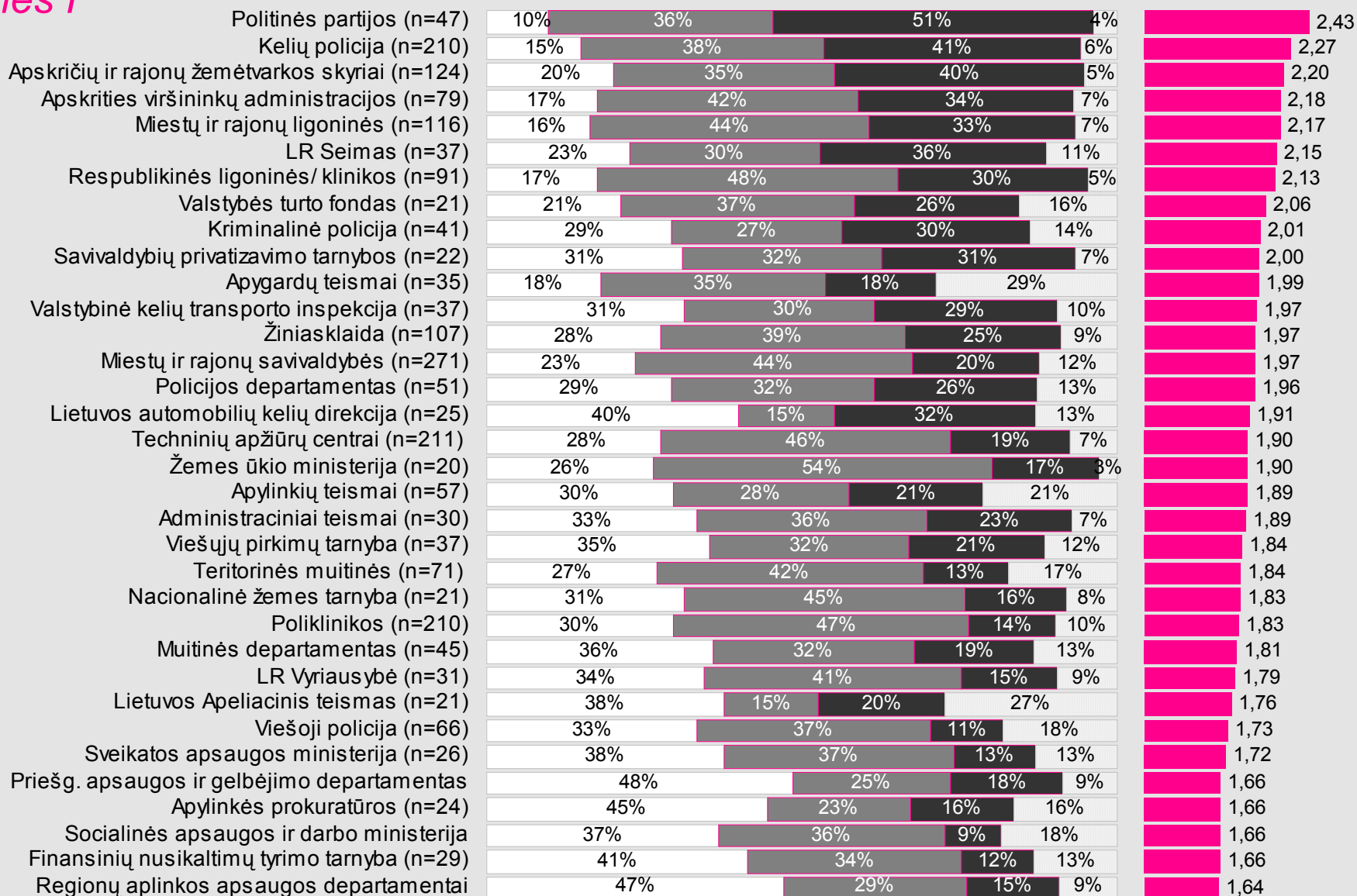
ĮMONĖS
- institucijos -

Kaip, remiantis savo patirtimi, įvertintumėte šios institucijos korumpuotumą?

įmonės I

1 - visai nekorumpuota 2 - iš dalies korumpuota 3 - labai korumpuota 4 - neturi nuomonės

Vidurkis

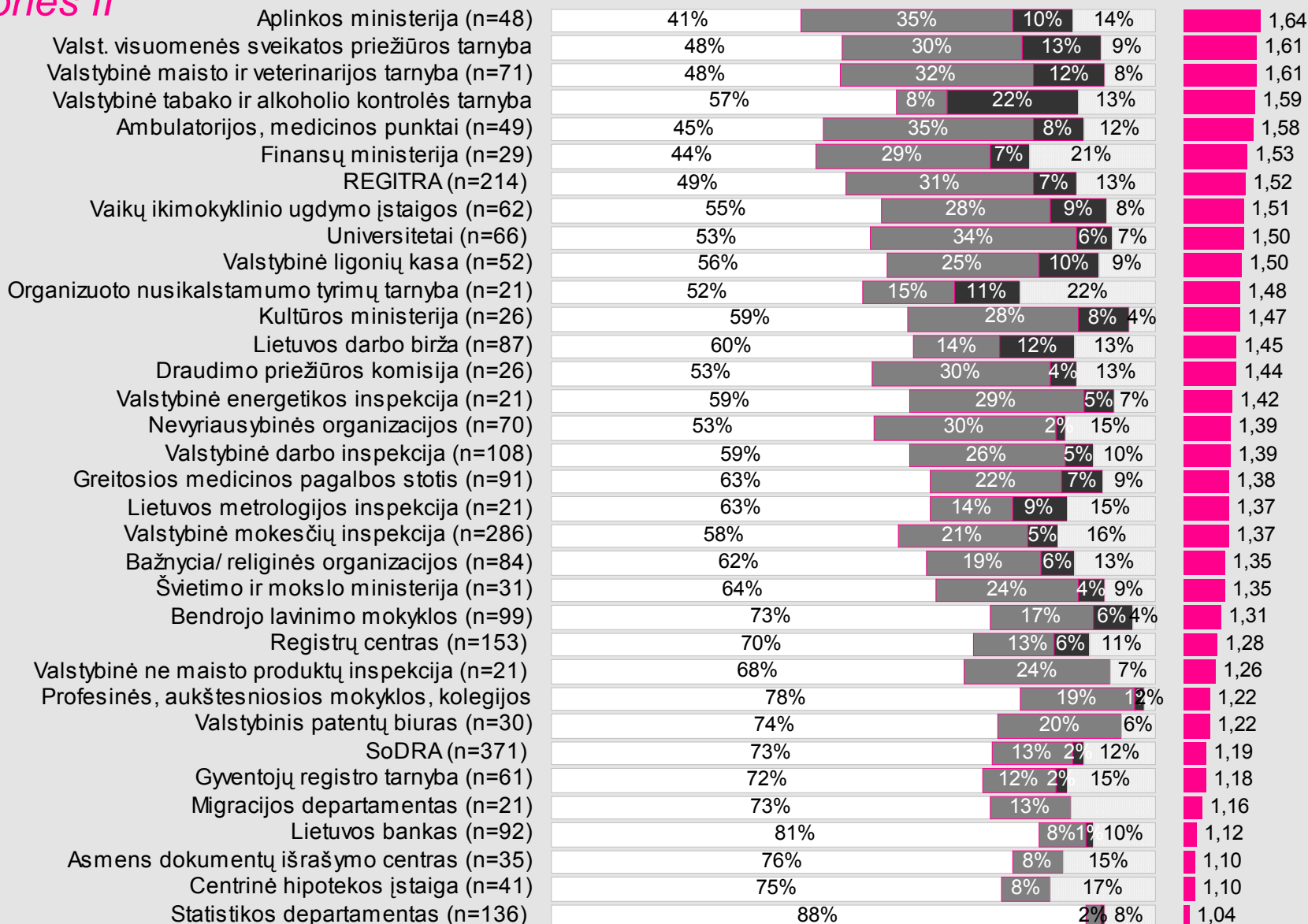

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

Kaip, remiantis savo patirtimi, įvertintumėte šios institucijos korumpuotumą?

Įmonės II

1 - visai nekorumpuota 2 - iš dalies korumpuota 3 - labai korumpuota 4 - neturi nuomonės Vidurkis

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

2007 vs. 2005

ĮMONĖS I

1 - visai nekorumpuota
  2 - iš dalies korumpuota
  3 - labai korumpuota
  neturi nuomonės
 Vidurkis

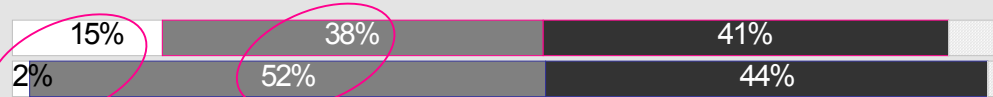
2007 Politinės partijos (n=47)

2005 Politinės partijos (n=49)

2007 Kelių policija (n=210)

2005 Kelių policija (n=251)

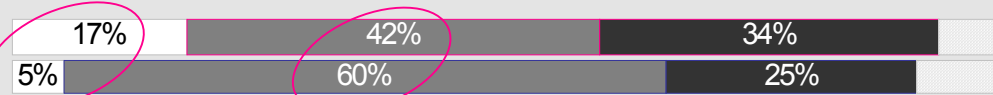
2007 Apsk. ir raj. žemėtvarkos skyriai (n=124)

2005 Apsk. ir raj. žemėtvarkos skyriai (n=114)

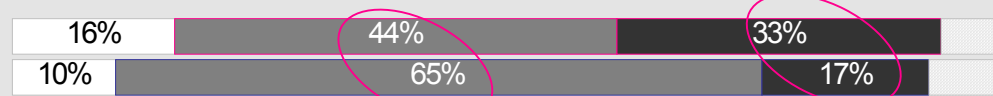
2007 Apskr. viršininkų administracijos (n=79)

2005 Apskr. viršininko administracija (n=81)

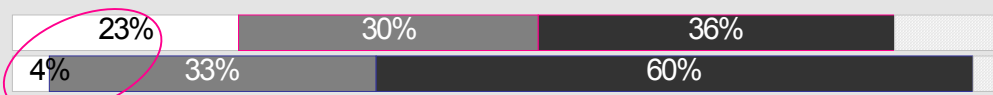
2007 Miestų ir rajonų ligoninės (n=116)

2005 Vietinės ligoninės (n=121)

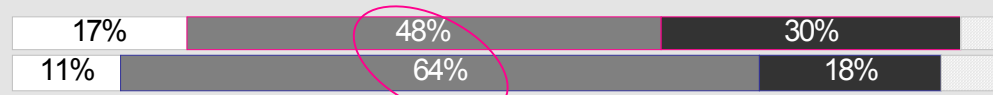
2007 LR Seimas (n=37)

2005 LR Seimas (n=28)

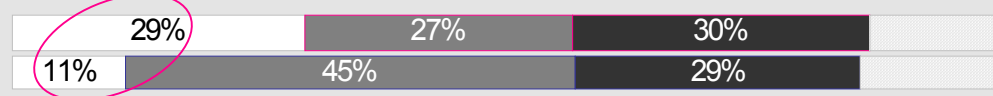
2007 Respublikinės ligoninės/ klinikos (n=91)

2005 Respublikinės ligoninės (n=100)

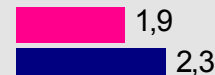
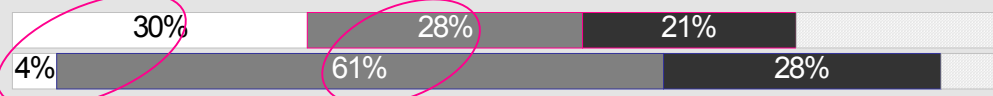
2007 Kriminalinė policija (n=41)

2005 Kriminalinė policija (n=59)

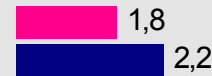
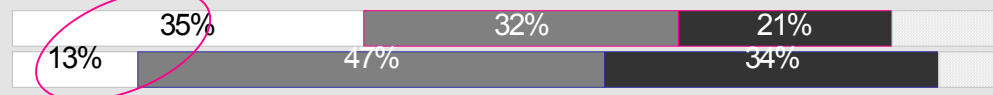
2007 Apylinkių teismai (n=57)

2005 Apylinkių teismai (n=74)

2007 Viešųjų pirkimų tarnyba (n=37)

2005 Viešųjų pirkimų tarnyba (n=63)

2007 vs. 2005

1 - visai nekorumpuota

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

2 - iš dalies korumpuota

3 - labai korumpuota

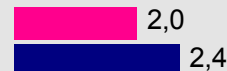
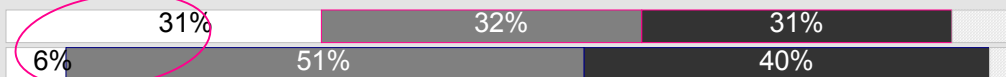
neturi nuomonės

IMONĖS II

Vidurkis

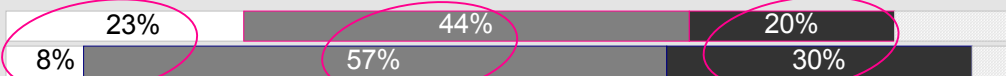
2007 Savivaldybių privat. tarnybos (n=22)

2005 Savivaldybių privat. tarnybos (n=39)

2007 Miestų ir rajonų savivaldybės (n=271)

2005 Savivaldybės (n=298)

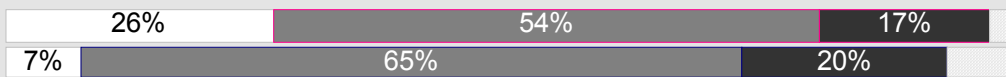
2007 Sveikatos apsaugos ministerija (n=26)

2005 Sveikatos apsaugos ministerija (n=42)

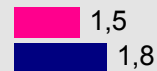
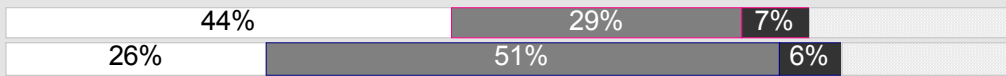
2007 Žemės ūkio ministerija (n=20)

2005 Žemės ūkio ministerija (n=27)

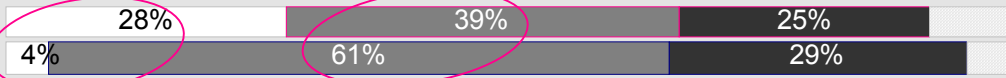
2007 Finansų ministerija (n=29)

2005 Finansų ministerija (n=46)

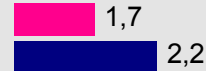
2007 Žiniasklaida (n=107)

2005 Žiniasklaida (n=131)

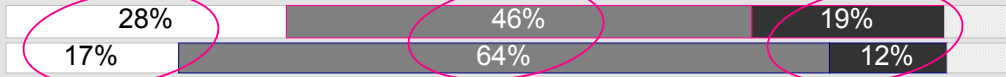
2007 Finansinių nusikalt. tyrimų tarnyba (n=29)

2005 Finansinių nusikalt. tyrimų tarnyba (n=34)

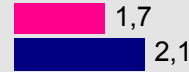
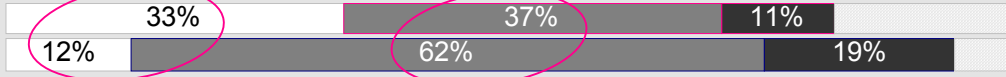
2007 Techninių apžiūrų centrai (n=211)

2005 Automobilių tech.apžiūrų centrai (n=262)

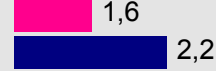
2007 Viešoji policija (n=66)

2005 Viešoji policija (n=76)

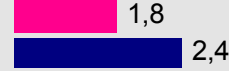
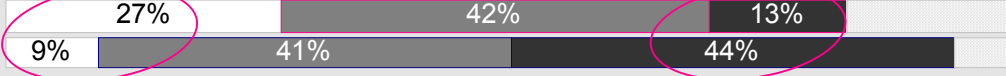
2007 Aplinkos ministerija (n=48)

2005 Aplinkos ministerija (n=55)

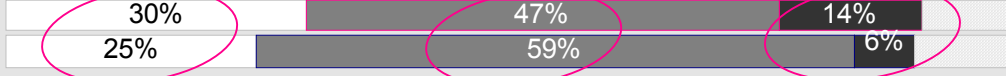
2007 Teritorinės muitinės (n=71)

2005 Muitinės (n=124)

2007 Poliklinikos (n=210)

2005 Poliklinikos (n=210)

2007 vs. 2005

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

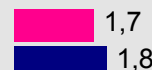
IMONĖS III

1 - visai nekorumpuota 2 - iš dalies korumpuota 3 - labai korumpuota neturi nuomonės

Vidurkis

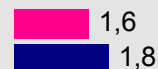
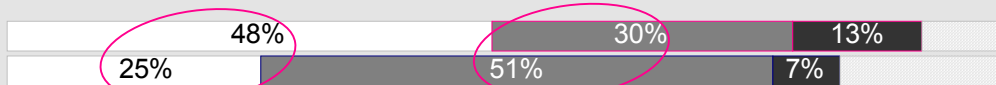
2007 Soc. apsaugos ir darbo ministerija (n=33)

2005 Soc. apsaugos ir darbo ministerija (n=50)

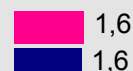
2007 Valst. vis. sveikatos priež. tarnyba (n=33)

2005 Valst. vis. sveikatos centras (n=94)

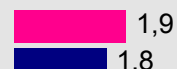
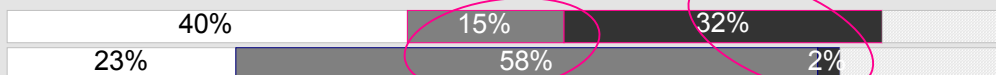
2007 Ambulatorijos, medicinos punktai (n=49)

2005 Ambulatorijos, medicinos punktai (n=79)

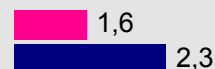
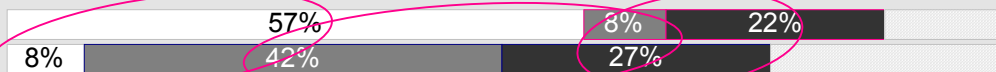
2007 Lietuvos automobilių kelių direkcija (n=25)

2005 Lietuvos automobilių kelių direkcija (n=31)

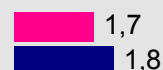
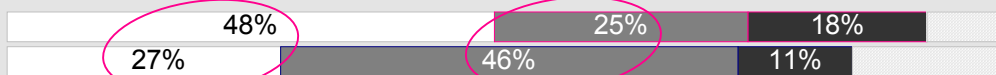
2007 Valst. tabako ir alk. kontr. tarnyba (n=21)

2005 Valst. tabako ir alk. kontr. tarnyba (n=26)

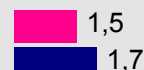
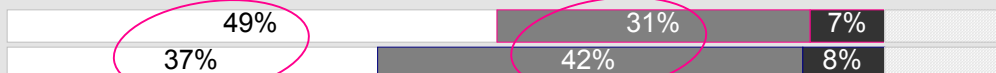
2007 Priešg. apsaugos ir gelb. depart. (n=84)

2005 Priešg. apsaugos ir gelb. tarnyba (n=152)

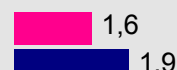
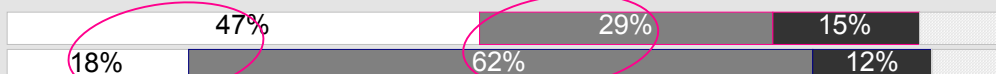
2007 REGITRA (n=214)

2005 REGITRA (n=228)

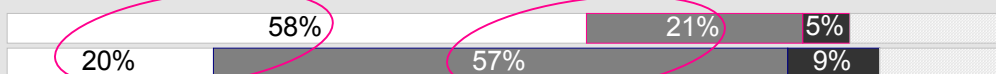
2007 Regionų aplinkos apsaugos depart. (n=21)

2005 Regionų aplinkos apsaugos depart. (n=53)

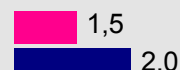
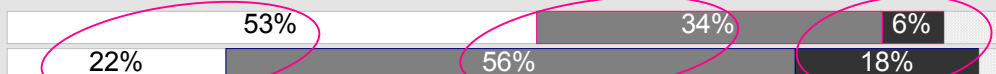
2007 Valstybinė mokesčių inspekcija (n=286)

2005 Valstybinė mokesčių inspekcija (n=357)

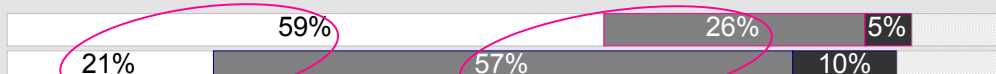
2007 Universitetai (n=66)

2005 Aukštosios mokyklos (n=90)

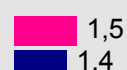
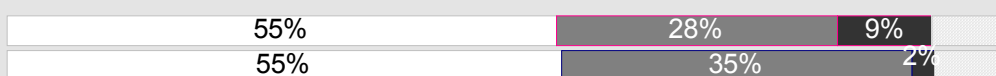
2007 Valstybinė darbo inspekcija (n=108)

2005 Valstybinė darbo inspekcija (n=195)

2007 Vaikų ikimokyklinio ugdymo įstaigos (n=62)

2005 Ikimokyklinio ugdymo įstaigos (n=63)

2007 vs. 2005

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

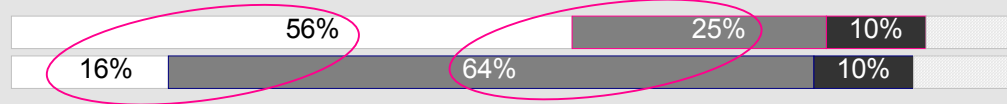
IMONĖS IV

Vidurkis

1 - visai nekorumpuota   2 - iš dalies korumpuota   3 - labai korumpuota   neturi nuomonės

2007 Valstybinė ligonių kasa (n=52)

2005 Valstybinė ligonių kasa (n=55)

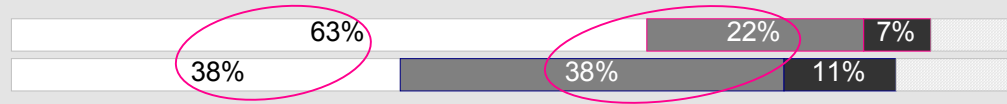

1,5

1,9

2007 Greitosios medicinos pagalbos stotis (n=91)

2005 Greitosios pagalbos medicinos stotis (n=81)

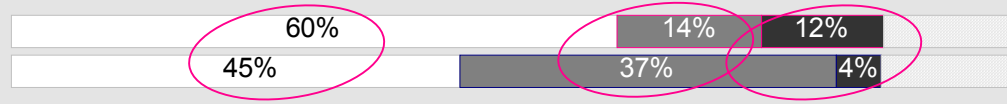

1,4

1,7

2007 Lietuvos darbo birža (n=87)

2005 Lietuvos darbo birža (n=133)

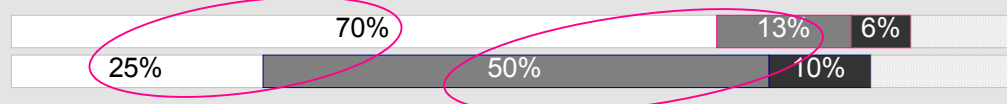

1,5

1,5

2007 Registrų centras (n=153)

2005 Registrų centras (n=245)

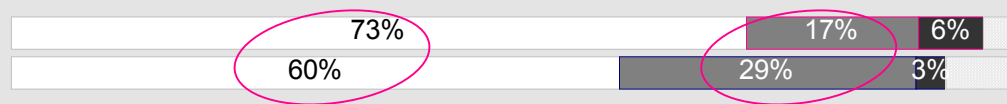

1,3

1,8

2007 Bendrojo lavinimo mokyklos (n=99)

2005 Mokyklos (pradinės, vidurinės) (n=121)

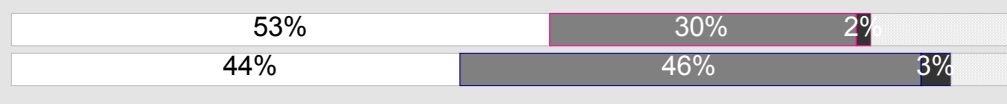

1,3

1,4

2007 Nevyriausybines organizacijos (n=70)

2005 Nevyriausybines organizacijos (n=72)

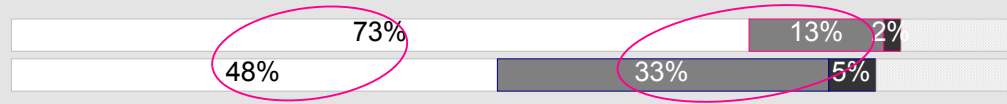

1,4

1,6

2007 SODRA (n=371)

2005 SODRA (n=393)

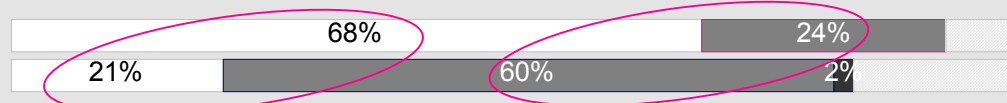

1,2

1,5

2007 Valst. ne maisto produktų inspekcija (n=21)

2005 Valst. ne maisto produktų inspekcija (n=47)

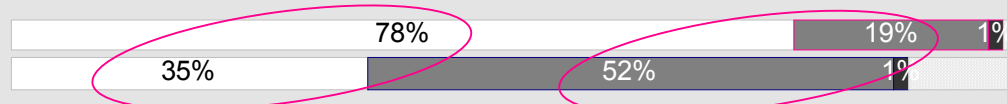

1,3

1,8

2007 Profesinės, aukštesniosios, kolegijos (n=48)

2005 Aukštesniosios mokyklos (n=68)

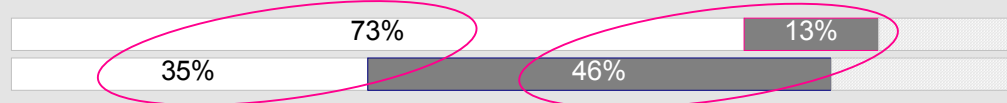

1,2

1,6

2007 Migracijos departamentas (n=21)

2005 Migracijos departamentas (n=48)

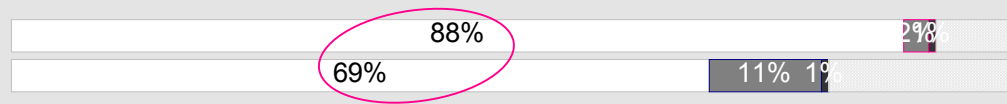

1,2

1,6

2007 Statistikos departamentas (n=136)

2005 Statistikos departamentas (n=165)

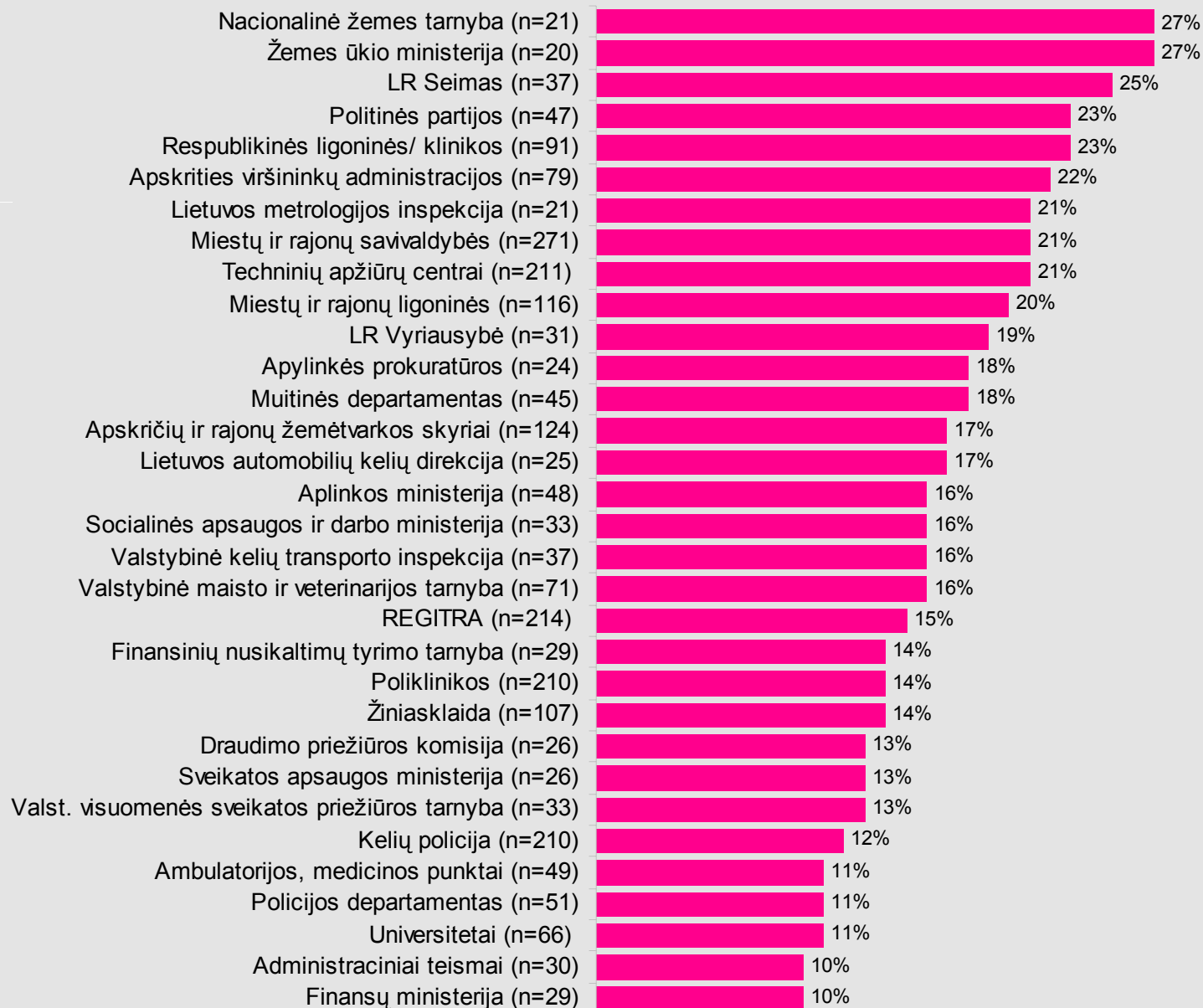
1,0

1,2

Ar pasinaudojote pažintimis šioje institucijoje?

įmonės I

■ Nesinaudojo pažintimis
■ Pasinaudojo pažintimis

65%

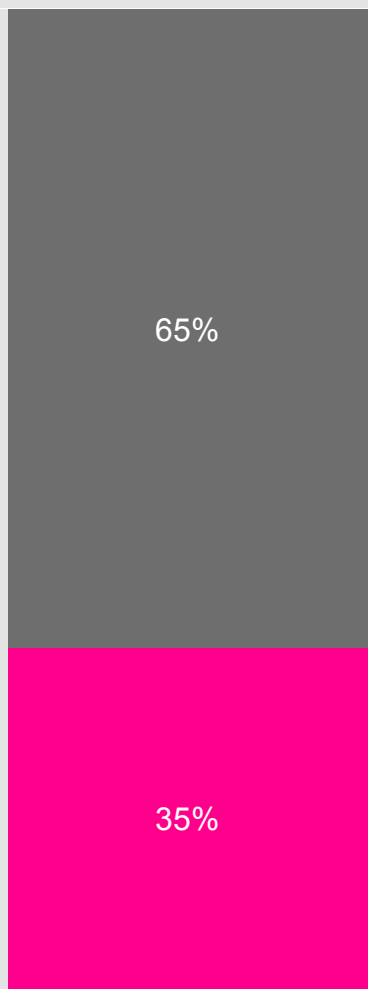
35%

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

Ar pasinaudojote pažintimis šioje institucijoje?

įmonės II

■ Nesinaudojo pažintimis
■ Pasinaudojo pažintimis

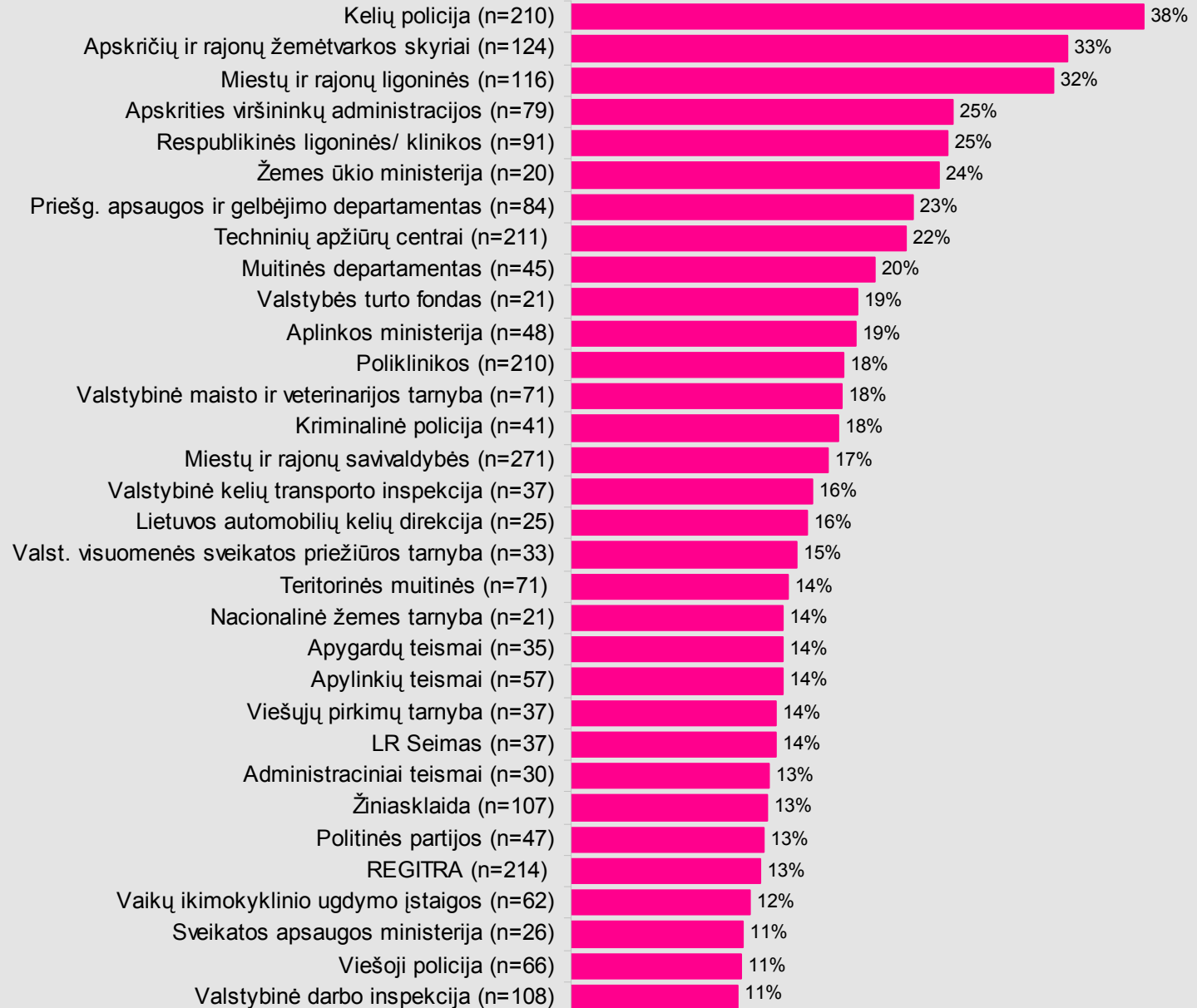
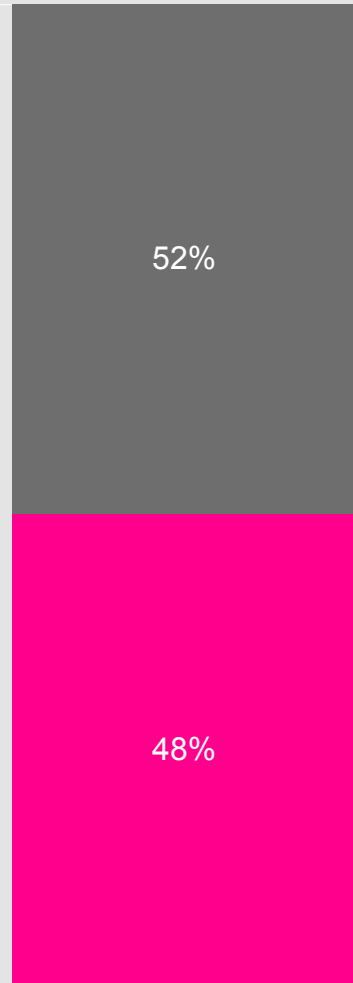

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

Ar šioje institucijoje leido suprasti, kad nori kyšio ar dovanos?

Įmonės I

■ Neleido suprasti apie kyšį
 ■ Leido suprasti apie kyšį

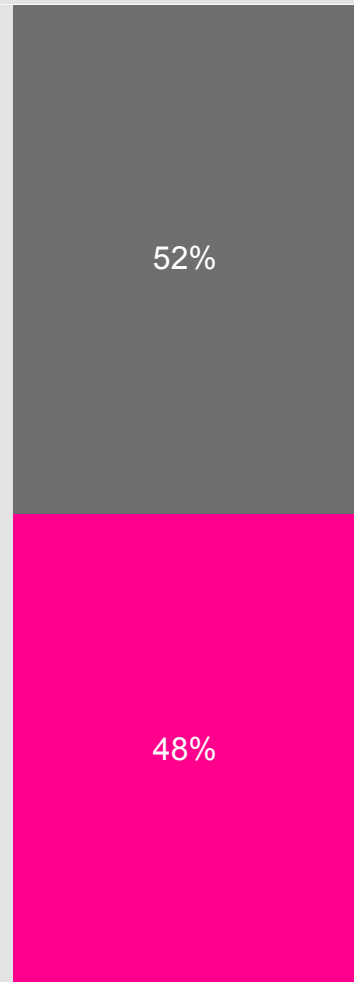

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

Ar šioje institucijoje leido suprasti, kad nori kyšio ar dovanos?

Įmonės II

■ Neleido suprasti apie kyšį
 ■ Leido suprasti apie kyšį

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

Ar šioje institucijoje davėte piniginį kyšį ar kitokią naudą?

Įmonės I

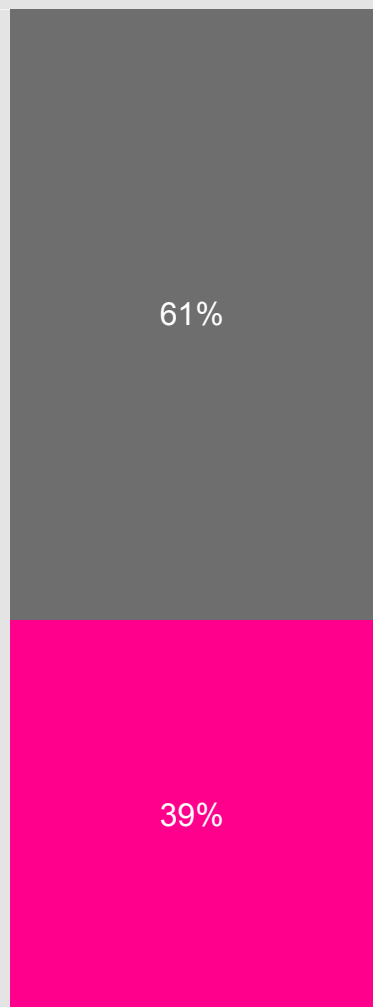

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

Ar šioje institucijoje davėte piniginį kyšį ar kitokią naudą?

Įmonės II

■ Davė kyšį ■ Nedavė kyšio

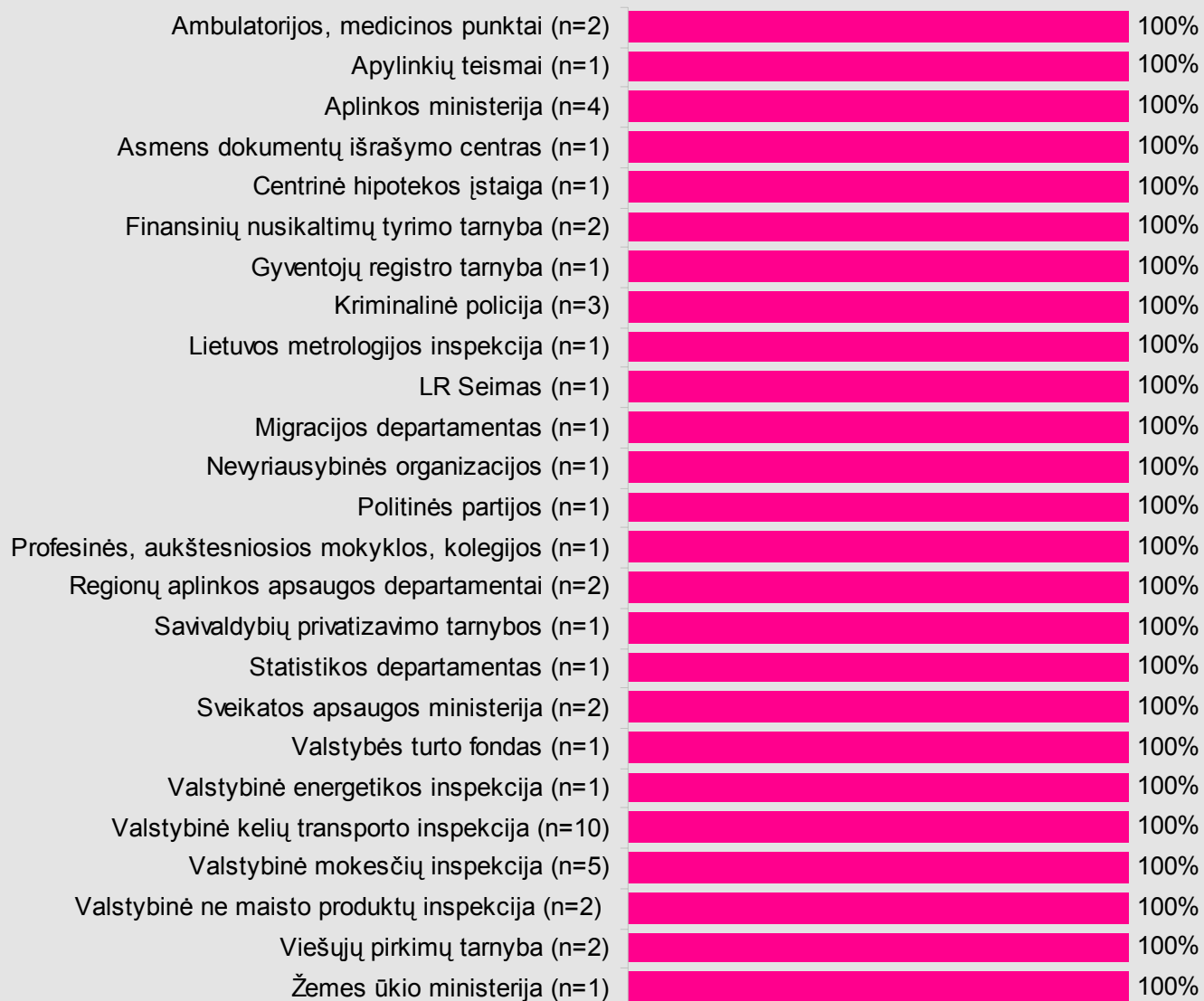
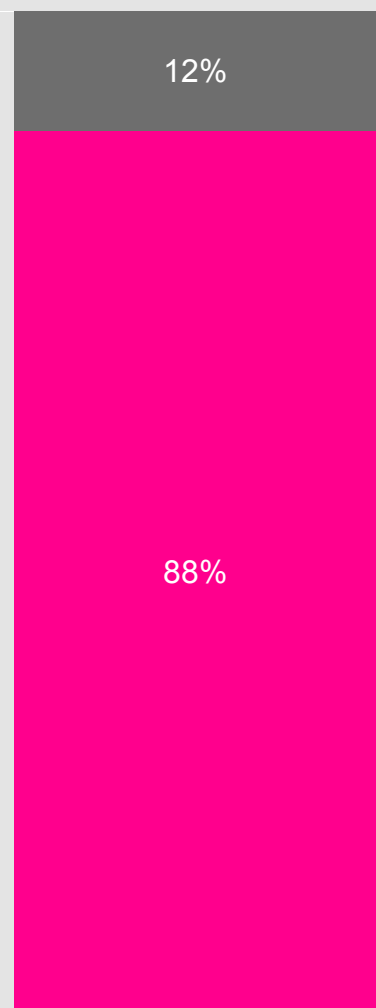

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus tam tikroje institucijoje

Ar kyšis ar kitokia nauda padėjo sutvarkyti reikalus?

Įmonės I

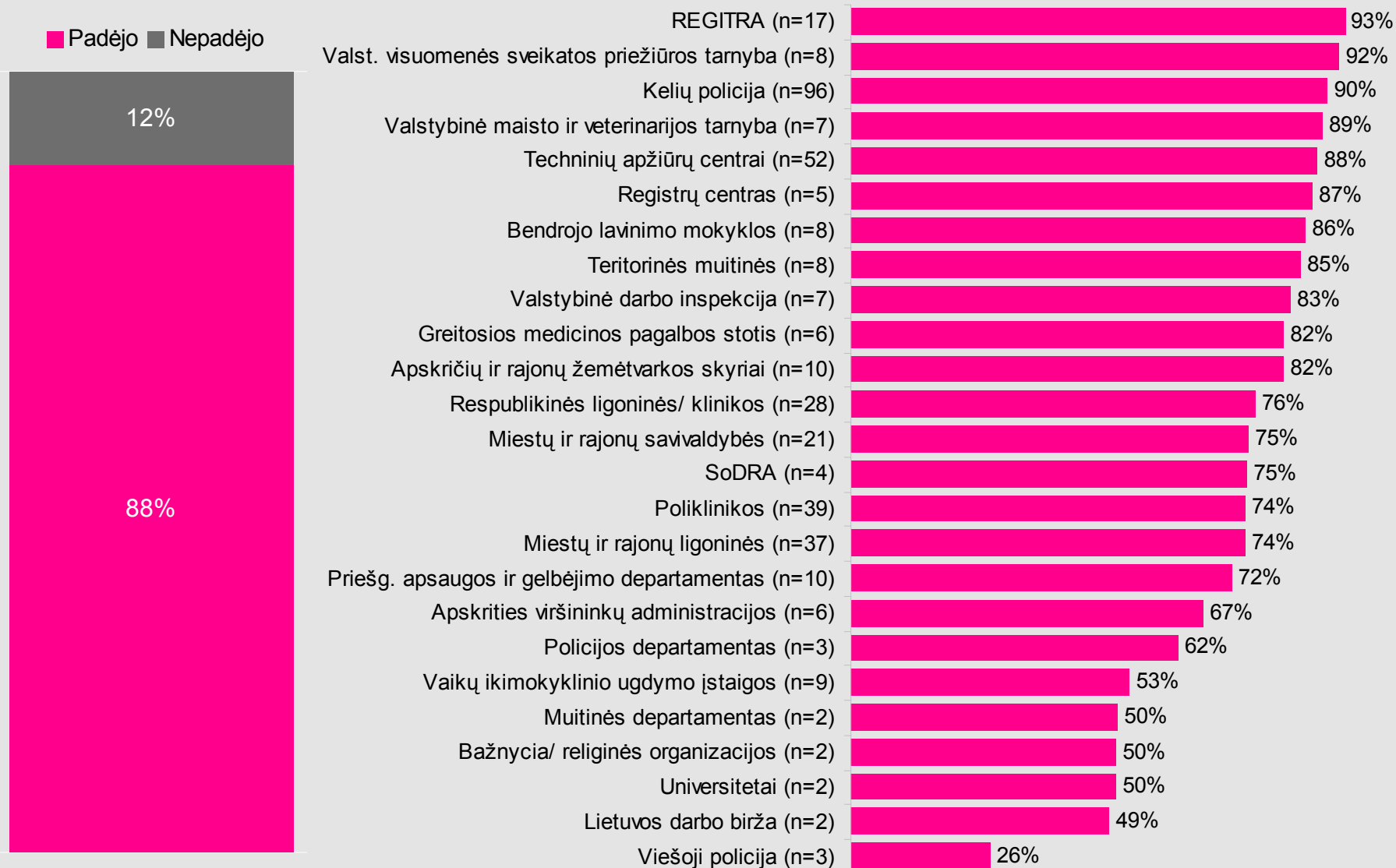
■ Padėjo ■ Nepadėjo

* skaičiuota nuo davusių kyšių tam tikroje institucijoje

Ar kyšis ar kitokia nauda padėjo sutvarkyti reikalus?

įmonės II

* skaičiuota nuo davusių kyšių tam tikroje institucijoje

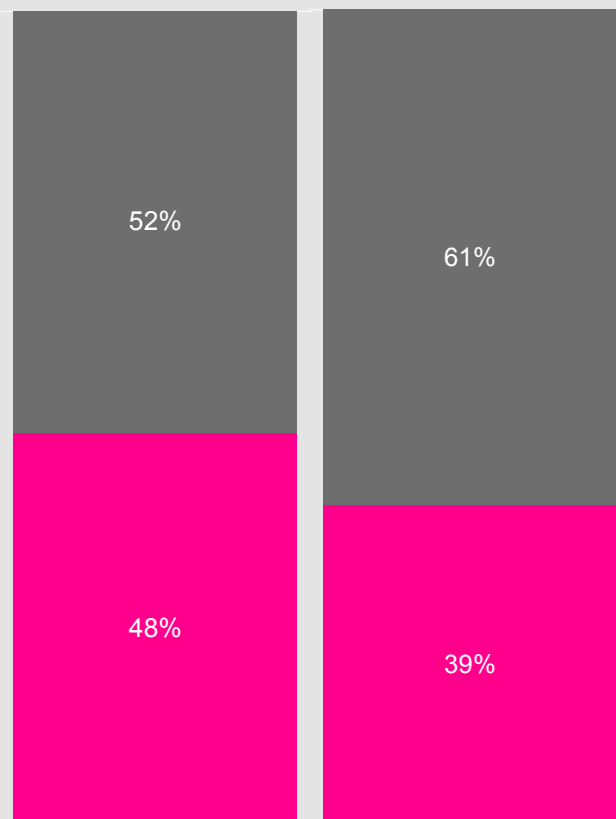
Leido suprasti apie norimą kyšį vs. davė kyšį

įmonės I

■ Neleido suprasti apie kyšį

■ Leido suprasti apie kyšį

■ Davė kyšį ■ Nedavė kyšio

■ Buvo reikalaujama kyšio

■ Davė

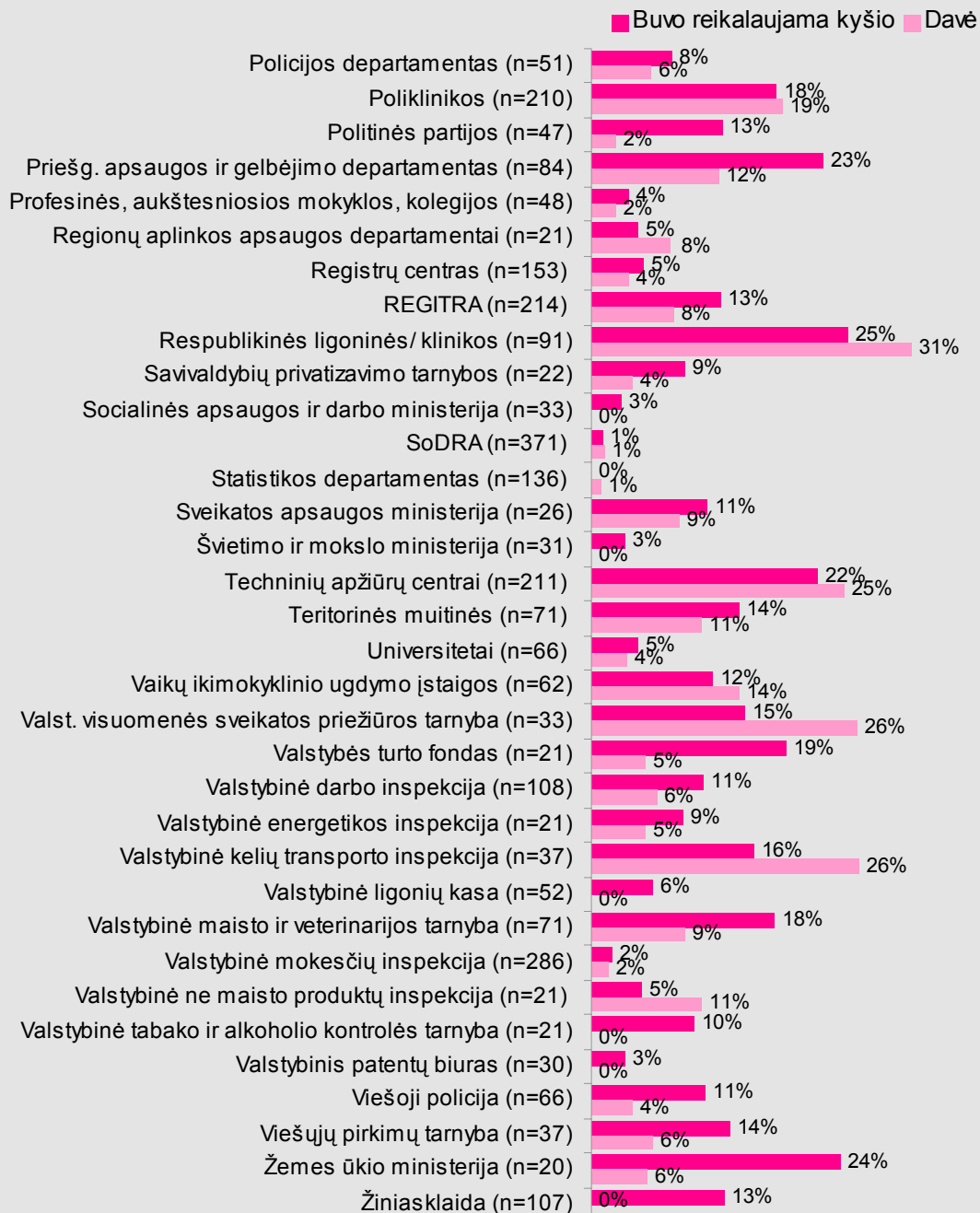
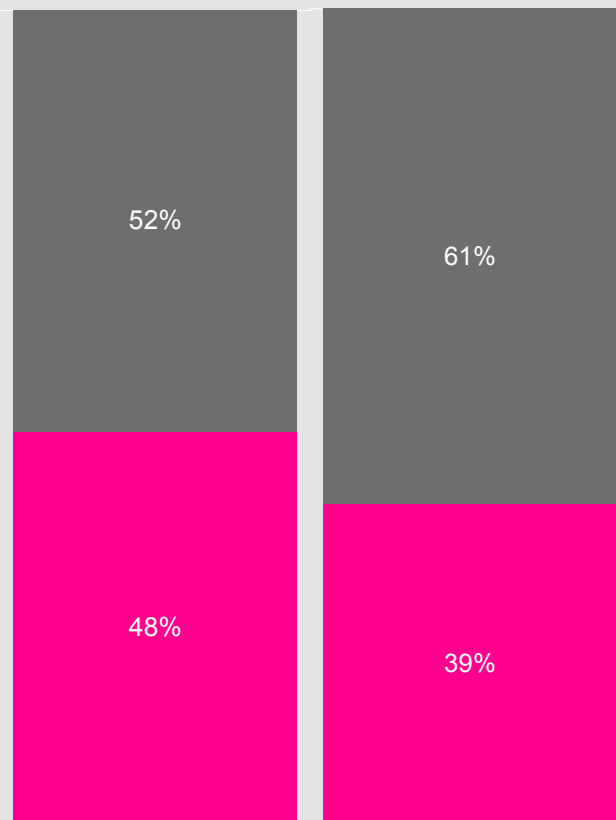
Leido suprasti apie norimą kyšį vs. davė kyšį

Įmonės II

■ Neleido suprasti apie kyšį

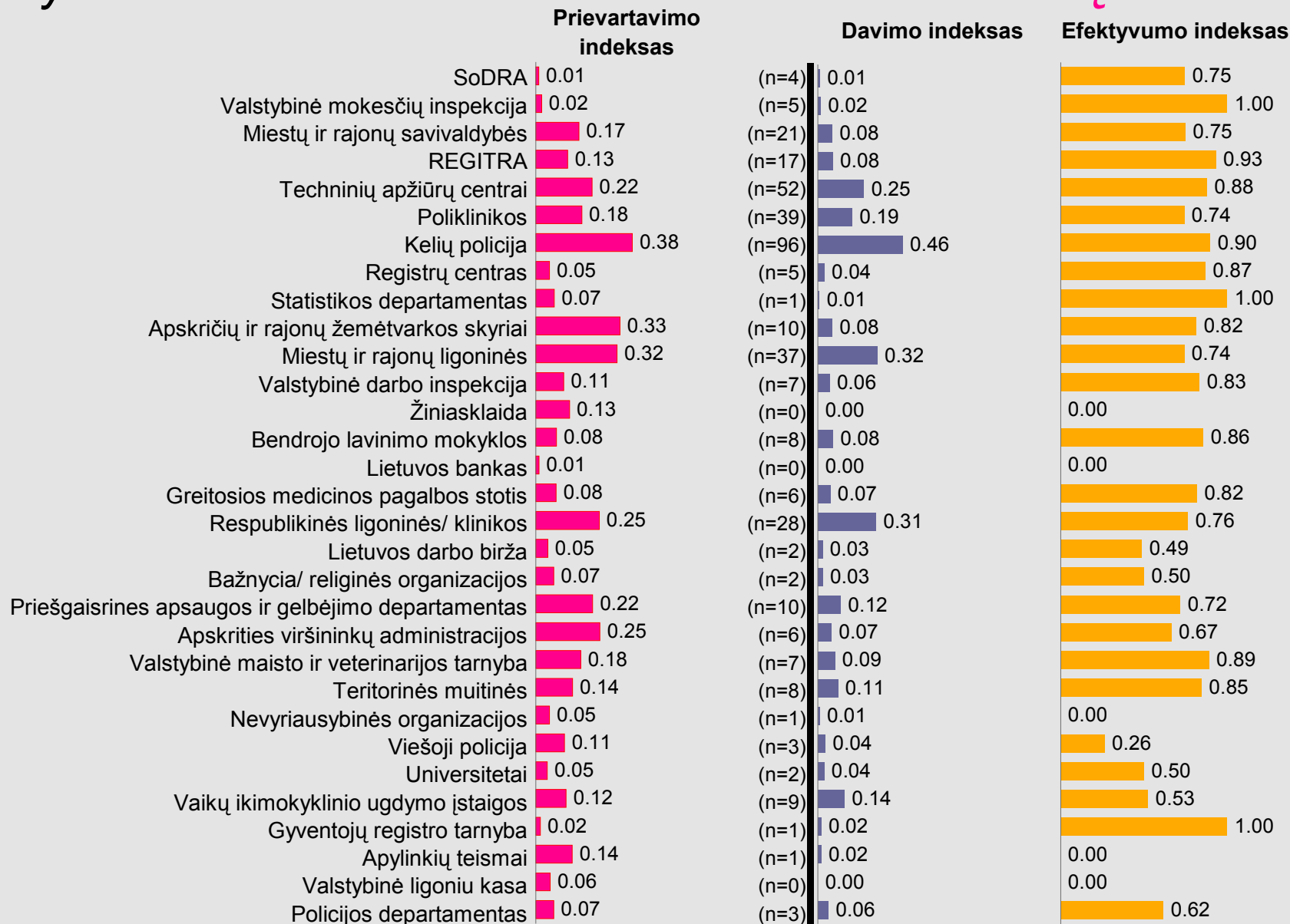
■ Leido suprasti apie kyšį

■ Davė kyšį ■ Nedavė kyšio

Kyšininkavimo indeksai

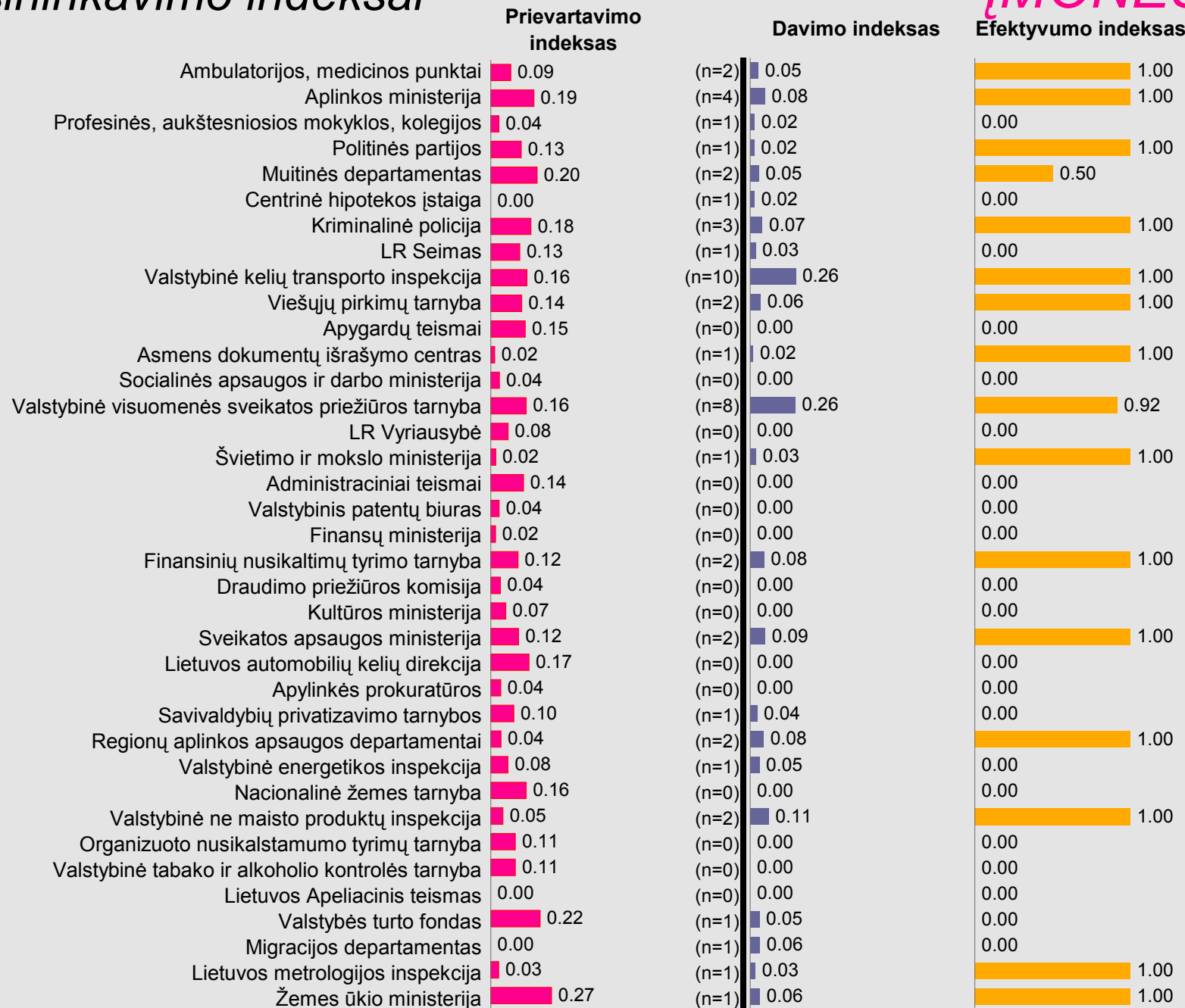
IMONĖS I

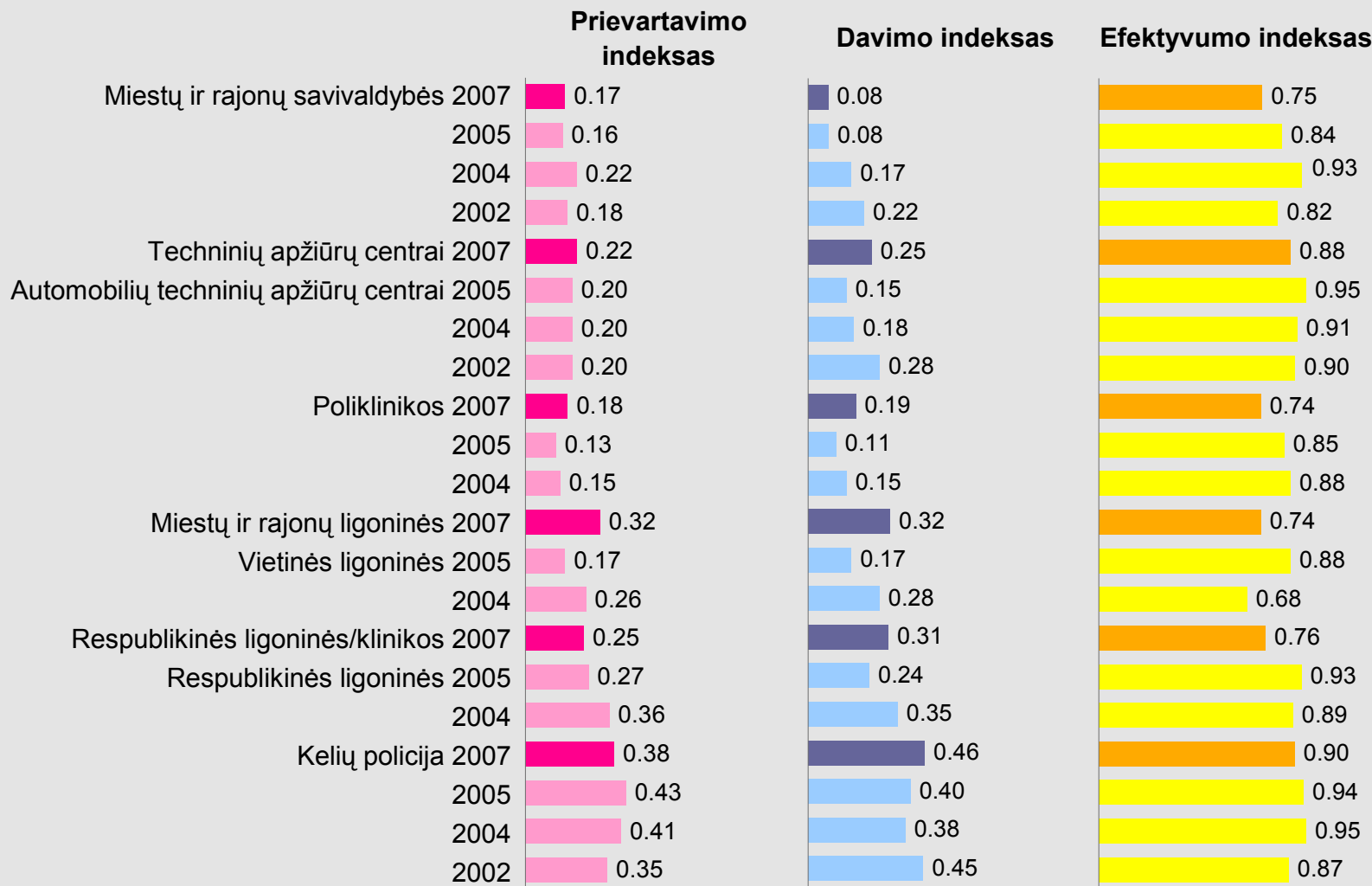
Pastaba: efektyvumo indekso duomenys yra statistiškai patikimi tik tais atvejais, jei davusių kyšį asmenų imtis yra didesnė nei 20 160

Kyšininkavimo indeksai

IMONĖS II

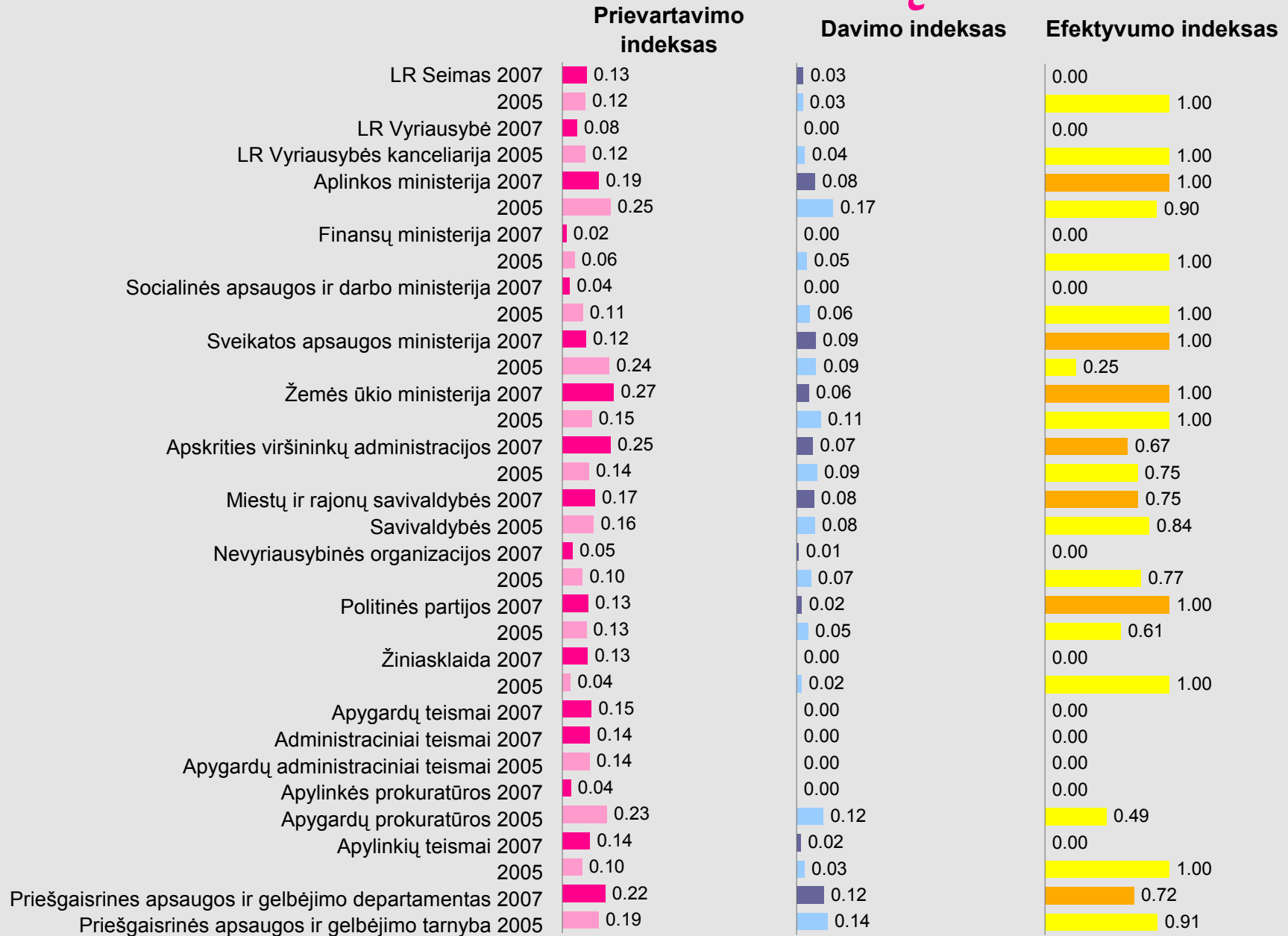

2007 vs. 2005 vs. 2004 vs. 2002

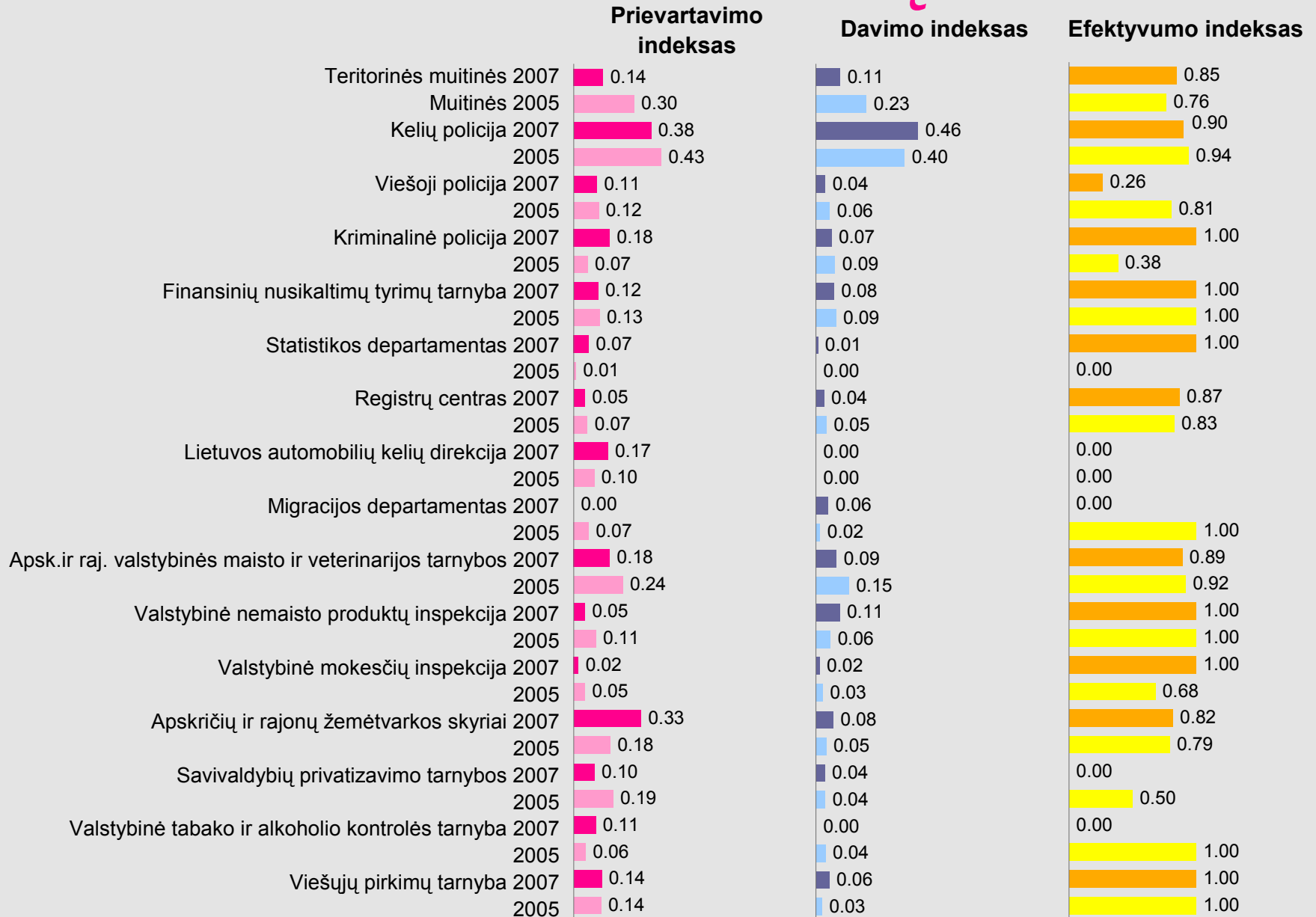
2007 vs. 2005

ĮMONĖS I

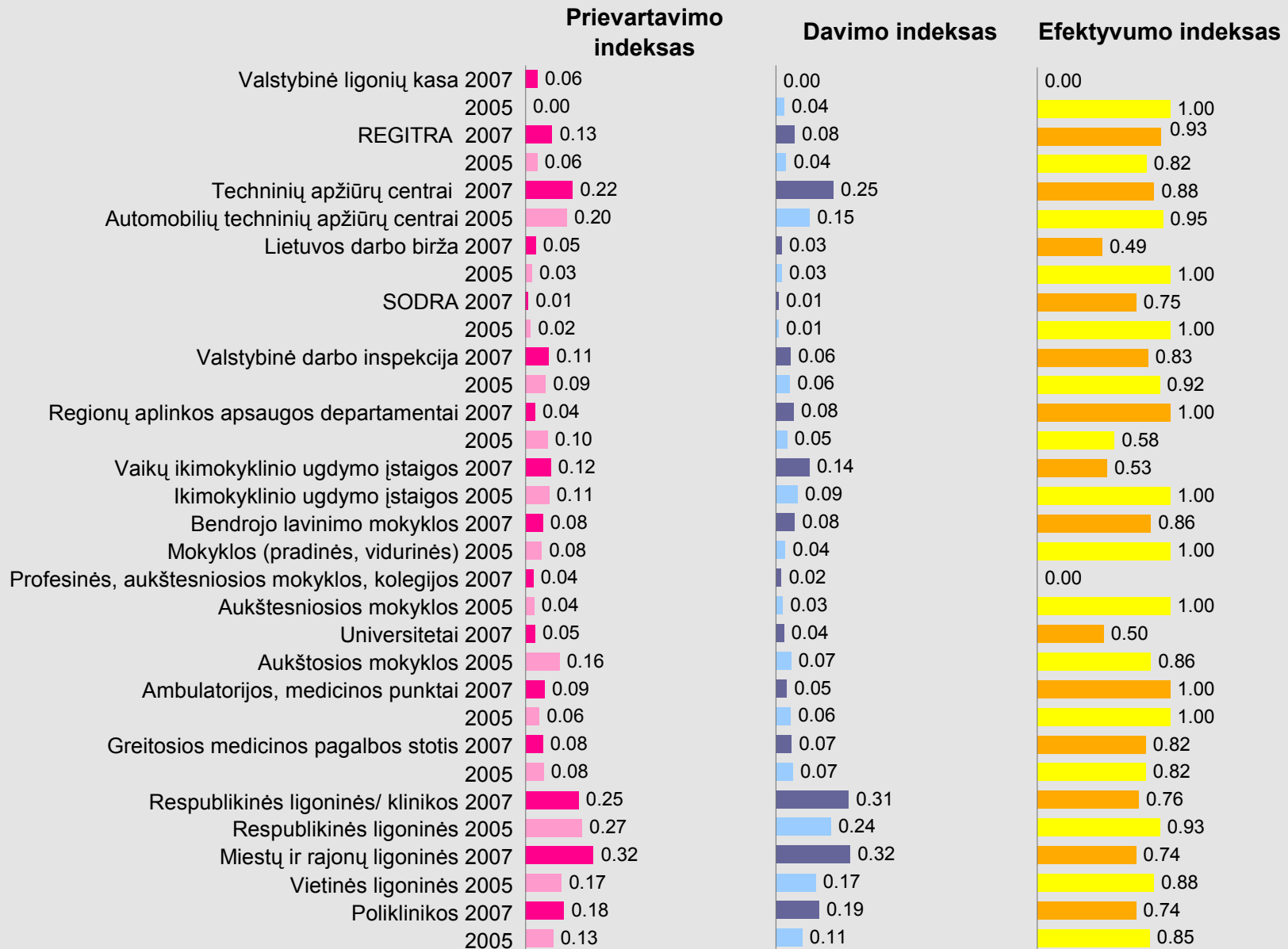
2007 vs. 2005

ĮMONĖS II

2007 vs. 2005

IMONĖS III

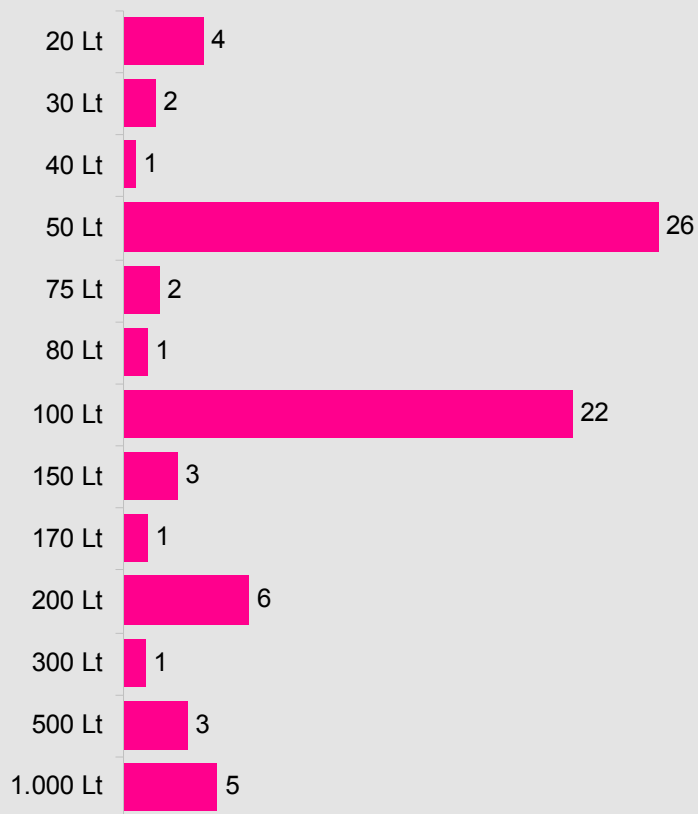

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

ĮMONĖS

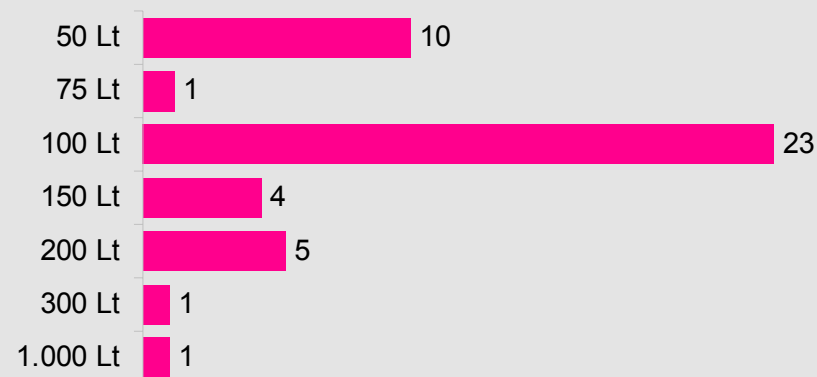
Kelių policija, n=81

Piniginis kyšis – 94%, paslauga – 6%

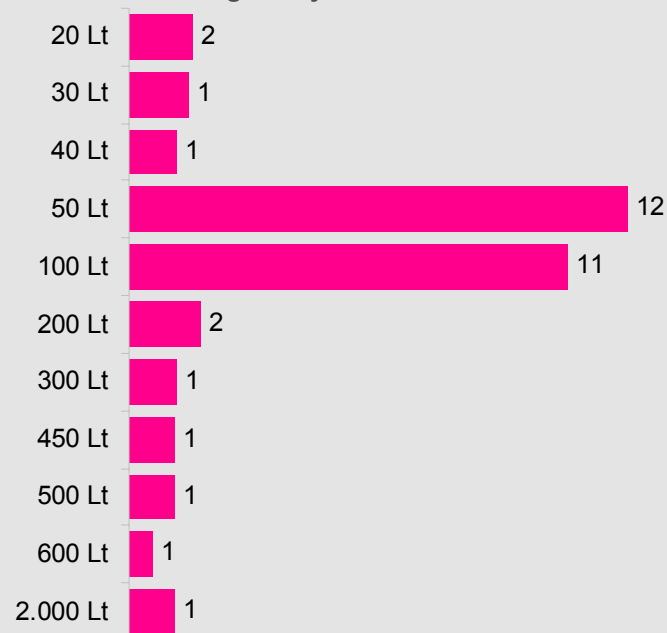
Techninių apžiūrų centrai, n=41

Piniginis kyšis – 96%, paslauga – 4%

Poliklinikos, n=34

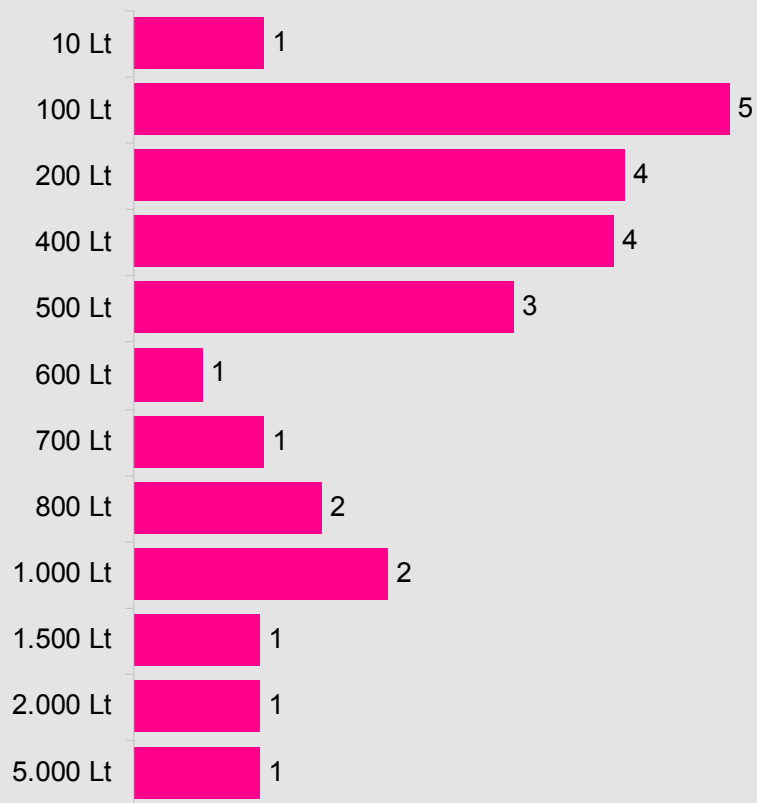
Piniginis kyšis – 100%

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

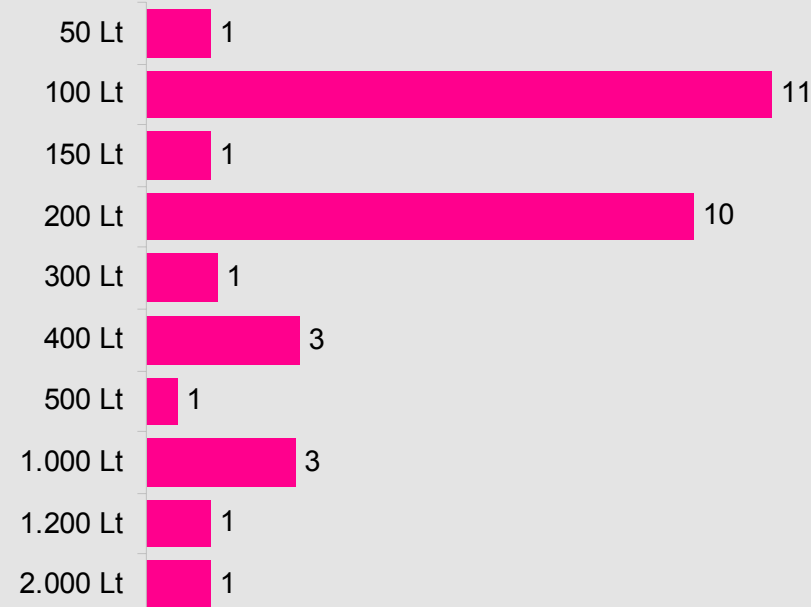
Respublikinės ligoninės/ klinikos, n=28

Piniginis kyšis – 100%

Miestų ir rajonų ligoninės, n=37

Piniginis kyšis – 100%

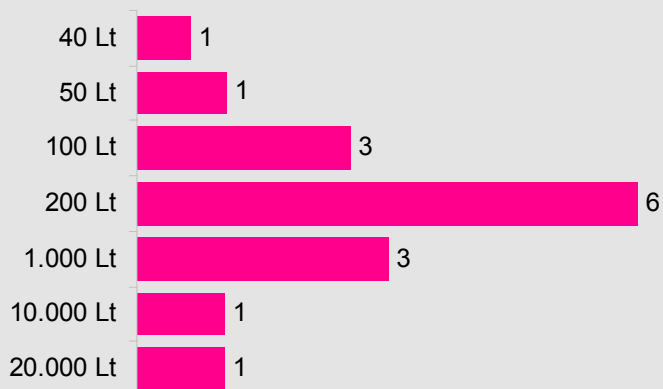

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

ĮMONĖS

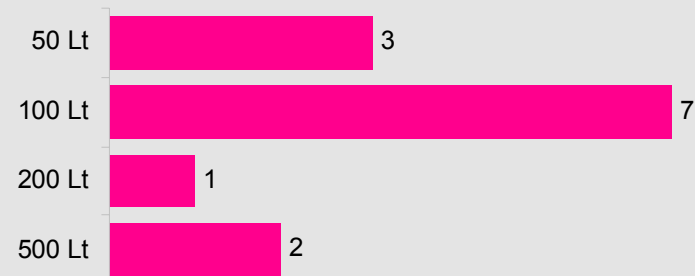
Miestų ir rajonų savivaldybės, n=19

Piniginis kyšis – 89%, paslauga – 11%

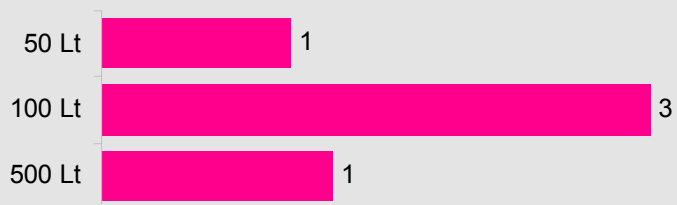
REGITRA, n=8

Piniginis kyšis – 94%, paslauga – 6%

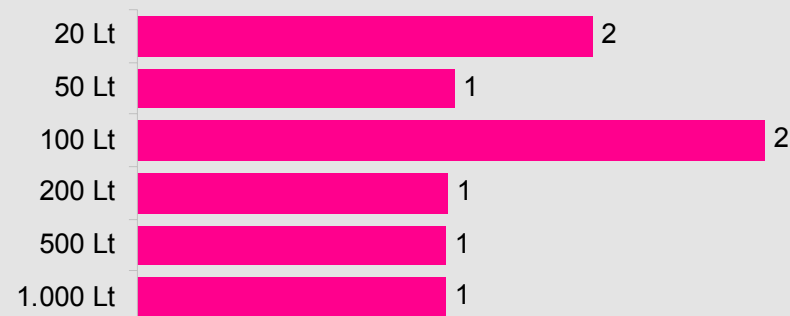
Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, n=19

Piniginis kyšis – 89%, paslauga – 11%

Valstybinė kelių transporto inspekcija inspekcija, n=9

Piniginis kyšis – 100%

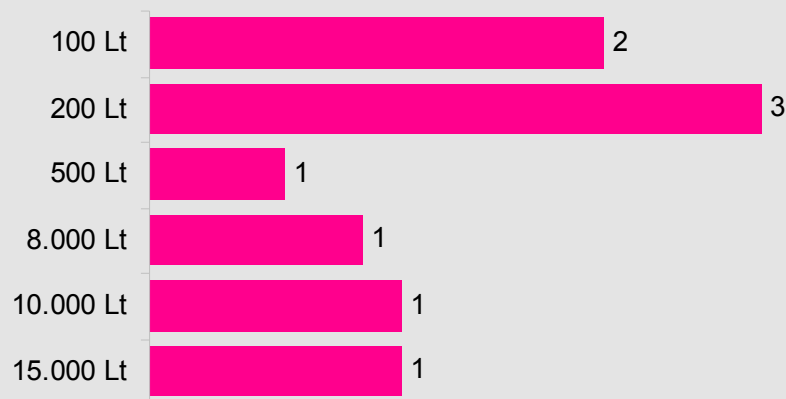

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

IMONĖS

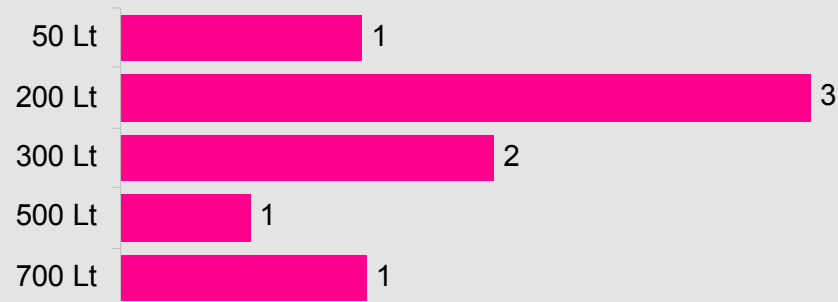
Apskričių ir rajonų žemėtvarkos skyriai, n=9

Piniginis kyšis – 89%, paslauga – 11%

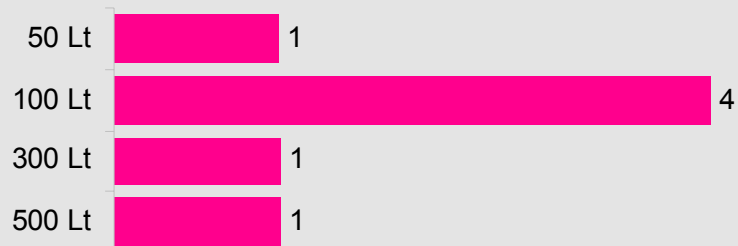
Vaikų ikimokyklinio ugdymo įstaigos, n=8

Piniginis kyšis – 100%

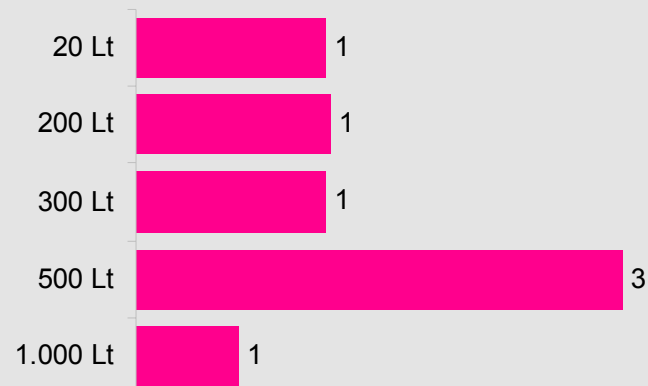
Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba, n=7

Piniginis kyšis – 100%

Bendrojo lavinimo mokyklos, n=6

Piniginis kyšis – 100%

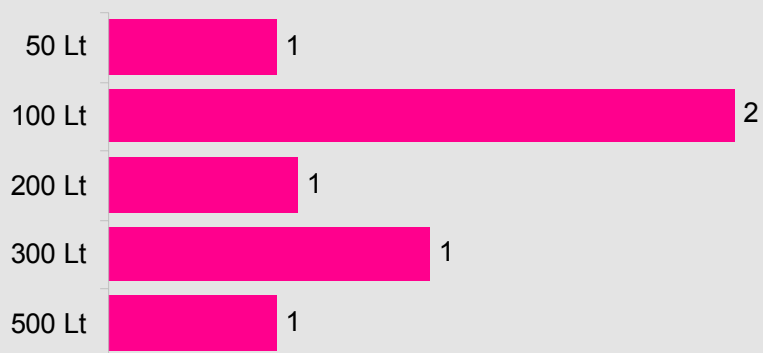

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

IMONĖS

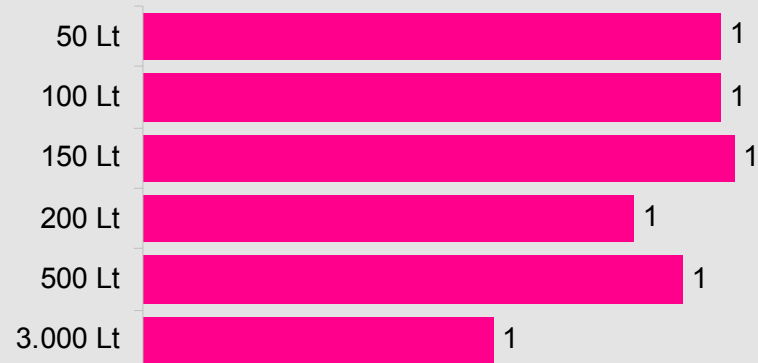
Teritorinės muitinės, n=6

Piniginis kyšis – 100%

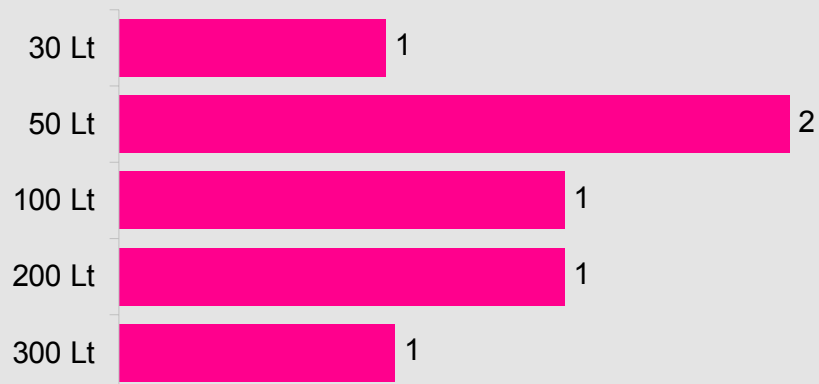
Valstybinė darbo inspekcija, n=6

Piniginis kyšis – 100%

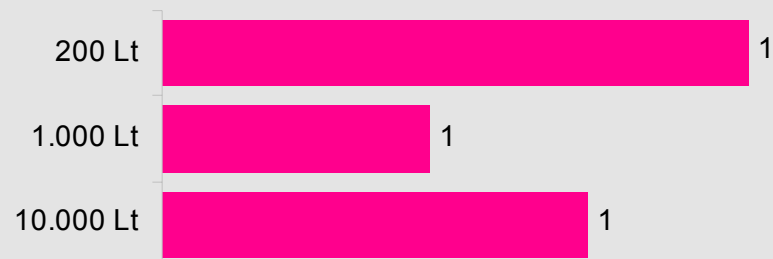
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, n=19

Piniginis kyšis – 86%, paslauga – 14%

Apskritis viršininkų administracijos, n=5

Piniginis kyšis – 60%, paslauga – 40%

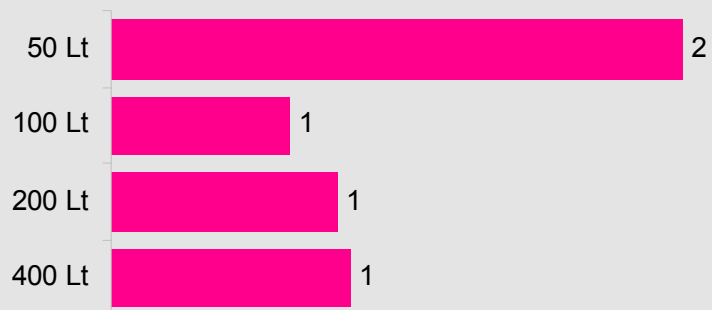

Kyšio dydis ir pobūdis įvairiose institucijose

ĮMONĖS

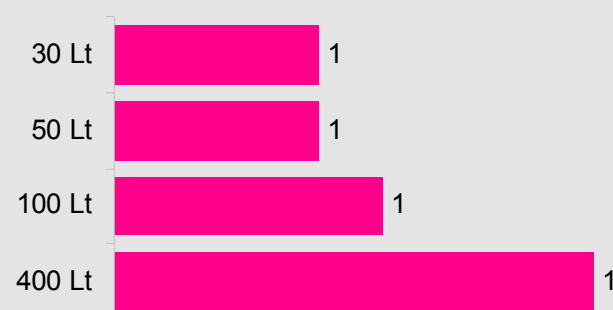
Registru centras, n=6

Piniginis kyšis – 83%, paslauga – 17%

Valstybinė mokesčių inspekcija, n=4

Piniginis kyšis – 100%

SODRA, n=5

Piniginis kyšis – 78%, paslauga – 22%

Aplinkos ministerija, n=3

Piniginis kyšis – 100%

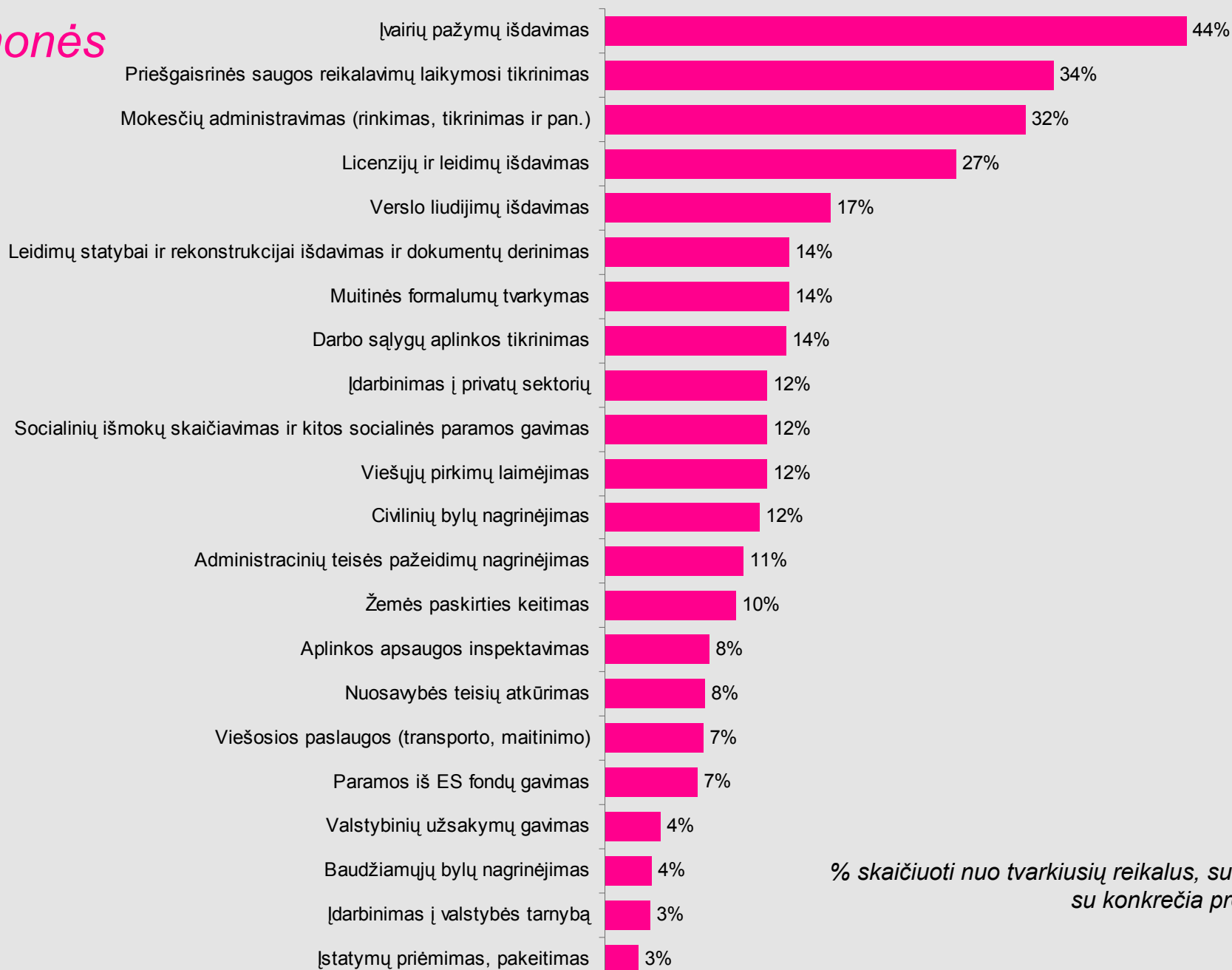
A black and white photograph of three business professionals in an office setting. A woman on the left is holding a document and looking towards the center. Two men in the center and right are looking at a document held by the man on the right. They are all dressed in business attire.

ĪMONĒS

- procedūros -

Ar teko susidurti su šia procedūra?

įmonės

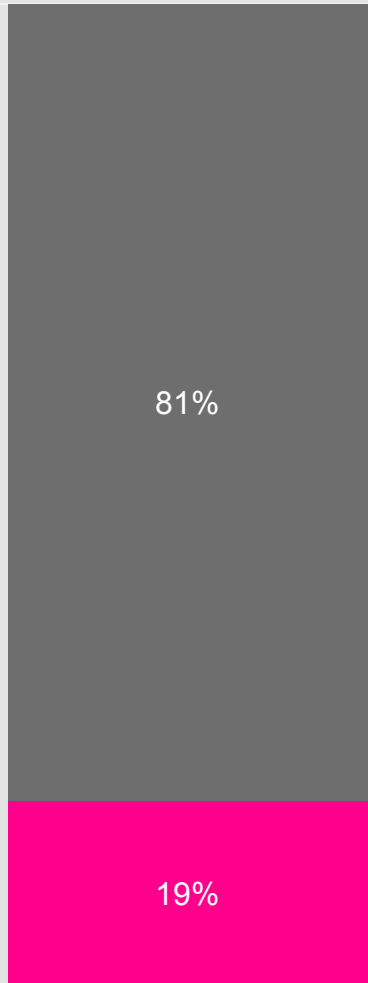

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus, susijusius su konkrečia procedūra

Ar pasinaudojote pažintimis, tvarkydami reikalus, susijusius su šia procedūra?

Įmonės

- Nesinaudojo pažintimis
- Pasinaudojo pažintimis

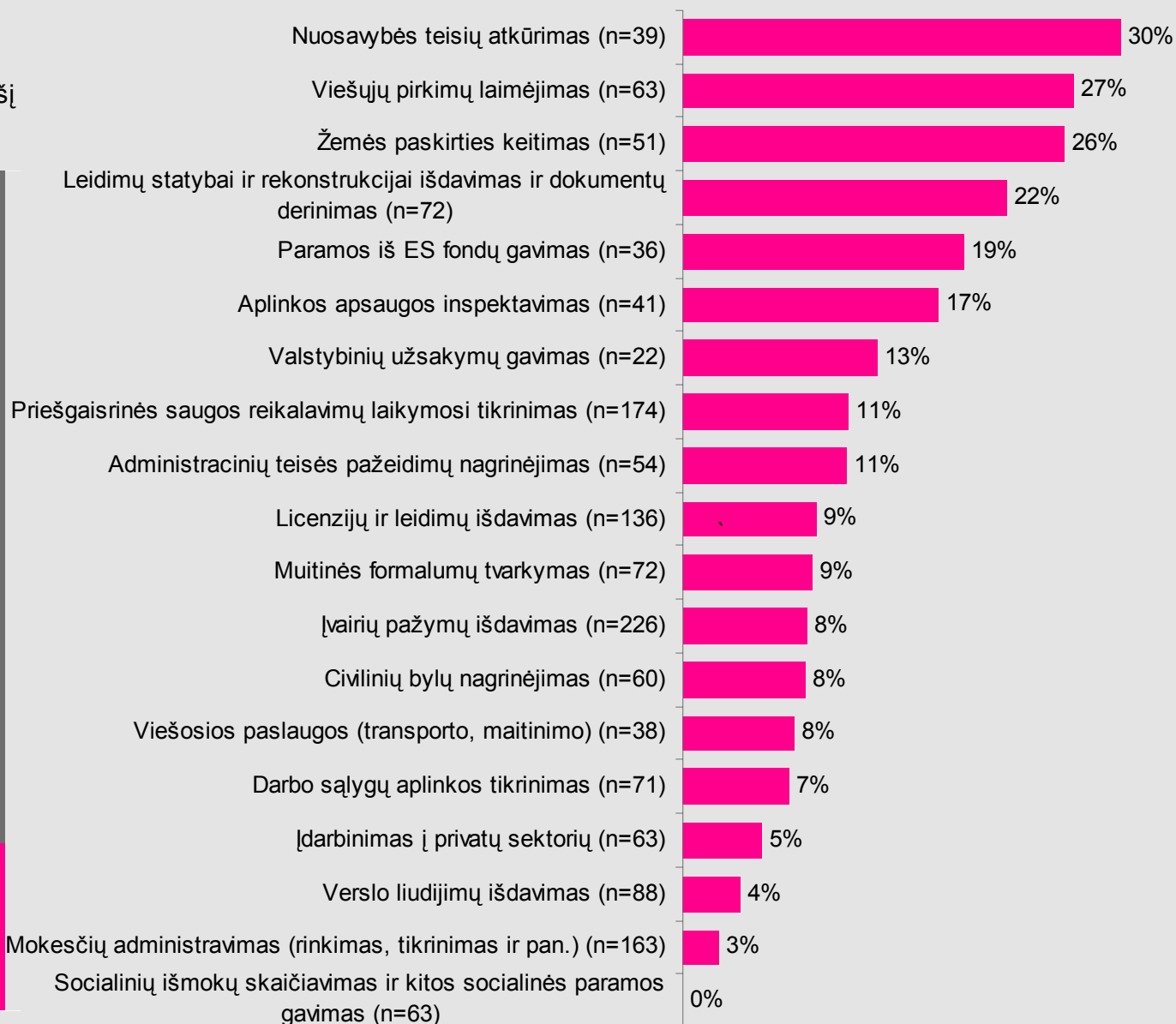
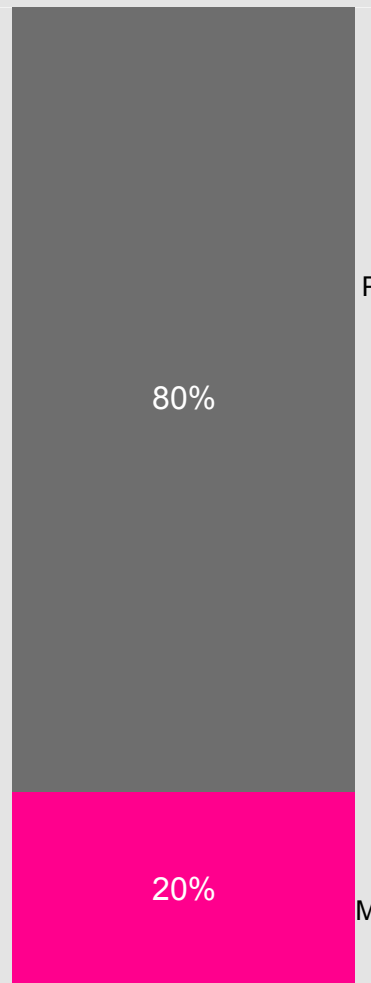

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus, susijusius su konkrečia procedūra

Ar, tvarkant reikalus, susijusius su šia procedūra, Jums leido suprasti, jog norima kyšio ar kitos naudos?

įmonės

- Neleido suprasti apie kyšį
- Leido suprasti apie kyšį

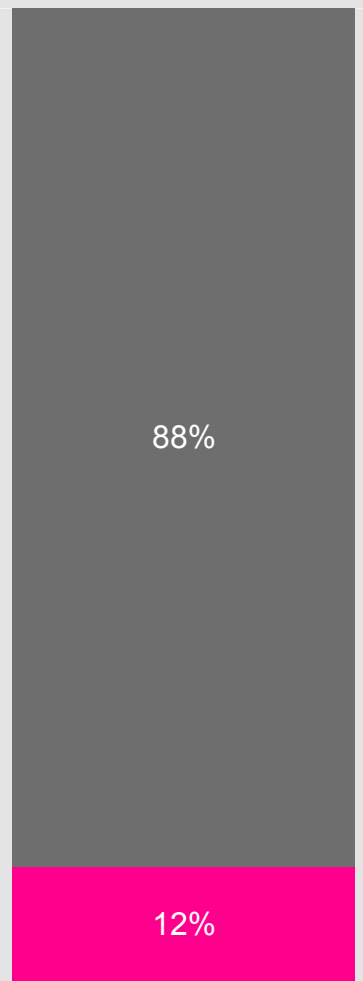

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus, susijusius su konkrečia procedūra

Ar, tvarkant reikalus, susijusius su šia procedūra, davėte kyšį ar kitokią naudą?

įmonės

■ Nedavė kyšio
■ Davė kyšį

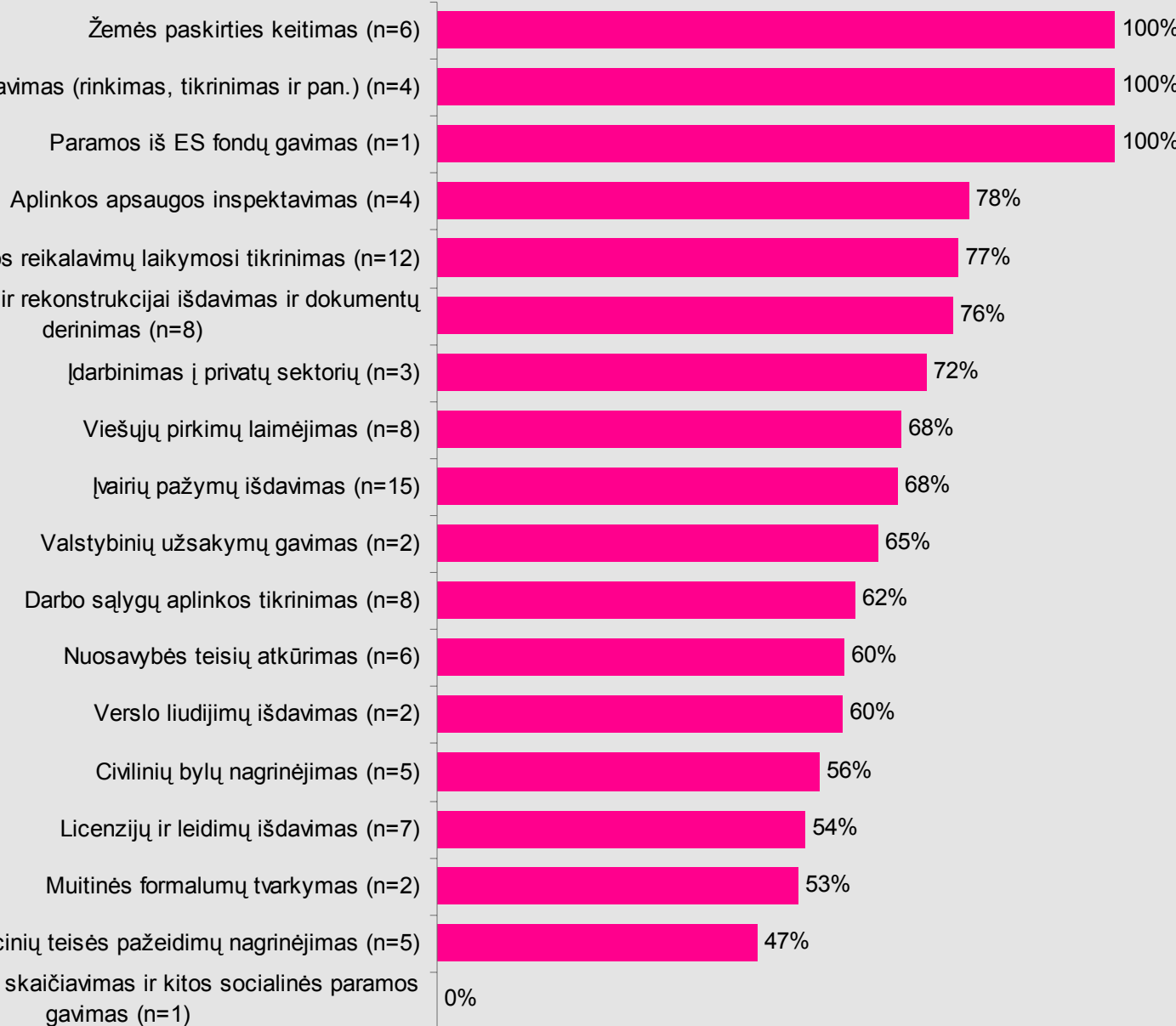
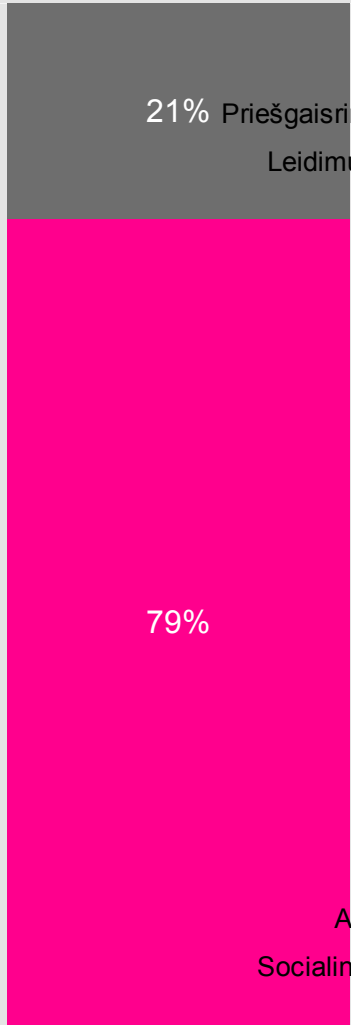

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus, susijusius su konkrečia procedūra

Ar, kyšio davimas padėjo sutvarkyti reikalus, susijusius su šia procedūra?

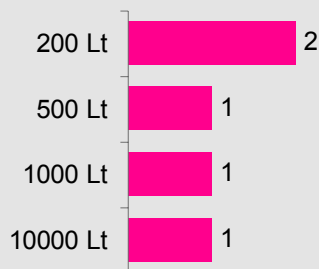
įmonės

■ Padėjo ■ Nepadėjo

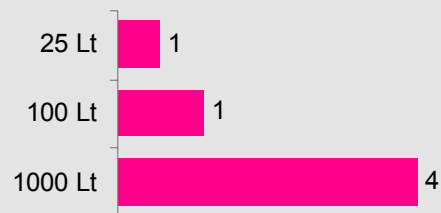

% skaičiuoti nuo tvarkiusių reikalus, susijusius su konkrečia procedūra

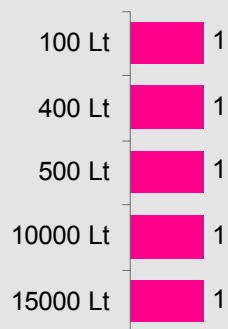
Nuosavybės teisių atkūrimas

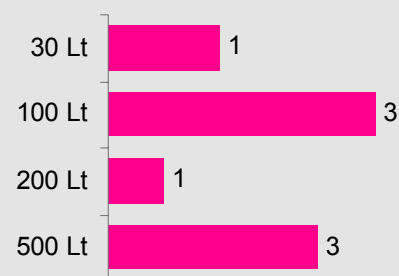
Viešųjų pirkimų laimėjimas

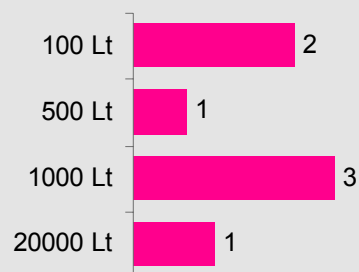
Žemės paskirties keitimas

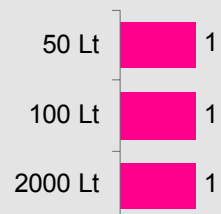
Darbo sąlygų aplinkos tikrinimas

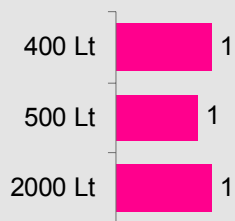
Leidimų statybai ir rekonstrukcijai išdavimas ir dokumentų derinimas

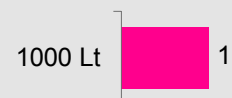
Aplinkos apsaugos inspektavimas

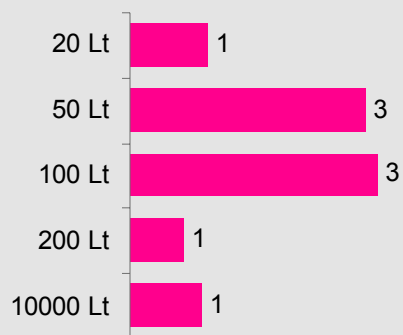
Administracinių teisės pažeidimų nagrinėjimas

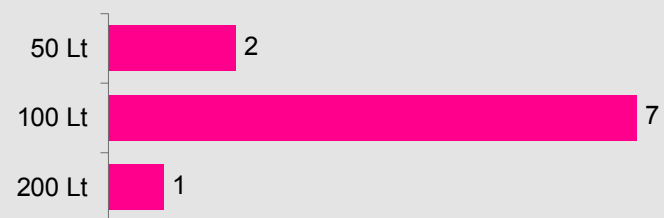
Valstybinių užsakymų gavimas

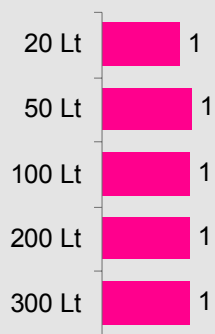
Įvairių pažymų išdavimas

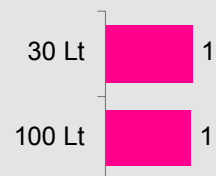
Priešgaisrinės saugos reikalavimų laikymosi tikrinimas

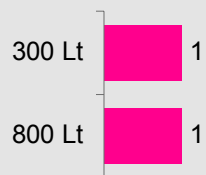
Licenzijų ir leidimų išdavimas

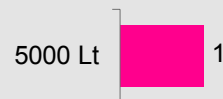
Įdarbinimas į privatų sektorių

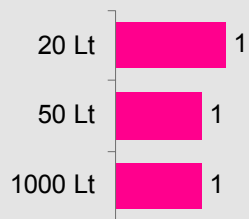
Verslo liudijimų išdavimas

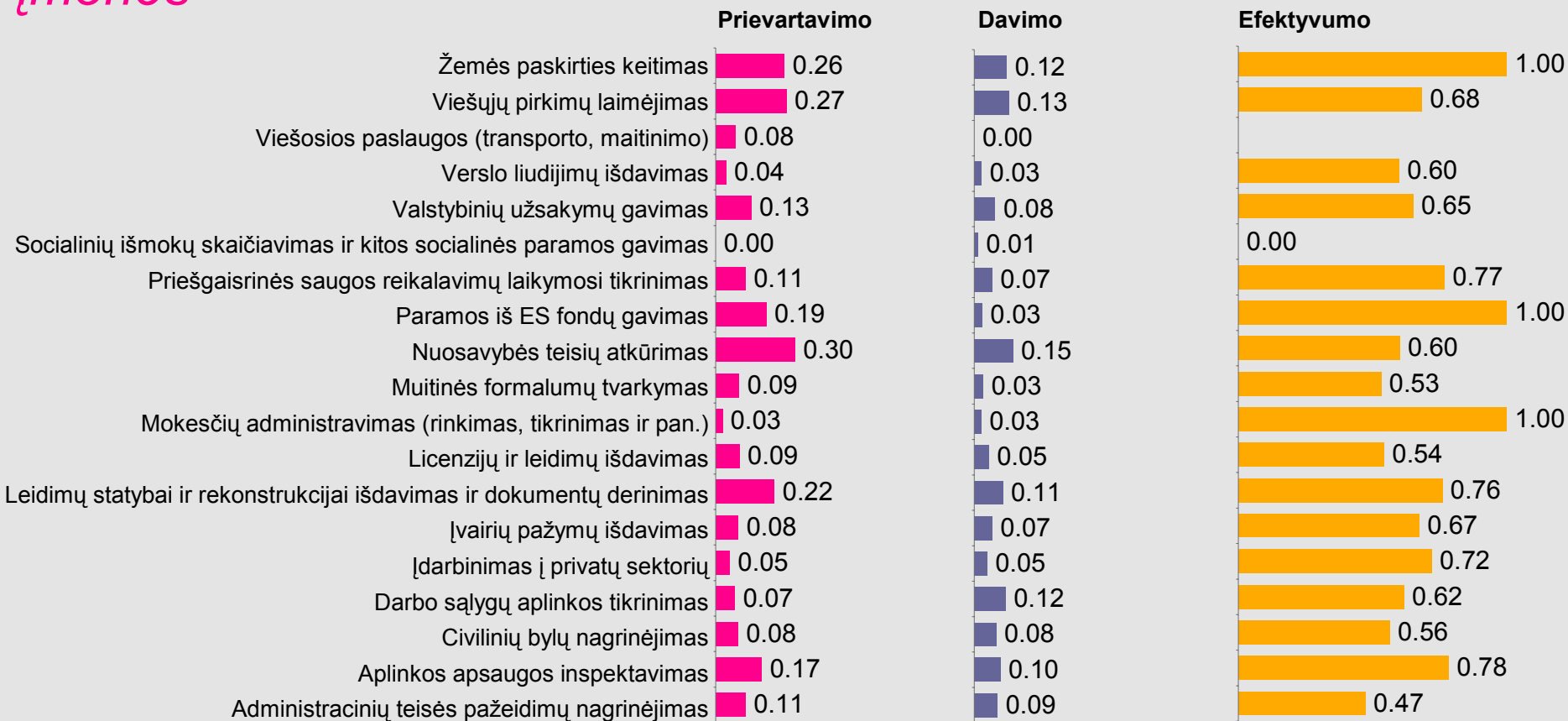
Paramos iš ES fondų gavimas

Mokesčių administravimas

Kyšininkavimo, tvarkant reikalus, susijusius su procedūromis, indeksai įmonės

Pastaba: dėl nepakankamos imties kyšio efektyvumo indeksai yra labiau iliustratyvūs, nei atspindintys tikrąsias tendencijas

INSTITUCIJOS

- **Apibendrinant gyventojų ir įmonių vadovų patirtį institucijose, galima pastebėti kelias tendencijas:**
  - dauguma institucijų, kuriose gyventojams ar verslininkams teko tvarkyti reikalus, vidutiniškai vertinamos kaip iš dalies korumpuotos
  - gyventojai labiausiai korumpuotomis laiko kelių policiją, kriminalinę policiją, teritorines muitines, respublikines ligonines/ klinikas, apskričių viršininkų administracijas ir t.t.
  - įmonių vadovai labiausiai korumpuotomis laiko politines partijas, kelių policiją, apskričių ir rajonų žemėtvarkos skyrius, Seimą, apskričių viršininkų administracijas ir t.t.
  - per pastaruosius 2 metus beveik visos institucijos padarė pažangą ir gyventojų ir verslininkų yra vertinamos kaip šiek tiek mažiau korumpuotos arba net ir reikšmingai mažiau korumpuotos
  - lyginant 2007m. ir 2005m. gyventojų institucijų korumpuotumo vertinimus, didžiausią pažangą padarė Valstybinė mokesčių inspekcija, Valstybinė ligonių kasa, teritorinės muitinės, Sodra
  - lyginant 2007m. ir 2005m. verslininkų institucijų korumpuotumo vertinimus, didžiausią pažangą padarė Valstybinė mokesčių inspekcija, teritorinės muitinės, Registrų centras, Valstybinė darbo inspekcija
- Pažintimis nors vienoje institucijoje naudojosi 28% gyventojų ir 35% verslininkų, tvarkiusių reikalus institucijose. Gyventojai dažniau pažintimis naudojosi techninių apžiūrų centruose (21%), apskričių viršininkų administracijose (18%), migracijos departamente (18%), verslininkai – Nacionalinėje žemės tarnyboje (27%), Žemės ūkio ministerijoje (27%), Seime (25%), politinėse partijose (23%)

- **45% gyventojų ir 48% verslininkų teigia, kad bent vienoje institucijoje jie buvo susidūrę su situacija, kai iš jų buvo reikalaujama kyšio. Iš gyventojų dažniausiai kyšio ar kitokios naudos buvo reikalaujama kelių policijoje (40%), apskričių ir rajonų žemėtvarkos skyriuose (38%), miestų ir rajonų (34%) bei respublikinėse ligoninėse (33%), iš verslininkų – kelių policijoje (38%), apskričių ir rajonų žemėtvarkos skyriuose (33%), apskrities viršininkų administracijose (25%)**
- **48% gyventojų ir 39% verslininkų bent vienoje institucijoje nurodė davę kyšį ar kitokią naudą. Gyventojai, tvarkę reikalus institucijose, dažniausiai kyšius ar kitokią naudą davė kelių policijoje (48%), respublikinėse (48%) bei miestų ir rajonų ligoninėse (37%), verslininkai – kelių policijoje (46%), valstybinėje kelių transporto inspekcijoje (26%), Valstybinėje visuomenės sveikatos priežiūros tarnyboje (25%)**
- **Daugumoje institucijų kyšis padeda išspręsti problemas ar greičiau sutvarkyti reikalus. Kyšio efektyvumą įvertino 86% gyventojų ir 88% verslininkų, tvarkiusių reikalus įvairiose institucijose**
- **Kyšininkavimo atveju visuomet yra dvi dalyvaujančios pusės. Labai svarbu yra suprasti, iš kieno pusės išplaukia didesnė iniciatyva – iš valstybės tarnautojo, leidžiant suprasti, kad nori piniginių ar kito atlygio už kokybišką paslaugos atlikimą, ar iš gyventojų ar verslininkų “prevenciškai” siūlančio kyšį savo iniciatyva. Tyrimo duomenys leidžia atsakyti į šį klausimą. Vyraujanti praktika yra tokia, kad kyšis yra labiau prievartaujamas, nei siūlomas. Tačiau, yra ir tokių institucijų, kurios tradiciškai laikomos labiausiai korumpuotomis, tačiau kyšis jose duodamas net jo neprašant. Tokių institucijų**

- Tokių institucijų pavyzdžiais gyventojų vertinimo atveju galėtų būti respublikinės ligoninės/ klinikos, kuriose 33% reikalus tvarkiusių gyventojų nurodė, jog jiems buvo leista suprasti apie norimą kyšį, tačiau kyšį davė 48% gyventojų. Panaši situacija yra ir kelių policijoje, su kuria susidūrusių 40% gyventojų teigė, jog jiems buvo leista suprasti apie norimą kyšį, tačiau kyšį davė 48% gyventojų
- Institucijos, kuriose verslininkai dažniau patys ėmėsi iniciatyvos duoti kyšius ar kitokią naudą, nei iš jų buvo reikalaujama, yra šios: kelių policija (38% verslininkų, susidūrusių su šia institucija, teigė, jog jiems buvo leista suprasti apie norimą kyšį; 46% verslininkų kyšį davė), Valstybinė kelių transporto inspekcija (16% verslininkų leido suprasti apie kyšį, 26% – kyšį davė), Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba (atitinkamai – 15% ir 26%), respublikinės ligoninės/ klinikos (atitinkamai – 25% ir 31%)
- Lyginant kyšio prievartavimo ir davimo tendencijas su 2005m. tyrimo duomenimis, pastebima, kad daugumoje institucijų kyšių prievartavimas sumažėjo. Institucijos, kuriose, remiantis verslininkų patirtimi, kyšio prievartavimas nesumažėjo, yra apskričių ir rajonų žemėtvarkos skyriai, Žemės ūkio ministerija, apskrities viršininkų administracijos. Techninių apžiūrų centruose patys verslininkai, lyginant su 2005m. duomenimis, dažniau patys imasi siūlyti kyšius

PROCEDŪROS

- Apibendrinant gyventojų ir įmonių vadovų patirtį tvarkant reikalus, susijusius su įvairiomis procedūromis, galima pastebėti kelias tendencijas:
  - pažintimis, tvarkydami reikalus, susijusius su įvairiomis procedūromis, pasinaudojo 22% gyventojų ir 19% verslininkų
  - pažintimis gyventojai dažniausiai naudojami darbindamiesi į valstybės tarnybą (42% besidarbinusių) ar į privatų sektorių (34%)
  - verslininkai pažintimis dažniau linkę pasinaudoti tuomet, kai reikia įvairių pažymų (44%), tikrinant tai, kaip įmonės laikosi priešgaisrinės saugos reikalavimų (34%), administruojant mokesčius (32%), išduodant licencijas ir leidimus (27%)
- 22% gyventojų ir 20% verslininkų teigia, jog tvarkydami reikalus, susijusius su įvairiomis nurodytomis procedūromis, jie susidūrė su situacija, kuomet jiems buvo leidžiama suprasti norint kyšio
- apie norimą kyšį dažniausiai gyventojams buvo leista suprasti gaunant siuntimus į reabilitacines sanatorijas (34%), keičiant žemės paskirtį (31%), tvarkant muitinės formalumus (26%), gaunant leidimus statyboms ir rekonstrukcijoms arba derinant susijusius dokumentus (25%)
- verslininkai dažniausiai su tokiais reikalavimais susidūrė tvarkydami nuosavybės teisių atkūrimo dokumentus (30%), dalyvaudami viešuosiuose pirkimuose (27%), keisdami žemės paskirtį (26%)
- Kyšį ar kitokią naudą, tvarkydami reikalus, davė 20% gyventojų ir 12% verslininkų

PROCEDŪROS

- Gyventojai kyšius dažniausiai davė norėdami gauti siuntimus į reabilitacines sanatorijas (33%), keisdami žemės paskirtį (30%), atkurdami nuosavybės teises (29%)
- Verslininkai kyšius ar kitokią naudą dažniausiai davė atkurdami nuosavybės teises (15%), dalyvaudami viešuosiuose pirkimuose (13%), keisdami žemės paskirtį (12%)
- Daugumai gyventojų ir verslininkų kyšis buvo efektyvus, t.y. padėjo sutvarkyti reikalus, išspręsti problemas

Apibendrinančios išvados

Korupcijos suvokimas

- korupcija Lietuvos visuomenėje suvokiama per daug siaurai - tik kaip kyšio davimas arba ėmimas
- korupcijos problemos egzistavimą pripažįsta tiek gyventojai, tiek verslininkai, tačiau ši problema yra labiau “lėtinio” pobūdžio, užleidžianti opiausių problemų pozicijas infliacijai, “karui keliuose”. Verslo atveju korupcijos problema yra vertinama kaip labiau išvestinė iš kitų verslo vystymą apsunkinančių problemų – didelio biurokratizmo, įstatymų spragų, daug veiklą kontroliuojančių objektų, nepasitenkinimo netinkamu valstybės tarnautojų pareigų vykdymu
- kyšio davimą didesnė dalis Lietuvos visuomenės suvokia kaip korupciją, nei kyšio ėmimą
- kyšio davimas, norint, kad reikiama paslauga valstybės institucijoje būtų atlikta geriau, yra labiau suvokiamas kaip korupcija, nei pasinaudojimas pažintimis tokioje pačioje situacijoje
- gyventojams trūksta žinojimo, kad korupcija yra ir atsidėkojimas po paslaugos suteikimo, neteisingų duomenų pateikimas, naudojimasis tarnybiniu automobiliu, darbinimasis į valstybės tarnybą naudojantis pažintimis
- verslininkams trūksta supratimo, kad korupcija yra ir neteisingų duomenų pateikimas apie pajamas ar turta, neteisingos informacijos pateikimas, siekiant gauti valstybės finansavimą, naudojimasis tarnybiniu automobiliu ar atsidėkojimas po paslaugos atlikimo

Korupcijos suvokimas

- beveik visos pateiktos korupcinės prigimties veikos Lietuvoje yra plačiai paplitusios
- tiek kyšio davimas, tiek ėmimas visuomenės nuomone, Lietuvoje yra paplitę vienodai plačiai
- sritys, į kurias turėtų būti atkreiptas didesnis dėmesys antikorupciniame švietime yra susijusios su nepotizmo aiškinimu, t.y. tarnybinės padėties naudojimu artimiesiems proteguoti, siekiant, kad reikiama paslauga būtų atlikta geriau ar kokybiškiau ar darbinantis į valstybės institucijas; su neteisingų duomenų apie pajamas ir turtą pateikimu; su atsidėkojimu pinigais ar dovana po paslaugos atlikimo
- korupcijos poveikis: dauguma korupcijos poveikį visoms sferoms vertina neigiamai
- gyventojai “švelniau” vertina korupcijos poveikį asmeniniam gyvenimui, verslininkai – politiniam gyvenimui
- kalčiausi dėl esamo korupcijos masto yra politikai. Kalte didžiaja dalimi taip pat dalijasi ir valstybės tarnautojai. Šiek tiek atsakomybės tenka gyventojams ir verslininkams, o mažiausiai kaltės priskiriama sau ir savo aplinkai
- tik kiek daugiau nei pusė Lietuvos visuomenės supranta, kad kyšininkavimo atveju atsakomybė tenka ir duodančiajam, ir imančiajam. Likę atsakomybę dažniausiai yra linkę priskirti imančiajam

Korupcijos suvokimas

- viena iš priežasčių, kodėl kyšininkavimas yra įgavęs esamą mastą – reti baudžiamumo už šią veiklą atvejai
- kol nebus patobulinti įstatymai, reglamentuojantys “valstybinių mechanizmų veikimą”, tol verslininkai, siekdami didinti verslo efektyvumą, vykdys korupcines veikas
- kol išliks esamas biurokratijos lygis, tol verslininkai, siekdami sutaupyti laiką, siūlys valstybės tarnautojams kyšius ir laikys tai pateisinančia investicija į verslą

Korupcinio elgesio faktai ir potencialas

- kyšio davimas Lietuvoje problemas spręsti padeda. Taip manančių gyventojų daugėja, verslininkų dalis išlieka tokia pati. Tiesa, kiek padaugėjo verslininkų, manančių, kad kyšis problemų spręsti nepadeda
- pagrindinis kyšio davimo motyvas – noras apeiti biurokratinius formalumus ir reikalus sutvarkyti greičiau
- kyšį duotų dauguma gyventojų (67%) ir kiek mažiau nei pusė verslininkų (42%)
- per pastaruosius metus nors kartą kyšį nurodė davę 28% gyventojų (27% 2005m.) ir 17% verslininkų (20% 2005m.)

- per pastaruosius 5 metus nors kartą kyšį nurodė davę 47% gyventojų (48% 2005m.) ir 33% verslininkų (37% 2005m.)
- dažniausios priežastys, kurias nurodė nedavusieji kyšių – nebuvo tokios situacijos, kuriose būtų reikalaujama kyšio arba pavyko visus reikalus sutvarkyti be kyšių
- kyšį imtų 27% gyventojų (tiek pat nežino, kaip pasielgtų) ir 13% įmonių vadovų
- tik 4% gyventojų ir 6% įmonių vadovų per pastaruosius 5 metus yra paėmę bent vieną kyšį
- dauguma niekada neėmusių kyšio nurodė, kad taip įvyko, nes niekas tiesiog nesiūlė
- kalbant apie nuostatų tvirtumą, susijusį su kyšio davimu ir ėmimu, galima konstatuoti, jog tvirtesnės nuostatos, sulaikančios nuo nepriimtino elgesio, yra susijusios su kyšio ėmimu. Didesnei daliai gyventojų ir verslininkų įsitikinimai labiau neleistų imti kyšį, nei jį duoti (kyšio neimtų, nes tai prieštarautų įsitikinimams 25% gyventojų ir 31% verslininkų; kyšio neduotų, nes tai prieštarautų įsitikinimams 16% gyventojų ir 23% verslininkų)
- kas trečia įmonė (34%), norėdama sutvarkyti reikalus, yra linkusi pati imtis iniciatyvos ir valstybės tarnautojui siūlyti kyšį mainais į greičiau atliktą paslaugą. Taip elgtųsi ir 27% gyventojų
- 42% gyventojų visuomet bando iš anksto išsiaiškinti, kokie yra papildomų “paslaugų” įkainiai vienoje ar kitoje institucijoje; 23% verslininkų nurodė, jog žino, kokie yra “paslaugų” įkainiai, norint sutvarkyti reikalus valstybės institucijose jų versle
- dauguma gyventojų (70%) teigia, jog valstybės tarnautojai dažnai leidžia suprasti, jog norėtų gauti kyšį ir kad tai dažnai tenka daryti. Prievartaujamas duoti kyšį dažnai jaučiasi kas antras verslininkas, o kas trečias verslininkas (29%) kyšį sumoka

- dauguma gyventojų ir verslininkų pasinaudotų pažintimis, norėdami, kad reikalinga paslauga valstybės institucijoje jiems būtų atlikta geriau ir greičiau. Dauguma gyventojų pažintimis pasinaudotų ir norėdami įsidarbinti į valstybės instituciją
- pažintimis, norėdami atlikti paslaugą, pasinaudojo 21% gyventojų ir 27% verslininkų; naudodamiesi pažintimis į valstybės instituciją darbinosi 13% gyventojų

Korupcijos masto dinamika

- korupcijos masto augimą pavyko šiek tiek stabilizuoti, nes kiek daugiau gyventojų ir verslininkų mano, kad korupcijos lygis per pastaruosius 5 metus nepakito; mažesnė visuomenės dalis mano, kad korupcijos mastas labai išaugo ir kiek daugiau atsiranda manančiųjų, kad korupcijos mastas per paskutinius 5 metus šiek tiek sumažėjo
- vertindami pastaruosius metus, dauguma tiek gyventojų, tiek verslininkų mano, kad korupcijos mastas nepakito arba šiek tiek išaugo

Kova su korupcija

- efektyviausiai prie korupcijos masto mažinimo galėtų prisidėti valstybės kontrolė, specialiosios institucijos, žiniasklaida ir Vyriausybė
- efektyviausios korupcijos mažinimo priemonės – specialiųjų tarnybų darbo efektyvumo didinimas, valstybės tarnautojų sukaupto asmeninio turto kilmės tikrinimas bei įstatymų tobulinimas

- ypač padaugėjo manančiųjų, kad efektyviausia būtų padidinti specialiųjų tarnybų darbo efektyvumą
- gyventojai dažniau mano, kad efektyviausios kovos su korupcija priemonės apskritai yra baudžiamosios priemonės, verslininkai – baudžiamosios ir prevencinės. Mažiausiai efektyviomis įvardintos antikorupcinio švietimo priemonės
- kovojant su korupcija, didžiausią dėmesį ir pajėgas reikėtų skirti kovai su korupcija aukščiausiuose politiniuose ir verslo sluoksniuose. Tiek pat manančiųjų yra ir kad reikėtų tirti visus be išimčių korupcijos atvejus. Mažiausiai yra palaikančiųjų nuomonę, kad reikėtų kovoti su “mažąja korupcija” kasdieniniame gyvenime
- apie “Nacionalinę kovos su korupcija programą” yra girdėję 32% gyventojų ir 21% verslininkų. 27% gyventojų ir 23% verslininkų mano, kad programa padės kovoti su korupcija, dauguma (38% gyventojų ir 42% verslininkų) nežino, ar tokio programa bus efektyvi

Asmeninė kova su korupcija

- dauguma gyventojų ir verslininkų antikorupcinėje veikloje dalyvauti nenorėtų. Tiesa, kalbant apie verslininkus, vis daugiau atsiranda tuo abejojančių ir mažiau tvirtinančių, jog tikrai nedalyvautų
- dauguma nežino, kur reikia kreiptis, norint pranešti apie korupcijos atvejį. Žinantieji gyventojai dažniausiai kreiptųsi į policiją, verslininkai – į Specialiųjų tyrimų tarnybą
- kas ketvirtas gyventojas ir verslininkas teigia, jog praneštų apie žinomą korupcijos atvejį, tačiau pranešė tik 3% gyventojų ir 4% verslininkų. Didelė dalis gyventojų ir verslininkų teigia, jog pranešimo galimybę apsvarstytų priklausomai nuo aplinkybių

- kyšininkavimo atvejų nutylėjimai dažniausiai yra teisinami tuo, kad nėra prasmės pranešti, - vis tiek niekas nebūtų nubaustas; baime, kad pranešusieji galų gale nukentės skaudžiausiai; ir tuo, kad visi žino, bet visi tyli

Antikorupcinis švietimas

- antikorupcinis švietimas labiausiai reikalingas jaunimui/ studentams ir valstybės tarnautojams/ pareigūnams. Naudingas jis būtų ir politikams bei moksleiviams
- efektyviausios antikorupcinio švietimo priemonės yra antikorupcinių dalykų dėstymas aukštosiose ir bendrojo lavinimo mokyklose bei antikorupcinės informacijos skleidimas ir galimų korupcijos atvejų tyrimas žiniasklaidos priemonėse

Institucijų korumpuotumo suvokimas

- spontaniškai labiausiai korumpuotomis institucijomis Lietuvos visuomenės nuomone yra viskas, kas susiję su sveikatos apsaugos sektoriumi (įtraukiant ir farmacines kompanijas), policija, Seimas, Teismai ir savivaldybės
- vertinant pagal sąrašą pateiktų institucijų galimą korumpuotumą, labiausiai korumpuotomis Lietuvos visuomenė laiko politines partijas, Seimą, teisėsaugos institucijas, teismus ir Vyriausybę. Mažiausiai korumpuotos – bažnyčia, nevyriausybinės organizacijos ir Prezidentūra
- nuo 2005m. išaugo supratimas, kad labai korumpuotos yra politinės partijos, teismai, žiniasklaida, Seimas. Mažiau korumpuotomis tapo nevyriausybinės organizacijos. Vyriausybės korumpuotumas gyventojų nuomone nepakito ir kiek mažiau verslininkų mano, kad Vyriausybė yra labai korumpuota

- verslininkai reikšmingai dažniau nei gyventojai mano, kad per pastaruosius metus išaugo žiniasklaidos korumpuotumas

Patikimiausias informacijos apie korupciją šaltinis

- gyventojų nuomonę apie korupciją iš esmės labiausiai formuoja televizija, kuria jie dažniausiai pasitiki; verslininkai greta televizijos labai dažnai remiasi savo ar draugų, pažįstamų patirtimi
- sumažėjo Lietuvos visuomenės pasitikėjimas respublikinėje spaudoje pateikiama informacija apie korupciją. Daugėja žmonių, kurie apskritai nežino, kuo pasitikėti

Korupcinė patirtis. Institucijos

- dauguma institucijų vertinamos kaip “iš dalies” korumpuotos
- gyventojai labiausiai korumpuotomis laiko kelių policiją, kriminalinę policiją, teritorines muitines, respublikines ligonines/ klinikas, apskričių viršininkų administracijas
- įmonių vadovai labiausiai korumpuotomis laiko politines partijas, kelių policiją, apskričių ir rajonų žemėtvarkos skyrius, Seimą, apskričių viršininkų administracijas
- per pastaruosius 2 metus beveik visos institucijos padarė pažangą ir yra vertinamos kaip šiek tiek mažiau korumpuotos arba net ir reikšmingai mažiau korumpuotos

- lyginant 2007m. ir 2005m. gyventojų institucijų korumpuotumo vertinimus, didžiausią pažangą padarė Valstybinė mokesčių inspekcija, Valstybinė ligonių kasa, teritorinės muitinės, Sodra
- lyginant 2007m. ir 2005m. verslininkų institucijų korumpuotumo vertinimus, didžiausią pažangą padarė Valstybinė mokesčių inspekcija, teritorinės muitinės, Registrų centras, Valstybinė darbo inspekcija
- 45% gyventojų ir 48% verslininkų susidūrė su kyšio reikalavimu. Gyventojų su kyšio reikalavimu dažniau susidūrė kelių policijoje, apskričių ir rajonų žemėtvarkos skyriuose, miestų ir rajonų bei respublikinėse ligoninėse, verslininkai – kelių policijoje, apskričių ir rajonų žemėtvarkos skyriuose, apskrities viršininkų administracijose
- 48% gyventojų ir 39% verslininkų bent vienoje institucijoje nurodė davę kyšį ar kitokią naudą. Gyventojai, dažniausiai kyšius davė kelių policijoje, respublikinėse bei miestų ir rajonų ligoninėse, verslininkai – kelių policijoje, valstybinėje kelių transporto inspekcijoje, Valstybinėje visuomenės sveikatos priežiūros tarnyboje
- daugumoje institucijų kyšis yra efektyvus. Kyšio efektyvumą įvertino 86% gyventojų ir 88% verslininkų
- kelių policijos ir respublikinių ligoninių/ klinikų atvejais užfiksuotos tendencijos, kuomet kyšio prievartavimas yra mažesnis, nei kyšio davimas
- lyginant kyšio prievartavimo ir davimo tendencijas su 2005m. tyrimo duomenimis, pastebima, kad daugumoje institucijų kyšių prievartavimas sumažėjo. Institucijos, kuriose, remiantis verslininkų patirtimi, kyšio prievartavimas nesumažėjo, yra apskričių ir rajonų žemėtvarkos skyriai, Žemės ūkio ministerija, apskrities viršininkų administracijos. Techninių apžiūrų centruose patys verslininkai, lyginant su 2005m. duomenimis, dažniau patys siūlo kyšius, nei yra prievartaujami juos duoti

Korupcinė patirtis. Procedūros

- pažintimis, tvarkydami reikalus, susijusius su įvairiomis procedūromis, pasinaudojo 22% gyventojų ir 19% verslininkų. Gyventojai jomis dažniausiai naudojami darbindamiesi, verslininkai - tuomet, kai reikia įvairių pažymų, tikrinant tai, kaip įmonės laikosi priešgaisrinės saugos reikalavimų, administruojant mokesčius, išduodant licencijas ir leidimus
- 22% gyventojų ir 20% verslininkų teigia, jog tvarkydami reikalus, susijusius su įvairiomis nurodytomis procedūromis, jie susidūrė su situacija, kuomet jiems buvo leidžiama suprasti norint kyšio. Gyventojams dažniausiai tai leidžiama buvo suprasti gaunant siuntimus į reabilitacines sanatorijas, keičiant žemės paskirtį, tvarkant muitinės formalumus, gaunant leidimus statyboms ir rekonstrukcijoms. Verslininkai dažniau su tuo susidūrė tvarkydami nuosavybės teisių atkūrimo dokumentus, dalyvaudami viešuosiuose pirkimuose, keisdami žemės paskirtį
- kyšį ar kitokią naudą, tvarkydami reikalus, davė 20% gyventojų ir 12% verslininkų. Gyventojai kyšius dažniausiai davė norėdami gauti siuntimus į reabilitacines sanatorijas, keisdami žemės paskirtį, atkurdami nuosavybės teises. Verslininkai - atkurdami nuosavybės teises, dalyvaudami viešuosiuose pirkimuose, keisdami žemės paskirtį
- daugumai gyventojų ir verslininkų kyšis buvo efektyvus